

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 122 S

(2015–2016)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2016

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	2.9	Nærings- og fiskeridepartementet	78
1.1	Rammer for finanspolitikken	5	2.10	Landbruks- og matdepartementet	88
1.2	Endringer på statsbudsjettet siden saldert budsjett	6	2.11	Samferdselsdepartementet	91
1.3	Statsbudsjettets stilling	9	2.12	Klima- og miljødepartementet	96
1.4	Anmodningsvedtak	10	2.13	Finansdepartementet	101
			2.14	Forsvarsdepartementet	106
			2.15	Olje- og energidepartementet	115
2	Forslag under det enkelte departement	14	3	Andre saker	119
2.1	Utenriksdepartementet	14	3.1	«Fornybar AS»	119
2.2	Kunnskapsdepartementet	16		Forslag til vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2016	123
2.3	Kulturdepartementet	27		Vedlegg	
2.4	Justis- og beredskapsdepartementet	30	1	Endringer etter saldert budsjett, utgifter	164
2.5	Kommunal- og moderniseringsdepartementet	47	2	Endringer etter saldert budsjett, inntekter	184
2.6	Arbeids- og sosialdepartementet ..	54			
2.7	Helse- og omsorgsdepartementet	66			
2.8	Barne- og likestillingsdepartementet	75			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 122 S

(2015–2016)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2016

*Tilråding fra Finansdepartementet 11. mai 2016,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

1.1 Rammer for finanspolitikken

Norge er et land med store muligheter. Vi har en høyt utdannet befolkning og store naturressurser, og en åpen økonomi som bidrar til effektiv produksjon og varebytte. Over tid er det særlig vekstevnen i fastlandsøkonomien som bestemmer velferdsutviklingen i Norge. Da er det en utfordring at mange står utenfor arbeidslivet og at veksten i produktiviteten er lavere enn før. Regjeringen vil derfor særlig prioritere tiltak som fremmer verdiskaping og økt produktivitet i norsk økonomi. Regjeringen vil bidra til å skape et omstillingsdyktig og mangfoldig næringsliv og en effektiv offentlig sektor. Regjeringen løser viktige oppgaver i dag og ruster Norge for fremtiden.

Vår økonomi og vår næringsstruktur må omstilles. Fallet i prisene på olje og gass har gjort at omstillingen kommer raskere enn ventet. Veksten i fastlandsøkonomien har ikke tatt seg opp slik vi anslo i høst, og ledigheten har gått noe mer opp enn vi så for oss, særlig på Sør- og Vestlandet. Regjeringen er opptatt av å sikre høy sysselsetting

og lav ledighet. I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling. Sundvolden-erklæringen understreker at bruken av oljepenger skal tilpasses situasjonen i økonomien innenfor handlingsregelens rammer. Regjeringen foreslår derfor nye, målrettede tiltak for å motvirke arbeidsledighet i områder og næringer som er særlig hardt rammet, samtidig som det foreslås økte utgifter til integrering.

Det vises til Meld. St. 2 (2015–2016) *Revidert nasjonalbudsjett 2016* for nærmere omtale av den økonomiske politikken mv. Skatte- og avgiftspolitikken er nærmere omtalt i Prop. 121 LS (2015–2016) *Endringer i skatte-, avgifts- og tollavgivninga*.

Det strukturelle, oljekorrigerede
budsjettunderskuddet

Bruken av olje- og fondsinntekter over statsbudsjettet måles ved *det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet*. I beregningen av underskuddet korrigeres det bl.a. for virkningene av økonomiske svingninger på skatter, avgifter, ren-

ter og ledighetstrygd. Endringen i dette underskuddet som andel av verdiskapingen i Fastlands-Norge er et forenklet mål på budsjettets virkning på økonomien.

I Saldert budsjett 2016 utgjorde det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet 195,2 mrd. kroner. Dette innebar en budsjettimpuls på 0,7 prosentenheter, målt som endringen i det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet som andel av trend-BNP for Fastlands-Norge. Bruken av olje- og fondsinntekter ble anslått 85,8 mrd. kroner lavere enn den fastsatte rettesnoren på 4 pst. av fondets verdi.

Regjeringens forslag til revisjon av 2016-budsjettet innebærer et strukturelt, oljekorrigert underskudd på 205,6 mrd. kroner. Det er 10,4 mrd. kroner høyere enn lagt til grunn i fjor høst. Økningen i underskuddet skyldes blant annet lavere strukturelle skatter og avgifter, reduserte utbytter, økte utgifter til innvandrings- og integreringsområdet og nye tiltak mot ledighet. Lavere utgifter under folketrygden bidrar til å redusere underskuddet.

Budsjettimpulsen for 2016 anslås nå til 1,1 prosentenheter. Bruken av olje- og fondsinntekter tilsvarer 2,8 pst. av anslått kapital i Statens pensjonsfond utland, og anslås 92,8 mrd. kroner under 4 pst. av fondets verdi.

Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet

Det *oljekorrigerte budsjettunderskuddet* tilsvarer den faktiske overføringen av olje- og fondsinntekter til statsbudsjettet, som sørger for at statsbudsjettet går i balanse.

Det oljekorrigerte underskuddet i 2016 anslås nå til 215,9 mrd. kroner, mot 209,0 mrd. kroner i saldert budsjett. Økningen i underskuddet skyldes blant annet at anslaget for skatte- og avgiftsinntekter er redusert med 12,7 mrd. kroner, mens økte inntekter utenom skatter og avgifter på

6,5 mrd. kroner trekker i motsatt retning. De økte inntektene gjelder i hovedsak økt overføring fra Norges Bank, som delvis motsvares av reduserte selskapsutbytter og lavere nedbetaling av helseforetakenes driftskreditt. Utenom lånetransaksjoner og petroleumsvirksomhet øker utgiftene med til sammen 0,7 mrd. kroner.

I det oljekorrigerte budsjettunderskuddet inngår nye anslag for rentene for statens kontantbeholdning mv. og statsgjelden. For disse størrelsene og overføringen fra Statens pensjonsfond utland, vil det eventuelt bli fremmet forslag om endrede bevilgninger i nysalderingen.

Veksten i statsbudsjettets utgifter

Den reelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter fra 2015 til 2016 anslås til 3,5 pst., mot 3,2 pst. i saldert budsjett. Den nominelle, underliggende veksten i statsbudsjettets utgifter anslås nå til 6,0 pst., mot 5,8 pst. i saldert budsjett.

1.2 Endringer på statsbudsjettet siden saldert budsjett

Etter salderingen av 2016-budsjettet er det fremmet forslag om bevilgningsendringer som øker utgiftene med til sammen 0,2 mrd. kroner, jf. tabell 1.1. Det fremmes nå forslag som samlet øker utgiftene med 0,2 mrd. kroner og reduserer inntektene med 5,1 mrd. kroner. Da er petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og endringer på poster som inngår i korreksjonene ved beregningen av det strukturelle, oljekorrigerte budsjettunderskuddet holdt utenom. Medregnet oppdaterte anslag for strukturelle skatte- og avgiftsinntekter mv. øker det strukturelle, oljekorrigerte underskuddet med 10,4 mrd. kroner fra saldert budsjett.

Tabell 1.1 Forslag om bevilgningsendringer¹ fremmet etter salderingen av statsbudsjettet for 2016 og anslagsendringer som inngår i den strukturelle, oljekorrigerte budsjettbalansen

	mill. kroner
<i>Endrede utgifter og inntekter fremmet siden Saldert budsjett 2016</i>	<i>213</i>
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS (Prop. 52 S)	138
Endringer i dagpengereguleringen (Prop. 64 S)	43
Ansvarsfordelingen for integreringsområdet mv. (Prop. 59 S)	32
+ <i>Utgiftsforslag som fremmes i denne proposisjonen</i>	<i>191</i>
Innvandrings- og integreringsområdet – anslagsendringer (JD)	922
EØS-finansieringsordningene	496

Tabell 1.1 fortsetter

	mill. kroner
Tilskudd til Statens pensjonskasse	475
Vederlag oppdrettstillatelser til kommunene	418
Statens lånekasse for utdanning – anslagsendringer	418
Økte utgifter mot økte inntekter under FD	413
Bostøtte – anslagsendringer	285
Engangstilskudd til kommunalt vedlikehold på Sør- og Vestlandet	250
Barnevernets omsorgssenter for EMA	201
EUs rammeprogram for forskning	189
Refusjon av kommunale barnevernsutgifter for EMA	180
Vedlikehold og investeringstiltak på riksveger	150
Særskilte straffesaksutgifter	110
Vedlikehold, fornying og miljø- og sikkerhetstiltak på jernbanen i Agder og Rogaland	107
Tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk	100
Kontantstøtte	70
Grønn skipsfart	65
Erstatningsutbetalinger, nasjonalparkplanen	64
Engangstilskudd til vedlikehold av sykehusbygg	50
Mva.-kompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	50
Petroleumsforskning – DEMO 2000	50
Permitteringsregelverket – utvidet maksimal periode	45
Arbeidsmarkedstiltak – økt antall tiltaksplasser	42
Anslagsendringer i folketrygden ekskl. dagpenger mv.	-642
Helseforetakene – redusert pensjonskostnad	-4 550
Andre forslag på utgiftssiden	233
- <i>Inntektsforslag som fremmes i denne proposisjonen</i>	<i>-5 136</i>
Økte inntekter mot økte utgifter under FD	413
Vederlag fra oppdrettstillatelser og forlik	206
Innovasjon Norge – økt utbytte, lavrisikordningen	189
Refusjon av ODA-godkjente flyktningutgifter under BLD	181
Refusjon av ODA-godkjente flyktningutgifter under JD	-217
Skatte- og avgiftsendringer	-267
Utbytte fra Posten Norge AS	-320
Inntekter fra salg av klimakvoter	-428
Utbytte fra selskaper under NFDs forvaltning	-963
Helseforetakene – redusert nedbetaling av driftskreditt	-4 050
Andre forslag på inntektssiden	120
- <i>Anslag strukturelle skatte- og avgiftsinntekter fra Fastlands-Norge mv.</i>	<i>-4 895</i>
= <i>Endring i det strukturelle, oljekorrigerede budsjettunderskuddet</i>	<i>10 435</i>

¹ Petroleumsvirksomheten, lånetransaksjoner og endringer på poster som inngår i korreksjonene ved beregningen av den strukturelle budsjettbalansen er holdt utenom.

Utgiftene på innvandrings- og integreringsområdet øker. Dette skyldes hovedsakelig høyere utbetalinger til integreringstilskudd som følge av at bosettingen av flyktninger går raskere enn ventet.

Utgiftene til dagens EØS-finansieringsordninger øker fordi mottakerlandene har meldt inn oppdaterte anslag. Det påløper samtidig administrative kostnader for de nye EØS-finansieringsordningene.

Tilskuddet til SPK foreslås økt som følge av nedgang i premieinntektene.

Kommunene mottar en andel av inntektene fra salg av nye tillatelser og kapasitetsvekst i oppdrettsnæringen. Store deler av kommunenes andel fra tidligere runder med vekst kommer først til utbetaling i 2016.

Anslagene for utgifter på Lånkassens støtteposter øker, hovedsakelig som følge av flere mottakere av grunnstipend og økte avskrivninger ved uførhet og død.

Utgiftene til omsorgssentrene for enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger (EMA) øker fordi anslått gjennomsnittlig belegg er oppjustert. Det skyldes at færre flytter fra omsorgssentrene til mottak enn tidligere lagt til grunn, samt noe lavere bosettingsprognose for EMA under 15 år.

Utgiftene til bostøtte anslås å øke fordi det forventes at flere husstander vil få bostøtte, og at det vil bli utbetalt en høyere gjennomsnittlig bostøtte per mottaker enn forventet. Dette skyldes bl.a. at det er flere personer uten trygdeytelser som har rett til bostøtte enn tidligere anslått. Samtidig har antallet bosatte flyktninger som forventes å motta bostøtte økt.

På grunn av svekket norsk krone mot euro, øker utgiftene til internasjonale kontingenter under EUs rammeprogram for forskning.

Regjeringen foreslår et engangstilskudd på 250 mill. kroner til vedlikehold og rehabilitering av kommunale veier, bygg og anlegg på Sør- og Vestlandet. Hensikten er å bidra til økt aktivitet i områder som er særlig rammet av nedgangen i petroleumsrelaterte næringer. Tilskuddet fordeles til kommuner i Aust- og Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal med høyere andel arbeidsledige enn landsgjennomsnittet.

Utgiftene til refusjonsordningen for kommunale utgifter til barneverntiltak til enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger øker fordi prognosen for bosetting av EMA over 15 år er økt.

Regjeringen foreslår til sammen 257 mill. kroner til økt vedlikehold, fornying samt miljø- og sikkerhetstiltak og mindre investeringstiltak på veg

og jernbane på Sør- og Vestlandet. Tiltakene er en del av Regjeringens innsats for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris.

Deler av tilskuddsordningen for sysselsetting av sjøfolk skal notifiseres til ESA separat. Dette medfører at flere fartøy antas å forbli i NOR-registret ut 2016 framfor å flagge om til NIS-registret. Dette øker bevilgningsbehovet i 2016.

Det foreslås å bevilge 65 mill. kroner til ordninger for å utvikle lav- og nullutslippsløsninger i innenriks skipsfart.

Bevilgningen til petroleumsforskning (DEMO 2000) foreslås økt. Programmet retter seg spesielt mot leverandørindustrien.

Regjeringen foreslår 1 000 flere tiltaksplasser for ledige i andre halvår. Videre foreslås det endringer i permitteringsregelverket med virkning fra 1. juli; bl.a. utvides maksimal periode med dagpenger under permittering fra 30 til 49 uker.

Utgiftene til folketrygdens stønadsordninger (ekskl. dagpenger mv.) nedjusteres samlet sett med vel 0,6 mrd. kroner. Anslagene inkluderer effekten av at lønnsvekstanslaget og anslått effekt av G-reguleringen nå er lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016. Utgiftene til uføretrygd oppjusteres med 0,7 mrd. kroner, mens utgiftene til alderspensjon nedjusteres med 0,6 mrd. kroner. Utgiftene til sykepenger og foreldrepenger nedjusteres hver med om lag 0,3 mrd. kroner.

Regjeringen foreslår et engangstilskudd på 50 mill. kroner til vedlikeholdstiltak i helseforetakene. Hensikten er å bidra til økt aktivitet i områdene på Sør- og Vestlandet der arbeidsledigheten har økt mest.

Anslaget for pensjonskostnadene for helseforetakene er nedjustert med 4 550 mill. kroner. Pensjonspremien er også noe nedjustert. Samlet innebærer dette at helseforetakene må betale ned mindre driftskreditter enn det som lå inne i saldert budsjett.

Det forventes at en større andel av inntektene fra kapasitetsvekst i oppdrettsnæringen enn tidligere antatt blir innbetalt i 2016.

Lavrisikolåneordningen under Innovasjon Norge var opprinnelig ikke budsjettert med utbytte, men ordningen har gått bedre enn forventet, og det antas nå et utbytte over ordningen på nærmere 200 mill. kroner i 2016.

Utbyttet fra Posten Norge AS foreslås redusert. Negativt konsernresultat etter skatt i 2015 innebærer at det i tråd med gjeldende utbyttepolitikk ikke legges opp til utbytte fra selskapet i 2016.

På grunn av lavere kvotepris reduseres anslaget for forventede salgsinntekter fra norske klimakvoter.

Under Nærings- og fiskeridepartementet foreslås inntektene redusert som følge av nedjusterte anslag på utbytter. Den største reduksjonen skyldes at det ikke foreslås utbytte fra Statkraft. Det samlede utbytteanslaget for børsnoterte selskaper øker.

De enkelte forslagene er nærmere omtalt i kapittel 2 i denne proposisjonen.

Tiltak mot ledighet

Regjeringen er opptatt av å sikre høy sysselsetting og lav ledighet. Budsjettet for 2016 inneholder en sterk satsing på investeringer i infrastruktur, forskning og innovasjon. Dette vil redusere næringslivets transportkostnader, styrke nyska-

pingen og heve kompetansen i befolkningen. Redusert selskapsskatt vil fremme investeringer i norsk næringsliv og legge grunnlaget for økt sysselsetting. Dette er viktige tiltak for å styrke Norges vekstevne og for å oppnå en vellykket omstilling av norsk økonomi. Som en del av budsjettforslaget for 2016 og tilleggsnummeret om økt antall asylankomster la Regjeringen fram en tiltakspakke på 4 mrd. kroner. Pakken består av midlertidige tiltak rettet mot områder som i særlig grad merker konsekvensene av lavere vekst. Det ble foreslått en rekke tiltak innenfor vedlikehold og bygg, samt innovasjon og næring. I tillegg ble det foreslått flere tiltaksplasser.

Regjeringen foreslår nå nye tiltak mot ledighet på over 900 mill. kroner. Hovedtyngden av tiltakene er rettet mot bygg- og anleggsbransjen, samt verfts- og leverandørnæringen, på Sør- og Vestlandet. De største tiltakene gjelder tilskudd til vedli-

Tabell 1.2 Tiltak mot ledighet

	Mill. kroner
Engangstilskudd til kommunalt vedlikehold på Sør- og Vestlandet	250,0
Vedlikehold og investeringstiltak på riksveger	150,0
Vedlikehold og fornying på Sørlandsbanen mv.	74,5
Grønn skipsfart	65,0
Engangstilskudd til vedlikehold av sykehusbygg	50,0
Petroleumsforskning (DEMO 2000)	50,0
Arbeidsmarkedstiltak – økt antall tiltaksplasser	41,8
Sikkerhets- og miljøtiltak på jernbanestrekninger på Sør- og Vestlandet	32,0
Tilskudd til forberedende tiltak ifm. Sykkel-VM 2017	21,0
Tiltak etter uværet Synne	21,0
Forskningsfartøy – nytt og oppgradert utstyr for datainnhenting	20,0
Opprydding Stavanger havn	20,0
Bygningsmessige tiltak – NIBIO (Særheim)	18,5
Modernisering av utstyrsparken ved universiteter og høyskoler på Sør- og Vestlandet	15,9
Økt ramme for regionale forskningsfond til Sør- og Vestlandet	15,9
Styrking av Kompetanse+ arbeid (tidl. BKA)	15,0
Stimuleringsmidler for økt fullføring til fagbrev	15,0
Anskaffelse av to arbeidsbåter til transport av Kystverkets fagarbeidere	15,0
Opprydding etter flom og fjerning av eierløse blåskjellanlegg	12,0
Økte muligheter for å ta utdanning på deltid med dagpenger	10,0
Prosjektering av nytt fengsel i Agder	10,0
Nye studieplasser innen praktisk-pedagogisk utdanning på UiB, UiS, HiB og HSH	8,9
Sum	931,6

kehold i kommunene, vedlikehold og investeringer i veg og jernbane, tilskudd til grønn skipsfart, vedlikehold av sykehusbygg, DEMO 2000 og flere tiltaksplasser. Tiltakene er midlertidige og innrettet slik at de både skal kunne settes raskt i gang og reverseres. En oversikt over tiltakene er gitt i tabell 1.2.

1.3 Statsbudsjettets stilling

Det oljekorrigerte budsjettunderskuddet var på 209,0 mrd. kroner i saldert budsjett. Nå anslås underskuddet til 215,9 mrd. kroner. Da inngår de samlede endringene i budsjettet så langt i år, nye anslag for skatter og avgifter og renter på statens gjeld og kontantbeholdning mv., og forslag om endrede bevilgninger i denne proposisjonen.

Statsbudsjettets stilling framgår av tabell 1.3 og 1.4.

Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten anslås nå til 131,7 mrd. kroner, som er 72,4 mrd. kroner lavere enn i saldert

budsjett. Reduksjonen i kontantstrømmen skyldes bl.a. at skatte- og avgiftsinntektene fra petroleumsvirksomhet er redusert med 41,0 mrd. kroner. Videre er inntektene fra SDØE redusert med netto 31,4 mrd. kroner.

Netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten overføres til Statens pensjonsfond utland. Det tilbakeføres deretter midler fra Statens pensjonsfond utland til statsbudsjettet til å dekke det oljekorrigerte budsjettunderskuddet. Siden anslaget for det oljekorrigerte underskuddet overstiger anslaget for netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomheten, anslås nettoavsetningen i Statens pensjonsfond utland for 2016 til -84,2 mrd. kroner. Samlede renteinntekter og utbytte i Statens pensjonsfond anslås å utgjøre 201,5 mrd. kroner, hvorav 194,0 mrd. kroner fra utenlandsdelen av fondet. Samlet sett forventes dermed Statens pensjonsfond å få et overskudd på 117,2 mrd. kroner i 2016.

Den samlede kapitalen i Statens pensjonsfond anslås til 7 361 mrd. kroner ved utgangen av 2016. Av dette er 7 150 mrd. kroner i Statens pensjons-

Tabell 1.3 Statsbudsjettets og Statens pensjonsfonds inntekter og utgifter utenom lånetransaksjoner. Mill. kroner

	Regnskap 2015	Saldert budsjett 2016	RNB 2016
1. Statsbudsjettets stilling			
A Statsbudsjettets inntekter i alt	1 227 409	1 252 490	1 174 855
A.1 Inntekter fra petroleumsvirksomhet	247 212	233 087	161 687
A.2 Inntekter utenom petroleumsvirksomhet	980 197	1 019 403	1 013 168
B Statsbudsjettets utgifter i alt	1 194 464	1 257 397	1 259 079
B.1 Utgifter til petroleumsvirksomhet	28 955	29 000	30 000
B.2 Utgifter utenom petroleumsvirksomhet	1 165 509	1 228 397	1 229 079
Statsbudsjettets oljekorrigerte overskudd (A.2-B.2)	-185 312	-208 994	-215 911
+ Overført fra Statens pensjonsfond utland	186 063	208 994	215 911
= Statsbudsjettets overskudd før lånetransaksjoner	751	0	0
2. Statens pensjonsfond			
Statsbudsjettets netto kontantstrøm fra petroleumsvirksomhet (A.1-B.1), overføres til Statens pensjonsfond utland	218 256	204 087	131 687
- Overført til statsbudsjettet	186 063	208 994	215 911
+ Renteinntekter og utbytte i Statens pensjonsfond	192 008	209 600	201 450
= Overskudd i Statens pensjonsfond	224 201	204 693	117 226
3. Statsbudsjettet og Statens pensjonsfond			
Samlet overskudd	224 953	204 693	117 226

Kilde: Finansdepartementet

Tabell 1.4 Statsbudsjettets lånetransaksjoner og finansieringsbehov. Mill. kroner

	Regnskap for 2015	Saldert budsjett 2016	RNB 2016
<i>Lånetransaksjoner utenom petroleumsvirksomheten</i>			
Utlån, aksjetegning mv.	162 240	150 962	149 706
– Tilbakebetalinger	126 087	96 532	99 218
– Statsbudsjettets overskudd	751	0	0
= Netto finansieringsbehov	35 402	54 430	50 489
+ Gjeldsavdrag	59 919	0	0
= Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov	95 321	54 430	50 489

Kilde: Finansdepartementet

fond utland. En endelig fastsettelse av tilbakeføringen til statsbudsjettet fra Statens pensjonsfond utland vil bli foreslått i forbindelse med nysalderingen.

Staten lånefinansierer ikke utgifter til drift, investeringer eller overføringer til private, kommuner og fylkeskommuner. Det oljekorrigerte underskuddet, hvor disse utgiftene inngår, finansieres av en overføring fra Statens pensjonsfond utland. Statsbudsjettet gjøres dermed opp i balanse før lånetransaksjoner.

Statsbudsjettets lånetransaksjoner omfatter blant annet utlån til husholdninger og næringsliv, salg og kjøp av aksjer og innskudd i foretak og fond. Statsbudsjettets brutto finansieringsbehov for 2016 anslås nå til 50,5 mrd. kroner, jf. tabell 1.4. Reduksjonen i finansieringsbehovet på netto 3,9 mrd. kroner skyldes hovedsakelig endringer under boliglansordningen i Statens pensjonskasse og lånetransaksjoner under Statens lånekasse for utdanning. Utlånene under boliglansordningen i Statens pensjonskasse anslås 1,4 mrd. kroner lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016, mens tilbakebetalingene anslås 1,6 mrd. kroner høyere. Under Lånekassen øker tilbakebetalingene med om lag 1 mrd. kroner.

Statens faktiske lånebehov og forslag om lånefullmakter kan avvike fra brutto finansieringsbehov i tabell 1.4. Ved forslag om opptak av statlige lån og lånefullmakter korrigeres det for enkelte lånetransaksjoner som inngår i brutto finansieringsbehov i tabell 1.4, men som ikke har likviditetseffekt. Dette gjelder blant annet opprettelse av og endringer i fond som er avsatt for framtidige tilskudd.

1.4 Anmodningsvedtak

I denne proposisjonen omtales følgende anmodningsvedtak:

Anmodningsvedtak nr. 357, 25. februar 2014 (Barne- og likestillingsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen nedsette et bredt sammensatt utvalg som skal foreslå egnede og konkrete tiltak som styrker grunnleggende rettigheter til personer med utviklingshemming sin autonomi, privatliv, familieliv og samfunnsdeltakelse. Mandatet til utvalget må inkludere mål, tiltak, kompetanse, rettsikkerhet, økonomi og styringssystem som sikrer at nasjonale politiske mål innfris.»

Anmodningsvedtak nr. 382, 3. februar 2015 (Klima- og miljødepartementet):

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for en giftfri hverdag. Handlingsplanen må inkludere tiltak mot miljøgifter både nasjonalt og internasjonalt, tiltak for økt tilsyn og kontroll, forbrukerinformasjon og bransjedialog.»

Anmodningsvedtak nr. 383, 3. februar 2015 (Klima- og miljødepartementet):

«Stortinget ber regjeringen arbeide for raskest mulig internasjonal regulering og forbud mot de farligste ikke-regulerte giftstoffene i produkter tilgjengelig i Norge, basert på oppdaterte faglige anbefalinger fra Miljødirektoratet. I tillegg bes regjeringen om å arbeide internasjonalt for at alle produkter som inneholder skadelige kjemikalier, skal ha en innholdsde-

klarasjon som viser hvilke stoffer og mengden av disse som produktene inneholder.»

Anmodningsvedtak nr. 416, 12. februar 2015 (Nærings- og fiskeridepartementet):

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag til virkemidler for å bedre konkurransen og effektiviteten i dagligvaremarkedet.»

Anmodningsvedtak nr. 604, 8. juni 2015 (Justis- og beredskapsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget med en opptrappingsplan for kriminalomsorgen innen våren 2016. Denne opptrappingsplanen må inneholde en konkret og realistisk plan for utbygging av norsk fengselskapasitet, samt utfasing av eldre og ufunksjonelle fengselsbygg, slik at dagens kapasitetsutfordringer løses i overensstemmelse med utfordringene skissert i Meld. St. 12 (2014–2015), tilsvarende minimum netto 500 nye plasser, innen utgangen av 2020.»

Anmodningsvedtak nr. 623, 8. juni 2015 (Barne- og likestillingsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen om å fremme forslag om en forpliktende og helhetlig opptrappingsplan som skal redusere forekomsten av vold i nære relasjoner samt styrke ivaretagelsen av barn utsatt for vold og overgrep etter modell fra opptrappingsplanen for psykisk helse. Planen må sikre tverrfaglig bredde i tiltakene, god samordning, samt langsiktig forpliktelse til økt finansiering og øremerkede midler.»

Anmodningsvedtak nr. 682, 15. juni 2015 (Nærings- og fiskeridepartementet):

«Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2016, legge frem forslag om et havbruksfond som skal fordele kommunenes og fylkeskommunenes inntekter fra vederlagene fra nye konsesjoner og vekst på eksisterende, samt legge fram en vurdering av de mest tjenlige fordelingsnøkklene for å sikre en rimelig fordeling av inntektene til alle kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet.»

Anmodningsvedtak nr. 800, 17. juni 2015 (Kommunal- og moderniseringsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen om å foreta en utredning av om bostøtteordningen bør gjøres gjeldende for personer bosatt i bokollektiver.»

Anmodningsvedtak nr. 86, 28. november 2015 (Kunnskapsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2016 komme tilbake til Stortinget med et konkret opplegg for å innføre 11 måneders studiestøtte med start i 2017 og opptrapping mot 2020.»

Anmodningsvedtak nr. 87, 28. november 2015 (Kunnskapsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2016 utrede forslag om differensiert oppholdsbetaling i SFO/AKS etter modell fra barnehagene.»

Anmodningsvedtak nr. 69, 2. desember 2015 (Olje- og energidepartementet):

«Stortinget ber regjeringen forberede opprettelse av Fornybar AS («Greenfund»). Fondet skal sammen med private kunne investere i selskaper som utvikler og benytter grønn teknologi, herunder for eksempel fornybar energi, hydrogen, energilagring, transportløsninger med lave klimetrykk, reduksjon, fjerning, transport og lagring av CO₂, energieffektive industriprosesser, og innrettet slik at selskapet forventes å gi markedsmessig avkastning over tid. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan et slikt selskap kan operasjonaliseres når det gjelder investeringsmandat, organisering, budsjettering og om det vil virke utløsende på denne typen investeringer i lys av eksisterende virkemidler, samt om slike investeringer bør begrenses til Norge eller ha globalt mandat, og komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2016. Det tas sikte på at fondet over tid får en forvaltningskapital på 20 mrd. kroner.»

Anmodningsvedtak nr. 68:1, 3. desember 2015 (Justis- og beredskapsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen prioritere arbeidet med rask retur av personer som har fått avslag på sin asylsøknad, og i særdeleshet prioritere retur av grupper der dette vil ha effekt på tilstrømningen fremover. Videre bes regjeringen kontinuerlig sørge for at aktuelle myndigheter har tilstrekkelig med ressurser for å kunne

drive et effektivt returarbeid. Regjeringen bes videre om å foreslå at utgifter knyttet til utsendelse av straffedømte utlendinger skilles ut i egen post, som gjøres til en overslagsbevilgning. Herunder bes regjeringen om følgende:

- Vurdere endring i forskrift til utlendingsloven for å redusere anketiden fra tre uker, for søkere som åpenbart ikke har beskyttelsesbehov.
- Intensivere samarbeid med IOM for å sikre økonomiske incentiver til rask retur av grunnløse asylsøkere.
- Utvide 48-timersregelen til å omfatte flere land, der det foreligger et faglig grunnlag for dette, og styrke dialogen med de sentrale returlandene.
- Fortsette arbeidet med å differensiere ulike grupper asylsøkere i saksbehandlingen for å sikre raskere returer av personer som ikke har behov for beskyttelse.
- Vurdere sentrale sider ved norsk utlendingslovgivning og gjennomgå norsk praksis der Norge har en annen vurdering av beskyttelsesbehovet for ulike nasjonaliteter sammenlignet med praksis i land det er naturlig å sammenligne oss med. Regjeringen bes fortløpende vurdere forslag til lovendringer, forskriftsendringer og justere aktuelle instruksjoner med sikte på å oppnå innstramminger.
- Sikre en effektiv ID-avklaring og samarbeide med nærstående land om dette.
- Opprette en hurtigfil for asylsøkere som blir tatt for kriminelle handlinger (som f.eks. besittelse og salg av narkotika), der søknaden behandles raskt og søkeren returneres til opprinnelseslandet ved avslag.»

Anmodningsvedtak nr. 96, 3. desember 2015 (Kommunal- og moderniseringsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen fortløpende vurdere behovet for å øke rammen til Husbanken.»

Anmodningsvedtak nr. 102, 3. desember 2015 og likelydende vedtak nr. 320, 15. desember 2015 (Samferdselsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for økte bevilgninger til Redningsselskapet i revidert nasjonalbudsjett 2016.»

Anmodningsvedtak nr. 141 a), 8. desember 2015 (Landbruks- og matdepartementet):

«Stortinget ber Regjeringen legge fram i revidert nasjonalbudsjett for 2016 positive virkemidler for kommunene som vil gjøre det enklere å unngå utbygging av dyrka mark.»

Anmodningsvedtak nr. 218, 11. desember 2015 (Nærings- og fiskeridepartementet):

«Stortinget ber regjeringen styrke Konkurransetilsynets innsats overfor dagligvaremarkedet, og hvis behov, på egnet måte komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer av konkurranseloven.»

Anmodningsvedtak nr. 436:2, 12. januar 2016 (Justis- og beredskapsdepartementet):

«Stortinget ber regjeringen om å legge til rette for at kommunene kan tilby gratis kjernetid i barnehager til barn av familier som har fått opphold. I forbindelse med integreringsmeldingen bes regjeringen legge frem forslag som gjør at barn av familier som har stor sannsynlighet for opphold, også kan tilbys gratis kjernetid i barnehage, herunder vurdere tilbudet til 2- og 3-åringer.»

2 Forslag under det enkelte departement

2.1 Utenriksdepartementet

Programområde 02 Utenriksforvaltning

Kap. 100 Utenriksdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

I mai 2016 ble biltjenestene i Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet innlemmet i Regjeringens biltjeneste. Det foreslås å redusere kap. 100, post 01 med 2,9 mill. kroner, mot tilsvarende utgiftsøkninger under kap. 20, post 01 og kap. 21, post 01.

For å dekke økte utgifter til spesialutsendingene på utlendingsfeltet foreslås det at bevilgningen under kap. 100, post 01 økes med 3 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon under Justis- og beredskapsdepartementets kap. 490, post 72.

Samlet foreslås bevilgningen under kap. 100, post 01 økt med 0,1 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Ved innføringen i 2015 av nøytral merverdiavgift i staten ble bevilgningen på posten redusert. En gjennomgang viser at uttrekket på posten var for høyt. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 3 mill. kroner.

Kap. 116 Deltaking i internasjonale organisasjoner

Post 90 Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB)

Norge skal innbetale 110 mill. USD til Asian Infrastructure Investment Bank (AIIB) over fem år, hvorav 22 mill. USD i 2016.

På grunn av svekket kronkurs foreslås det å øke kap. 116, post 90 med 17,6 mill. kroner for å kunne innfri Norges forpliktelse i 2016.

Kap. 117 EØS-finansieringsordningene

EØS-finansieringsordningene 2009–2014

Post 75 EØS-finansieringsordningen 2009–2014, kan overføres

Post 76 Den norske finansieringsordningen 2009–2014, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningene til EØS-finansieringsordningene (2009–2014) med samlet 414,1 mill. kroner. Norge, Island og Liechtenstein har forpliktet seg til å stille til rådighet inntil 1,8 mrd. euro gjennom EØS-finansieringsordningene i perioden 2009–2014.

Våren 2015 viste det seg at flere prosjekter under 2009–2014 ordningen var forsinket og ikke ville bli ferdigstilt innen ordinær frist. EØS-landene besluttet i 2015 å forlenge fristen for når enkelte prosjekter må være gjennomført for å få støtte, fra april 2016 til april 2017. Landene har mot slutten av 2015 gitt oppdaterte anslag for prosjektene.

Bevilgningen på kap. 117, post 75 foreslås økt med 257,4 mill. kroner.

Bevilgningen på kap. 117, post 76 foreslås økt med 156,6 mill. kroner.

EØS-finansieringsordningene 2014–2021

Post 77 (Ny) EØS-finansieringsordningen 2014–2021, kan overføres

Post 78 (Ny) Den norske finansieringsordningen 2014–2021, kan overføres

Avtale om nye EØS-finansieringsordninger 2014–2021 ble underskrevet av Europakommisjonen og giverlandene i juli 2015. Samtykke til ratifikasjon av avtalen er forelagt Stortinget i Prop. 119 S (2015–2016).

Administrative kostnader i 2016 anslås til 81,8 mill. kroner og dekkes innenfor den samlede rammen for ordningene. Av dette gjelder om lag 75 mill. kroner ordningenes sekretariat i Brussel, Financial Mechanism Office (FMO). Resterende beløp gjelder i hovedsak administrative utgifter i Utenriksdepartementet. Det forventes ikke utbe-

talinger av tilskuddsmidler under de nye EØS-ordningene i 2016.

Det foreslås 45 mill. kroner på kap. 117, post 77 (ny).

Det foreslås 37 mill. kroner på kap. 117, post 78 (ny).

Kap. 118 Nordområdetiltak mv.

Post 71 Støtte til utvikling av samfunn, demokrati og menneskerettigheter mv.

Bevilgningen under kap. 118, post 71 Støtte til utvikling av samfunn, demokrati og menneskerettigheter mv. omfatter blant annet støtte til en demokratisk utvikling i Nord-Kaukasus, fred- og forsoningsprosjekter mellom den gresk- og tyrkiskkypriotiske befolkningen på Kypros, frivillige bidrag til reformarbeidet i Europarådet mv. Det foreslås at bruksområdet for posten utvides til også å omfatte sekondering av sivilt og militært personell knyttet til sårbare stater, stabiliseringsinnsats og sikkerhetssektorreform.

Programområde 03 Internasjonal bistand

På poster innenfor bistandsbudsjettet foreslås det økninger på til sammen 129,3 mill. kroner, og tilsvarende reduksjoner.

Endringsforslagene skyldes i hovedsak avtalen med Iran om kjøp av uran til sivile formål (54,9 mill. kroner), økte byggekostnader for forskningsskipet Dr. Fridtjof Nansen på grunn av svekket norsk krone (21 mill. kroner), samt justering av bidrag til enkelte FN-organisasjoner (25 mill. kroner) og Verdensbanken (25 mill. kroner).

Kap. 150 Bistand til Afrika

Post 78 Regionbevilgning for Afrika, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 24 mill. kroner. Reduksjonen er knyttet til ikke-avtalefestede regionale tiltak som bl.a. Nilen-initiativet, og til et regionalt afrikansk program for hiv, aids, reproduktiv helse og rettigheter.

Kap. 152 Bistand til Midtøsten og Nord-Afrika

Post 78 Regionbevilgning for Midtøsten og Nord-Afrika, kan overføres

Norge inngikk i desember 2015 avtale om betaling av inntil 6,3 mill. USD for leveranse av uran til sivile formål fra Kasakhstan til Iran.

Samlet foreslås det økte utgifter på 54,9 mill. kroner, fordelt på kap 152, post 78 og kap. 164, post 72.

Bevilgningen på kap.152, post 78 foreslås økt med 28 mill. kroner.

Kap. 160 Sivilt samfunn og demokratiutvikling

Post 70 Sivilt samfunn, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 12,8 mill. kroner. Reduksjonen vil innebære noe redusert tilskudd til internasjonale organisasjoner og nettverk.

Kap. 161 Næringsutvikling

Post 75 Norfund – tapsavsetting

Post 95 Norfund – grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland

For å finansiere økninger på andre poster innenfor bistandsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgningen på post 75 med 5,5 mill. kroner og bevilgningen på post 95 med 16,5 mill. kroner.

Samlet foreslås det reduksjoner på 22 mill. kroner i bevilgningene til Norfund.

Kap. 164 Fred, forsoning og demokrati

Post 72 Global sikkerhet, utvikling og nedrustning, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås økt med 26,9 mill. kroner, jf. omtale under kap.152, post 78.

Kap. 165 Forsking, kompetanseheving og evaluering

Post 45 Større nyanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det nye forskningsskipet Dr. Fridtjof Nansen er under bygging. Byggekostnadene ble ved kontraktsinngåelsen i 2013 beregnet til 527 mill. kroner, men vil på grunn av svekket krone bli høyere.

Noe av kostnadsøkningen dekkes inn gjennom endringer som har gitt besparelser og gjennom dagbøter som følge av forsinket levering. Det er ventet at skipet ferdigstilles høsten 2016.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 21 mill. kroner.

Post 70 Forskning, kan overføres

For å finansiere økninger på andre poster innenfor bistandsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 10 mill. kroner.

Kap. 166 Miljø og bærekraftig utvikling mv.

Post 72 Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling, kan overføres

For å finansiere økninger på andre poster innenfor bistandsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 13,4 mill. kroner. Reduksjonen er knyttet til ikke-avtalefestede prosjekter, bl.a. FNs bosettingsprogram.

Post 74 Fornybar energi, kan overføres

For å finansiere økninger på andre poster innenfor bistandsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 1,8 mill. kroner. Reduksjonen er knyttet til ikke-avtalefestede prosjekter.

Kap. 167 Flykntingiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Etter OECDs regelverk kan visse typer oppholdsutgifter til asylsøkere og flykninger i Norge klassifiseres som utviklingshjelp (ODA) og belastes bistandsbudsjettet. De ODA-godkjente flykntingutgiftene i 2016 anslås nå 10,3 mill. kroner lavere enn i Saldert budsjett 2016.

Det vises til nærmere omtale av bevilgningene under Kunnskapsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Barne- og likestillingsdepartementet.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 10,3 mill. kroner.

Kap. 169 Global helse og utdanning

Post 70 Global helse, kan overføres

For å finansiere økninger på andre poster innenfor bistandsbudsjettet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 35 mill. kroner. Reduksjonen er bl.a. knyttet til Unitaid.

Kap. 170 FN-organisasjoner mv.

Post 78 Bidrag andre FN-organisasjoner mv., kan overføres

Bevilgningen på kap. 170, post 78 gjelder andelen av pliktige bidrag til internasjonale organisasjoner som kan rapporteres som offisiell bistand (ODA). Ved Stortingets behandling av 2016-budsjettet ble bevilgningen redusert med 25 mill. kroner fra Regjeringens budsjettforslag. Reduksjonen medfører at det ikke er mulig å dekke alle pliktige bidrag til internasjonale organisasjoner.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 25 mill. kroner.

Kap. 171 Multilaterale finansinstitusjoner

Post 70 Verdensbanken, kan overføres

Ved Stortingets behandling av 2016-budsjettet ble bevilgningen på posten redusert med 25 mill. kroner fra Regjeringens budsjettforslag. Reduksjonen medfører at det ikke er mulig å innfri avtalefestet bidrag til Verdensbanken.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 25 mill. kroner.

Post 71 Regionale banker og fond, kan overføres

Kapitaløkningene i de fleste utviklingsbankene er avtalt i utenlandsk valuta, deriblant kapitaløkningen i Den afrikanske utviklingsbanken (AfDB) som Norge har forpliktet seg til.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 3,4 mill. kroner til å dekke merutgifter som følge av endrede valutakursforutsetninger.

2.2 Kunnskapsdepartementet

Kap. 200 Kunnskapsdepartementet

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Norge deltar i EU-programmet ISA² (Interoperability solutions and common frameworks for European public administrations, businesses and citi-

zens as a means for modernising the public sector). For å dekke Kunnskapsdepartementets andel av utgiftene til programmet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 350 000 kroner.

Økningen er en del av en større omdisponering på 13,2 mill. kroner. Oppgradering av værradaren i Hægebostad (kap. 283, post 50), Kunnskapsdepartementets andel av deltakelsen i ISA² (kap. 200, post 21) og rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementets budsjett knyttet til Kunnskapsdepartementets andel av kostnadene til innføringen av et nasjonalt register for offentlig støtte under Brønnøysundregistrene (kap. 904, post 21), dekkes inn av tilsvarende reduksjoner for kap. 231, post 21, kap. 260, post 50, kap. 281, post 45 og kap. 287, post 21. Se også omtale under disse postene.

Kap. 222 Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat

Post 01 Driftsutgifter

Samisk videregående skole i Karasjok har fått økt husleie til Statsbygg som følge av et tilbygg for byggfag og ombygging av spesialrom. For å dekke deler av den økte husleien foreslås det å øke bevilgningen på posten med 1,5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på post 45.

Post 45 Større utstysanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 1,5 mill. kroner mot en tilsvarende økning på post 01. Se omtale under post 01.

Kap. 225 Tiltak i grunnopplæringen

Post 64 Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge

Endrede prognoser viser et anslått merbehov til grunnskoleopplæring på 52 mill. kroner og et anslått mindrebehov til videregående opplæring på 50,7 mill. kroner. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 1,3 mill. kroner.

Kap. 3225 Tiltak i grunnopplæringen

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Sammenlignet med anslaget i saldert budsjett gir nye prognoser et økt inntektsanslag på 25,2 mill. kroner. Det meste av økningen skyldes en oppjus-

tering av anslaget for andelen av personer fra ODA-land som har vært i landet i mindre enn 12 måneder, fra 60 pst. til 65 pst. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 25,2 mill. kroner.

Kap. 226 Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Tilskudd rettet mot permitterte og oppsagte lærlinger

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Nedgangstider i enkelte næringer fører til at antall permitterte og oppsagte lærlinger stiger. Regjeringen vil gi fylkeskommunene et midlertidig øremerket tilskudd slik at lærlinger som har fått avbrutt opplæringen, raskt kan få en ny læreopplæring. Det kan være aktuelt å bruke noe av midlene på å styrke fylkeskommunenes kapasitet til å gi gode tilbud om å fullføre til fagbrev gjennom Vg3 i skole. Fylker der ledigheten har økt mest, vil bli prioritert. Det foreslås 15 mill. kroner til dette tilskuddet.

Utvidet forsøk med gratis deltids plass i SFO

Det er bevilget 20 mill. kroner til utvidet forsøk med gratis deltids plass i SFO. Forsøkene starter høsten 2016, og det gir et behov for 10 mill. kroner i 2016 til dette. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 10 mill. kroner i 2016.

Tilskuddsmottakere

Kunnskapsdepartementet vil innenfor bevilgningen på posten gi et tilskudd på 2,5 mill. kroner til WorldSkills Norway. Midlene skal benyttes til deltakelse i yrkes-EM i Göteborg, arrangement av yrkes-NM 2016 i Bergen og andre tiltak som kan øke interessen for og rekrutteringen til fag- og yrkesopplæring.

Kunnskapsdepartementet vil innenfor bevilgningen på posten gi et tilskudd til Folkehøgskolerådet på 300 000 kroner for å utføre koordinerende oppgaver ved bruk av folkehøgskoler i arbeidet med bosetting av unge flyktninger.

Kunnskapsdepartementet vil innenfor bevilgningen på posten gi et tilskudd til Norsk Folkemuseum på 700 000 kroner for forvaltning av nettstedet minstemme.no fra 1. august 2016. Minstemme.no er et supplerende undervisningsopplegg som skal fremme demokrati og deltakelse i

barnehage og skole. Forvaltningsansvaret har til nå ligget hos Senter for IKT i utdanningen, men overføres fra 1. august 2016 til Eidsvoll 1814, som er en avdeling av Norsk Folkemuseum. Norsk Folkemuseum er en stiftelse som mottar årlige tilskudd over Kulturdepartementets kap. 328, post 70.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 5 mill. kroner.

Post 22 Videreutdanning for lærere og skoleledere
Omprioritering for kunnskapsbasert omstilling på Sør- og Vestlandet

Det er i 2016 bevilget 100 mill. kroner til stipender for at ansatte i undervisningsstillinger uten godkjent lærerutdanning kan ta praktisk pedagogisk utdanning (PPU/PPU-Y) eller yrkesfaglærerutdanning (YFL). Det er et mindrebehov for stipender på til sammen 40,8 mill. kroner. Samtidig er det økt behov for tiltak for å avhjelpe arbeidsledighet og medvirke til kunnskapsbasert omstilling på Sør- og Vestlandet. I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å omprioritere 40,8 mill. kroner av de opprinnelige stipendmidlene til henholdsvis flere studieplasser i PPU og omstilling gjennom investeringer i vitenskapelig utstyr til universiteter og høyskoler på Sør- og Vestlandet, samt økt bevilgning til de regionale forskningsfondene. Se omtale under kap. 260, post 50, kap. 281, post 45, kap. 287, post 60 og kap. 2410, post 50 og post 72.

Videreutdanning for lærere – Kompetanse for kvalitet

Over 10 000 lærere har søkt om videreutdanning innenfor strategien *Kompetanse for kvalitet* i 2016. Skoleeier har godkjent 6 635 søknader, av disse er 4 419 søknader i de prioriterte fagene engelsk, matematikk og norsk. Måltallet for antall deltakere har siden høsten 2015 vært 5 050, som i utgangspunktet gir mulighet til å gi 5 300 lærere tilbud med en forutsetning om fem pst. frafall, jf. Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet. Regjeringen foreslår å øke antall studieplasser slik at om lag 5 600 lærere får tilbud om videreutdanning i studieåret 2016–17. Med dette vil så mange som mulig av de som har søkt innenfor matematikk, norsk og engelsk få tilbud. Budsjett-effekten av dette er 40 mill. kroner i 2016.

Dagens måltall på 5 050 studieplasser anslås å innebære et mindrebehov på 80 mill. kroner i

2016 til strategien *Kompetanse for kvalitet*. Mindrebehovet skyldes hovedsakelig lavere utgifter til å finansiere studieplasser enn antatt, og at satsene i ordningen ikke er prisjustert. Med Regjeringens forslag om å gi flere lærere tilbud anslås mindrebehovet til 40 mill. kroner.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 80,8 mill. kroner.

Post 60 Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner

I Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet ble det informert om at midlene på posten skal brukes til å prøve ut tiltak for bedre gjennomføring i videregående opplæring ved hjelp av effektevaluering. Midlene blir tildelt til utvalgte fylkeskommuner og forskningsmiljø etter konkurranse. Da budsjettforslaget ble lagt fram, ble det lagt til grunn at forskningen skulle settes i gang høsten 2016, og at de resterende midlene skulle brukes til å avslutte dagens ordning med stimuleringsstilskudd til fylkeskommunenes arbeid mot frafall våren 2016. Gjennom anbudsprosessen med forskningsmiljøene har det kommet fram at det er nødvendig å starte planleggingen og forbedelsene av tiltakene som skal prøves ut tidligere. Alle midlene på posten må derfor brukes på forsknings- og utviklingsprosjektene i 2016.

Post 62 Tilskudd til økt lærertetthet

Den fireårige ordningen med økt lærertetthet på ungdomstrinnet startet skoleåret 2013–14 og løper ut skoleåret 2016–17. Tilskuddet går til kommuner som skoleåret 2011–12 hadde en gjennomsnittlig gruppestørrelse på over 20 elever per lærer i ordinær undervisning på ungdomstrinnet, og grunnskolepoeng under snittet for landet.

Kunnskapsdepartementet har bedt Utdanningsdirektoratet om å lyse ut et forskningsoppdrag som evaluerer effekten av å tildele ekstra midler til økt lærertetthet på 8.-10. trinn. Hensikten med evalueringen er å få svar på om denne tilskuddsordningen har en effekt på elevenes læringsutbytte, samt eventuelt andre utfallsmål som læringsmiljø. Evalueringen er forventet å være ferdig i løpet av 2017.

Post 63 Tidlig innsats i skolen gjennom økt lærerinnsats på 1.-4. trinn

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2016 ble bevilgningen økt med 320 mill. kroner fra høsten 2016. Fordelingen av disse midlene ses i sammenheng med de 370,4 mill. kronene på posten som i

2016 skal fordeles på 100 kommuner som har flere elever per lærer enn landssnittet. Fra og med 2017 tas det sikte på at alle midlene, totalt 690,4 mill. kroner i 2016, skal fordeles etter grunnskolenøkkelene i inntektssystemet til kommunene. Alle kommuner skal motta midler. Midlene til forskningsprosjektet om effekter av økt lærerinn-sats, *LÆREEFFEKT*, omfattes ikke av den nye fordelingen. Den økte bevilgningen på 320 mill. kroner skal i 2016 fordeles på en slik måte at hver kommune mottar det den ville mottatt om hele beløpet på 690,4 mill. kroner ble fordelt etter grunnskolenøkkelene.

Kap. 227 Tilskudd til særskilte skoler

Post 77 Tilskudd til Lycée International de Saint-Germain-en-Laye

Lycée International har mistet godkjenningen til å drive friskole med rett til statstilskudd etter utløpet av skoleåret 2015–16. Dette skyldes en rekke brudd på friskoleloven. Stortinget bevilget 2,4 mill. kroner til skolen i 2016 på en ny tilskudds-post kap. 227, post 77, slik at den kan drive videre uten godkjenning i 2016. Et flertall av medlemmene i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen bestående av medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre ba samtidig om at «regjeringen vurderer løsninger slik at skoletilbud som dette kan fortsette videre».

Regjeringen tar ikke sikte på å fremme forslag om at særtilskuddet videreføres utover skoleåret 2016–17. Kunnskapsdepartementet vil varsle skolen om dette, og samtidig gjøre oppmerksom på at den har adgang til å fremme ny søknad om godkjenning etter friskoleloven for oppstart høsten 2017. Dette fordrer at skolen gjør tilpasninger i sin nåværende organisering for å tilfredsstille de krav som loven setter.

Friskoleloven gir hjemmel til å godkjenne norske grunnskoler i utlandet. Godkjenning etter friskoleloven bidrar til å sikre kvaliteten på opplæringen, bl.a. ved at skolene følger norske læreplaner og har norsk som undervisningsspråk. Det er per i dag elleve norske grunnskoler i utlandet som er godkjent etter friskoleloven. Alternativet er skoletilbud som organiseres utenfor friskoleloven. Det finnes ingen fast budsjett- eller regelordning for slike skoler. Statlig finansiering av skoler uten godkjenning vil kunne bidra til å undergrave hensikten med regelverket.

Kap. 228 Tilskudd til frittstående skoler mv.

Post 71 Frittstående videregående skoler, overslagsbevilgning

Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016 ble det særskilte tilskuddet til musikklinjen ved Oslo By Steinerskole (OBS) økt med 2,1 mill. kroner, sammenlignet med forslaget i Prop. 1 S (2015–2016) for Kunnskapsdepartementet. OBS fikk med dette et særskilt tilskudd på 4,1 mill. kroner. Kongshaug musikkgymnas mottok et særskilt tilskudd på 3,6 mill. kroner. Flertallet i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen, bestående av medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre, hadde følgende merknad, jf. Innst. 12 S (2015–2016):

«Flertallet forutsetter at bevilgningen til OBS og Kongshaug musikkgymnas likebehandles i kommende budsjetter. Flertallet ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2016 komme tilbake med en vurdering av konsekvenser av likebehandling for skoler med tilsvarende tilbud.»

Kunnskapsdepartementet viser til at alle frittstående videregående skoler, som er godkjent etter friskoleloven, mottar lovfestet tilskudd på grunnlag av gjennomsnittlige utgifter i offentlige videregående skoler. Satsene beregnes for hvert utdanningsprogram. De seks skolene som er godkjent for utdanningsprogrammet musikk, dans og drama mottar ordinært tilskudd for dette faglige tilbudet, noe som sikrer at disse skolene blir likebehandlet tilskuddsmessig etter loven. Kunnskapsdepartementet legger opp til å videreføre det særskilte tilskuddet til Kongshaug Musikkgymnas og Oslo By Steinerskole på samme nivå og med samme fordeling som i 2016. Kunnskapsdepartementet viser i denne sammenheng til at disse to skolene er de eneste friskolene som er godkjent for programområdet musikk, men ikke dans eller drama.

Kap. 231 Barnehager

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 51

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen med 8,8 mill. kroner. Av dette skal 3,6 mill. kroner finansiere gratis kjernetid i barnehage for 2- og 3-åringer som er innvilget opphold i Norge, men som fortsatt bor i asylmottak, jf. omtale under kap. 490, post 60.

5,2 mill. kroner av reduksjonen er en del av en større omdisponering på 13,2 mill. kroner. Oppgradering av værradaren i Hægebostad (kap. 283, post 50), Kunnskapsdepartementets andel av deltakelsen i ISA² (kap. 200, post 21) og rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementets budsjett knyttet til Kunnskapsdepartementets andel av kostnadene til innføringen av et nasjonalt register for offentlig støtte under Brønnøysundregistrene (kap. 904, post 21), dekkes inn av tilsvarende reduksjoner for kap. 231, post 21, kap. 260, post 50, kap. 281, post 45 og kap. 287, post 21. Se også omtale under disse postene.

I 2016 er det etablert en ordning der barnehageeier kan søke om tilretteleggingsmidler for ansatte som ønsker kompetanseheving. Midlene kan blant annet benyttes til å dekke vikarutgifter når den ansatte er på studiesamling. Utbetalingen for studieåret 2016–2017 vil skje i to omganger, med første utbetaling høsten 2016 og andre utbetaling våren 2017. Det foreslås på denne bakgrunn at Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning på kap. 231, post 21 slik at samlet ramme for gammelt og nytt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 252 EUs utdannings- og ungdomsprogram

Post 70 Tilskudd

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 33,4 mill. kroner i 2016, hovedsakelig som følge av endringer i valutakurs.

Kap. 253 Folkehøyskoler

Post 70 Tilskudd til folkehøyskoler

Kristiansand folkehøyskole ble godkjent for oppstart i skoleåret 2015–16, og det ble bevilget 3,4 mill. kroner til skolen i statsbudsjettet for 2015. Ved en feil ble ikke helårseffekten innarbeidet i budsjettforslaget for 2016. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 4,9 mill. kroner.

Kap 257 Kompetanse pluss

Post 70 Tilskudd, kan overføres

Regjeringen mener programmet Basiskompetanse i arbeidslivet (BKA) bør ha et navn som tydeligere kommuniserer tilskuddsordningens rolle som virkemiddel i kompetansepolitikken,

ikke minst sett i lys av omstilling i arbeidslivet som krever kompetansepåfyll. Det foreslås derfor å endre navn på programmet til *Kompetanse+*. Programmet vil bestå av to komponenter *Kompetanse+ arbeid* (tidligere BKA) og *Kompetanse+ frivillighet* (tidligere Basiskompetanse i frivilligheten).

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen mener det er viktig å bidra til at voksne som trenger det, får muligheten til å styrke sine grunnleggende ferdigheter og sin tilknytning til arbeidslivet. BKA-ordningen har lagt til rette for at arbeidsgivere kan gi ansatte muligheten til å styrke slike ferdigheter. Synkende investeringer i olje-, verfts-, og leverandørindustrien, særlig på Sør- og Vestlandet, gjør dette ekstra aktuelt i år. Regjeringen foreslår å styrke nye *Kompetanse+ arbeid* med 15 mill. kroner i 2016.

Den økte flyktningtilstrømmingen til Norge høsten 2015 medfører behov for nye og mer fleksible løsninger for opplæring i norsk og i grunnleggende ferdigheter. Flere studieforbund og andre deler av frivilligheten gjør en viktig innsats for norskopplæring av flyktinger, og Regjeringen vil bidra til dette gjennom en styrking av nye *Kompetanse+ frivillighet* med 5 mill. kroner i 2016.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 20 mill. kroner i 2016.

Kap. 260 Universiteter og høyskoler

Post 50 Statlige universiteter og høyskoler

Tilbakeføring av midler

Regionale komiteer for medisinsk og helsefaglig forskningsetikk (REK) og universitetene er tildelt midler til utprøving av et nytt regelverk for klinisk utprøving av legemidler til mennesker. Enkelte av prosjektkostnadene vil ikke påløpe i 2016, men i senere år. Det foreslås å trekke tilbake 2,2 mill. kroner fra universitetene i 2016, og følgelig redusere bevilgningen på posten.

Kompletterende utdanning – utvikling av utdanningsløp

Kunnskapsdepartementet har i 2016 tildelt midler til utvikling av kompletterende utdanning for flyktinger og andre grupper med ferdig utenlandsk utdanning og/eller arbeidserfaring for å oppnå formell kompetanse som lærer og sykepleier. Det er videre satt av midler til studieplasser innenfor

disse fagområdene. Det er behov for tilsvarende utvikling av kompletterende utdanninger innenfor realfags- og teknologiutdanninger. Det foreslås derfor en bevilgning på 2 mill. kroner til dette formålet i 2016.

Samarbeid, arbeidsdeling, konsentrasjon og sammenslåinger

Det er for 2016 bevilget 150 mill. kroner til universiteter og høyskoler over kap. 260, post 50 til gjennomføring av strukturreformen i universitets- og høyskolesektoren, jf. Innst. 12 S (2015–2016) og Prop. 1 S (2015–2016). Av disse midlene har Kunnskapsdepartementet tildelt 110 mill. kroner til de fire statlige institusjonene som fusjonerte fra 1. januar. For å kunne støtte opp under sammenslåinger i også den private delen av universitets- og høyskolesektoren foreslår Regjeringen å flytte 2 mill. kroner fra kap. 260, post 50 Statlige universiteter og høyskoler til post 70 Private høyskoler.

Det er flere gjennomførte og mulig kommende sammenslåinger av studentsamskipnader. Det foreslås å flytte 6 mill. kroner fra kap. 260, post 50 til kap. 270, post 74 for også å kunne støtte opp under slike sammenslåinger.

Det foreslås videre å redusere SAKS-bevilgningen over kap. 260, post 50 med 4 mill. kroner i 2016. Reduksjonen er en del av en større omdisponering på 13,2 mill. kroner. Oppgradering av værradaren i Hægebostad (kap. 283, post 50), Kunnskapsdepartementets andel av deltakelsen i ISA² (kap. 200, post 21) og rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementets budsjett av Kunnskapsdepartementets andel av kostnadene til innføringen av et nasjonalt register for offentlig støtte under Brønnøysundregistrene (kap. 904, post 21), dekkes inn av tilsvarende reduksjoner på kap. 231, post 21, kap. 260, post 50, kap. 281, post 45 og kap. 287, post 21. Se også omtale under disse postene.

160 studieplasser til PPU

I statsbudsjettet for 2016 er det et mindreforbruk på 40,8 mill. kroner over kap. 226, post 22 til utdanningsstipend for ansatte i undervisningsstillinger uten godkjent lærerutdanning. Regjeringen foreslår å omdisponere midlene til tiltak for å avhjelpe ledighet på Sør- og Vestlandet, hvorav deler av midlene går til studieplasser til praktisk pedagogisk utdanning (PPU) ved institusjoner på Vestlandet. Se omtale under kap. 226, post 22.

Det foreslås å bevilge 6,5 mill. kroner til å opprette 160 studieplasser i PPU over kap. 260,

post 50. Studieplassene vil bli fordelt på Universitetene i Stavanger og Bergen, og høyskolene i Bergen og Stord/Haugesund. Se omtale under kap. 2410 for effekter av forslaget på Lånekassens støtteposter.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 260, post 50 med 5,7 mill. kroner.

Post 70 Private høyskoler

Det foreslås å flytte 2 mill. kroner fra kap. 260, post 50 til post 70. Se omtale under kap. 260, post 50.

Kap. 270 Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter

Post 74 Tilskudd til velferdsarbeid

Det foreslås å flytte 6 mill. kroner fra kap. 260, post 50 til kap. 270, post 74. Se omtale under kap. 260, post 50.

Kap. 280 Felles enheter

Post 01 Driftsutgifter

Administrasjon av SFU-sentrene

Ordningen med SFU (Sentre for fremragende utdanning) skal bidra til utvikling av fremragende kvalitet i høyere utdanning og synliggjøre at utdanning og forskning er likestilte oppgaver for universiteter og høyskoler. Nasjonalt organ for kvalitet i utdanningen (NOKUT) har ansvar for å koordinere, følge opp og synliggjøre ordningen med SFU. Fra og med 2016 vil ordningen utvides med tre til seks nye sentre. Det foreslås derfor å flytte 5 mill. kroner fra kap. 281, post 01 til kap. 280, post 01 til NOKUTs arbeid med å administrere SFU-ordningen.

Studiebarometeret

NOKUT gjennomfører en nasjonal spørreundersøkelse (Studiebarometeret) om studentenes opplevde studiekvalitet på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. Studiebarometeret gjør det mulig å sammenligne studieprogram innenfor og mellom institusjoner, og er et verktøy for studiesøkere som ønsker å finne informasjon om studentenes oppfatninger av kvaliteten. Undersøkelsen skal gjennomføres årlig. Det foreslås å flytte 1,2 mill. kroner knyttet til drift av Studiebarometeret fra kap. 281, post 01 til kap. 280, post 01.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 280, post 01 med 6,2 mill. kroner.

Post 73 Tilskudd til NORDUnet, kan overføres

Kunnskapsdepartementet betaler årlig kontingent til NORDUnet AS. NORDUnet AS organiserer samarbeidet mellom de nordiske forskningsnettene. Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 2 mill. kroner på grunn av høyere eurokurs enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016.

Kap. 281 Felles tiltak for universiteter og høyskoler

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 70

NOKUT – Sentre for fremragende utdanning

Det foreslås å flytte 5 mill. kroner fra kap. 281, post 01 til kap. 280, post 01 knyttet til NOKUTs arbeid med å administrere SFU-ordningen. Se omtale under kap. 280, post 01.

NOKUT – Studiebarometeret

Det foreslås å flytte 1,2 mill. kroner fra kap. 281, post 01 til kap. 280, post 01 knyttet til NOKUTs drift av Studiebarometeret. Se omtale under kap. 280, post 01.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 281, post 01 med 6,2 mill. kroner.

Post 45 Større utstyranskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Vitenskapelig utstyr ved universiteter og høyskoler på Sør- og Vestlandet

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen på posten med 15,9 mill. kroner i 2016 til modernisering av utstyrsparken ved universiteter og høyskoler på Sør- og Vestlandet. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 226, post 22. Se omtale under kap. 226, post 22.

Omdisponering

Posten omfatter midler til investeringer til større utstyrskjøp og anskaffelser. Det foreslås å redusere posten med 3 mill. kroner. Reduksjonen er en del av en større omdisponering på 13,2 mill. kroner. Oppgradering av værradaren i Hægebostad (kap. 283, post 50), Kunnskapsdepartemen-

tets andel av deltakelsen i ISA² (kap. 200, post 21) og rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementets budsjett knyttet til Kunnskapsdepartementets andel av kostnadene til innføringen av et nasjonalt register for offentlig støtte under Brønnøysundregistrene (kap. 904, post 21), dekkes inn av tilsvarende reduksjoner for kap. 231, post 21, kap. 260, post 50, kap. 281, post 45 og kap. 287, post 21. Se også omtale under disse postene.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 281, post 45 med 12,9 mill. kroner.

Post 73 Tilskudd til internasjonale programmer

Norge betaler årlig kontingent knyttet til Nordisk avtale om adgang til høyere utdanning. Grunnet endring i valutakurser er kontingenten for 2016 høyere enn tidligere anslag tilsa. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 0,5 mill. kroner på grunn av høyere eurokurs enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016.

Kap. 283 Meteorologiformål

Post 50 Meteorologisk institutt

Meteorologisk institutt har i dag ti værradarer i drift. Værradaren i Hægebostad i Vest-Agder er fra år 2000, og må nå gjennom en omfattende oppgradering for å sikre stabil drift.

På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen på posten med 10 mill. kroner. Økningen er en del av en større omdisponering på 13,2 mill. kroner. Oppgradering av værradaren, Kunnskapsdepartementets andel av deltakelsen i ISA² (kap. 200, post 21) og rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementets budsjett knyttet til Kunnskapsdepartementets andel av kostnadene til innføringen av et nasjonalt register for offentlig støtte under Brønnøysundregistrene (kap. 904, post 21), dekkes inn av tilsvarende reduksjoner for kap. 231, post 21, kap. 260, post 50, kap. 281, post 45 og kap. 287, post 21. Se også omtale under disse postene.

Post 72 Internasjonale samarbeidsprosjekter

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 3,3 mill. kroner grunnet endringer i valutakurser og kontingentkrav i lokal valuta for deltakelse i de ulike internasjonale meteorologiske organisasjonene. Det er særlig lavere kontingentanslag for deltakelse i den europeiske organisasjonen for drift og utnyttelse av meteorologiske satel-

litter, EUMETSAT, som gir et lavere bevilgningsbehov på posten.

Kap. 285 Norges forskningsråd

Post 54 Forskingsinfrastruktur av nasjonal, strategisk interesse

Regjeringen vil legge til rette for etablering av Svalbard Integrated Arctic Observing System (SIOS) i 2016. SIOS er et norskledet samarbeid mellom institusjoner med relevant forskningsinfrastruktur på Svalbard (laboratorier, observatorier, forskningsstasjoner, feltutstyr). Målet er å legge til rette for tverrvitenskapelige studier av jordsystemet, der havstrømmer, atmosfæriske og geologiske forhold, utbredelse av is og snø, planter og dyr henger sammen i kompliserte mønstre.

SIOS vil bli organisert som et samarbeid basert på en Memorandum of Understanding (MoU) mellom institusjonene. MoU-en er ikke juridisk bindende. For å støtte opp om samarbeidet er det behov for en juridisk enhet, blant annet for å ansette direktør og driftsstab. Til dette formål vil Kunnskapsdepartementet be Universitets-senteret på Svalbard (UNIS AS) om å opprette SIOS AS som et ikke-kommersielt heleid datterselskap. Opprettelsen vil skje på basis av de økonomiske og organisatoriske rammer som regjeringen har bestemt. Aksjekapital og norsk andel av driftsmidlene vil bli dekket innenfor ordinære budsjettammer. Kunnskapsdepartementet vil be Norges forskningsråd om å yte et ekstra tilskudd over kap. 285, post 54 til UNIS AS for å dekke aksjekapitalen.

Kap. 287 Forskningsinstitutter og andre tiltak

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 71

Det foreslås å redusere bevilgningen med 1 mill. kroner, grunnet forsinket oppstart av enkelte prosjekter. Reduksjonen er en del av en større omdisponering på 13,2 mill. kroner. Oppgradering av værradaren i Hægebostad (kap. 283, post 50), Kunnskapsdepartementets andel av deltakelsen i ISA² (kap. 200, post 21) og rammeoverføring til Nærings- og fiskeridepartementets budsjett knyttet til Kunnskapsdepartementets andel av kostnadene til innføringen av et nasjonalt register for offentlig støtte under Brønnøysundregistrene (kap. 904, post 21), dekkes inn av tilsvarende reduksjoner for kap. 231, post 21, kap. 260,

post 50, kap. 281, post 45 og kap. 287, post 21. Se også omtale under disse postene.

Post 60 Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. For å understøtte nødvendig omstilling i områder på Sør- og Vestlandet med nedgang i aktivitet grunnet oljeprisfallet de siste årene, foreslås det å øke bevilgningen til de regionale forskningsfondene. Bevilgningen foreslås økt med 15,9 mill. kroner, fordelt med 12,5 mill. kroner til fondsregion Midt-Norge, øremerket FoU-prosjekter i områder med særskilt behov for omstilling i Møre og Romsdal. De resterende midlene tildeles fondsregionene Agder og Vestlandet. Se også omtale under kap. 226, post 22.

Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) har evaluert bruken av samarbeidsmidlene («15 pst.-potten») i ordningen med regionale forskningsfond. NIFU peker på at formålet med samarbeidsmidlene blant annet har vært å få til større FoU-samarbeidssatsinger i regi av flere fondsregioner, og at dette bare i begrenset grad har lyktes. Videre peker NIFU på at det har vært mange små utlysninger, og at beslutningsprosessen for å komme fram til fellesutlysninger har vært meget krevende. NIFUs hovedanbefaling er at nåværende ordning med samarbeidsmidler bør avvikles, og at midlene i «15 pst.-potten» fordeles til hver fondsregion etter samme fordelingsnøkkel som for de øvrige fondsmidlene. Et flertall av fondsregionene støtter forslaget.

Kunnskapsdepartementet mener at forslaget fra NIFU er hensiktsmessig i lys av formålet med regionale forskningsfond. Kunnskapsdepartementet vil derfor endre retningslinjene for regionale forskningsfond og fordele midlene i «15 pst.-potten» til hver fondsregion etter samme fordelingsnøkkel som for de øvrige fondsmidlene.

Kap. 288 Internasjonale samarbeidstiltak

Post 72 Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner

Det foreslås å øke bevilgningen med 7,5 mill. kroner grunnet endrede valutakurser og oppdaterte kontingentkrav. En engangsrabatt i kontingenten til CERN gir et mindrebehov sammenlignet med saldert budsjett 2016. En svekket norsk krone,

både mot euro og sveitsiske franc medfører imidlertid behov for å øke bevilgningen.

Post 73 EUs rammeprogram for forskning, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 189 mill. kroner. Merbehovet skyldes en svekket krone mot euro, sammenlignet med valutakursen som ble lagt til grunn i saldert budsjett 2016.

Kap. 2410 Statens lånekasse for utdanning

Post 45 (Ny) Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 01

Det foreslås å bevilge 11,3 mill. kroner på posten for å dekke kostnader til IKT-systemutvikling i forbindelse med forslaget om gradvis innføring av elleve måneders studiestøtte, jf. omtale under *Andre saker*. Det er lagt opp til å gjennomføre første trinn i støtteutvidelsen våren 2017. For å få dette til må en stor del av det nødvendige systemutviklingsarbeidet gjøres i 2016.

For å sikre at det ikke oppstår regnskapstekniske utfordringer ved eventuell kostnadsføring av lønn knyttet til IKT-investeringen foreslås det å gi post 45 stikkordet «*kan nyttes under post 01*» i 2016.

Post 50 Avsetning til utdanningsstipend, overslagsbevilgning

Behovet for avsetning til utdanningsstipend er noe lavere enn tidligere anslått. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 19,1 mill. kroner.

Videre foreslås det å øke bevilgningen med 2,4 mill. kroner som følge av forslag om å opprette 160 flere studieplasser på praktisk-pedagogisk utdanning ved fire institusjoner på Vestlandet, jf. omtale under kap. 260, post 50.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 16,7 mill. kroner.

Post 70 Utdanningsstipend, overslagsbevilgning

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 339,2 mill. kroner. Økt anslag for antall mottakere av grunnstipend gir et økt bevilgningsbehov på 136,8 mill. kroner. I tillegg medfører endret anslag for gjennomsnittlig tildelt bostipend behov for å øke bevilgningen med 40,7 mill. kroner. Videre er anslaget for antall mottakere av stipend til personer med nedsatt funksjonsevne, sykesti-

pend, foreldrestipend, forsørgerstipend og flyktningstipend noe økt, særlig gjelder dette førstnevnte stipend. De endrede anslagene for disse fem stipendene gir samlet et økt bevilgningsbehov på 165,5 mill. kroner. Det er også mindre endringer i anslagene for de øvrige stipendene som omfattes av posten, som i sum trekker bevilgningsbehovet ned med 3,9 mill. kroner.

Post 71 Andre stipend, overslagsbevilgning

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 27,7 mill. kroner. Økt anslag for gjennomsnittlig tildelt tilleggsstipend til dekning av høye skolepenger ved kvalitetslæresteder i utlandet øker bevilgningsbehovet med 32,4 mill. kroner. Samtidig er det også mindre endringer i anslagene for de øvrige stipendene som omfattes av posten, blant annet reisestipendet som gis til utenlandsstudenter, skolepengestipendet til henholdsvis utenlandsstudenter og elever ved internasjonale skoler og språkstipendet.

Post 72 Rentestøtte, overslagsbevilgning

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 55,5 mill. kroner som følge av redusert anslag for ikke-rentebærende lån, samt en økning på 40 000 kroner som følge av forslaget om flere studieplasser på praktisk-pedagogisk utdanning, jf. omtale under kap. 260, post 50.

Post 73 Avskrivninger, overslagsbevilgning

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 94,6 mill. kroner. Dette skyldes i all hovedsak høyere anslag for gjeld som ettergis på grunn av uførhet.

Post 74 Tap på utlån

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 30,9 mill. kroner. Endringen skyldes i all hovedsak at det er anslått et økt behov for avskrivning av lån etter gjeldsordningsloven.

Post 90 Økt lån og rentegjeld, overslagsbevilgning

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 2,5 mill. kroner som følge av endrede anslag.

Bevilgningsbehovet på posten øker med 7,4 mill. kroner som følge av forslaget om flere studieplasser på praktisk-pedagogisk utdanning, jf. omtale under kap. 260, post 50.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 4,9 mill. kroner.

Kap. 5310 Statens lånekasse for utdanning

Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter

Nye anslag viser at avskrivningen av gjeld til kvotestudenter fra ODA-land er lavere enn tidligere anslått. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 3,2 mill. kroner.

Post 29 Termingebyr

Litt færre låntakere bruker avtalegiro enn tidligere anslått. På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen på posten med 215 000 kroner.

Post 89 Purregebyrer

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 67,6 mill. kroner som følge av at færre låntakere mottar andre- og tredjegangs betalingsvarsel enn tidligere anslått.

Post 90 Redusert lån og rentegjeld

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 607,6 mill. kroner. Hovedårsaken er økt anslag for innbetalinger av lån og renter fra låntakerne. Det ble i 2015 innbetalt 994,1 mill. kroner utover varslet beløp, noe som trolig skyldes det lave rentenivået. Nivået på ekstraordinære innbetalinger videreføres i anslagene for 2016.

Post 93 Omgjøring av utdanningslån til stipend

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 411,5 mill. kroner som følge av økt anslag for lån som blir omgjort til stipend.

Kap. 5617 Renter fra Statens lånekasse for utdanning

Post 80 Renter

Det foreslås å redusere bevilgningen med 131,1 mill. kroner. Endringen skyldes i hovedsak redusert anslag for påløpte, innbetalte renter fra låntakerne, samt en økning på 40 000 kroner som følge av forslaget om flere studieplasser på praktisk-pedagogisk utdanning, jf. omtale under kap. 260, post 50.

Andre saker

Utredning av differensiert SFO-betaling

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2016 fattet Stortinget anmodningsvedtak nr. 87 (2015–2016), jf. Innst. 2 S (2015–2016):

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2016 utrede forslag om differensiert oppholdsbetaling i SFO/AKS etter modell fra barnehagene.»

Regjeringen utreder en ordning med differensiert foreldrebetaling i skolefritidsordningen (SFO) etter modell fra ordningen for foreldrebetalingen i barnehagen. Mangel på oppdatert informasjon om hvor mye husholdninger med lav inntekt betaler for SFO i dag gjør beregninger av budsjetteffekten av en slik ordning utfordrende. Det er også en utfordring å beregne effekten av å innføre et eventuelt krav om søskenmoderasjon, som eventuelt også gjelder på tvers av SFO- og barnehage-tilbud.

Regjeringen har ikke nå et tilstrekkelig utredet anslag for budsjetteffekten av en ordning med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO. Regjeringen vil utrede dette videre og tar sikte på å komme tilbake til saken i forbindelse med fremleggelsen av budsjettforslaget for 2017.

En ordning med inntektsgradert foreldrebetaling i SFO medfører behov for en lovendring, som kan gi hjemmel til eventuelt å forskriftsfeste ordningen.

Innføring av elleve måneders studiestøtte – oppfølging av anmodningsvedtak

Det vises til anmodningsvedtak nr. 86 (2015–2016), jf. Innst. 2 S (2015–2016):

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2016 komme tilbake til Stortinget med et konkret opplegg for å innføre 11 måneders studiestøtte med start i 2017 og opptrapping mot 2020.»

I Innst. 12 S (2015–2016) uttalte et flertall i kirke-, utdannings- og forskningskomiteen:

«Flertallet ber i denne forbindelse regjeringen komme med forslag til jevn og gradvis opptrapping frem mot 2020.»

Regjeringen legger opp til å trappe opp studiestøtten i fire like store skritt, slik at støtten økes med

en fjerdedel av basisstøttesatsen for én måned i hvert av årene 2017 til 2020. Etter denne planen vil studentene våren 2017 få utbetalt om lag 2 600 kroner mer i basisstøtte enn med dagens regelverk. Opptappingsplanen innebærer at støtten i vårsemesteret vil øke tilsvarende i de tre påfølgende årene. Eksamensperioden i vårsemesteret ligger ofte tett opp mot slutten av den perioden utdanningsstøtte gis for. Dette kan skape en vanskelig økonomisk situasjon for studentene, spesielt fordi de har mindre mulighet til å arbeide ved siden av utdanningen i eksamensperioden. Ved å utvide støtteperioden for studenter som mottar støtte i vårsemesteret, avhjelpes denne situasjonen.

Regjeringen er opptatt av at studiefinansieringen skal gi gode vilkår for dem som satses på å ta heltidsstudier. Når det legges opp til betydelige økninger i bevilgningene til utdanningsstøtte over en fireårsperiode, som har til formål å lette den økonomiske situasjonen for dem som ønsker å studere på heltid, mener Regjeringen at det er riktig at økningen i støttebeløpet forbeholdes heltidsstudenter.

Regjeringen legger opp til å styrke studiestøtten for dem som tar tertiærutdanning, det vil si studenter i høyere utdanning og fagskoleutdanning. Folkehøgskoleelever som tar eksamensfri utdanning og voksne som tar videregående opplæring eller grunnskoleopplæring vil etter Regjeringens forslag ikke omfattes av opptappingen i støttenivå.

Regjeringen mener at den økte støtten som innføring av elleve måneders studiestøtte innebærer, så langt som mulig bør underlegges de samme betingelsene som gjelder for nåværende støtte. Det betyr at inntil 40 pst. av beløpet som er knyttet til den ellefte måneden vil kunne omgjøres til stipend, dersom vilkårene for omgjøring er oppfylt. Regjeringen foreslår også at ulike stipender for studenter med særskilte behov, eksempelvis sykestipend og forsørgerstipend, skal gis i den ellefte måneden såfremt vilkårene ellers er oppfylt.

Støttebeløpet som er knyttet til den ellefte måneden, vil etter forslaget bli gitt for den perioden som følger umiddelbart etter vårsemesterets slutt. For de aller fleste studenter betyr dette at beløpet vil bli utbetalt 15. juni. I 2017 vil studentene likevel trolig få utbetalt økningen sammen med nåværende siste ordinære støtteutbetaling i midten av mai. Dette skyldes at IKT-løsningen for ny utbetalingsprofil sannsynligvis ikke vil være ferdig tidnok til at beløpet kan betales ut i egen utbetaling i juni dette året.

Formålet med å innføre elleve måneders studie- støtte er å legge bedre til rette for gjennomføring av heltidsstudier. Kunnskapsdepartementet vil i implementeringen følge med på hvilken effekt tiltaket har på gjennomføringsgraden i høyere utdanning og fagskoleutdanning.

Omleggingen av grunnstipendordningen i 2015–16 – vurdering av effekter

Kunnskapsdepartementet informerte i Prop. 1 S (2015–2016) Stortinget om at departementet ville følge nøye med på effektene av endringene i vilkårene for grunnstipend, og at Regjeringen ville komme tilbake med en nærmere omtale av dette i revidert nasjonalbudsjett for 2016.

Målgruppen for ordningen med grunnstipend til elever i videregående opplæring er elever fra familier med særlig svak økonomi. Stipendet skal bidra til å dekke levekostnader for å gjøre det mulig å gjennomføre videregående opplæring. Reglene for hvem som kan motta grunnstipend ble endret med virkning fra undervisningsåret 2015–16. Formålet med endringen var å bedre målrettingen av ordningen. Før endringen mottok om lag 70 000 elever grunnstipend. Dette utgjorde i underkant av 40 pst. av alle elever i videregående opplæring. I statsbudsjettet for 2015 ble det lagt til grunn at endringene i ordningen ville innebære at antallet mottakere ble redusert til om lag 22 000 eller 12 pst. av elevene.

Antallet elever som mottar grunnstipend har som forventet gått betydelig ned i inneværende undervisningsår, men mindre enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016, jf. omtale under kap. 2410, post 70. Om lag 17 000 elever har fått innvilget grunnstipend i undervisningsåret 2015–16. Dette utgjør 9,5 pst. av alle elevene i videregående opplæring. Til sammenligning viser tall fra SSB at andelen fattige barn i Norge de senere årene har ligget på 7,6 pst. Antallet elever som mottar grunnstipend er noe lavere enn det som ble lagt til grunn for budsjettet for 2015. Kunnskapsdepartementet vil understreke at 22 000 mottakere ikke var et mål i seg selv, men et anslag på hvor mange elever som ville motta stipend basert på nye regler.

Om lag 63 pst. av mottakerne mottar høyeste sats på 3 020 kroner per måned, mens henholdsvis ca. 17 og ca. 18 pst. mottar mellomste og laveste sats. Videre er det en liten andel på ca. to pst. som mottar en redusert sats på grunn av behovsprøving mot egen inntekt. Det betyr at flertallet av dem som får grunnstipend får et vesentlig høyere stipend enn de ville fått etter tidligere

regler. Dette er i tråd med intensjonene med omleggingen av ordningen. Blant dem som har fått innvilget grunnstipend er gjennomsnittlig forsørgerinntekt på om lag 280 000 kroner per år.

Inntektsgrensene og øvrige vilkår i ordningen ble valgt etter en grundig vurdering av hva som i størst mulig grad balanserer hensynene til at ordningen skal være målrettet mot elever fra familier med svak økonomi og gi likt resultat i situasjoner der forsørgerne har tilnærmet samme forutsetninger for å forsørge eleven. Inntektsgrensene er fastsatt med utgangspunkt i inntektsgrensene i bidragsforskuddsordningen, som er basert på blant annet SIFOs referansebudsjett og SSBs forbruksundersøkelser. Grensene vurderes derfor å gi et godt mål på hvor store midler forsørgere trenger til bolig, underhold, skatt mv.

Stipendet skal som hovedregel behovsprøves mot begge forsørgerens inntekt, uavhengig av om eleven bor sammen med begge forsørgerne. Det er i regelverket gitt unntak fra denne hovedregelen i tilfeller der det er dokumentert at eleven ikke kan få tilskudd fra en av forsørgerne av særlig tyngende sosiale grunner. Klagenemnda i Lånekassen har i en klagesak konkludert med at unntaksregelen omfatter situasjoner der det dokumenteres at en av forsørgerne mangler bidragsevne. I slike tilfeller vil behovsprøvingen heretter foretas kun mot inntekten til hovedforsørgeren.

Kunnskapsdepartementet mener at den nye ordningen treffer målgruppen langt bedre enn den tidligere ordningen og at de fleste elever fra familier med svak økonomi kommer bedre ut med dagens ordning. Dette henger sammen med at flertallet av de som mottar grunnstipend får høyeste sats og dermed 10 000 kroner mer i stipend per år.

Kunnskapsdepartementet vil løpende følge med på hvordan ordningen virker og vurdere hvorvidt det er behov for en større evaluering på et senere tidspunkt.

2.3 Kulturdepartementet

Kap. 315 Frivillighetsformål

Post 21 Forskning og utredning

Bevilgningen på posten foreslås økt med 0,8 mill. kroner for å dekke driftsutgiftene ved videreutvikling av Frivillighetsregisteret. Disse utgiftene har tidligere vært budsjettet på tilskuddspost, kap. 315, post 74, men er etter sin art utgifter til kjøp av varer og tjenester. Bevilgningen på post 74 foreslås redusert tilsvarende, jf. omtale nedenfor.

Post 74 Frivillighetsregister, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 0,8 mill. kroner, jf. omtale ovenfor.

Post 82 Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg

Ordningen for kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg ble opprettet i 2010. Formålet med ordningen er å lette finansieringen av anleggsinvesteringer for idrettslag og foreninger.

I Saldert budsjett 2016 er det bevilget 142,9 mill. kroner til ordningen. Lotteritilsynet har i 2016 mottatt 410 søknader om kompensasjon, med et samlet søknadsbeløp på om lag 200 mill. kroner. Økningen i søknadsmengde følger av at idrettslagene i økende grad investerer i egne anlegg. Godkjent søknadsbeløp vil først være klart når tilsynet har sluttført søknadsbehandlingen. Det godkjente søknadsbeløpet vil erfaringsvis være noe lavere enn det omsøkte.

For å imøtekomme økt etterspørsel foreslås det at bevilgningen på posten økes med 50 mill. kroner. Reglene for ordningen er slik at dersom bevilgningen ikke rekker til full kompensasjon, vil den prosentvise avkortningen være lik for alle godkjente søknader.

Post 86 Tilskudd til internasjonale sykkelritt i Norge

Sykkel-VM 2017 i Bergen

Stortinget har gitt samtykke til at Kulturdepartementet kan inngå avtale med arrangøren av Sykkel-VM i Bergen i 2017 om at staten forplikter seg til å dekke utgifter til veg-, politi-, sikkerhets- og kollektivtiltak og frivillighetsprogram på inntil 30 mill. kroner, jf. Innst. 260 S (2013–2014) og Prop. 93 S (2013–2014). Mesterskapet skal avholdes i september 2017. Tiltaket vil bidra til arbeid og aktivitet i et område som er sterkt berørt av lavere oljepris.

Sykkel-VM er et stort arrangement, med et stramt planleggingsskjema. For å sikre framdriften i planleggingen av mesterskapet, er det behov for å utbetale størstedelen av det statlige tilskuddet allerede i 2016. Det foreslås med bakgrunn i dette å utbetale 21 mill. kroner i tilskudd til arrangøren Bergen 2017 AS i inneværende år. Det resterende beløpet av tilsagnsfullmakten vil bli behandlet i forbindelse med statsbudsjettet for 2017.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 21 mill. kroner.

Kap. 320 Allmenne kulturformål

Post 01 Driftsutgifter

Norsk kulturråd har over tid belastet Norsk kulturfond for enkelte driftsutgifter knyttet til tilskuddsordninger, råd og utvalg. I 2016 utgjør dette 9,4 mill. kroner. Dette er utgifter som etter sin art ikke skal dekkes av bevilgningen til Norsk kulturfond på post 55, men av driftsbevilgningen til Norsk kulturråd på post 01. Som følge av dette foreslås bevilgningen på posten økt med 9,4 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon på kap. 320, post 55, jf. omtale nedenfor.

Det statlige arbeidet med Den kulturelle skolesekken er fra 2016 organisert som en virksomhet under Kulturdepartementet, ved at Rikskonsertene er gitt et nytt og utvidet mandat, jf. Prop. 1 S (2015–2016) *Kulturdepartementet*. Oppgaver og stillinger knyttet til Den kulturelle skolesekken i Norsk kulturråd er fra 2016 overført til Rikskonsertene. Som følge av dette foreslås det å redusere bevilgningen med 1,5 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 323, post 01, jf. omtale nedenfor.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 7,9 mill. kroner.

Post 53 Sametinget

I 2017 feires 100-årsjubileet for samenes første landsmøte. Landsmøtet, som fant sted 6. februar 1917, la grunnlaget for valg av denne datoen som Samefolkets dag.

Regjeringen foreslår å øke tilskuddene til Sametinget med totalt 4 mill. kroner til forberedelsene og gjennomføringen av den nasjonale feiringen av Tråante 2017 (samejubileet). Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 2 mill. kroner til dette formålet. I tillegg vil det bli gitt et tilskudd på 1 mill. kroner av gjeldende bevilgning til allmenne kulturformål under kap. 320, post 79. Videre foreslås 1 mill. kroner utbetalt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett, jf. omtale under kap. 560, post 50 nedenfor.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 2 mill. kroner.

Post 55 Norsk kulturfond

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 9,4 mill. kroner, mot tilsvarende økning under kap. 320, post 01, jf. omtale ovenfor.

Kap. 323 Musikkformål

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten foreslås økt med 1,5 mill. kroner for å dekke økte utgifter i Rikskonsertene ved overtakelse av oppgaver knyttet til Den kulturelle skolesekken, jf. tilsvarende reduksjon under kap. 320, post 01.

Kulturdepartementet leier lokaler i Schouskvartalet i Oslo, som disponeres av Riksscenen – scene for nasjonal og internasjonal folkemusikk, joik og folkedans. Tidligere har leiekostnadene vært dekket av tilskuddsrammen til Riksscenen, som bevilges under kap. 323, post 78. Kulturdepartementet legger opp til å videreføre leieavtalen før kontrakten utløper i 2029 og stille lokalene til disposisjon for Riksscenen. Bevilgningen på posten foreslås som følge av dette økt med 7 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon i tilskuddet til Riksscenen under kap. 328, post 78.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 8,5 mill. kroner.

Post 78 Ymse faste tiltak

Tilskuddet til Riksscenen foreslås redusert med 7 mill. kroner, mot tilsvarende økning under kap. 323, post 01, jf. omtale ovenfor.

Kap. 326 Språk-, litteratur- og bibliotekformål

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten omfatter drift av Nasjonalbiblioteket, Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek og Språkrådet. I bevilgningen er det fra 2015 tatt hensyn til nettoordningen for statlig betalt merverdiavgift. Da nettoordningen ble innført i 2015 ble det ved en feil trukket ut 1,6 mill. kroner for mye fra posten.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på posten med 1,6 mill. kroner.

Kap. 3334 Film- og medieformål

Post 70 Gebyr

Inntektene under denne posten omfatter gebyr for registrering og merking av videogram, som fastsettes årlig av Stortinget, jf. § 10 i lov om film og videogram. Inntektene er redusert som følge av nedgang i omsetningen av dvd og blu-ray de senere årene.

Det foreslås på bakgrunn av dette å redusere bevilgningen på posten med 7,5 mill. kroner, til 2,5 mill. kroner.

Andre saker

Internasjonale sykkelritt

I statsbudsjettet for 2016 er det opprettet en ny, generell tilskuddspost for internasjonale sykkelritt i Norge, jf. Innst. 14 S (2015–2016). Bevilgningen på posten er på 5 mill. kroner.

Kulturdepartementet tar sikte på å fordele bevilgningen på tre internasjonale sykkelritt i Norge: Tour des Fjords, Tour of Norway og Ladies Tour of Norway. Sammen med Arctic Race of Norway er disse tre rittene de største internasjonale sykkelrittene i Norge med deltakende lag på UCI WorldTeams og UCI Women's Teams nivå. Arctic Race of Norway mottar statlig støtte over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett. Kulturdepartementet ønsker å bidra til utvikling og økt oppmerksomhet om kvinnesykling. Bevilgningen vil derfor bli fordelt med 1,5 mill. kroner til Tour des Fjords, 1,5 mill. kroner til Tour of Norway og 2 mill. kroner til Ladies Tour of Norway.

Festivalstøtteordningen

Ordningen for festivalstøtte er fra 2016 endret og lagt til Norsk kulturfond, jf. Innst. 14 S (2015–2016) og Prop. 1 S (2015–2016). Stortinget har bedt Kulturdepartementet om å meddele kriteriene for den nye festivalordningen så raskt som mulig. Norsk kulturråd har lagt opp til at forslag til ny festivalstøtteordning skal behandles endelig av rådet i desember 2016. Kulturdepartementet vil meddele kriteriene for Stortinget etter dette.

Arbeidstidsavtale for prestene – budsjettmessige konsekvenser

Ved behandlingen av Prop. 1 S for 2016 ba flertallet i kirke- utdannings- og forskningskomiteen Kulturdepartementet om å komme nærmere tilbake til budsjett- og kapasitetsmessige konse-

kvenser av ny arbeidstidsavtale for prestere, jf. Innst. 12 S (2015–2016).

Med virkning fra 1. januar 2016 fikk de fleste prestere definert arbeidstid. Prestetjenesten var tidligere ikke tidsregulert, men det var en forutsetning at prestene ikke skulle arbeide mer enn fem dager i uken. Avtalen innebærer at de fleste prestere nå har en arbeidsuke på 35,5 timer, og tillegg for eksempelvis arbeid på helligdager.

Samtidig med dette ble avtalen som regulerte prestenes beredskapstjeneste, som innebærer at en prest skal være tilgjengelig til enhver tid, avviklet. Beredskapstjeneste inngår også i den nye avtalen, men til en langt lavere kostnad enn tidligere. Etter forutsetningene skal merutgiftene ved den nye arbeidstidsavtalen dekkes ved innsparinger som avviklingen av beredskapsordningen innebærer.

Det var Den norske kirkes presteforening som valgte å si opp avtalene som regulerte forholdet mellom prestenes arbeids- og fritid, og som krevde en ny arbeidstidsavtale. Arbeidstidsavtalen ble inngått uten at det ble framsatt krav om økte budsjetttrammer. Det har tatt tid å implementere den nye avtalen. Det pågår arbeidsplanlegging for inneværende år, og departementet vil måtte komme nærmere tilbake med vurdering av eventuelle budsjett- og kapasitetsmessige konsekvenser av avtalen på et senere tidspunkt.

Norsk helsearkiv og Arkivverkets fellesdepot

Det er fastsatt i lov om spesialisthelsetjenester m.m. § 3-2 a. at virksomheter i spesialisthelsetjenesten skal avlevere pasientjournalarkiv til Norsk helsearkiv.

Statsforvaltningen skal ifølge arkivloven §10 avlevere eldre og avsluttete arkiv til Arkivverket. Fordi Arkivverket ikke har tilstrekkelig depotkapasitet, har ikke statsforvaltningen etter 1. januar 2015 fått avlevert arkivmateriale til Riksarkivet, Statsarkivet i Oslo og Statsarkivet i Hamar.

På oppdrag fra Kulturdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet utarbeidet Statsbygg i 2013 et forprosjekt for et bygg på Tynset for mot- tak, bevaring og tilgjengeliggjøring av arkivmateriale. En ekstern kvalitetssikring av forprosjektet konkluderte med at et betydelig innsparingspotensial burde utnyttes før prosjektet kunne anses tilstrekkelig modent for realisering.

Norsk helsearkiv skal digitalisere mottatte pasientjournaler så langt det er mulig. Med utstrakt digitalisering av papirdokumentene og kassering av originaler, vil behovet for magasin- plass for papirarkiv bli redusert. Digitalisering vil

også føre til økt tilgjengelighet til dokumentene. I Prop. 1 S (2015–2016) opplyste Kulturdepartementet at Regjeringen vil legge et digitaliseringsanlegg for arkiv på Tynset, mens magasinering av papirarkiv lokaliseres et annet sted.

Regjeringen har arbeidet videre med dette og ønsker å realisere en løsning som innebærer en betydelig reduksjon i kostnadene sammenliknet med forprosjektet fra 2013.

Statsbygg har, som ledd i dette, fått i oppdrag å utarbeide en mulighetsstudie med rom- og funksjonsprogram for et arealeffektivt arkivbygg på Tynset. I studien er det lagt til grunn at bygget skal omfatte mottak av papirarkiv, digitalisering av disse, oppbevaring og tilgjengeliggjøring av de digitale versjonene, kassasjon av papirarkiver som ikke skal bevares, samt i tillegg mottak, bevaring og tilgjengeliggjøring av elektroniske pasientjournaler som skal avleveres til Norsk helsearkiv. I utredningsoppdraget er det lagt til grunn at alle funksjoner knyttet til Norsk helsearkiv med unntak av bevaring av et utvalg papirarkiv skal ivaretas i arkivbygget på Tynset. De mest arbeidskraftintensive funksjonene er knyttet til digitalisering og IT-funksjoner.

Kulturdepartementet undersøker nå flere løsninger for depot for bevaring av eldre og avsluttede papirbaserte arkiv fra statsforvaltningen. Dette gjelder bl.a. om fellesdepotet kan samlokaliseres med Nasjonalbibliotekets fjellanlegg i Mo i Rana. Estimerer fra arbeidet så langt viser at kostnadene kan bli betydelig lavere ved å lokalisere depotet for permanent oppbevaring av papirarkiv til fjellanlegget i Mo i Rana framfor det prosjekterte bygget på Tynset.

Regjeringen vil innen utgangen av 2016 komme tilbake til Stortinget på egnet måte når pågående utredninger er gjennomført og beslutningsgrunnlaget anses tilstrekkelig.

Overføring av ansvaret for Nasjonalt pilegrimssenter til Kulturdepartementet

Det vises til omtale under Klima- og miljødepartementet, *Andre saker*.

2.4 Justis- og beredskapsdepartementet

Kap. 61 Høyesterett

Post 01 Driftsutgifter

Lønnsjustering for høyesterettsdommere fastsettes av Stortinget. Lønnen til dommere i Høyeste-

rett ble regulert med virkning fra 1. oktober 2015, jf. Innst. 170 S (2015–2016) *Innstilling fra Stortingets presidentskap om regulering av lønnen for Høyesteretts medlemmer*. Virkningen for perioden 1. oktober 2015 til 31. desember 2016 er beregnet til å utgjøre 0,3 mill. kroner. Det er ikke tatt høyde for dette i Saldert budsjett 2016.

I bevilgningsforslaget i Prop. 1 S (2015–2016) var lønnsoppjøret for dommerne i Høyesterett per 1. oktober 2013 ved en feil ikke medregnet. Helårsvirkningen i 2016 er anslått til 1,5 mill. kroner.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 61, post 01 med 1,8 mill. kroner.

Kap. 400 Justis- og beredskapsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å bevilge 11 mill. kroner til etablering av en høygradert mobilkommunikasjonsløsning for sivil sektor. Formålet er å legge til rette for mer effektiv samhandling i regjeringen om gradert og fortrolig informasjon. Forsvarsdepartementet vil sørge for tilsvarende anskaffelse for militær sektor.

Post 22 Anslag økte asylkomster – avsetning til senere fordeling

Grunnet stor usikkerhet knyttet til hvordan økningen i asylkomster høsten 2015 ville påvirke utgiftene i 2016, ble det i Saldert budsjett 2016 bevilget 2 mrd. kroner på posten til senere fordeling. Bevilgningen var basert på et anslag for utgiftsøkninger de asylsøkerne som ankom sent i 2015 ville medføre på kap. 225, post 64, kap. 490, postene 21, 60, 70 og 75, kap. 496, postene 60 og 61, kap. 497, post 60, kap. 854, post 65 og kap. 856, post 01. Det foreligger nå oppdaterte prognoser og budsjettberegninger for disse postene, jf. omtale nedenfor. Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2 mrd. kroner.

Utgiftsøkningene på ovennevnte poster er samlet høyere enn reduksjonen av bevilgningen på kap. 400, post 22. Dette skyldes hovedsakelig at bosettingen av personer med oppholdstillatelse går raskere enn ventet.

Post 23 Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling, kan overføres

Det vises til omtale av oppgradering av sikkerheten ved Oslo tinghus under kap. 410, post 01 om

bedre sikkerhets- og adgangskontroll i Oslo tinghus. Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 400, post 23 med 2,5 mill. kroner.

Kap. 3400 Justis- og beredskapsdepartementet

Post 04 Anslag økte asylankomster – avsetning til senere fordeling, ODA-godkjente utgifter

I saldert budsjett ble det lagt til grunn at 1 mrd. kroner av avsetningen til økte asylankomster på kap. 400, post 22 kan føres som offisiell utviklingshjelp over kap. 3400, post 04. Det foreligger nå oppdaterte prognoser for bevilgningsbehovet på ODA-poster tilknyttet utlendingsfeltet. Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 1 mrd. kroner.

Kap. 410 Domstolene

Post 01 Driftsutgifter

Lønnsjustering

Kommunal- og moderniseringsdepartementet fastsatte 30. november 2015 lønnsendringer for dommere i tingrettene og lagmannsrettene med virkning fra 1. oktober 2015. Det er ikke tatt høyde for disse utgiftene i Saldert budsjett 2016. Virkningen for perioden 1. oktober 2015 til 31. desember 2016 er beregnet til å utgjøre 29,4 mill. kroner. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med dette beløpet.

Sikkerhet i Oslo tinghus

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 410, post 01 med 2,5 mill. kroner til etablering av bedre sikkerhets- og adgangskontroll i Oslo tinghus, mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 400, post 23.

Sakskostnader Finnmarksloven

Det vises til omtale av forslag til endringer i Finnmarksloven under kap. 470, post 01. Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 410, post 01 med 1,3 mill. kroner.

Driftsmidler i domstolene

Det vises til flertallsmerknad i Innst. 6 S (2015–2016): «Flertallet vil også vise til at samarbeidspartiene har bedt regjeringen vurdere ytterligere

økninger til domstolen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2016.»

Regjeringen ønsker å øke kapasiteten og redusere saksbehandlingstiden i domstolene gjennom modernisering og omorganisering. Regjeringen vil vurdere ulike tiltak for å nå denne målsettingen, og kommer tilbake til Stortinget på egnet måte.

Drammen tinghus

Det vises til flertallsmerknad i Innst. 6 S (2015–2016): «Dette flertallet vil vise til at samarbeidspartiene har bedt regjeringen vurdere prosjekteringsmidler til nytt tinghus i Drammen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2016.»

Regjeringen har igangsatt konseptvalgutredninger for Bergen tinghus og Stavanger tinghus. Regjeringen vil vurdere behovet for nytt tinghus i Drammen i sammenheng med disse prosjektene når tiltakene er ferdig utredet.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 30,7 mill. kroner.

Kap. 3410 Domstolene

Post 02 Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene

Bevilgningen på posten gjelder i hovedsak gebyrinntekter fra partene i jordskiftedomstolene.

Det vises til omtale av økningen i rettsgebyret i Prop 1 S (2015–2016) *Justis- og beredskapsdepartementet*. Det forventes nå at enkelte av sakene etter ny rettsmiddelordning vil bli avsluttet først i 2017. En del av gebyrinntektene forventes derfor ikke å komme før i 2017. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 2,5 mill. kroner.

Kap. 414 Forliksråd og andre domsutgifter

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten gjelder blant annet utgifter til sakkyndige i barnesaker for domstolene og forliksrådene samt utgifter til tolker i sivile saker der partene har krav på tolk.

Oppdaterte prognoser for forventet antall saker tilsier at utgiftene på posten vil bli høyere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016. Det skyldes blant annet en økning i antall barnesaker i domstolene og økt bruk av tolk i tvistesaker. Det foreslås å øke bevilgningen med 20 mill. kroner.

Kap. 430 Kriminalomsorgen

Post 01 Driftsutgifter

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen til prosjektering av nytt fengsel i Agder.

I Meld. St. 12 (2014–2015) *Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen* beskrives behovet for straffegjennomføringskapasitet i årene som kommer. Det er primært behov for lukkede fengselsplasser, og det samlede behovet er beregnet til 500 nye plasser innen 2020. Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 10 mill. kroner til prosjektering av nytt fengsel i Agder. Prosjekteringen legger til grunn at fengselet etableres som et ordinært byggeprosjekt med utgangspunkt i standard byggemetode for nye fengselsbygg (Modell 2015) med 96 plasser. Denne strategien bidrar til raskest mulig gjennomføring. Antall plasser ved fengselet vil utredes nærmere som del av prosjekteringen. Fengselet skal etableres i Mandal.

Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Norsk bidrag til fellesoperasjoner i Middelhavet

I Saldert budsjett 2016 er det ikke tatt høyde for videreføring av det norske bidraget til Frontex-operasjonen Triton i andre halvår av 2016. 2015 var første gang Norge bidro med skip til en slik operasjon i Middelhavet. Fartøyet har per mai 2016 bidratt til å redde over 17 000 personer. Justis- og beredskapsdepartementet har etter ønske fra Frontex inngått avtale om leie av skip som forlenger bidraget i ytterligere seks måneder, fra 16. mai til 16. november 2016. De ekstraordinære merutgiftene dette medfører for politiet anslås til 63,4 mill. kroner, hvor 29,5 mill. kroner forventes refundert av Frontex. Politiet dekker ordinære lønnsutgifter for eget personell innenfor gjeldende bevilgning. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 63,4 mill. kroner.

Grunnet uforutsette merutgifter for inneværende operasjon som følge av drift, ombygninger og utstyr til personell og migranter, øker utgiftene med 16,5 mill. kroner. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 16,5 mill. kroner. Driftsutgiftene refunderes av Frontex, og er anslått til 8 mill. kroner. Det vises til omtale under kap. 3440, post 02.

Justis- og beredskapsdepartementet har etter ønske fra Frontex også forlenget avtale med Redningsselskapet om leie av redningsskøyte til bruk i fellesoperasjonen Poseidon i ytterligere 6 måneder, fra 15. juni til 15. desember 2016. Fartøyet har per mai 2016 bidratt til å redde over 5 200 personer. De anslåtte ekstraordinære merutgiftene for politiet i 2016 som følge av dette på om lag 4 mill. kroner dekkes innenfor gjeldende bevilgning på kap. 440, post 01.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen med 79,9 mill. kroner.

Frontex-kontingent

Europarådet besluttet i desember 2015 å øke budsjettene til operasjonene Triton og Poseidon utover det som var lagt til grunn i Saldert budsjett 2016. Norges andel er beregnet å øke med 27,4 mill. kroner. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 27,4 mill. kroner.

Oppgradering av sikkerheten på Storskog grensepasseringssted

I en tid da Schengen-samarbeidet har vært under sterkt press, vil Regjeringen øke sikkerheten ved Norges Schengen-yttergrense for å ivareta vårt ansvar og stå bedre rustet til å kontrollere hvem som tar seg inn i riket. Det foreslås derfor å oppføre en port og et sikkerhetsgjerd ved passeringsområdet. Merutgiftene for tiltaket er anslått til 3,6 mill. kroner. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med dette beløpet.

Forprosjektering av nasjonalt beredskapssenter

Det er i Saldert budsjett 2016 bevilget 25 mill. kroner til forprosjektering av nytt beredskapssenter for politiets nasjonale beredskapsressurser på kap. 440, post 01. Framdriften i prosjekteringsarbeidet tilsier at det er behov for ytterligere 15 mill. kroner til dette arbeidet i 2016. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 15 mill. kroner.

Inndekning

Det vises til forslag om endringer i UDIs IKT-systemer som følge av endringene i utlendingsloven under kap. 490, post 01. Som delvis inndekning for denne utgiftsøkningen foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 5 mill. kroner.

Redusert bruk av fakturering mellom politiets virksomheter

Justis- og beredskapsdepartementet har fullmakt til å kunne overskride bevilgningen på kap. 440, post 01 mot tilsvarende merinntekter på kap. 3440, post 02. En betydelig andel av inntektsbevilgningen på kap. 3440, post 02 knytter seg til internfakturering i etaten. Som følge av reduksjonen i antall distrikter og omgjøring i bruk av lønssystemet forventes det redusert bruk av internfakturering. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 50 mill. kroner. Det vises til omtale under kap. 3440, post 02.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 440, post 01 med 70,9 mill. kroner.

Post 25 Retur av asylsøkere med avslag og andre utlendinger uten lovlig opphold, overslagsbevilgning

Posten ble opprettet i forbindelse med stortingsforhandlingene om 2016-budsjettet, jf. Innst. S 2 (2015–2016). Opprettelsen av posten innebærer at visse utgifter til retur av straffedømte utlendinger og asylsøkere med endelig avslag samles på en post som er gitt stikkordet «*overslagsbevilgning*».

Regjeringen legger til grunn at formålet med den nye bevilgningen er å tilrettelegge for at politiet hurtig kan øke antallet uttransporteringer dersom behovet og muligheten oppstår. For 2016 foreslår Regjeringen at de variable utgiftene til retur av asylsøkere med avslag, bort- og utviste og Dublinere føres på posten. Dublin-sakene er underlagt særlige frister, og om disse ikke etterleves, må saken realitetsbehandles i Norge. Det foreslås derfor at de variable utgiftene i forbindelse med returer fra alle disse returkategoriene bevilges på posten, og ikke kun utgifter til straffedømte og asylsøkere med endelig avslag, jf. ordlyden i Innst. S 2 (2015–2016).

Regjeringen vil vurdere budsjetteringen på posten i forbindelse med arbeidet med statsbudsjettet for 2017. Det vil ta noe tid å legge om kon-toplan og lære opp ansatte til å føre utgifter på den nye posten. Det foreslås derfor at det budsjetteres med forventede utgifter på post 25 fra og med 1. juni 2016. Dette anslås å utgjøre om lag 115 mill. kroner i 2016.

Post 70 Tilskudd

Bevilgningen på posten gjelder ulike tilskuddsordninger under politiet.

Som følge av forsinket framdrift i forskningsprosjektet rettet mot vold i nære relasjoner, foreslås det å redusere bevilgningen med 2,3 mill. kroner mot tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 452, post 01. Det vises til nærmere omtale under kap. 452, post 01.

Kap. 3440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten*Post 02 Refusjoner mv.**Redusert bruk av fakturering mellom politiets virksomheter*

Som følge av reduksjon i antall distrikter og omgjøring i bruk av lønssystemet, forventes det redusert bruk av intern fakturering i politiet. Oppdaterte prognoser tilsier at bevilgningen bør reduseres med 50 mill. kroner. Det foreslås en tilsvarende reduksjon på kap. 440, post 01.

Refusjoner fra Frontex

Det vises til omtale av forlenget norsk deltakelse i Frontex sine operasjoner i Middelhavet under kap. 440, post 01. Frontex refunderer driftsutgiftene til fartøyet og deler av kostnaden til den operative besetningen. Refusjonene i 2016 er anslått å øke med 37,5 mill. kroner. Det foreslås å øke bevilgningen med dette beløpet.

Oppsummering

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 3440, post 02 med 12,5 mill. kroner.

Post 06 Gebyr – utlendingssaker

Bevilgningen på posten gjelder gebyr i forbindelse med søknad om statsborgerskap, familieinnvandring og arbeids-, bosettings- og utdanningstilatelser. Oppdaterte prognoser tilsier at gebyrinntektene ved utlendingssaker blir noe høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 3440, post 06 med 6,6 mill. kroner.

Kap. 444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)*Post 01 Driftsutgifter**Forbedret nettsikkerhet*

Det er behov for forbedret sikkerhet i PSTs graderte nett. Merutgiftene for nødvendige tiltak er beregnet til 9,8 mill. kroner. Det foreslås å øke bevilgningen med dette beløpet.

Livvaktjenesten

Behovet for livvaktjenester har økt sammenlignet med bevilgningsforslaget som lå til grunn for Saldert budsjett 2016. Dette skyldes blant annet endringer i regjeringen, økt reiseaktivitet og utgifter knyttet til NATOs generalsekretær når han oppholder seg i Norge. Det foreslås å øke bevilgningen med 17 mill. kroner.

Nye tilleggslokaler til PST

Bevilgningen ble i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2015 økt med 63,5 mill. kroner til nye tilleggslokaler for PST, jf. Prop. 119 S (2014–2015) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet for 2015*. Bevilgningen på posten ble deretter redusert med 62 mill. kroner i nysalderingen av 2015-budsjettet grunnet forsinkelser i prosjektet.

Statsbygg er nå ferdig med prosjekteringen av flytting til tilleggslokaler for PST, og kostnadsrammen for ombygningene er fastsatt. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 62 mill. kroner.

I Saldert budsjett 2016 er det bevilget 35 mill. kroner til husleie knyttet til tilleggslokalene. Det forventes nå at innflytting i de nye lokalene vil skje senere enn tidligere lagt til grunn. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 17,5 mill. kroner som følge av utsatt innflytting i de nye lokalene.

Kvoteflyktninger

Merutgiftene for PST i 2016 som følge av økt uttak av 500 flere syriske overføringsflyktninger til Norge i 2015 ble ved en feil ikke hensyntatt i bevilgningsforslaget i Prop. 1 S (2015–2016). Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 1,1 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 444, post 01 med 72,3 mill. kroner.

Kap. 451 Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap*Post 01 Driftsutgifter**Inndekning*

Det vises til forslag om systemendringer i UDIs IKT-systemer under kap. 490, post 01. Som delvis inndekning for denne utgiftsøkningen foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 451, post 01 med 5 mill. kroner.

Modernisering av styringssystemet i Sivilforsvarets varslingsanlegg

Sivilforsvarets tyfonanlegg er det eneste systemet for befolkningsvarsling ved nasjonale kriser. FM-nettet benyttes for å overføre analoge radiosignaler til tyfonene. Når FM-nettet legges ned i 2017, vil det ikke lenger være en bærer for signalene som styrer tyfonanlegget. Det foreslås å øke bevilgningen med 17,5 mill. kroner til et nytt styringssystem for tyfonanleggene.

Samlokalisering av nødmeldingssentraler

I Saldert budsjett 2016 er det bevilget 22,7 mill. kroner til oppstart av forbedringstiltak, herunder samlokalisering av politiets operasjonssentraler og brannvesenets 110-sentraler. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap skal gjennomføre samlokaliseringen. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på kap. 451, post 01 med 22,7 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 455, post 01.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 451, post 01 med 35,2 mill. kroner.

Kap. 452 Sentral krisehåndtering*Post 01 Driftsutgifter**Installasjon og teknisk drift av gradert beslutnings- og loggføringsverktøy*

I statsbudsjettet for 2015 ble det bevilget 5,6 mill. kroner til innføring av beslutnings- og loggføringsverktøyet NBN-CIM på Nasjonalt Begrenset Nett. Installasjonen vil bli slutført i 2016. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på kap. 452, post 01 med 0,7 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 455, post 01.

Forsvarsdepartementet har ansvaret for den tekniske driften av verktøyet. Fram til nå har utgif-

tene blitt dekket av Justis- og beredskapsdepartementet. Det foreslås nå at midlene bevilges på Forsvarsdepartementets budsjett. Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 452, post 01 med 5,7 mill. kroner, mot en økning av bevilgningen på kap. 1700, post 01 med 4,7 mill. kroner og bevilgningen på kap. 1760, post 45 med 1 mill. kroner på Forsvarsdepartementets budsjett.

Oppgradering av teknisk utstyr i situasjonssenteret til JD

Sivilt situasjonssenter i Justis- og beredskapsdepartementet ble etablert i juli 2012. Fra og med 2. kvartal 2014 ble situasjonssenteret satt i døgnkontinuerlig drift. Denne endringen medførte vesentlig økt bruk, og derav forkortet levetid for utstyret i situasjonssenteret. For å fornye nødvendig teknisk utstyr, foreslås det å øke bevilgningen med 3,3 mill. kroner. Det foreslås samtidig at bevilgningen på kap. 440, post 70 reduseres med 2,3 mill. kroner som delvis inndekning for utgiftsøkningen.

Oppsummering

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 452, post 01 med 1,7 mill. kroner.

Kap. 454 Redningshelikoptertjenesten

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Endrede investeringsmilepæler

Det er inngått kontrakt for anskaffelse av 16 nye redningshelikoptre til erstatning for dagens Sea King. De første helikoptrene planlegges levert i 2017. Bevilgningen til redningshelikoptertjenesten foreslås redusert med 30 mill. kroner som følge av faseforskyvning av utgifter til 2017.

Valutakursendringer – Sea King 2020

Det er iverksatt en tiltaksplan for eksisterende redningshelikopterflåte som skal bidra til å opprettholde drift og beredskap frem til de nye redningshelikoptrene er innfasert. Flere kontrakter innenfor Sea King 2020-programmet er inngått i fremmed valuta. Som følge av valutakursendringer knyttet til enkelte av vedlikeholdstiltakene, foreslås det å øke bevilgningen med 13,4 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 454, post 45 med 16,6 mill. kroner.

Kap. 455 Redningstjenesten

Post 01 Driftsutgifter

Nødnett i Hovedredningssentralene (HRS)

Implementeringen av Nødnett i Hovedredningssentralene er i slutfasen, og overgang til ordinær drift vil medføre økte driftskostnader. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på kap. 455, post 01 med 3,8 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 455, post 45.

Samlokalisering av nødmeldingssentraler

Det vises til omtale av samlokalisering av nødmeldingssentraler under kap. 451, post 01. Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 455, post 01 med 22,7 mill. kroner.

Installasjon og teknisk drift av gradert beslutnings- og loggføringsverktøy

Det vises til omtale av installasjon og drift av gradert beslutnings- og loggføringsverktøy under kap. 452, post 01. Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 455, post 01 med 0,7 mill. kroner.

Bemanning ved hovedredningssentralene

Det vises til flertallsmerknad i Innst. 6 S (2015–2016): «Flertallet vil vise til at samarbeidspartiene har bedt regjeringen vurdere økte midler til bemanning ved hovedredningssentralene i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2016.»

Bevilgningen til hovedredningssentralene ble økt med 9 mill. kroner i 2014. Formålet var blant annet å øke hovedredningssentralenes operative evne. Hovedredningssentralene har hatt høy aktivitet i 2015, og antall hendelser var om lag på samme nivå som i 2014. I 2015 er det autorisert fem nye redningsledere, og hovedredningssentralene ivaretar sin oppgave på en god måte med stabil bemanning og lavt sykefravær. En økning av antall redningsledere er ikke prioritert ifm. Revidert nasjonalbudsjett 2016. Regjeringen vil fortløpende vurdere behovet for ressurser til hovedredningssentralene, og vil komme tilbake til spørsmålet om økte bevilgninger dersom situasjonen endrer seg.

Oppsummering

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 455, post 01 med 19,6 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Det vises til omtale av implementeringen av Nødnett i Hovedredningssentralene under kap. 455, post 01. Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 455, post 45 med 3,8 mill. kroner.

Kap. 456 Direktoratet for nødkommunikasjon*Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres*

Utbyggingen av Nødnett er i en avslutningsfase. Som følge av endrede investeringsmilepæler, foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 456, post 45 med 46,8 mill. kroner. Endringen i investeringsmilepæler påvirker ikke de totale utgiftene knyttet til utbyggingen av Nødnett, og gjelder kun en faseforskyvning av utgiftene.

Kap. 3456 Direktoratet for nødkommunikasjon*Post 01 Brukerbetaling*

Oppdaterte prognoser viser lavere brukerinntekter til Nødnett enn tidligere antatt. Det er forventet at brukerne tar i bruk nettet noe senere enn planlagt. Videre er antall nye brukere foreløpig noe lavere enn tidligere lagt til grunn. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 7 mill. kroner.

Post 02 Variable refusjoner

Direktoratet for nødkommunikasjon (DNK) er mellomledd mellom leverandør og brukerne av Nødnett for tilleggsbestillinger som gjøres over DNKs avtaler. DNK viderefakturerer disse kostnadene og mottar refusjoner som inntektsføres på kap. 3456, post 02.

Oppdaterte prognoser viser høyere refusjoner enn tidligere antatt. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på kap. 3456, post 02 med 36,5 mill. kroner.

Kap. 466 Særskilte straffesaksutgifter m.m.*Post 01 Driftsutgifter*

I forbindelse med innføring av nettoordningen for merverdiavgift i staten ble bevilgningen på posten redusert med 350 mill. kroner i 2016. Regnskapstall for 2015 tyder på at uttrekket på posten var for høyt. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 110 mill. kroner.

Kap. 470 Fri rettshjelp*Post 01 Driftsutgifter*

Justis- og beredskapsdepartementet sendte 8. desember 2015 et utkast til lovendring på høring som innebærer en justering av § 43 i finnmarksloven. Forslaget innebærer blant annet at tilkjente saksomkostninger bevilges på kap. 470, post 01. Utgiftene til saksomkostninger er i Saldert budsjett 2016 bevilget på kap. 410, post 01. Forslaget må ses i sammenheng med § 43 i finnmarksloven om hvilke tilfeller staten skal dekke partenes saksomkostnader i saker for Utmarksdomstolen for Finnmark. Det pågår for tiden konsultasjoner med Sametinget med sikte på å finne en omforent løsning.

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 470, post 01 med 1,3 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 410, post 01.

Kap. 471 Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning*Post 71 Erstatningsansvar m.m., overslagsbevilgning*

Bevilgningen på posten gjelder utgifter som følge av at staten er erstatningsansvarlig etter de alminnelige erstatningsregler, eller har inngått forlik uten å erkjenne ansvar. Unntatt er utbetalinger som følge av statens ansvar i kontraktsforhold og ansvar i forbindelse med statens forretningsdrift. Bevilgningen på posten er regelstyrt. På bakgrunn av oppdaterte prognoser for forventede utbetalinger av erstatning foreslås det å øke bevilgningen på posten med 0,6 mill. kroner.

Post 72 Erstatning i anledning av straffeforfølgning, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten gjelder utgifter til erstatning i anledning av straffeforfølgning og dekning av motpartens saksomkostnader. På bakgrunn av oppdaterte prognoser for forventet antall saker i

2016 og gjennomsnittlig utbetaling i sakene foreslås det å øke bevilgningen på posten med 35 mill. kroner.

Kap. 472 Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre

Post 70 Erstatning til voldsofre, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten gjelder utgifter til erstatning i saker etter voldsoffererstatningsloven. På bakgrunn av oppdaterte prognoser for forventet antall saker i 2016 og gjennomsnittlig utbetaling i sakene, foreslås det å øke bevilgningen på posten med 30 mill. kroner.

Kap. 473 Statens sivilrettsforvaltning

Post 01 Driftsutgifter

I Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) ble det foreslått å øke bevilgningen på posten med 2,1 mill. kroner. Stortinget vedtok dette i tråd med Regjeringens forslag, jf. Innst. 2 S (2015–2016). På bakgrunn av redusert behov for saksbehandlingskapasitet foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 473, post 01 med 2,5 mill. kroner.

Kap. 480 Svalbardbudsjettet

Post 50 Tilskudd

Boligtiltak og arealutvikling i Longyearbyen mv.

Longyearbyen ble rammet av et stort snøskred 19. desember 2015. Flere hus ble ødelagt og vil ikke kunne gjenoppbygges i det samme området. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 10 mill. kroner til boligbygging og arealutvikling i Longyearbyen. Videre foreslås det å bevilge 0,9 mill. kroner til å dekke ekstraordinære merutgifter i forbindelse med skredulykken for Longyearbyen lokalstyre, Sysselmannen og Svalbard kirke.

Redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid i barnehage

I 2015 og 2016 er det bevilget til sammen 0,9 mill. kroner til å innføre ny nasjonal ordning for reduksjon av foreldrebetaling og en ordning med gratis kjernetid for fire- og femåringer i barnehager på Svalbard. Longyearbyen skal ikke være et livsløps-samfunn med fullt utbygd tjenestetilbud, og lov om sosiale tjenester gjelder ikke på Svalbard. Endringene i ordningen for foreldrebetaling har en klar sosial innretning. På bakgrunn av dette

har Longyearbyen lokalstyre vedtatt ikke å innføre ordningene. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 0,9 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 480, post 50 med 10,0 mill. kroner.

Kap. 490 Utlendingsdirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Saksbehandlingskapasitet UDI

Bevilgningen på posten gjelder utgifter til drift av Utlendingsdirektoratet (UDI). UDI har et stort antall asylsaker til behandling etter den store økningen i antall asylsøkere høsten 2015. UDIs bevilgning ble i Saldert budsjett 2016 økt med 184 mill. kroner til asylsaksbehandling. Regjeringen foreslår ikke nå endringer i bevilgningen til saksbehandlingskapasitet i UDI. Det er stor usikkerhet knyttet til hvor mange asylsøkere som vil komme til Norge framover. Det anses som sannsynlig at det vil ankomme mellom 5 000 og 50 000 asylsøkere inneværende år. Gjeldende prognose er 25 000 asylsøkere i 2016. Dette er 8 000 lavere enn hva som er lagt til grunn i Saldert budsjett 2016.

Endringer i IKT-systemer i UDI

Prop. 90 L (2015–2016) *Endringer i utlendingsloven mv. (innstramninger II)* inneholder en rekke forslag til endringer som vil påvirke utlendingsforvaltningens saksbehandling. Dette medfører behov for systemendringer i UDI, herunder i saksbehandlingssystemet DUF. Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 490, post 01 med 10 mill. kroner til formålet, mot at bevilgningene på kap. 440, post 01 og kap. 451, post 01 samlet reduseres tilsvarende.

Som følge av nærpolitireformen, ble de nye politidistriktene formelt etablert 1. januar 2016. Det må gjøres flere endringer i UDIs systemportefølje som følge av den nye organisasjonsmodellen til politiet. Det foreslås å øke bevilgningen med 5,1 mill. kroner knyttet til IKT-tilpasninger som følge av nærpolitireformen.

Norsk deltakelse i EUs relokaliseringsprogram

Det er i Saldert budsjett 2016 lagt til rette for at Norge kan motta 750 asylsøkere gjennom EUs relokaliseringsprogram. Det er bevilget 65 mill.

kroner til formålet over kap. 490, post 01. Regjeringen har varslet at bevilgningen vil bli fordelt på andre kapitler og poster når opplegget for mottak av asylsøkere gjennom ordningen er nærmere fastsatt. Justis- og beredskapsdepartementet har denne våren inngått avtaler med greske og italienske myndigheter. Det er imidlertid fortsatt stor usikkerhet knyttet til når relokaliseringen vil bli gjennomført, og hvor mange personer som vil bli relokalisert til Norge inneværende år. Bevilgningen til formålet foreslås derfor ikke fordelt på berørte budsjettposter nå. Siden ingen asylsøkere ble relokalisert de første månedene i 2016, forventes utgiftene, spesielt knyttet til innkvartering, å være lavere enn tidligere anslått. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen med 9,0 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 490, post 01 med 6,1 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak

Økte utgifter til innkvartering av asylsøkere

Bevilgningen på posten gjelder statens utgifter til drift av asylmottak.

Bevilgningen foreslås økt med 754 mill. kroner. Dette skyldes i hovedsak dyrere innkvarteringsløsninger, inkludert bruk av akuttinnkvartering og større, forenklede mottaksplasser i første kvartal 2016, samt utgifter tilknyttet opprettelsen av ankomstsenteret i Finnmark. Bevilgningsøkningen må ses i sammenheng med bevilgningsreduksjonen på kap. 400, post 22, jf. omtale ovenfor.

Prøveordning med frivillighetskoordinatorer i mottak

Det foreslås å bevilge 5,4 mill. kroner til en prøveordning med frivillighetskoordinatorer i utvalgte mottak. Som følge av de høye ankomsttallene for asylsøkere høsten 2015 er det opprettet mange nye mottak. UDI er i ferd med å inngå intensjonsavtaler med flere store frivillige organisasjoner. Frivillighetskoordinatorene kan bidra til å systematisere kontakten mellom mottakene og ulike samarbeidsaktører. Tiltaket er omtalt i Meld. St. 30 (2015–2016) *Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk*.

Dialoggrupper mot vold i mottak

Det foreslås å bevilge 12,4 mill. kroner til dialoggrupper mot vold i utvalgte mottak. Stiftelsen Alternativ til vold (ATV) har utarbeidet et kurs-

opplegg for UDI, der ATV lærer opp mottaksansatte til å holde dialoggrupper for beboere i mottak. Formålet med tiltaket er å redusere vold i og utenfor mottak. Dialoggruppene skal gi rom for refleksjon og meningsutveksling mellom beboerne rundt tema som er knyttet til forebygging av vold. Tiltaket er omtalt i Meld. St. 30 (2015–2016).

Integreringsmottak

Regjeringen foreslår å etablere integreringsmottak for personer med beskyttelsesbehov. Det vises til omtale under kap. 496, post 73. Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 0,8 mill. kroner i 2016 til koordinatorstillinger i forbindelse med etablering av mottakene. Tiltaket er omtalt i Meld. St. 30 (2015–2016).

Endring i fullmakt om innkvartering

For å kunne sørge for tilstrekkelig mottakskapasitet ved en eventuelt sterk økning i asylankomstene, foreslås det å gi Justis- og beredskapsdepartementet fullmakt til blant annet å kunne øke antall plasser i asylmottak selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov. Det vises til nærmere omtale under *Andre saker* nedenfor, samt forslag til romertallsvedtak.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 490, post 21 med 772,6 mill. kroner.

Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak

Oppdaterte prognoser

Vertskommunetilskuddet skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med drift av asylmottak i kommunen. Som følge av usikkerhet knyttet til varigheten av akutt plasser fikk ikke vertskommuner for akuttmottak utbetalt vertskommunetilskudd forskuddsvis i desember 2015 slik de normalt gjør. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 102,3 mill. kroner i 2016.

Barnehagetilbud til 2- og 3-åringer med oppholdstillatelse i mottak

Regjeringen foreslår at det legges til rette for at kommunene fra barnehageåret 2016–2017 kan tilby gratis kjernetid i barnehage til 2- og 3-åringer

som har fått opphold i Norge, men som fortsatt bor i asylmottak. Forslaget er en oppfølging av anmodningsvedtak 436:2 (2015–2016). Det foreslås at ordningen innrettes tilsvarende den nasjonale ordningen for gratis kjernetid med 20 timer gratis oppholdstid per uke. Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 490, post 60 med 3,6 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon over kap. 231 Barnehager, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Integreringsmottak

Regjeringen foreslår å etablere integreringsmottak for personer med beskyttelsesbehov. Det vises til omtale under kap. 496, post 73. Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 1,3 mill. kroner i 2016 til barnehageplasser i forbindelse med mottakene. Tiltaket er omtalt i Meld. St. 30 (2015–2016).

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 490, post 60 med 107,2 mill. kroner.

Post 70 Stønader til beboere i asylmottak

Bevilgningen på posten gjelder utgifter til økonomiske ytelser til beboere i asylmottak. Oppdaterte prognoser tilsier at det vil være færre beboere i mottak enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016. Videre mottar beboere i mottak med fri kost lavere ytelser enn beboere i mottak med selvhold, og det anslås nå at en større andel beboere bor i mottak med fri kost. Samlet gir dette et redusert behov for stønader til beboere i mottak på 141,1 mill. kroner. Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 490, post 70 med dette beløpet.

Post 72 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, overslagsbevilgning

Spesialutsendinger for utlendingssaker

Justis- og beredskapsdepartementet dekker utgifter til ni spesialutsendinger for utlendingssaker. Spesialutsendingene arbeider med å legge til rette for retur av personer fra Norge gjennom tilrettelegging for enkeltreturer og inngåelse av returavtaler med avsenderland. Erfarings- og lønnsnivået til spesialutsendingene har økt de siste årene. Det foreslås å øke bevilgningen til spesialutsendingene med 3 mill. kroner på kap. 100 Utenriksdepartementet, post 01 Driftsutgifter mot en tilsvarende reduksjon over kap. 490, post 72.

Forslaget medfører en reduksjon i ODA-godkjente utgifter over kap. 3490, post 01 på 2,6 mill. kroner.

Overslagsbevilgning

Stortinget vedtok 3. desember 2015 anmodningsvedtak 68. I pkt. 1 i vedtaket bes Regjeringen å prioritere arbeidet med rask retur av personer som har fått avslag på sine asylsøknader, og i særdeleshet prioritere retur av grupper der dette vil ha effekt på tilstrømmningen framover. Videre bes regjeringen kontinuerlig sørge for at utøvende myndigheter har tilstrekkelig ressurser til å drive et effektivt returarbeid. Kap. 490, post 72 er tilført stikkordet «overslagsbevilgning» i Saldert budsjett 2016.

Regjeringen legger til grunn at Stortingets vedtak og tilføyelse av stikkordet «overslagsbevilgning» på posten innebærer en mulighet til å etablere og endre programmer, stønader og tilskudd, selv om dette innebærer at gjeldende bevilgning på kap. 490, post 72 i visse situasjoner kan bli overskredet, og videre at regjeringen har fullmakt til å gjøre slike endringer mot etterfølgende framlegg for Stortinget. En overskridelse må være begrunnet med flere eller raskere returer eller tiltak som skal bidra til flere og raskere returer.

Post 75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, kan overføres

Bevilgningen gjelder reiseutgifter for overføringsflyktninger og for flyktninger som vender tilbake til hjemlandet. Som følge av at flere overføringsflyktninger bosettes, forventes reiseutgiftene å bli høyere enn prognosen som lå til grunn for Saldert budsjett 2016.

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 490, post 75 med 1,4 mill. kroner.

Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet

Post 01 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter

Det foreslås å redusere bevilgningen med 2,6 mill. kroner som følge av forslaget om bevilgningsreduksjon på kap. 490, post 72 mot tilsvarende økning på kap. 100, post 01, jf. omtale under disse postene.

Post 03 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter

Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet kan i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver godkjennes som offisiell utviklingshjelp (ODA). Inntektene på kap. 3490, post 03 motsvares av utgifter under Utenriksdepartementets kap. 167, post 21. På bakgrunn av oppdaterte prognoser foreslås det å øke bevilgningen på kap. 3490, post 03 med 2,5 mill. kroner, jf. omtale under kap. 490, post 75.

Post 04 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter

Inntektene på kap. 3490, post 04 motsvares av utgifter på kap. 167, post 21 under Utenriksdepartementet. På bakgrunn av forslag om utgifts- endringer tilknyttet endrede prognoser under kap. 490, post 21, post 60 og post 70, foreslås det å øke bevilgningen på kap. 3490, post 04 med 700,3 mill. kroner.

Som følge av forslag om økte bevilgninger på kap. 490, post 21 og post 60 og kap. 496, post 21 og post 73, knyttet til prøveordning med frivillighetskoordinatorer, dialoggrupper i mottak, barnehagetilbud for 2–3-åringer med opphold og integreringsmottak, foreslås det å øke bevilgningen med 15,1 mill. kroner.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 3490, post 04 med 715,5 mill. kroner.

Kap. 495 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Ansvar for kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse ble overført fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet til Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet fra 1. september 2015. Som følge av dette foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 495, post 01 med 0,2 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 858, post 01 under Barne- og likestillingsdepartementet. Beløpet på 0,2 mill. kroner tilsvarer en justering av lønnsmidler som det ikke var tatt høyde for ved overføringen av midlene for 2016.

Kap. 496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres

Regjeringen foreslår å etablere integreringsmottak for personer med beskyttelsesbehov. Det vises til omtale under kap. 496, post 73. Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 496, post 21 med 0,8 mill. kroner i 2016 til evaluering og seminarer i forbindelse med etablering av integreringsmottak. Det vises også til omtale av tiltaket i Meld. St. 30 (2015–2016).

Post 60 Integreringstilskudd, kan overføres

Bevilgningen på posten gjelder utbetaling av integreringstilskudd til kommunene ved bosetting av flyktninger. Tilskuddet skal gi en rimelig dekning av de gjennomsnittlige merutgiftene kommunene har ved bosetting og integrering av flykningene i bosettingsåret og de fire neste årene.

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 496, post 60 med 1 653,2 mill. kroner. Endringen skyldes hovedsakelig et høyere antall bosatte flyktninger i 2015 enn det som var lagt til grunn i Saldert budsjett 2016. Den høye bosettingen i 2015 medfører økt utbetaling av integreringstilskudd i 2016. I tillegg er bosettingsprognosen for 2016 økt med knapt 3 800 personer sammenlignet med det som lå til grunn for Saldert budsjett 2016.

Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, overslagsbevilgning

Det foreslås å øke bevilgningen med 166,8 mill. kroner. Hovedårsaken til endringen er en økning i prognosen for antall bosatte enslige mindreårige i 2016 sammenlignet med anslaget som lå til grunn for Saldert budsjett 2016.

Post 71 Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet

I Saldert budsjett 2016 er det bevilget 1 mill. kroner til Stefanusalliansen over kap. 496, post 71. Bevilgningen er lagt til de nasjonale ressursmiljøene på post 71. Stefanusalliansens arbeid er imidlertid i stor grad rettet internasjonalt. For å sørge for korrekt postbruk, foreslås det å redusere kap. 496, post 71 med 1 mill. kroner, mot en tilsvarende økning på kap. 496, post 73.

*Post 73 Tilskudd**Integreringsmottak*

Regjeringen ønsker å etablere integreringsmottak for personer med beskyttelsesbehov, og prøve ut ulike modeller for slike mottak. De første integreringsmottakene skal etableres innen utgangen av 2016. Formålet er å legge til rette for raskere arbeids- og samfunnsdeltakelse for nyankomne innvandrere med fluktbakgrunn. Målgruppen for integreringsmottakene er personer i asylmottak som nylig har fått innvilget oppholdstillatelse, samt personer fra grupper som har høy sannsynlighet for å få innvilget sin søknad om beskyttelse.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 2,5 mill. kroner i 2016 til kvalifiseringstiltak i forbindelse med etablering av integreringsmottak. Det vises til omtale av tiltaket i Meld. St. 30 (2015–2016).

Youth Can

Det er bevilget 1 mill. kroner på posten til det europeiske ungdomsnettverket mot voldelig ekstremisme *Youth Can* i 2016. Nettverket skal driftes av Bufdir. Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 1 mill. kroner mot tilsvarende økning på kap. 846, post 79 under Barne- og likestillingsdepartementet til drift av nettverket.

Stefanusalliansen

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 1 mill. kroner knyttet til postering av tilskudd til Stefanusalliansen, jf. omtale under kap. 496, post 71.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 496, post 73 med 2,5 mill. kroner.

Kap. 3496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere*Post 01 Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter*

Visse innenlandske utgifter til bosetting av overføringsflyktninger kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det er anslått en økning i antall bosatte overføringsflyktninger sammenlignet med det som lå til grunn for Saldert budsjett 2016. Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 18,7 mill. kroner.

Post 02 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter

Visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av flyktninger kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 3496, post 02 med 13,8 mill. kroner. Nedjusteringen skyldes en økning i prognosen for ventetid i mottak for enslige mindreårige, noe som reduserer andelen av utgiftene til det særskilte tilskuddet som kan ODA-godkjennes.

Kap. 497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere*Post 21 Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kan overføres*

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 5,7 mill. kroner i 2016. Midlene skal benyttes til videreutvikling av nettbaserte læringsressurser for norskopplæring. Tilbudet er et supplement til norskopplæringen som gis i mottak og etter introduksjonsloven. Det skal kunne tas i bruk av frivillige aktører og andre som tilbyr norskopplæring. Det vises til omtale av tiltaket i Meld. St. 30 (2015–2016).

Post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Tilskuddsordningen gjelder kommunenes opplæringstilbud i norsk og samfunnskunnskap til voksne innvandrere i mottak og etter bosetting. Det foreslås å øke bevilgningen med 385,5 mill. kroner, i hovedsak som følge av at antallet deltakere med rett og plikt til norskopplæring har økt sammenlignet med det som lå til grunn for Saldert budsjett 2016.

Kap. 3497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere*Post 01 Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter*

Visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av flyktninger kan i henhold til retningslinjer fra OECD/DAC godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 3497, post 01 med 63,3 mill. kroner. Dette skyldes at antallet som utløser norskopplæring for asylsøkere i mottak har økt sammenlignet med det som lå til grunn for Saldert budsjett 2016.

Andre saker

Opptappingsplan for kriminalomsorgen

Regjeringen viser til anmodningsvedtak nr. 604 (2014–2015):

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak for Stortinget med en opptappingsplan for kriminalomsorgen innen våren 2016. Denne opptappingsplanen må inneholde en konkret og realistisk plan for utbygging av norsk fengselskapasitet, samt utfasing av eldre og ufunksjonelle fengselsbygg, slik at dagens kapasitetsutfordringer løses i overensstemmelse med utfordringene skissert i Meld. St. 12 (2014–2015), tilsvarende minimum netto 500 nye plasser, innen utgangen av 2020.»

Regjeringens mål er å bygge ut og videreutvikle kriminalomsorgens kapasitet for å sørge for god og effektiv straffegjennomføring. Regjeringen baserer sin politikk på langsiktig og helhetlig planlegging, samtidig som det iverksettes tiltak med rask effekt. Dette skal bidra til å sørge for en effektiv straffesakskjede med tilstrekkelig kapasitet til å dekke behovet for gjennomføring av straff og varetekt.

Planlegging og endringer av kriminalomsorgens kapasitet skal være basert på gitte prinsipper og kriterier. Prognoser for kapasitet for straffegjennomføring og varetekt, balanse mellom ulike straffegjennomføringsformer og sikkerhetsnivåer, samt utnyttelse av kriminalomsorgens ressurser skal alltid vurderes. Videre skal faglig innhold som knytter seg til tilbakeføring til samfunnet etter endt straff og aktivisering av domfelte, samt forhold for tilsatte, tillegges vekt.

Kortsiktige og langsiktige behovsprognoser

En langvarig underdekning av fengselsplasser medførte at det var en soningskø på over 1 200 dommer da Regjeringen tok over. Det var også et høyt antall personer i politiarrest som ikke ble overført til varetekt i fengsel innen fristen på 48 timer. Justis- og beredskapsdepartementet la i Meld. St. 12 (2014–2015) *Utviklingsplan for kapasitet i kriminalomsorgen* fram prognoser som viste et langsiktig behov for økt kapasitet tilsvarende 1 000 nye plasser innen 2040, og at 550 av disse må etableres innen 2020. Det er størst behov for plasser med høy sikkerhet på Østlandet, i Agderfylkene og på Vestlandet.

Det er behov for vedlikehold ved flere av fengslene. Dette er dokumentert gjennom til-

standsanalyser utført av Statsbygg. 45 pst. av bygningsmassen er ifølge Statsbygg i teknisk dårlig stand, i tillegg til at den er lite tilpasningsdyktig til en framtidsrettet kriminalomsorg. Basert på tilstandsanalysen må om lag 1 000 fengselsplasser erstattes. Hele eller deler av fengsler må også stenges i perioder for at det kan utføres nødvendig vedlikehold. En betydelig andel av vedlikeholdsbehovet er knyttet til store eller alvorlige avvik ved Oslo fengsel og Ullersmo fengsel.

God balanse mellom straffegjennomføringsformer og sikkerhetsnivåer

Det må være god balanse mellom straffegjennomføring i fengsel og i samfunnet. Det må også være riktig fordeling mellom fengselsplasser med høy og lav sikkerhet. Om lag 65 pst. av plassene er plasser med høyt sikkerhetsnivå, og det er behov for flere plasser med høyt sikkerhetsnivå. En evaluering av straffegjennomføring med elektronisk kontroll dokumenterer gode effekter på tilbakefall, og er dermed godt egnet som alternativ for straffegjennomføring for enkelte målgrupper. Det er også et mulig alternativ til fengselsplasser med lavere sikkerhet.

Hensiktsmessig og effektiv struktur

Regjeringen vil redusere utgiftene til ledelse og administrasjon, og sørge for at mest mulig av ressursene går til tjenesteproduksjon. Regjeringen viser for øvrig til at det er lagt fram forslag til ny organisasjonsstruktur i Prop. 105 L (2015–2016) *Endringer i straffegjennomføringsloven mv. (omorganisering av kriminalomsorgen m.m.)*. Kriminalomsorgen på lokalt nivå består av 40 fengsler med i overkant av 4 100 fengselsplasser. Fengselsstrukturen består av mange små og geografisk spredte enheter. De 40 fengslene er lokalisert på nærmere 60 steder. Nye fengsler må være større, og flere av dagens enheter må erstattes med færre og større enheter. Videre må fengsler lokaliseres der det er behov. Kriminalomsorgen har utarbeidet standardløsninger for å redusere utgiftene til investeringer og drift. Dette er tatt i bruk ved pågående utbygginger ved Ullersmo fengsel, og Indre Østfold fengsel, Eidsberg avdeling. Det vil bidra til bedre samlet utnyttelse av kriminalomsorgens ressurser.

Iverksatte tiltak

For å løse det akutte behovet for plasser, inngikk Justis- og beredskapsdepartementet i 2015 en

midlertidig avtale om leie av 242 fengselsplasser i Nederland. Det er bevilget midler til å øke kapasiteten i norske fengsler med 65 plasser med høy sikkerhet gjennom utvidelser ved Oslo, Bodø, Bergen, Hustad og Kongsvinger fengsler, samt en ungdomsenhet på Eidsvoll med fire plasser. Flere innsatte er overført til straffegjennomføring i behandlingsinstitusjon. Bevilgningen til formålet er økt, og i 2015 tilsvarte bruk av denne soningen om lag 51 000 fengselsdøgn eller 140 plasser. Regjeringen har også lagt til rette for at flere utenlandske innsatte soner straffen i hjemlandet. Summen av alle tiltakene har bidratt til at soningskøen i regjeringsperioden er halvert, og antall oversittere i politiarrest er redusert.

Vurdering av nye tiltak

For å dekke det langsiktige behovet på Østlandet, er det gjennomført en konseptvalgutredning (KVU) for straffegjennomføringskapasitet for fylkene Telemark, Vestfold, Buskerud, Oslo, Akershus, Østfold, Hedmark og Oppland. KVU-en er til kvalitetssikring.

I statsbudsjettet for 2016 ble det bevilget midler til å øke kapasiteten ved Indre Østfold fengsel, Eidsberg avdeling og Ullersmo fengsel til erstatning for Oslo fengsel, avd. A, som må stenges. Det ble også bevilget 115 mill. kroner til ekstraordinært vedlikehold. Vedlikeholdstiltak ved fengselene Åna, Bergen, Ullersmo, Oslo avd. B, Ila og Trondheim prioriteres.

Regjeringen vurderer ytterligere kapasitetsutvidelser på Østlandet. Basert på tidligere nevnte prinsipper vurderes utvidelser ved Ullersmo fengsel, Halden fengsel og Skien fengsel som mest aktuelle. Det er også fortsatt et behov for å opprettholde kapasitet i Oslo, og Regjeringen vil vurdere nye tiltak ved Oslo fengsel. Utbygging av Vestoppland fengsel, avd. Valdres, jf. merknad i Innst. 305 S (2014–2015), prioriteres ikke nå.

En konseptvalgutredning for Vestlandet er prioritert. Det er dokumentert behov for flere fengselsplasser på Vestlandet i bergensområdet, og utvidelser i tilknytning til eksisterende fengsler i Bergen anses i den anledning som mest aktuelt. Videre kan det være aktuelt med utbygging ved Åna fengsel. Nye fengsler i Haugesund og Ålesund, og utbygging av Vik fengsel, jf. anmodningsvedtak 104 (2015–2016), vil vurderes som del av en KVU for straffegjennomføringskapasitet på Vestlandet.

Regjeringen prioriterer ikke planlegging og utbygginger av kapasitet i Nord- og Midt-Norge nå. Det kan imidlertid bli nødvendig med rehabili-

tering og utbygginger ved Trondheim fengsel pga. det betydelige vedlikeholdsbehovet ved fengselet og behovet for fengselsplasser med høyt sikkerhetsnivå.

Det er gjennomført en kvalitetssikret KVU for Agderfylkene. Den dokumenterer et behov for ny kapasitet i disse fylkene. Regjeringen prioriterer nytt fengsel i Agder, og fremmer derfor forslag om 10 mill. kroner til prosjektering av et nytt fengsel, jf. omtale under kap. 430, post 01. Utbygging av Arendal fengsel, Evje avdeling prioriteres ikke nå fordi det først og fremst er behov for plasser med høy sikkerhet.

Regjeringen vil vurdere midlertidige og permanente nedstengninger av fengsler og fengselsplasser, bl.a. i forbindelse med etablering av ny straffegjennomføringskapasitet. Regjeringen vil gjennomgå om det er en hensiktsmessig fordeling av fengselsplasser med lavere sikkerhet og bruk av straffegjennomføringsformer i samfunnet, bl.a. straffegjennomføring med EK og overføring til soning ved behandlingsinstitusjon etter strgf. § 12. Regjeringen vil fortløpende vurdere tiltak, og endre fordelingen ved ubalanse. Det er et mål å øke antall soningsoverføringer av utenlandske innsatte til soning i hjemlandet.

Endringer i fullmakt om innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget har for 2016 gitt Justis- og beredskapsdepartementet fullmakt til å inngå avtaler om drift av asylmottak med varighet utover 2016 samt øke antall plasser i asylmottak innenfor gjeldende rammer selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov på kap. 490, postene 21, 60 og 70. Det foreslås at fullmakten gis en noe justert ordlyd. Fullmakten må ses i sammenheng med utlendingslovens § 95, som fastsetter at utlendinger som søker beskyttelse i Norge skal tilbys innkvartering. Bevilgningene på de aktuelle postene finansierer i dag utgifter knyttet til innkvartering av personer som søker beskyttelse og har sak til behandling, personer som venter på bosetting og personer med utreiseplikt etter avslag på asylsøknad. Det foreslås ikke endringer i dette. Bevilgningene på de aktuelle postene er bl.a. dimensjonert etter prognoser for antall beboere og plasser i mottak, kapasitetsutnyttelse og gjennomsnittspriser for mottaksplasser. Tallet på asylsøkere til Norge kan variere svært mye på kort tid, og det kan oppstå situasjoner der det for å oppfylle lovens krav er nødvendig forvaltningen å kunne inngå økonomiske bindinger på vegne av staten utover gjeldende bevilgning, uten først å

måtte vente på Stortingets behandling av et oppdatert budsjettforslag. Fullmakten er ment å ivareta dette hensynet, jf. bevilgningsreglementets § 2. Regjeringen legger opp til at innkvarteringen ved bruk av fullmakten vil gjennomføres mest mulig kostnadseffektivt for staten.

Fullmakten foreslås også å omfatte beredskap som vurderes som nødvendig for å gi innkvartering til asylsøkere som ankommer Norge. Dette kan bl.a. gjelde anskaffelse og klargjøring av beredskapstomter som kan settes i stand med innkvarteringsløsninger dersom ankomstene blir høyere enn anslått, inkludert etablering av infrastruktur som strøm, vann og kloakk. Statsbygg og UDI kartlegger nå tomter som kan benyttes til dette formålet. På bakgrunn av de lave ankomstene av asylsøkere så langt i år og den helhetlige vurderingen av budsjettopplegget for 2016, foreslår Regjeringen at et slikt beredskapsarbeid ikke igangsettes nå, men at det gjennom fullmakten gis mulighet til å igangsette arbeidet umiddelbart dersom situasjonen endrer seg. Nødvendige utgifter over Statsbyggs kap. 2445, postene 31 og 49 foreslås på denne bakgrunn også omfattet av fullmakten. Anskaffelse og klargjøring av tomter, utlysning av kontrakter i henhold til regelverk og nødvendige reguleringsprosesser i kommunene er tidkrevende. Brakkeleirer vil derfor ikke være en del av beredskapen for 2016.

UDI og Justis- og beredskapsdepartementet arbeider også med andre beredskapsløsninger som ikke krever større investeringer, herunder rammeavtaler for floteller og akuttinnkvarteringsløsninger.

Det vises til forslag til romertallsvedtak.

Utsatt ikrafttredelse av nye krav til statsborgerskap

Stortinget vedtok i desember 2015 å innføre krav om norskkunnskaper og bestått prøve i samfunnskunnskap for å få norsk statsborgerskap etter søknad, jf. Prop. 144 L (2014–2015). Det ble vedtatt at endringene skulle tre i kraft 1. juli 2016. Som det framgår av lovproposisjonen, skal vilkåret om bestått prøve i samfunnskunnskap oppfylles ved å bestå en revidert versjon av eksisterende prøve i samfunnskunnskap på norsk. Revisjonen av prøven skal bestå i å forenkle det språklige nivået, samt endre noen av spørsmålene slik at de blir av mer allmenn og hverdagslig karakter. Det framgår av proposisjonens punkt 12.3 at departementet vil sørge for at revisjonen av prøven gjennomføres før de nye vilkårene trer i kraft.

Etter at endringene i statsborgerloven ble vedtatt av Stortinget, startet arbeidet med å revidere

prøven i samfunnskunnskap. Det har imidlertid vist seg at det ikke er mulig å gjennomføre en faglig forsvarlig revisjon innen 1. juli i år.

Det foreslås på den bakgrunn å utsette ikrafttredelse av krav om norskkunnskaper og bestått prøve i samfunnskunnskap fra 1. juli 2016 til 1. januar 2017.

Budsjettmessige konsekvenser av økt asyltilstrømming

Effekten på offentlige budsjetter av økt asyltilstrømming vil merkes over flere år. Asylsøkerne skal tas i mot, innkvarteres og, for de som får oppholdstillatelse, bosettes og integreres i det norske samfunnet. Den store økningen i asylankomster høsten 2015 er derfor ventet å begrense det budsjettmessige handlingsrommet i flere år framover. Beregningsgruppen for utlendingsforvaltningen (BGU) anslår i sin siste rapport at det er sannsynlig at det vil komme mellom 5 000 og 50 000 asylsøkere til Norge i 2016, og prognosen settes til 25 000.

Usikkerheten i anslagene

Anslagene for asylankomster er svært usikre. De skjerpede grensekontrollene i Europa har bidratt til at ankomstene til Norge hittil i 2016 har vært lave. Så langt i år er det fremmet langt færre søknader om asyl enn det som har vært vanlig i tidligere år. Samtidig kommer vesentlig flere asylsøkere til Europa sammenlignet med samme tid i fjor. Dette tyder på at grensekontrollene som er satt i verk både på Balkan, i Sentral-Europa og i Danmark, Sverige og Norge har hatt en effekt på antall søkere til Norge. I hvilken grad den nylig inngåtte returavtalen mellom EU og Tyrkia virker etter hensikten er også ventet å påvirke asylankomstene til Norge. Dersom det oppstår nye transittruter til Vest-Europa, vil dette kunne bidra til å øke ankomsttallene.

Økonomiske effekter

Den økte tilstrømmingen av asylsøkere virker isolert sett ekspansivt på aktiviteten i norsk økonomi. Stønader til asylsøkere vil trolig i stor grad gå til forbruk. Videre utløser den økte tilstrømmingen av asylsøkere investeringer og rehabilitering av eksisterende bygg og annen infrastruktur i både kommunal og privat sektor. På kort sikt øker utgiftene til saksbehandling, drift av asylmottak og bosetting. På lengre sikt skal innvandrene delta i arbeidslivet og bidra til fellesskapet.

Tabell 2.1 Anslåtte kostnader per person de første årene etter ankomst, gitt innvilgelse av søknad om asyl. Kroner¹

	Før bosetting	År 1 etter bosetting	Samlet år 1–6 etter ankomst
Registrering PU	15 000		
Saksbehandling og tolkeutgifter UDI	16 000		
Vergemål	8 000		
Asylmottak, voksne ²	156 000		
Asylmottak, enslige mindreårige over 15 år	540 000		
Omsorgssenter, enslige mindreårige under 15 år	1 881 000		
Norskopplæring for asylsøkere over 16 år i mottak	13 000		
Grunnskoleopplæring barn 6–18 år før oppholdstillatelse	83 000		
Grunnskoleopplæring barn 6–18 år i omsorgssenter	180 000		
Integreringstilskudd og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, voksne		262 000	
Tilskudd og refusjon for enslige mindreårige, 16 år ved ankomst ³		1 160 000	
Tilskudd og refusjon for enslige mindreårige, 13 år ved ankomst ⁴		1 204 000	
Demografikostnader kommunesektoren ⁵		75 000	
Statlige investeringer ⁶		20 000	
<i>Oppsummering:</i>			
Kroner per voksne asylsøker	199 000	357 000	1 609 000
Kroner per enslige mindreårige, 16 år ved ankomst	675 000	1 255 000	5 053 000
Kroner per enslige mindreårige, 13 år ved ankomst	2 100 000	1 299 000	8 393 000

¹ Det vises til tabell 2.3 i Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) for en nærmere beskrivelse av de overordnede forutsetningene som ligger til grunn for tabellen. Som en teknisk forutsetning er det lagt til grunn at asylsøkerne er ett år i mottak/omsorgssenter.

² Anslaget er basert på ordinær mottakskapasitet, og inkluderer ikke utgifter til plasser i akuttinnkvarteringsløsninger. Akutt plasser har en høyere enhetskostnad enn andre typer mottaksplasser, og ble benyttet høsten 2015 som følge av manglende kapasitet i det ordinære mottakssystemet.

³ Inkluderer integreringstilskudd, særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap og refusjon av barnevernutgifter. Inkluderer ikke utgifter til ekstratilskudd ved bosetting i 2016 og videregående opplæring.

⁴ Tilsvarende som for enslige mindreårige, 16 år ved ankomst, men inkluderer ikke tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

⁵ Kostnader av økt befolkning i kommunesektoren. Beregningen er basert på aldersfordelingen av bosettingsklare og bosatte flyktninger hittil i 2016, og utgifter per innbygger i 2016 i ulike aldersgrupper.

⁶ Hensyntar at realkapital i offentlig forvaltning øker i takt med befolkningsveksten.

Kilder: Barne- og likestillingsdepartementet, Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Kunnskapsdepartementet

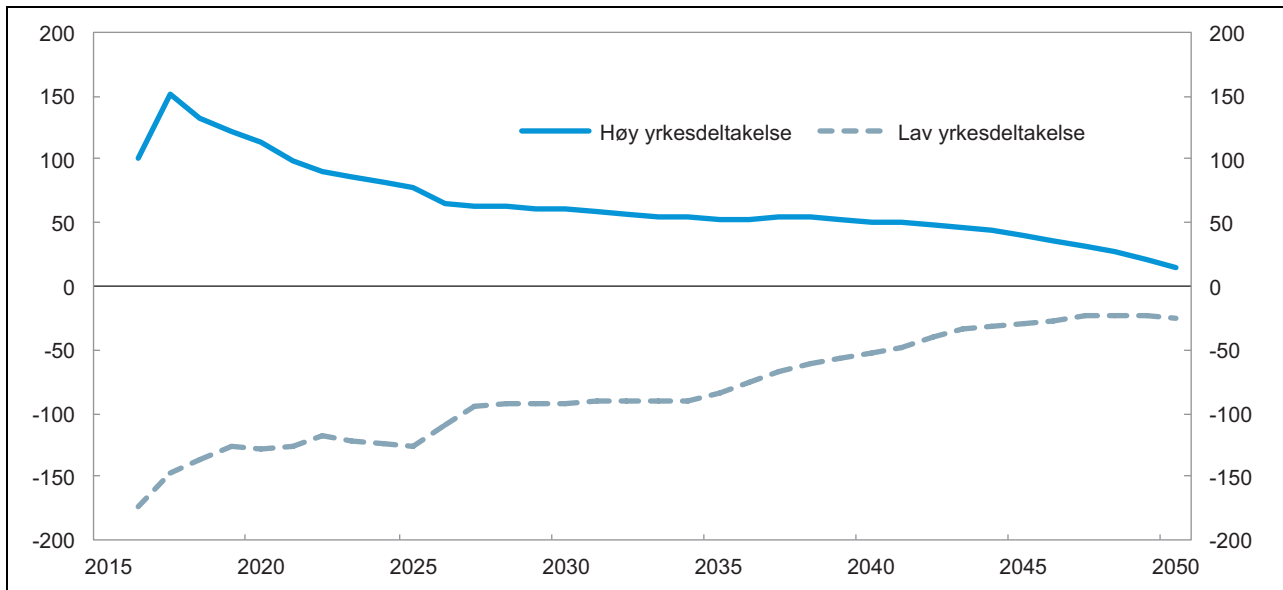
Tabell 2.1 gir en forenklet oversikt over forventede utgifter per person de første årene etter ankomst.

En tilsvarende tabell ble presentert i tilleggsnummeret om økte asylankomster i høst.¹ Tabell 2.1 viser oppdaterte kostnadsanslag, i tillegg til å

inkludere utgifter til grunnskoleopplæring og norskopplæring for asylsøkere i mottak. Anslaget i tabellen illustrerer en normalsituasjon for ankomster og tar utgangspunkt i ordinære mottaksplasser. De faktiske enhetskostnadene i 2015 og 2016 kan derfor avvike fra anslagene i tabellen.

Økte asylankomster medfører blant annet økte kostnader til mottaksdrift og omsorgssentre samt utbetaling av tilskudd til opplæring i norsk og

¹ Tabell 2.3, Prop 1 S Tillegg 1 (2015–2016)

Figur 2.1 Virkninger på offentlige nettoinntekter per ekstra innvanderer.¹ Tusen 2016-kroner

¹ Utenom offentlige investeringskostnader

Kilde: Statistisk sentralbyrå

samfunnskunnskap og integreringstilskudd til kommunene. I tre år etter vedtak om opphold mottar kommunene tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og de første fem årene etter bosetting mottar kommunene integreringstilskudd. De høye asylankomstene høsten 2015 medfører derfor økte utgifter både i 2016 og flere år framover.

Samlet anslås utgiftene på innvandrings- og integreringsområdet til 23,7 mrd. kroner i 2016. Dette inkluderer utgifter på budsjettpostene som i betydelig grad påvirkes av endringer i asyltilstrømmingen. Dette er en økning på om lag 1,3 mrd. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2016. Økningen skyldes primært at bosettingen av flyktninger går raskere enn tidligere lagt til grunn.

Dersom det legges til grunn en prognose for ankomster på 25 000 i både 2016 og 2017, kan det på usikkert grunnlag anslås at utgiftene til innvandring og integrering øker med om lag 4,8 mrd. kroner i 2017, til om lag 28,5 mrd. kroner. Dersom ankomsttallene skulle bli høyere enn dette, vil dette kunne innebære en vesentlig økning i utgiftene til formålet.

Kostnader på lengre sikt

Beregningene omtalt ovenfor omfatter bare offentlige utgifter de første seks årene etter

ankomst. På sikt er tilknytningen til arbeidsmarkedet avgjørende for det offentliges nettokostnader ved innvandring. I gjennomsnitt har innvandrere fra lavinntektsland hatt betydelig lavere sysselsetting enn resten av befolkningen, mens innvandrere fra vestlige land har hatt høyere sysselsetting. Figur 2.1 illustrerer forskjellen mellom innvandrere med høy og innvandrere med lav yrkesdeltakelse i innvirkning på offentlige nettoinntekter.

Det er betydelige nettokostnader i flere tiår fremover tilknyttet innvandrere med lav sysselsetting og høyere mottak av stønader. Det illustrerer hvor viktig det er at innvandrerne raskest mulig vinner innpass i arbeidsmarkedet. For begge gruppene av innvandrere avtar imidlertid utslaget over tid. Det må ses i sammenheng med at etterkommerne etter innvandrerne gradvis betyr mer for resultatet, og at det i beregningene som ligger til grunn for figuren er antatt at etterkommerne vil ha samme tilknytning til arbeidsmarkedet som befolkningen for øvrig.

Regjeringen har oppnevnt et utvalg for å vurdere langsiktige konsekvenser for det norske samfunnet av en sterk økning i antall flyktninger, asylsøkere og innvandrere. Konsekvenser av økt innvandring vil også stå sentralt i perspektivmeldingen som blir lagt fram tidlig i 2017.

2.5 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Posten dekker i hovedsak lønn, husleie og andre faste driftsutgifter i Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

For å gi rom for en økning i bevilgningen til medfinansieringsordningen for lønnsomme IKT-prosjekter foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 2,5 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT, post 25 Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter.

Som følge av at ansvaret for å forvalte utredningsinstruksen er overført fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Finansdepartementet, foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 420 000 kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1605 Direktoratet for økonomistyring, post 01 Driftsutgifter.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 2,9 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen dekker departementets behov for statistikk, data, utredninger, forskning og formidling av kunnskap m.m.

Bevilgningen foreslås redusert med 350 000 kroner mot en tilsvarende økning på kap. 541 IKT-politikk, post 70 Tilskudd til samordning av IKT-politikken.

For å gi rom for en økning i bevilgningen til medfinansieringsordningen for lønnsomme IKT-prosjekter foreslås det å redusere bevilgningen med 2,5 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT, post 25 Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 2,9 mill. kroner.

Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen

Post 30 Prosjektering av bygg, kan overføres

Bevilgningen dekker midler til prosjektering av bygg. Forprosjektet om nytt bygg for livsvitenenskap ved Universitetet i Oslo er estimert å koste 15 mill. kroner mindre enn tidligere antatt. Det

foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 15 mill. kroner til 115 mill. kroner.

Post 33 Videreføring av byggeprosjekter, kan overføres

Bevilgningen dekker midler til videreføring av byggeprosjekter som Stortinget tidligere har vedtatt å starte opp. Prosjektet nytt fakultetsbygg for medisin og helsefag ved Universitetet i Tromsø vil ha et lavere likviditetsbehov enn bevilget i 2016. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 90 mill. kroner.

Kap. 2445 Statsbygg

Post 24 Driftsresultat

Statsbygg innførte nye statlige regnskapsstandarder fra 1. januar 2015. Innføringen medfører at en større andel av vedlikeholdskostnadene skal regnskapsføres som investeringer og avskrives i tråd med forventet levetid. Prognosen for utskiftninger og påkostninger etter de statlige regnskapsstandardene har økt med 90 mill. kroner. Det er derfor behov for å omdisponere 90 mill. kroner fra Statsbyggs driftsbudsjett til post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, jf. omtale under post 45 og kap. 5445 Statsbygg, post 39 Avsetninger til investeringsformål. Forslaget innebærer en reduksjon av underpost 24.2 Driftsutgifter med 90 mill. kroner mot en tilsvarende økning av underpost 24.5 Til investeringsformål.

Post 30 Prosjektering av bygg, kan overføres

Bevilgningen dekker utgifter til prosjektering av bygg innenfor husleieordningen. Statsbygg har utarbeidet en plan for hvordan forprosjekteringen av nytt regjeringskvartal skal gjennomføres. Kostnadskalkylen og styringsunderlaget for gjennomføring av forprosjekteringen skal nå kvalitetssikres eksternt etter KS2-metodikk. Det var opprinnelig lagt til grunn at Regjeringen ville legge fram forslag til kostnadsramme for gjennomføring av forprosjektet for Stortinget våren 2016, men kostnadsrammen vil først bli lagt fram høsten 2016.

Til oppstart av prosjektet er det i 2016 bevilget 35 mill. kroner. Det er behov for å øke bevilgningen til forberedelsene av forprosjekteringen med 20 mill. kroner i 2016 til 55 mill. kroner. Midlene vil bli disponert til helt nødvendige enkelttiltak som ikke forplikter staten til ytterligere utbetalinger eller forutsetter at hele prosjektet blir gjen-

nomført. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 20 mill. kroner.

Post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, kan overføres

Bevilgningen dekker midler til oppstart av nye byggeprosjekter innenfor husleieordningen. Det er endret likviditetsbehov for enkelte prosjekter. For Ullersmo fengsel foreslås det å øke bevilgningen med 39 mill. kroner og for Indre Østfold fengsel, avdeling Eidsberg, foreslås det å øke bevilgningen med 32,4 mill. kroner.

Statsbygg har fullført forprosjektering av sikringstiltakene for regjeringsbyggene R5 og R6 og Regjeringens representasjonsanlegg. Forprosjektet gjennomgår nå en ekstern kvalitetssikring (KS2). Regjeringen vil komme tilbake til Stortinget med forslag om kostnadsramme. Det er bevilget 60 mill. kroner til oppstart i 2016. Fram til fastsettelse av en kostnadsramme for tiltakene er det behov for 28 mill. kroner i 2016. Midlene vil bli disponert til helt nødvendige enkelttiltak som ikke forplikter staten til ytterligere utbetalinger eller forutsetter at hele prosjektet blir gjennomført. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 32 mill. kroner.

For å sikre tilstrekkelig mottakskapasitet ved eventuelt sterkt økte asylankomster, foreslås det å gi Justis- og beredskapsdepartementet fullmakt til å kjøpe og klargjøre tomter for asylmottak. Eventuelle kostnader til klargjøring med infrastruktur, vann, strøm og kloakk, dekkes over post 31. Statsbygg vil forvalte eiendommene, og Utlendingsdirektoratet vil være leietaker, jf. omtale under post 49 og under Justis- og beredskapsdepartementet samt forslag til romertallsvedtak.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 39,4 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Bevilgningen dekker utstyr på eiendommene, kostnader til mindre ombygginger, utvidelser, brukertilpasninger og installering av tekniske anlegg som Statsbygg forvalter. Det er behov for å omdisponere 90 mill. kroner fra kap. 2445, post 24.2 Driftsutgifter til post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold for å ivareta endringer som følge av nye statlige regnskapsstandarder, jf. omtale under post 24 og kap. 5445 Statsbygg, post 39 Avsetning til investeringsformål. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 90 mill. kroner.

Post 49 Kjøp av eiendommer, kan overføres

For å sikre tilstrekkelig mottakskapasitet ved eventuelt sterkt økte asylankomster, foreslås det å gi Justis- og beredskapsdepartementet fullmakt til å kjøpe og klargjøre tomter for asylmottak. Eventuelle kostnader til kjøp av eiendommer vil dekkes over post 49. Det vises til omtale under post 31 og under Justis- og beredskapsdepartementet samt forslag til romertallsvedtak.

Kap. 5445 Statsbygg

Post 39 Avsetning til investeringsformål

På posten føres avsetninger fra driftsregnskapet som blir brukt til investeringsformål. Ved økt avsetning på kap. 2445 Statsbygg, underpost 24.5 Til investeringsformål økes inntekter på kap. 5445 Statsbygg, post 39 tilsvarende. Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 90 mill. kroner som følge av innføring av nye statlige regnskapsstandarder, jf. omtale under kap. 2445 Statsbygg, post 24 Driftsresultat og post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

Kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT

Post 25 Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, kan overføres

Formålet med bevilgningen er å bidra til økt gjennomføring av digitaliseringsprosjekter. Bevilgningen skal delfinansiere små til mellomstore digitaliseringsprosjekter som er samfunnsøkonomisk lønnsomme. Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) forvalter ordningen, som innebærer at statlige virksomheter kan søke om midler til å dekke deler av de totale investeringskostnadene. I 2016 er det bevilget 75 mill. kroner til ordningen.

Omlegging av budsjetteringsordningen

For prosjekter som går over flere år (maksimalt tre år), vil midler bli utbetalt årlig i henhold til budsjetterte prosjektkostnader per år. Midler til ett prosjekt som har fått tilsagn kan derfor bli utbetalt opp til tre år etter at prosjektet startet opp. Det foreslås derfor å legge om budsjetteringen av posten til et system med tilsagnsramme, bevilgning og tilsagnsfullmakt.

Det legges til grunn at om lag 30 pst. av tilsagnene kommer til utbetaling i 2016, om lag 50 pst. kommer til utbetaling i 2017 og om lag 20 pst.

kommer til utbetaling i 2018. Dette er basert på prosjekter som har fått tilsagn om midler i 2016.

På bakgrunn av dette foreslås det å nedjustere bevilgningen på posten med 50 mill. kroner i 2016, og at det samtidig etableres en tilsagnsfullmakt på 50 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Økning av tilsagnsrammen

For å bidra til å gjennomføre flere lønnsomme IKT-prosjekter foreslås det å øke tilsagnsrammen for medfinansieringsordningen med 30 mill. kroner i 2016. Dette innebærer at tilsagnsrammen økes fra 75 mill. kroner til 105 mill. kroner. På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen med 10 mill. kroner i 2016 og at tilsagnsfullmakten økes med 20 mill. kroner. Bevilgningsøkningen på 10 mill. kroner foreslås dekket inn gjennom en reduksjon av bevilgningene på kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet, post 01 Driftsutgifter og post 21 Spesielle driftsutgifter og kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 64 Skjønnstilskudd.

På bakgrunn av ovennevnte foreslås det samlet sett å redusere bevilgningen på posten med 40 mill. kroner til 35 mill. kroner. I tillegg foreslås det en tilsagnsfullmakt på 70 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 541 IKT-politikk

Post 70 Tilskudd til forvaltningsutvikling og samordning av IKT-politikken, kan nyttes under kap. 541, post 22

I 2015 ble det bevilget midler til tilskudd til et råd som bistår Regjeringen i arbeidet med åpenhet i forvaltningen gjennom Open Government Partnership (OGP). Rådet har medlemmer fra International Law and Policy Institute (ILPI), Transparency International og IKT-Norge. Rådet vil spille en viktig rolle i å implementere tiltakene i Norges handlingsplan for OGP for perioden 2016–2018. Det er ønskelig å videreføre støtten til rådet i 2016. IKT-Norge vil stå som mottaker av tilskuddet.

Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 350 000 kroner på posten mot en tilsvarende reduksjon under kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter. For at bevilgningen skal være i henhold til formålet med posten, foreslås det også at postbe-

tegnelsen endres til Tilskudd til forvaltningsutvikling og samordning av IKT-politikken.

Kap. 3540 Direktoratet for forvaltning og IKT

Post 86 (Ny) Tvangsmulkt

Direktoratet for forvaltning og IKT (Difi) forvalter og fører tilsyn etter forskrift om universell utforming av informasjons- og kommunikasjonsteknologiske (IKT)-løsninger. Difi kan pålegge virksomheter å iverksette nødvendige tiltak for å sikre oppfyllelse av forskriften. Direktoratet kan treffe vedtak om tvangsmulkt etter lov 21. juni 2013 nr. 61 om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne § 29.

For å kunne inntektsføre tvangsmulkt er det behov for en egen post på direktoratets inntektskapittel. Det foreslås på denne bakgrunn å opprette en ny post 86 Tvangsmulkt med en bevilgning på 100 000 kroner.

Kap. 551 Regional utvikling og nyskaping

Post 60 Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling

Sør-Varanger kommune har utfordringer som følge av konkursen i Sydvaranger gruve i november 2015. Kommunen har på bakgrunn av dette søkt om 120 mill. kroner i ekstraordinære omstillingsmidler.

I alt 422 personer er direkte rammet av nedleggelsen av Sydvaranger gruve. Norconsult anslår at nedleggelsen kan gi en samlet sysselsettingsnedgang i kommunen på om lag 650 personer. Dette utgjør om lag 11,5 pst. av dagens sysselsetting i kommunen. I tillegg har kommunen de senere årene også blitt berørt av redusert handel med Russland. Sør-Varanger er en egen bo- og arbeidsmarkedsregion, og dagpendling til andre større arbeidsmarkeder er vanskelig.

Beløpet Sør-Varanger kommune har søkt om er betydelig høyere enn søknader og bevilgninger i tidligere tilsvarende saker. Det foreslås en tilleggsbevilgning på 20 mill. kroner i ekstraordinære omstillingsmidler til Sør-Varanger kommune i 2016. Regjeringen er innstilt på å bidra med ytterligere 20 mill. kroner i statsbudsjettet for 2017. Midlene vil overføres til Finnmark fylkeskommune som får ansvaret for bruken av midlene i samarbeid med bl.a. kommunen og Innovasjon Norge.

Kap. 552 Nasjonalt samarbeid for regional utvikling

Post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling, kan overføres

Norge er forpliktet til å etablere et register for offentlig støtte innen 1. juli 2016. Brønnøysundregistrene har ansvaret for å opprette registeret. Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal bidra til å dekke utgifter til etablering og drift i 2016. Det foreslås å redusere posten med 2,8 mill. kroner mot tilsvarende økning av kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Kap. 560 Sametinget

Post 50 Sametinget

Markeringen av 100-årsjubileet for samenes første landsmøte i 1917, Tråante 2017, skal i all hovedsak avholdes i forbindelse med Samefolkets dag 6. februar 2017. Jubileet skal være en nasjonal markering. Jubileet skal markere og formidle kunnskap om samene, samisk kultur og historie i et 100-årsperspektiv. Det vil bli markeringer flere steder i landet. Trondheim kommune, Sør-Trøndelag fylkeskommune og Sametinget samarbeider om arrangementet.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 1 mill. kroner til Tråante 2017 mot en tilsvarende reduksjon på kap. 561 Tilskudd til samiske formål, post 50 Samisk Høgskole, jf. omtale under kap. 561, post 50.

Kap. 561 Tilskudd til samiske formål

Post 50 Samisk høgskole

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 1 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 560 Sametinget, post 50 Sametinget, jf. omtale under kap. 560, post 50.

Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner

Post 60 Innbyggertilskudd

Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene

Fra 1. mai 2016 er det satt i gang forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Forsøket innebærer at deltakerkommunene i perioden 1. mai 2016 til 30. april 2019 mottar tilskudd til

omsorgstjenester som statlige tilskudd eller et øremerket tilskudd, og ikke som rammetilskudd. Kommunene som deltar i forsøket er Spydeberg, Hobøl, Tønsberg, Lillesand, Os (Hordaland), Stjørdal og Selbu.

Forsøket finansieres i hovedsak ved omdisponering fra kommunenes innbyggertilskudd til kap. 761 Omsorgstjeneste, post 65 Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett. Uttrekket fra innbyggertilskuddet er beregnet på bakgrunn av innrapportering av netto driftsutgifter på KOSTRA-funksjonene 234, 253, 254 og 261 i 2015, og deretter justert med vekst i kommunenes frie inntekter fra 2015 til 2016.

Det foreslås at bevilgningen på posten reduseres med 873,9 mill. kroner, mot en tilsvarende økning av kap. 761, post 65 på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett.

Forsøk med ny oppgave- og ansvarsdeling mellom kommunalt og statlig barnevern.

Barne- og likestillingsdepartementet har fra 1. april 2016 iverksatt forsøk med ny oppgave- og ansvarsfordeling mellom kommunalt og statlig barnevern. Kommunene som deltar i forsøket er Alta, Røyken og Nøtterøy (interkommunalt samarbeid med Tjøme).

Bevilgningen på posten ble økt med 247,6 mill. kroner i Saldert budsjett 2016 for å kompensere kommunene som deltar i forsøket. Beregningen som lå til grunn for dette ble gjort før forsøkskommunene var valgt ut. De valgte forsøkskommunene skal ha en samlet kompensasjon på 53,8 mill. kroner i 2016. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 193,8 mill. kroner. Se også omtale under kap. 854, post 60, kap. 855, post 01 og kap. 3855, post 60.

Østre Toten kommune

Østre Toten kommune har rapportert inn for mange personer med psykisk utviklingshemming i kommunen. Det har medført at kommunen har fått beregnet et for høyt innbyggertilskudd. Det foreslås at innbyggertilskuddet til kommunen reduseres med 5,5 mill. kroner, og at midlene omdisponeres til post 64 Skjønnstilskudd.

Samlet foreslås det at bevilgningen på kap. 571, post 60 Innbyggertilskudd reduseres med til sammen 1 073,2 mill. kroner til 117 979,7 mill. kroner.

Post 64 Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 572, post 64

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 5,5 mill. kroner, jf. omtale av Østre Toten kommune under post 60 Innbyggertilskudd.

Videre foreslås det at bevilgningen på posten reduseres med 5 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT, post 25 Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter.

Samlet foreslås det at bevilgningen økes med 0,5 mill. kroner til 1 854,5 mill. kroner.

Kap. 573 Kommunereform

Post 61 (Ny) Engangskostnader ved fylkessammenslåing

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har mottatt søknad fra Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommune om sammenslåing fra 1. januar 2018. Staten gir delvis kompensasjon for engangskostnader ved sammenslåing av fylker, jf. inndelingsloven § 15.

Det foreslås å opprette en ny post 61 Engangskostnader ved fylkessammenslåing. Det foreslås en bevilgning på 30 mill. kroner på posten i 2016 for å dekke engangskostnader ved sammenslåing av Nord-Trøndelag fylkeskommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune.

Departementet legger opp til å fremme proposisjon til Stortinget om sammenslåing av fylkeskommunene den 20. mai. Departementet vil omtale kompensasjon for engangskostnader nærmere i denne proposisjonen.

Kap. 576 (Nytt) Vedlikehold og rehabilitering

Post 60 (Ny) Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår et engangstilskudd på 250 mill. kroner til vedlikehold og rehabilitering av veier, bygg og anlegg som er eid av kommunen eller kommunalt foretak. Hensikten er å bidra til økt aktivitet på Sør- og Vestlandet. Tilskuddet kommer i tillegg til kommunesektorens inntekter i statsbudsjettet for 2016.

Midlene fordeles til kommunene i Aust- og Vest-Agder, Rogaland, Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal med høyere ledighet

enn landsgjennomsnittet. Tall fra NAV viser at 3,1 pst. av arbeidsstyrken var registrert helt ledig per april 2016. Tilskuddet fordeles med et likt beløp per helt arbeidsledige person utover landsgjennomsnittet på 3,1 pst. Det innebærer at de kommunene som har en registrert ledighet på 3,1 pst. eller lavere ikke vil motta tilskudd.

Tilskuddet fordeles til kommunene uten søknad. Tilskuddet skal brukes på tiltak som settes i gang i 2016, og som kommer i tillegg til allerede vedtatte tiltak i kommunenes budsjetter for 2016. Det legges opp til en enkel rapportering om bruken av midlene. Midler som ikke er brukt i tråd med formålet, må tilbakebetales.

Det foreslås å opprette et nytt kapittel 576 Vedlikehold og rehabilitering og en ny post 60 Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner med en bevilgning på 250 mill. kroner.

Kap. 580 Bostøtte

Post 70 Bostøtte, overslagsbevilgning

Bostøtten skal bidra til å sikre personer med lave inntekter og høye boutgifter en egnet bolig. Bevilgningen for 2016 er 2 763 mill. kroner.

Oppdaterte anslag

Oppdaterte anslag tilsier at det i gjennomsnitt vil bli om lag 105 900 husstander som får bostøtte hver måned i 2016, mot tidligere anslag på 99 600 husstander. Gjennomsnittlig utbetalt bostøtte per mottaker for året anslås til 28 800 kroner, mot tidligere anslag på 27 500 kroner. I tillegg er det satt av midler på posten til etterbetaling, blant annet som følge av opprettinger og klagebehandlinger.

Veksten i gjennomsnittlig utbetalt bostøtte skyldes blant annet at det er flere personer uten trygdeytelser som har rett til bostøtte enn tidligere anslått. Denne gruppen har høyest gjennomsnittlig utbetalt bostøtte per husstand. Samtidig har antallet flyktninger som skal bosettes i 2016 økt kraftig sammenlignet med anslag som ble lagt til grunn i Saldert budsjett 2016. På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen med 285 mill. kroner.

Bostøtte til bokollektiv

Ved behandlingen av Dokument 8:135 S (2014–2015) 19. juni 2015 om økt norsk innsats i forbindelse med den humanitære krisen i Syria og nærområdene vedtok Stortinget følgende anmodningsvedtak nr. 800:

«Stortinget ber regjeringen om å foreta en utredning av om bostøtteordningen bør gjøres gjeldende for personer bosatt i bokollektiver.»

For å kvalifisere til bostøtte må boligen oppfylle visse krav. Kravene skal sikre at bostøtten ikke finansierer dårlige boliger eller boforhold som er uegnet på lengre sikt. Boligkravene hindrer i dag at personer som bor i bokollektiv kan søke bostøtte hver for seg. Hele kollektivet kan søke under ett, men vil ofte ha for høy samlet inntekt.

Det forventes at kommunene skal bosette flere flyktninger som har fått lovlig opphold i løpet av 2016. Kommunene må ha mulighet til å utnytte boligmassen fleksibelt for å skaffe bolig til flere flyktninger og andre vanskeligstilte på boligmarkedet.

Regjeringen foreslår å utvide bostøtteordningen slik at det kan gis bostøtte individuelt til personer i bokollektiv ut i fra helse- og sosialformål, forutsatt at kommunen har godkjent boligen. Tiltaket vil forenkle bosettingen av flyktninger og andre vanskeligstilte på boligmarkedet.

Med iverksetting 1. juli 2016 anslås det at om lag 2 200 nye husstander i bokollektiv vil få bostøtte i 2016. På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen med 21 mill. kroner.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 306 mill. kroner til 3 069 mill. kroner.

Kap. 581 Bolig og bomiljøtiltak

Post 76 Tilskudd til utleieboliger, kan overføres

Tilskudd til utleieboliger skal bidra til å skaffe egnede boliger for vanskeligstilte på boligmarkedet. Bevilgningen for 2016 er 888,3 mill. kroner, og tilsagnsrammen er 1 044,9 mill. kroner. Rammen gir rom for å gi tilsagn om tilskudd til om lag 2 000 boliger.

Høsten 2015 ble tilsagnsrammen økt med 111,1 mill. kroner for å bidra til flere egnede utleieboliger for flyktninger og andre vanskeligstilte, jf. Prop. 152 S (2014–2015) og Innst. 20 S (2014–2015). Stortinget vedtok økningen etter at forslag til statsbudsjett for 2016 ble lagt fram, og konsekvensene ble ikke innarbeidet i Saldert budsjett 2016. På bakgrunn av dette foreslås det å øke bevilgningen med 37,8 mill. kroner til 926,1 mill. kroner. Tilsagnsfullmakten foreslås økt med 18,9 mill. kroner til 790,9 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 3585 Husleietvistutvalget

Post 01 Gebyrer

Posten omfatter gebyrinntektene fra behandling av klager for Husleietvistutvalget (HTU). Det koster ett rettsgebyr å få behandlet en sak i HTU. HTUs geografiske virkeområde omfatter Oslo, Akershus, Hordaland og Sør- og Nord-Trøndelag. Bevilgningen for 2016 er 1,1 mill. kroner.

Regjeringen har besluttet at Norge skal oppfylle krav i EU-direktiv 2013/11/EU om alternativ tvisteløsning i forbrukersaker. Direktivet innebærer at forbrukere skal få tilbud om å få løst tvister mot næringsdrivende uten å måtte gå til domstolene. På bakgrunn av dette besluttet Regjeringen at HTU fra 1. januar 2016 skal behandle husleietvister fra hele landet der en leietaker som er forbruker fremmer en klage mot en utleier som driver utleievirksomhet som næring. Saksbehandlingsgebyret for disse sakene skal være 0,2 ganger rettsgebyret. Konsekvensen er innarbeidet i saldert budsjett for 2016.

Iverksettelsen av ordningen i HTU er utsatt til 1. juli 2016 i påvente av en endring av husleieloven. Det vil derfor bli behandlet noen flere saker med fullt rettsgebyr i 2016 enn tidlige anslått. Dette vil isolert sett øke gebyrinntektene for første halvår 2016 med om lag 0,1 mill. kroner.

Regjeringen foreslår imidlertid at alle leietakere skal få lavere rettsgebyr fra 1. juli 2016, også de som klager inn private utleiere. Det vil gjøre at alle leietakere som fremmer sak får det samme gebyret, og administreringen blir enklere for HTU. Dette innebærer at gebyrinntektene reduseres med om lag 0,1 mill. kroner.

På bakgrunn av dette foreslås det ingen endringer i bevilgninger på posten.

Kap. 5312 Husbanken

Post 01 Gebyrer m.m.

Posten omfatter etableringsgebyr for å dekke kostnader ved etablering av lån og stikkprøvekontroller, forvaltningsgebyr ved terminvarsler og varslingsgebyr ved purringer.

Det anslås noe lavere vekst i antall utestående lån, og dermed lavere gebyrinntekter. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 1 mill. kroner.

Kap. 590 Planlegging og byutvikling

Post 71 Internasjonale organisasjoner

Bevilgningen dekker Norges medlemskap i International Hydrographic Organization, en rådgivende og teknisk mellomstatlig organisasjon som skal sørge for at sjø- og havområdene blir målt og at fartøy får tilgang til autoriserte sjøkart. Kontingenten er om lag 88 000 euro, og er bl.a. basert på samlet norsk tonnasje. På grunn av valutaendringer foreslås det å øke bevilgningen med 97 000 kroner.

Andre saker

Utmarksforvaltning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal i 2016 sette i gang en forsøksordning for kommunene, for å prøve ut forenklingstiltak innen utmarksforvaltningen, jf. omtale i Prop. 1 S for 2016. Departementet har avgrenset utlysningen til kommuner som innen fristen 1. juli 2016 har søkt om kommunesammenslåing. Større kommuner gir bedre kommunal kapasitet og kompetanse til slik forvaltning. Større kommuner vil også gi en mer helhetlig forvaltning av et utmarksområde enn i mindre kommuner som har utmarksområder som krysser kommunegrenser.

Stiftelsen romanifolkets-/taternes kulturfond

I Innst. 16 S (2015–2016) (jf. Prop. 1 S (2015–2016)) fremgår det blant annet følgende under kap 567 Nasjonale minoriteter, post 71 Tilskudd til Romanifolkets/taternes kulturfond:

«K o m i t e e n har videre merket seg at Stiftelsestilsynet har åpnet tilsynssak overfor stiftelsen. K o m i t e e n legger til grunn at bevilgningene for 2015 og 2016 ikke vil bli utbetalt før tilsynssaken er avsluttet og departementet deretter har vurdert om det er forsvarlig å utbetale midlene. K o m i t e e n ber om at Stortinget blir orientert om status i saken i revidert nasjonalbudsjett 2016.»

Kommunal- og moderniseringsdepartementet er kjent med at Lotteri- og stiftelsestilsynet undersøker stiftelsen som ledd i sitt tilsynsarbeid, jf. stiftelsesloven § 7 første ledd bokstav b. Stiftelsestilsynet har det primære ansvaret for å føre tilsyn og kontroll med forvaltningen av stiftelser, og vil derfor trolig undersøke flere av de samme forholdene som departementet vil ha behov for å se på som tilskuddsforvalter. Departementet vil derfor

avvente Stiftelsestilsynets vurderinger før det tas nærmere stilling til om tilskuddet kan utbetales, og eventuelt hvordan saken bør følges opp videre.

Når Stiftelsestilsynets vurderinger foreligger, vil departementet også vurdere hvordan anbefalingene fra utvalget som kartla politikk og tiltak overfor romanifolket/taterne kan følges opp. Departementet vil blant annet vurdere om midlene bør kanaliseres på andre måter enn gjennom en stiftelse, slik kommunal- og forvaltningskomiteen har bedt om. En av utfordringene med å kanalisere midlene via en stiftelse er at en stiftelse er et eget, selvstendig rettssubjekt med stor uavhengighet, noe som gjøre at departementet har begrenset innsyn og begrenset mulighet til å følge opp om formålet med bevilgningen nås. Ordningen gir også relativt stor innflytelse til styret i stiftelsen over hvem som skal sitte i styret, og det står per i dag relativt få personer (stemmer på årsmøter) bak hvert av de styremedlemmene som skal representere romanifolket/taterne. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil komme med en nærmere redegjørelse i saken til Stortinget i Prop. 1 S (2016–2017).

Husbankens låneramme

Ved behandlingen av Innst. 2 S (2015–2016) 3. desember 2015 vedtok Stortinget følgende anmodningsvedtak nr. 96:

«Stortinget ber regjeringen fortløpende vurdere behovet for å øke rammen til Husbanken.»

I Prop. 1 S (2015–2016) *Statsbudsjettet 2016* foreslo Regjeringen en låneramme i Husbanken på 18 mrd. kroner. Det var en reduksjon på 2 mrd. kroner fra 2015. Ved behandling av statsbudsjettet i kommunal- og forvaltningskomiteen viste medlemmene fra Høyre og Fremskrittspartiet til at tilgangen på kreditt i det private kredittmarkedet var god, at etterspørselen etter lån fra Husbanken hadde gått ned og at Husbanken anslo at en låneramme på 18 mrd. kroner var tilstrekkelig til å gi lån til prioriterte formål, jf. Innst. 16 S (2015–2016). Stortinget sluttet seg til Regjeringens forslag om en låneramme på 18 mrd. kroner i 2016, men ba om at Regjeringen fortløpende vurderer behovet for å øke rammen.

Prisstigningen for boliger er fortsatt høy, tilgangen på rimelige boliglån er god og mange husholdninger har tatt opp store lån. Dette kan være en kilde til ustabilitet i norsk økonomi. Regjeringen la derfor fram Strategi for boligmarkedet i

juni 2015. Ett av tiltakene i strategien var å begrense private bankers utlån til boligformål. Et annet var å begrense og målrette husbanklån til prosjekter som gir økt boligpolitisk måloppnåelse.

Etterspørselen etter lån i Husbanken falt i 2015. Blant annet ble det søkt om grunnlån for 15,7 mrd. kroner i 2015, en reduksjon på 33 pst. fra året før. Utlånsrammen i 2015 på 20 mrd. kroner ble likevel benyttet fullt ut. Det ble gitt tilsagn om grunnlån for 12 mrd. kroner, startlån for 7 mrd. kroner og lån til barnehager for 1 mrd. kroner. Tilsagn om grunnlån og barnehagelån var noe lavere enn i 2014, mens tilsagn om startlån økte tilsvarende.

Ved utgangen av april i 2016 hadde det kommet inn søknader om grunnlån for 3 mrd. kroner. Økt bosetting av flyktninger og asylsøkere i kommunene tilsier økt etterspørsel etter husbanklån. Det er likevel usikkert når dette behovet vil slå ut i økt låneforbruk. Husbanken prioriterer søknader om lån til boligsosiale formål. Kommunene vil dermed uansett få dekket sine lånebehov for å finansiere boliger til flyktninger og andre vanskeligstilte. Husbanken vurderer fortsatt årets låneramme som tilstrekkelig.

Ut fra en helhetsvurdering mener Regjeringen at en utlånsramme på 18 mrd. kroner i 2016 legger godt til rette for at vanskeligstilte på boligmarkedet kan få lån til å etablere seg i egen bolig, samtidig som flere boliger blir bygget med kvaliteter som møter framtidens behov. Regjeringen vil fortsette å følge lånerammen i Husbanken nøye.

2.6 Arbeids- og sosialdepartementet

Kap. 601 Utredningsvirksomhet, forskning m.m.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 61,1 mill. kroner. Bevilgningen foreslås redusert med 0,5 mill. kroner knyttet til kunnskapsutviklingsprosjekter i regi av IA-avtalen, jf. omtale under kap. 601, post 70.

Post 70 Tilskudd

Bevilgningen på posten er 35,4 mill. kroner.

Trygderetten

Flere nemnder har siden 2007 leid lokaler og kjøpt administrative tjenester av Trygderetten. Inntektene fra dette faller bort 1. juli 2016 i forbindelse

med etablering av det nye organet Helseklage og utflytting av nemndene. Det foreslås en omdispensering fra kap. 601, post 70 til kap. 606, post 01, jf. omtale under kap. 606, post 01.

Bevilgningen under kap. 601, post 70 foreslås redusert med 0,8 mill. kroner, mot en tilsvarende økning under kap. 606, post 01.

IA-kunnskapsutviklingsmidler

Det er iverksatt en rekke kunnskapsutviklingsprosjekter i regi av IA-avtalen. Disse prosjektene er finansiert over kap. 601, post 21. I dialog med arbeidslivets parter er det satt av midler til at enkelte av hovedorganisasjonene i arbeidslivet gjennomfører noen prosjekter. Det er derfor behov for å overføre midler til en tilskuddspost.

Bevilgningen under kap. 601, post 70 foreslås økt med 0,5 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon på kap. 601, post 21.

Effektiviseringsnettverk om NAV-kontor med KS

KS har etablert effektiviseringsnettverk hvor kommuner med prosessveiledning fra KS kan utveksle erfaring og læring for å forbedre tjenestene. I samarbeid med Arbeids- og sosialdepartementet og Arbeids- og velferdsdirektoratet vil KS igangsette et toårig forsøk med effektiviseringsnettverk for NAV-kontor. For 2016 vil Arbeids- og sosialdepartementet støtte forsøket med 175 000 kroner innenfor gjeldende bevilgning på posten.

Samlet sett foreslås bevilgningen under kap. 601, post 70 redusert med 0,3 mill. kroner.

Kap. 605 Arbeids- og velferdsetaten

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 11 211,8 mill. kroner.

Yrkesveiledning av flyktninger gjennom karrieresentrene

Regjeringen vil gjennomføre kompetansekartlegging av flyktninger og asylsøkere som bor i asylmottak, jf. Meld. St. 30 (2015–2016) *Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk*. Gjennomført kompetansekartlegging skal følges av tilbud om veiledning om kvalifisering, utdanning og arbeid som knyttes opp mot bosetting, arbeidslivsbehov og utdanningstilbud i ulike deler av landet. De fylkesvise karrieresentrene under Arbeids- og velferdsetaten vil få et utvidet oppdrag om å gjennomføre veiledning for beboere i mottak basert på

kartleggingen. Veiledningen skal bidra til at flere flyktninger kommer raskere i arbeid eller utdanning.

Bevilgningen under kap. 605, post 01 foreslås økt med 6 mill. kroner til dette formålet.

EESSI

EESSI-prosjektet (Electronic Exchange of Social Security Information) har som mål å muliggjøre elektronisk utveksling av trygdeopplysninger mellom Norge og EU/EØS-land. Den gjeldende tidsplanen fra EU viser en antatt produksjonssetting av den sentrale løsningen i prosjektet ved utgangen av 2016. Arbeids- og velferdsetaten vil derfor sette i gang et forprosjekt i 2016 for å starte implementering og test av sentrale leveranser som er varslet levert mot slutten av 2016.

Bevilgningen under kap. 605, post 01 foreslås økt med 6 mill. kroner.

Forsøk med ny medisinsk vurdering etter seks måneder og ny tilskuddsordning for EPJ-leverandører

Forsøk med ny medisinsk vurdering etter seks måneders sykmelding gjennomføres som et randomisert forsøk i Hordaland. Selve driftsfasen for forsøket startet 1. oktober 2015 og vil vare i ett år. Driftsfasen for forsøket er kortere enn tidligere lagt til grunn. Behovet for legeårsverk er derfor redusert. Videre er legene som Arbeids- og velferdsetaten har engasjert i forsøksprosjektet, ansatt på rimeligere vilkår enn tidligere lagt til grunn. Det foreslås å redusere bevilgningen til forsøk med ny medisinsk vurdering etter seks måneder med 4,3 mill. kroner. Av disse midlene foreslås det å omdisponere 1,5 mill. kroner fra kap. 605, post 01 til kap. 605, post 21 til en ny tilskuddsordning for EPJ-leverandører (elektronisk pasientjournal), jf. omtale under kap. 605, post 21.

Bevilgningen under kap. 605, post 01 foreslås redusert med 4,3 mill. kroner.

Tiltaksplasser

Driftsbevilgningen til Arbeids- og velferdsetaten foreslås økt som følge av forslaget om 1 000 flere tiltaksplasser til ledige i andre halvår 2016, jf. omtale under kap. 634, post 76, og tilhørende behov for personellressurser til etaten. Det foreslås at bevilgningen under kap. 605, post 01 økes med 6,5 mill. kroner tilsvarende halvårsvirkningen av 20 nye stillinger.

Samlet sett foreslås bevilgningen under kap. 605, post 01 økt med 14,2 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 31,3 mill. kroner. Arbeids- og velferdsdirektoratet vil i 2016 arbeide med å videreutvikle løsningen for elektronisk kommunikasjon av helseopplysninger mellom Arbeids- og velferdsetaten og sykmelder. Det innbefatter justering av den elektroniske sykmeldingen, utvidet bruk av dialogmeldinger mellom sykmelder og Arbeids- og velferdsetaten, samt økt grad av elektronisk formidling av oppfølgingsplan fra arbeidsgiver til sykmelder.

En viktig leverandør av fastlegenes journal-systemer har fortsatt ikke utviklet nødvendig funksjonalitet i sine systemer. Leverandøren leverer tjenester til over halvparten av alle fastleger i landet. I forbindelse med utviklingsarbeidet er det behov for å kunne gi tilskudd til enkelte leverandører, tidsavgrenset til 2016. Tilskuddet er forutsatt holdt innenfor terskelen for bagatellmessig støtte iht. bestemmelsene om statsstøtte i EØS-avtalen.

Bevilgningen under kap. 605, post 21 foreslås økt med 1,5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon under kap. 605, post 01.

Kap. 606 Trygderetten

Post 1 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 68,9 mill. kroner. Flere nemnder har siden 2007 leid lokaler og kjøpt administrative tjenester av Trygderetten. Inntektene fra dette faller bort 1. juli 2016 i forbindelse med etablering av det nye organet Helseklage og utflytting av nemndene. Trygderetten har en langvarig leieavtale som utløper i 2017, som også inkluderer leieobjektene til nemndene. Når nemndene flytter ut, vil det på kort sikt ikke være mulig å leie disse lokalene ut på nytt.

Bevilgningen under kap. 606, post 01 foreslås økt med 0,8 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon under kap. 601, post 70.

Kap. 611 Pensjoner av statskassen

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 18,5 mill. kroner. Posten skal dekke utbetalinger for visse grupper som ikke har opptjente pensjonsrettigheter i Statens pensjonskasse.

Det foreslås at Arbeids- og sosialdepartementet får fullmakt til å regulere pensjoner fra statskassen på samme måte som for statspensjonister,

jf. forslag til romertallsvedtak. Det foreslås ingen endring i bevilgningen på posten.

Kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse

Bevilgningen til Statens pensjonskasse er nettobudsjettert og anslås på bakgrunn av differansen mellom utgifter og inntekter. Tilskuddet til Statens pensjonskasse på kap. 612 for 2016 foreslås oppjustert med 475 mill. kroner til 10 940 mill. kroner. Utgiftene til pensjon mv. inkludert administrasjonskostnader anslås til om lag 26 mrd. kroner, mens inntekter fra premiebetalende virksomheter, medlemsinnskudd mv. anslås til om lag 15 mrd. kroner.

Inntektene nedjusteres med 562 mill. kroner, herunder en nedgang i premieinntektene på 497 mill. kroner. Reduksjonen i premieinntektene skyldes blant annet en forskyvning i innbetalinger knyttet til endret faktureringsordning og et lavere innrapportert premiegrunnlag fra virksomhetene enn forutsatt i saldert budsjett.

Utgiftene nedjusteres med til sammen 87 mill. kroner. Utbetalinger til alders-, uføre- og etterlattepensjoner nedjusteres med 99 mill. kroner. Reduksjonen skyldes blant annet redusert anslag for utbetalinger av uførepensjoner og redusert anslag for grunnbeløpet i 2016.

Anslagsendringene gjennomgått over gir følgende utslag på post 01, post 22 og post 70:

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 10 350 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 612, post 01 foreslås økt med 473 mill. kroner.

Post 22 (Ny) Sluttoppgjør, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 0 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 612, post 22 foreslås satt til minus 3 mill. kroner.

Anslaget er basert på tre sluttoppgjør som medfører en netto innbetaling på 3 mill. kroner.

Post 70 For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 115 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 612, post 70 foreslås økt med 5 mill. kroner.

Kap. 613 Arbeidsgiveravgift til folketrygden

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 177 mill. kroner og omfatter en teknisk beregnet arbeidsgiveravgift av pensjonspremie for ikke-premiebetalende virksomheter. Bevilgningsbehovet er redusert som følge av lavere premiesats og premiegrunnlag enn tidligere lagt til grunn.

Bevilgningen under kap. 613, post 01 foreslås redusert med 55 mill. kroner.

Post 70 For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 13 mill. kroner. Bevilgningen foreslås redusert med 1 mill. kroner.

Kap. 614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Boliglånsordningen for statsansatte og andre medlemmer av Statens pensjonskasse administreres av Statens pensjonskasse. Anslagene for boliglånsordningen er usikre og påvirkes av flere faktorer, som blant annet utviklingen i boligmarkedet, forholdet mellom rentenivået i boliglånsordningen og i markedet generelt og lånebeløp per låntaker.

Anslaget for nye boliglån (kap. 614) reduseres samtidig som innfrielser og ekstraordinære avdrag (kap. 3614) øker sammenlignet med anslag i Saldert budsjett 2016. Anslagsendringen er basert på erfaringstall for søknadsinngangen i 2015 og tall hittil i 2016. Det er usikkert hvorvidt ny modell for fastsetting av normrente, og dermed også renten i SPK, med virkning fra 1. mars 2016 vil påvirke utlånsvolumet.

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 41 mill. kroner og gjelder utgifter til administrasjon av boliglånsordningen. Anslaget på posten er basert på samme volumforutsetninger som for post 90 Utlån. Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner som følge av lavere etterspørsel etter boliglån enn tidligere forutsatt.

Post 90 Utlån, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 6 200 mill. kroner og omfatter utbetaling av nye lån samt beregnede opptjente renter ved utgangen av året. Bevilgningen på posten foreslås redusert med 1 400 mill.

kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak at anslaget for antall utbetalte nye lån per uke i 2016 er redusert fra 85 til 68 og at gjennomsnittlig utbetalt beløp er redusert fra 1 380 000 kroner til 1 325 000 kroner.

Beregnete opptjente renter ved utgangen av 2016 er anslått til om lag 102 mill. kroner. Til sammenligning var anslaget i saldert budsjett 108 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås redusert med 1 400 mill. kroner.

Kap. 3614 Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Post 01 Gebyrinntekter, lån

Bevilgningen på posten er 34 mill. kroner og gjelder innbetaling av gebyrer for låntakere i boliglånsordningen i Statens pensjonskasse. Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner som følge av lavere etterspørsel etter boliglån.

Post 90 Tilbakebetaling av lån

Bevilgningen på posten er 17 000 mill. kroner og omfatter innfrielse og avdrag samt tilbakeføring av opptjente renter ved inngangen til året. Bevilgningen foreslås økt med 1 600 mill. kroner. Forventet gjennomsnittlig innfridd beløp er økt fra 1 100 000 kroner til 1 170 000 kroner. Forventede løpende avdrag er videreført med 3 000 mill. kroner, mens ekstraordinære avdrag er økt med 760 mill. kroner til 1 400 mill. kroner. Antall innfrielse på 1 000 innfrielse per måned videreføres fra saldert budsjett. Samlet utgjør dette en økning i årlig innbetaling på 1 600 mill. kroner sammenlignet med anslaget i saldert budsjett. Bevilgningen under kap. 3614, post 90 foreslås økt med 1 600 mill. kroner.

Kap. 5607 Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse

Post 80 Renter

Bevilgningen på posten er 1 948 mill. kroner og gjelder innbetaling av renter fra lånekundene i boliglånsordningen i Statens pensjonskasse. Innbetalingen av renter anslås å reduseres med 264 mill. kroner. Utlånsporteføljen i 2016 forventes å bli lavere som følge av lavere etterspørsel etter nye lån samtidig som innfrielse og ekstraordinære avdrag øker. Det vises til nærmere omtale under kap. 614 og 3614. Det er budsjettert med en

effektiv rente på 2,5 pst. eksklusiv gebyrer for 2016.

Bevilgningen under kap. 5607, post 80 foreslås redusert med 264 mill. kroner.

Kap. 3616 Gruppelivsforsikring

Post 01 Premieinntekter

Bevilgningen på posten er 105 mill. kroner og gjelder innbetaling av premie på gruppelivsforsikring. Bevilgningen foreslås økt med 3 mill. kroner. Anslaget er basert på fakturagrunnlag som er kjent på budsjetteringstidspunktet samt premiesatser for 2016.

Bevilgningen under kap. 3616, post 01 foreslås økt med 3 mill. kroner.

Kap. 2470 Statens pensjonskasse

Post 24 Driftsresultat

Resultatkravet på kap. 2470, post 24 foreslås økt med 4,7 mill. kroner til et positivt driftsresultat på -27,5 mill. kroner.

Forslaget består av følgende elementer:

Post 24.1 Driftsinntekter, overslagsbevilgning

Driftsinntektene er budsjettert med 645,1 mill. kroner. Inntektene foreslås redusert med 4,5 mill. kroner. Dette skyldes at anslaget for inntekter fra låneområdet er redusert som følge av lavere utlån under boliglånsordningen i Statens pensjonskasse, jf. omtale under kap. 614 og 3614.

Post 24.2 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Driftsutgiftene er budsjettert med 473,4 mill. kroner. Utgiftene foreslås redusert med 4,5 mill. kroner, jf. omtale på post 24.1 Driftsinntekter.

Post 24.3 Avskrivninger

Avskrivningene er budsjettert med 124,2 mill. kroner. De foreslås redusert med 3,1 mill. kroner som følge av lavere avskrivningsgrunnlag og lavere avskrivningssatser enn tidligere lagt til grunn.

Post 24.4 Renter av statens kapital

Anslag for renter av statens kapital er budsjettert med 6,7 mill. kroner. De foreslås redusert med 1,6 mill. kroner. Reduksjonen skyldes i hovedsak at

finansieringen av investeringer som det beregnes rente av fra 2011 konverteres til ny lavere rentesats etter fem år.

Kap. 634 Arbeidsmarkedstiltak

Post 76 Tiltak for arbeidssøkere, kan overføres

Bevilgningen på posten er 7 089,9 mill. kroner.

Bevilgningen til arbeidsmarkedstiltak i Saldert budsjett 2016 gir rom for å gjennomføre et samlet tiltaksnivå på om lag 64 500 plasser til ledige og personer med nedsatt arbeidsevne, inkludert 500 plasser knyttet til forsøk med arbeidsavklaringspenger som lønnstilskudd. Av det samlede tiltaksnivået vil om lag 16 000 plasser benyttes for ledige og 48 500 for personer med nedsatt arbeidsevne.

Utsiktene for den økonomiske utviklingen framstår nå som noe svakere enn lagt til grunn i Nasjonalbudsjettet 2016. I Revidert nasjonalbudsjett styrker derfor Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling.

Regjeringen foreslår på denne bakgrunn å øke tilbudet av arbeidsmarkedstiltak til ledige med 1 000 plasser i andre halvår 2016. Dette tilsvarer en økning på 500 plasser i gjennomsnitt på årsbasis. Det planlagte tiltaksnivået for ledige økes dermed til 16 500 i gjennomsnitt i 2016. Økningen kan også gi rom for arbeidsrettet bistand til flere nyankomne innvandrere.

Forslaget innebærer et økt bevilgningsbehov på 35,3 mill. kroner under kap. 634, post 76. I tillegg innebærer forslaget et økt behov for tilsagnsfullmakt til regnskapsmessig etterslep med utbetaling i 2017 på 50,1 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak. Som følge av økt tiltaksnivå foreslås det også å øke bevilgningen til administrative ressurser i Arbeids- og velferdsetaten med 6,5 mill. kroner, jf. omtale under kap 605, post 1.

Bevilgningen under kap. 634, post 76 foreslås økt med 35,3 mill. kroner.

Innføring av nytt arbeidsforberedende tiltak i skjermet sektor

Endringer i regelverket for arbeidsmarkedstiltakene trådte i kraft 1. januar 2016, med unntak av det nye tiltaket arbeidsforberedende trening (AFT). Arbeids- og sosialdepartementet har forelagt forslaget til det nye AFT-tiltaket for EFTAs overvåkningsorgan ESA (EFTA Surveillance Authority) for å vurdere om tilskuddet kan oppfattes som statsstøtte. ESAs vurderinger at AFT-ordnin-

gen ikke innebærer offentlig støtte i henhold til EØS-avtalen artikkel 61 (1). ESA forutsetter at tiltaksarrangørene har attføring som hovedformål og at Arbeids- og velferdsetaten må overvåke at virksomheten ikke har økonomisk aktivitet utover produksjon av varer og tjenester som er uløselig knyttet til attføringsvirksomheten. Arbeids- og sosialdepartementet vil følge opp dette, og det nye AFT-tiltaket vil bli iverksatt andre halvår 2016.

Kap. 635 Ventelønn

Post 01 Driftsutgifter, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 47 mill. kroner. Nytilgangen på ventelønnsordningen har de siste årene vært svært lav. Antallet offentlige virksomheter som har anledning til å benytte ventelønnsordningen er begrenset, og arbeidsgiver må selv finansiere ventelønn til oppsagte ansatte. I 2015 var tilgangen noe høyere enn de foregående årene med 40 nye aktive mottakere av ventelønn. Årsaken til økningen i 2015 var flere statlige omorganiseringer, flyttinger eller nedleggelse. Økt inngang av nye mottakere i 2015 fører til flere mottakere i 2016 og dermed økte utbetalinger i 2016.

Bevilgningen under kap. 635, post 01 foreslås økt med 1 mill. kroner.

Kap. 3635 Ventelønn mv.

Post 01 Refusjon statlig virksomhet mv.

Bevilgningen på posten er 31,0 mill. kroner. Utviklingen i gjennomsnittlig refusjonsgrad avhenger av antallet mottakere med fullt refusjonskrav, og av sammensetningen av avgangen fra ordningen fremover. Refusjonsgraden er usikker, men forventes å øke fremover.

Bevilgningen under kap. 3635, post 01 foreslås redusert med 3,0 mill. kroner.

Kap. 640 Arbeidstilsynet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten er 564,6 mill. kroner. Tidsskriftet Arbeidervern ble avviklet i 2015, og det foreslås derfor en parallell reduksjon av utgiftsbevilgningen mot tilsvarende reduksjon av inntektsbevilgningen, jf. kap. 3640, post 01.

Bevilgningen under kap. 640, post 01 foreslås redusert med 1,3 mill. kroner.

Kap. 3640 Arbeidstilsynet*Post 01 Diverse inntekter*

Bevilgningen på posten er 1,3 mill. kroner.

Posten omfatter i hovedsak abonnements- og annonseinntekter knyttet til tidsskriftet Arbeidervern. Tidsskriftet ble avviklet i 2015. Det foreslås derfor en parallell reduksjon av inntektsbevilgningen mot tilsvarende reduksjon av utgiftsbevilgningen, jf. omtale under kap. 640, post 01.

Bevilgningen under kap. 3640, post 01 foreslås redusert med 1,3 mill. kroner.

Kap. 642 Petroleumstilsynet*Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 21*

Bevilgningen på posten er 220,3 mill. kroner.

Økt tilsyn – livbåtsystemer på norsk sokkel

Det er behov for økt oppfølging av sikkerheten i petroleumssektoren, bl. a. i tilknytning til evakueringsmidler som livbåtsystemer. I tråd med Forskrift 8. januar 2013 nr. 16 om adgang til å kreve gebyr og sektoravgift for tilsyn og annen oppfølging med arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, foreslås det å øke bevilgningen til Petroleumstilsynet til oppfølging av sikkerheten, jf. også omtale av økte gebyrinntekter under kap. 3642, post 03.

Det foreslås en økning av bevilgningen under kap. 642, post 01 på 5,6 mill. kroner, samt en økning under kap. 3642, post 03 på 7 mill. kroner. Differansen på 1,4 mill. kroner gjelder økte utgifter til merverdiavgift, som vil bli regnskapsført på kap. 1633, post 01.

Petroleumsvirksomheten i nordområdene

Bevilgningen under posten ble for 2016 økt med 5 mill. kroner for å styrke kunnskapen knyttet til petroleumsvirksomheten i nordområdene. Det ble ikke trukket ut andel for merverdiavgift knyttet til denne satsingen. Det foreslås derfor at bevilgningen under posten reduseres med 0,8 mill. kroner.

Samlet sett foreslås bevilgningen under kap. 642, post 01 økt med 4,8 mill. kroner.

Kap. 3642 Petroleumstilsynet*Post 03 Gebyr tilsyn*

Bevilgningen på posten er 51,5 mill. kroner.

Økt tilsyn – livbåtsystemer på norsk sokkel

Det er behov for økt oppfølging av sikkerheten i petroleumssektoren bl. a. i tilknytning til evakueringsmidler, jf. omtale under kap. 642, post 01. Det foreslås at bevilgningen under kap. 3642, post 03 økes med 7 mill. kroner som følge av økt tilsynsaktivitet.

Omdisponering av inntekter mellom gebyr og sektoravgift

Petroleumsnæringen er i en krevende situasjon, og Petroleumstilsynet ser behov for å øke oppfølgingen rettet mot enkeltaktører i næringen. På denne bakgrunn har Petroleumstilsynet ved planlegging av aktiviteter i 2016 prioritert økt oppfølging rettet mot enkeltaktører i næringen mot et tilsvarende redusert aktivitetsnivå innen sektorfinansierte aktiviteter. Petroleumstilsynets prognoser gir en beregnet merinntekt på gebyr og tilsvarende mindreinntekt på sektoravgifter på om lag 13 mill. kroner. Det foreslås at bevilgningen på kap. 3642, post 03 økes med 13 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 3642, post 03 foreslås samlet økt med 20 mill. kroner.

Kap. 5571 Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet*Post 70 Petroleumstilsynet – sektoravgift*

Bevilgningen på posten er 96,6 mill. kroner. Det er behov for en omdisponering av inntekter mellom gebyr og sektoravgift, jf. omtale under kap. 3642, post 03.

Bevilgningen under kap. 5571, post 70 foreslås redusert med 13 mill. kroner, mot en tilsvarende økning under kap. 3642, post 03.

Kap. 642 Petroleumstilsynet*Post 21 Spesielle driftsutgifter*

Bevilgningen på posten er 30,9 mill. kroner. Ved innføringen av nettoføringsordning for budsjettering og regnskapsføring av merverdiavgift i statsforvaltningen i 2015 ble det beregnet og trukket ut 3,1 mill. kroner for mva. under kap. 642, post 21. Da utgiftene på posten i sin helhet viderefaktureres operatørselskapene/kontraktørene (som er utenfor ordningen), ble det ut fra dette lagt til grunn at mva.-uttrekket skulle tilbakeføres til post 21. Bevilgningen under kap. 642, post 21 ble derfor i Prop. 1 S (2015–2016) økt med 3,2

mill. kroner. I etterkant av dette er det avklart at den ovennevnte justeringen var feil og foreslås derfor nå reversert.

Bevilgningen under kap. 642, post 21 foreslås redusert med 3,2 mill. kroner.

Kap. 660 Krigspensjon

Post 70 Tilskudd, militære, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 95 mill. kroner.

Det anslås nå mindre endringer i gjennomsnittlig ytelse og gjennomsnittlig antall mottakere.

Bevilgningen under kap. 660, post 70 foreslås økt med 1 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd, sivile, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 245 mill. kroner.

Anslaget på posten nedjusteres med 5 mill. kroner, hovedsakelig som følge av nedjustert anslag for gjennomsnittlig ytelse.

Bevilgningen under kap. 660, post 71 foreslås redusert med 5 mill. kroner

Kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP)

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 660 mill. kroner.

Anslaget på posten nedjusteres hovedsakelig som følge av redusert anslag for gjennomsnittlig ytelse.

Bevilgningen under kap. 666, post 70 foreslås redusert med 10 mill. kroner.

Kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 383,7 mill. kroner.

Anslaget for 2016 justeres ned som følge av mindre justeringer i både anslag for antall mottakere og gjennomsnittlig ytelse. Det er usikkerhet knyttet til utviklingen i 2016 som følge av regelendringer fra 1. januar 2016, jf. omtale i Prop. 1 S (2015–2016) for Arbeids- og sosialdepartementet.

Bevilgningen under kap. 667, post 70 foreslås redusert med 3,7 mill. kroner.

Kap. 2541 Dagpenger

Post 70 Dagpenger, overslagsbevilgning

Bevilgningen i saldert budsjett er 15 264 mill. kroner. I tillegg ble bevilgningen økt med 43 mill. kroner i forbindelse med endringer i dagpengeregulverket jf. Prop. 64 S (2015–2016) og Innst. 241 S (2015–2016).

Permitteringsregelverk

Dagpenger under permittering er et virkemiddel for å hjelpe bedrifter og arbeidstakere gjennom en midlertidig periode med etterspørselsbortfall og mangel på oppdrag. Ordningen kan gi bedrifter mulighet til å holde på kompetent arbeidskraft gjennom en periode med midlertidige innskrenkninger. Samtidig må ordningen ikke bidra til å hindre en nødvendig omstilling og god mobilitet i arbeidsmarkedet. Økt arbeidsgiverbetaling i permitteringsordningen vil kunne bidra til det.

På denne bakgrunn foreslår Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett 2016 å utvide perioden arbeidsgivere fritas fra lønnsplikt under permittering og den tilsvarende dagpengeperioden permitterte kan få dagpenger, fra dagens 30 uker til i alt 49 uker i løpet av en 18 måneders periode. Regjeringen foreslår samtidig å innføre en ny, femdagers lønnspliktperiode for arbeidsgivere, som inntrer etter 30 uker. I en løpende permitteringsperiode på 52 uker, vil de permitterte da motta lønn under permittering i til sammen 15 dager (3 uker) og dagpenger i til sammen 49 uker i løpet av en 18 måneders periode. Regjeringen foreslår at endringene gjennomføres med virkning fra 1. juli. Endringene vil gjelde både for permitteringer som allerede var iverksatt, men ikke avsluttet før ikrafttredelsen, og for nye permitteringer som iverksettes etter 1. juli. De nye reglene vil ikke gjelde permitteringer som avsluttes før ikrafttredelsen. Forslaget gir et økt bevilgningsbehov under kap. 2541 Dagpenger, post 70 Dagpenger på anslagsvis 45 mill. kroner i 2016 og 95 mill. kroner i 2017.

Et mer fleksibelt regelverk

Det er store forskjeller i arbeidsledigheten geografisk og mellom bransjer. Den registrerte ledigheten har økt betydelig i fylker med sterk tilknytning til petroleumsnæringen, mens andre deler av landet hittil er blitt påvirket i mindre grad. En del av de ledige vil ha behov for etter- og videreutdanning når de skal finne veien til andre næringer, og noen av disse har startet utdanningen mens de fortsatt var i arbeid. Som følge av situasjonen på

arbeidsmarkedet foreslo Regjeringen i Prop. 64 S (2015–2016) regelverksendringer som vil gjøre det lettere å kombinere dagpenger med utdanning. Endringene trådte i kraft 1. mai 2016. Videre har Regjeringen foreslått å utvide adgangen til å motta dagpenger under etablering av egen virksomhet fra ni til tolv måneder. Endringen iverksettes 1. juli 2016. Forslagene gir samlet sett et økt bevilgningsbehov under kap. 2541, post 70 på 43 mill. kroner i 2016 og 72 mill. kroner i 2017, jf. Prop. 64 S (2015–2016) og Innst. 241 S (2015–2016).

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling. Regjeringen foreslår nå å avvikle ettårsbegrensningen for å motta dagpenger under opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Tilstrekkelig opplæring i norsk og samfunnskunnskap er viktig for at arbeidsledige innvandrere skal komme i varig arbeid. De fleste som deltar på slik opplæring gjennomfører dette på under ett år, men Regjeringen mener at de få som trenger noe mer tid også bør få mulighet til å fullføre norskopplæringen.

Arbeidssøkere som tar kortvarig utdanning eller opplæring på full tid, skal i dag i sin helhet gjennomføre utdanningen innenfor en periode på tre måneder. Perioden på inntil tre måneder kan deles opp i bolker, men den samlede tid som nyttes til undervisningen kan maksimalt tilsvare tre måneders undervisning på full tid. Utdanning på deltid kan ikke på samme måte tas over en lenger periode enn tre måneder, selv om den tilsvarende tre måneders undervisning på full tid. Det er lite hensiktsmessig å skille mellom studier som er delt opp i bolker og utdanning som foregår på deltid. Regjeringen foreslår derfor at arbeidssøkere kan motta dagpenger og ta utdanning eller opplæring som på normert tid utgjør maksimalt tre måneder, uavhengig av om utdanningen varer lengre fordi den er delt inn i bolker eller fordi den tas på deltid.

Arbeids- og sosialdepartementet vil også be Arbeids- og velferdsetaten om å endre praksis slik at fare for fortrengning av annen virksomhet ikke lenger er et vilkår for å få dagpenger under etablering. De tre ovennevnte endringene gir et økt bevilgningsbehov under kap. 2541 Dagpenger, post 70 Dagpenger på anslagsvis 10 mill. kroner i 2016 og 20 mill. kroner i 2017.

Anslagsendring

Bevilgningen under kap. 2541, post 70 foreslås økt med 636 mill. kroner i 2016 som følge av høyere vekst i antallet dagpengemottakere og høyere

gjennomsnittlig ytelse per mottaker enn tidligere anslått.

Samlet sett foreslås bevilgningen under kap. 2541, post 70 økt med 691 mill. kroner.

Kap. 5705 Refusjon av dagpenger

Post 70 Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs

Bevilgningen på posten er 35 mill. kroner.

Arbeids- og velferdsetaten forskutterer dagpenger til personer som blir omfattet av konkurs. Inntektene under denne posten er knyttet til refusjon av dagpenger i forbindelse med lønnsgaranti ved konkurs. Det er vanligvis et etterslep fra åpnede konkurser til faktisk innbetalte refusjoner av dagpenger.

Regnskapstallene hittil i år viser en nedgang i innbetalte refusjoner av dagpenger i forbindelse med lønnsgaranti ved konkurs.

Bevilgningen under kap. 5705, post 70 foreslås redusert med 10 mill. kroner.

Post 71 Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge

Bevilgningen på posten er 0,5 mill. kroner.

Arbeids- og velferdsetaten kan søke refusjon for utbetalte dagpenger til personer som er bosatt i Norge, og som har blitt helt arbeidsledige fra arbeid i et annet EØS-land. Ved utgangen av februar 2016 var det ikke regnskapsført refusjoner under denne ordningen, og Arbeids- og velferdsdirektoratet venter et svært begrenset omfang refusjoner for året som helhet.

Bevilgningen under kap. 5705, post 71 foreslås redusert med 0,3 mill. kroner.

Kap. 2542 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.

Post 70 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 860 mill. kroner.

Utgiftsanslaget i 2016 økes på grunnlag av stor usikkerhet i økonomien og økt antall ansatte som er berørt av konkurser. I 2015 var det sammenlignet med 2014 en nedgang i antall foretakskonkurser på 3,1 pst., mens det i samme periode var en økning i antall berørte ansatte på 10,6 pst. Det anslås en moderat nedgang i antall konkurser i 2016, men likevel en klar økning i antall berørte

ansatte. Dette tilsier en moderat økning i utgiftene i 2016.

Bevilgningen under kap. 2542, post 70 foreslås økt med 20 mill. kroner.

Kap. 5704 Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs

Post 70 Dividende

Bevilgningen på posten er 205 mill. kroner.

I 2015 var innbetalingene på 184,7 mill. kroner, og dette var en nedgang på 4,1 pst. sammenlignet med året før. Dekningsgraden (refusjonenes andel av utbetalingene) ble også redusert, fra 24,4 pst. i 2014 til 22,8 pst. i 2015. For 2016 forventes en moderat nedgang i antall konkurser og en dekningsgrad på samme nivå som for 2015.

Bevilgningen under kap. 5704, post 70 foreslås redusert med 5 mill. kroner.

Kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far

Post 70 Overgangsstonad, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 2 580,3 mill. kroner.

Resultater så langt i år tilsier færre mottakere i 2016 og en moderat nedjustering av forventet gjennomsnittlig ytelse sammenlignet med Saldert budsjett 2016. Samlet gir det en anslagsreduksjon på om lag 100 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 2620, post 70 foreslås redusert med 100,3 mill. kroner.

Post 72 Stønad til barnetilsyn, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 415,3 mill. kroner.

Det anslås nå at utgiftene vil bli om lag 370 mill. kroner, og bevilgningen under kap. 2620, post 72 foreslås redusert med 45,3 mill. kroner.

Post 76 Bidragsforskott

Bevilgningen på posten er 790 mill. kroner.

Antall mottakere i 2016 ser ut til å bli lavere enn tidligere anslått. I Saldert budsjett 2016 ble det lagt til grunn en nedgang i antall mottakere på om lag 2 pst. fra 2015 til 2016, mens det nå anslås en nedgang i antall mottakere på om lag 7 pst. Videre ble utgiftene i 2015 lavere enn forventet, noe som gir et lavere inngangsnivå i 2015 enn det som er lagt til grunn i saldert budsjett.

Bevilgningen under kap. 2620, post 76 foreslås redusert med 70 mill. kroner.

Kap. 2650 Sykepenger

Post 70 Sykepenger for arbeidstakere mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 36 285 mill. kroner.

Det trygdefinansierte sykefraværet per syssel-satt ble redusert med 0,1 pst. fra 2014 til 2015. Bevilgningen i saldert budsjett for 2016 er basert på nullvekst i det trygdefinansierte sykefraværet fra 2015 til 2016.. Basert på regnskapstall hittil i år opprettholdes anslaget om nullvekst i fraværet. Anslaget for forventet økning i sykepengegrunnlaget (lønnvekst blant sykmeldte) er nedjustert fra 2,7 pst. til 2,4 pst. Sysselsettingsveksten er nedjustert fra 0,5 pst. til 0,2 pst. Samlet sett innebærer dette en reduksjon i bevilgningen.

Bevilgningen under kap. 2650, post 70 foreslås redusert med 145 mill. kroner.

Post 71 Sykepenger for selvstendige, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 1 530 mill. kroner.

Det legges nå til grunn at det trygdefinansierte sykefraværet blant selvstendige i 2016 reduseres med 6 pst. mot en forventet reduksjon på 3 pst. i saldert budsjett. Anslått vekst i sykepengegrunnlaget (inntektene for sykmeldte) nedjusteres fra 2,7 pst. i saldert budsjett til 1,6 pst. Forventet vekst i sykepengegrunnlaget for selvstendige i 2016 på 1,6 pst. er tilsvarende den faktiske veksten i 2015. Videre nedjusteres anslått vekst i sysselsettingen, jf. omtale under post 70, noe som også påvirker utgiftsanslaget for sykepenger til selvstendige.

Bevilgningen under kap. 2650, post 71 foreslås redusert med 130 mill. kroner.

Post 72 Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er 595 mill. kroner.

Antall mottakere av omsorgs- og pleiepenger ble redusert med 8,7 pst. fra 2014 til 2015, mot antatt nullvekst i saldert budsjett. Et lavere inngangsnivå fra 2015 medfører lavere utgifter på posten enn anslått i saldert budsjett. Anslag om en reduksjon på 2 pst. i antall mottakere av pleie-, opplærings- og omsorgspenger i 2016 opprettholdes. Økningen i utbetalingsgrunnlaget nedjusteres fra 2,7 pst. i saldert budsjett til 2,4 pst.

Bevilgningen under kap. 2650, post 72 foreslås redusert med 15 mill. kroner.

Kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger*Post 70 Arbeidsavklaringspenger, overslagsbevilgning*

Bevilgningen på posten er 34 230 mill. kroner.

I 2015 var det i gjennomsnitt om lag 150 900 mottakere av arbeidsavklaringspenger. Det anslås nå at gjennomsnittlig antall mottakere i 2016 blir om lag 147 000, en økning på 300 mottakere sammenlignet med forutsetningene i saldert budsjett. Det ble flere nye mottakere av arbeidsavklaringspenger mot slutten av 2015 og i begynnelsen av 2016 enn tidligere lagt til grunn, samtidig som avgangen til andre ordninger enn uføretrygd ble lavere enn ventet. I motsatt retning trekker en forventet høyere overgang fra arbeidsavklaringspenger til uføretrygd enn det som ble lagt til grunn i saldert budsjett. Totalt sett medfører dette en svak oppjustering av antall mottakere i 2016. Redusert anslag for gjennomsnittlig utbetaling per mottaker sammenlignet med saldert budsjett, bidrar til en nedjustering av utgiftsanslaget. Redusert anslag for grunnbeløp i 2016 reduserer isolert sett bevilgningen med 67 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 2651, post 70 foreslås redusert med 110 mill. kroner.

Kap. 2655 Uførhet*Post 70 Uføretrygd, overslagsbevilgning*

Bevilgningen på posten er 78 824 mill. kroner.

I 2015 var det i gjennomsnitt 312 100 mottakere av uføretrygd. Det anslås nå at gjennomsnittlig antall mottakere i 2016 blir om lag 317 000, en økning på 4 200 mottakere sammenlignet med saldert budsjett. Dette skyldes hovedsakelig et høyere antall mottakere med overgang fra arbeidsavklaringspenger til uføretrygd enn lagt til grunn i saldert budsjett. Økningen i anslaget for antall mottakere bidrar til en isolert økning i utgiftsanslaget på om lag 1,1 mrd. kroner. I motsatt retning trekker at anslaget for gjennomsnittlig utbetaling per mottaker er redusert fra det som ble lagt til grunn i saldert budsjett, og dette bidrar til en reduksjon i utgiftsanslaget på om lag 0,3 mrd. kroner. Redusert anslag for grunnbeløp i 2016 reduserer bevilgningen med 155 mill. kroner. Samlet sett innebærer dette en økning i bevilgningen.

Bevilgningen under kap. 2655, post 70 foreslås økt med 746 mill. kroner.

Post 76 Yrkesskadetrygd, gml. lovgivning, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 51 mill. kroner.

Posten dekker utgifter til uførepensjon for yrkesskader inntruffet før 1971 og utgiftene for denne posten faller marginalt fra år til år. De siste prognosene tilsier at utgiftene på posten 2016 ser ut til å bli 6 mill. kroner lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Bevilgningen under kap. 2655 post 76 foreslås redusert med 6 mill. kroner.

Kap. 2661 Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.*Post 71 Hjelpestønad, overslagsbevilgning*

Bevilgningen på posten er 1 670 mill. kroner. Det anslås nå at utgiftene vil bli noe lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Bevilgningen under kap. 2661, post 71 foreslås redusert med 10 mill. kroner.

Post 73 Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning

Bevilgningen på posten er 155 mill. kroner. Det anslås nå at utgiftene vil bli noe lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Bevilgningen under kap. 2661, post 73 foreslås redusert med 17 mill. kroner.

Post 74 Tilskudd til biler

Bevilgningen på posten er 721 mill. kroner. Utgiftene til stønad til bil i 2015 ble lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Et lavere inngangsnivå fra 2015 medfører lavere utgifter på posten i 2016 enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen under kap. 2661, post 74 foreslås redusert med 61 mill. kroner.

Post 76 Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester

Bevilgningen på posten er 275 mill. kroner. Det anslås nå at utgiftene vil bli noe lavere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Bevilgningen under kap. 2661, post 76 foreslås redusert med 10 mill. kroner.

Post 77 Ortopediske hjelpemidler

Bevilgningen på posten er 1 400 mill. kroner. Det anslås nå at utgiftene vil bli noe lavere enn lagt til

grunn i saldert budsjett. Bevilgningen under kap. 2661, post 77 foreslås redusert med 50 mill. kroner.

Post 78 Høreapparater

Bevilgningen på posten er 635 mill. kroner. Det anslås nå at utgiftene vil bli noe høyere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Bevilgningen under kap. 2661, post 78 foreslås økt med 35 mill. kroner.

Kap. 5701 Diverse inntekter

Post 86 Innkreving feilutbetalinger

Bevilgningen på posten er 718 mill. kroner.

I løpet av 2015 var det en klar økning i inntektene. Regnskapsført beløp pr. 31.12.2015 var om lag 800 mill. kroner. Det er usikkerhet knyttet til anslagene på denne posten. På bakgrunn av utviklingen i 2015 og hittil i år, foreslås det en økning i bevilgningen for 2016.

Bevilgningen under kap. 5701, post 86 foreslås økt med 102 mill. kroner.

Kap. 2670 Alderdom

Anslagene for utgiftene til alderspensjon i 2016 er samlet sett nedjustert med 649 mill. kroner. Hovedforklaringen er at redusert anslag for veksten i grunnbeløpet i 2016 gir en utgiftsreduksjon på rundt 400 mill. kroner, mens redusert anslag for gjennomsnittlig pensjon utover effekten av justert G-regulering gir en utgiftsreduksjon på 270 mill. kroner. En marginal økning i anslaget for antall pensjonister gir en utgiftsøkning på rundt 20 mill. kroner. Forslag til bevilgningsendring på de enkelte postene følger nedenfor.

Post 70 Grunnpensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 67 432 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 2670, post 70 foreslås redusert med 272 mill. kroner.

Post 71 Tilleggs pensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 129 250 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 2670, post 71 foreslås redusert med 420 mill. kroner.

Post 72 Ventetillegg, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 145 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 2670, post 72 foreslås redusert med 17 mill. kroner.

Post 73 Sært tillegg, pensjonstillegg mv., overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 5 740 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 2670, post 73 foreslås økt med 60 mill. kroner.

Kap. 2680 Etterlatte

Det er lagt til grunn mindre justeringer i anslagene for gjennomsnittlig ytelse og gjennomsnittlig antall mottakere.

Anslaget for utgiftene til etterlattepensjon økes på denne bakgrunn med 9,2 mill. kroner.

Post 70 Grunnpensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 1 165,8 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 2680, post 70 foreslås økt med 4,2 mill. kroner.

Post 71 Tilleggs pensjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen på posten er på 895 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 2670, post 71 foreslås økt med 5 mill. kroner.

Kap. 2686 Stønad ved gravferd

Post 70 Gravferdsstønad, overslagsbevilgning

Bevilgningen er på 180 mill. kroner.

Anslagene for gjennomsnittlig antall mottakere av behovsprøvd gravferdsstønad og gjennomsnittlig beløp per mottaker for båretransport er noe oppjustert.

Bevilgningen under kap. 2686, post 70 foreslås økt med 5 mill. kroner.

Kap. 5701 Diverse inntekter

Post 71 Refusjon ved yrkesskade

Bevilgningen på posten er 943,5 mill. kroner.

En del av folketrygdens utgifter ved yrkesskade blir finansiert av arbeidsgivere ved en refusjonsordning knyttet til den obligatoriske yrkesskadeforsikringen etter lov av 16. juni 1989 nr. 65. Refusjonen skjer gjennom en fastsatt presentsats/refusjonssats av de faktiske erstatningsutbetalinger fra forsikringsgiverne. På bakgrunn av reviderte anslag for innbetalinger av refusjoner

justeres inntektene på posten ned med 46,5 mill. kroner.

Bevilgningen under kap. 5701, post 71 foreslås redusert med 46,5 mill. kroner.

Post 73 Refusjon fra bidragspliktige

Bevilgningen på posten er 270 mill. kroner.

Anslagene for refusjonsinntekter henger sammen med forventet utbetalt bidragsforskudd på kap. 2620, post 76. I saldert budsjett er det lagt til grunn at refusjonene vil utgjøre om lag 34 pst. av utgiftene på kap. 2620, post 76. På bakgrunn av oppdaterte anslag forventes inntektene i 2016 å utgjøre om lag 35 pst. av anslåtte utgifter.

Bevilgningen under kap. 5701, post 73 foreslås redusert med 20 mill. kroner.

Post 88 Hjelpemiddelsentraler m.m.

Bevilgningen på posten er 61 mill. kroner.

Inntektsanslagene på posten er økt, hovedsakelig som følge av økte inntekter ved salg av brukte biler.

Bevilgningen under kap. 5701, post 88 foreslås økt med 6 mill. kroner.

Andre saker

Ny budsjetteringsrutine for G-regulerte ytelser

Flere utgifter som budsjetteres under Arbeids- og sosialdepartementet omfattes av reguleringen av folketrygdens grunnbeløp (G) og pensjoner per 1. mai. Stortinget sluttet seg til en omlegging av budsjetteringspraksis for G-regulerte ytelser fra og med 2016-budsjettet. Mens praksis til da hadde vært at anslaget for G-reguleringseffekten i neste års budsjett ble budsjettert på kap. 2309 Tilfeldige utgifter under Finansdepartementet, er anslått effekt av neste års G-regulering budsjettert på relevante poster på Arbeids- og sosialdepartementets budsjett fra og med 2016-budsjettet. Dermed vil det ikke være behov for egen budsjettproposisjon i etterkant av den årlige reguleringen. Endringer i budsjettanslagene som følge av anslått vekst i grunnbeløpet ivaretas i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.

De formelle rammene for trygdeoppkjøret endres ikke som følge av endret budsjetteringsrutine.

Trygdeproposisjonen har inneholdt bakgrunnsstoff om selve reguleringen, nærmere detaljer om ytelsene som er omfattet, skatteregler for pensjonister, i tillegg til informasjon om utviklingen av de ulike ytelsene. Protokollen fra drøf-

tingsmøtene har inngått som vedlegg i proposisjonen. Omtalen av reguleringen, beskrivelse av tallgrunnlag og annet bakgrunnsstoff vil heretter gis i Prop. 1 S.

Gjennomgang av prinsippene for regulering av pensjoner

Dagens regler for regulering av alderspensjon ble innført fra 2011 som en sentral del av pensjonsreformen. Nye regler for regulering og levealdersjustering av pensjoner er de viktigste bidragene til et mer bærekraftig pensjonssystem.

Alderspensjon under utbetaling reguleres med lønnsveksten og fratrekkes deretter en fast faktor på 0,75 pst. Satsene for minste pensjonsnivå blir regulert med lønnsveksten og deretter justert for effekten av levealdersjusteringen. Alderspensjon under opptjening og uføretrygd reguleres med lønnsveksten. De nye reglene for regulering av pensjoner gjelder også for andre pensjonsordninger som offentlig tjenestepensjon samt privat og offentlig AFP.

Til grunn for den årlige reguleringen ligger forventet lønnsvekst i reguleringsåret, justert for eventuelle avvik mellom forventet og faktisk lønnsvekst de siste to årene. Forventet lønnsvekst i reguleringsåret settes lik anslaget for gjennomsnittlig årslønnsvekst i revidert nasjonalbudsjett. Faktisk lønnsvekst de siste to år settes til årslønnsvekst for lønnstakere under ett fastsatt av Det tekniske beregningsutvalget for inntektsoppgjørene.

Kongen fastsetter deretter reguleringsfaktorer og satser for minste pensjonsnivå etter at tallgrunnlaget er drøftet med pensjonistenes, de funksjonshemmedes og arbeidstakernes organisasjoner.

I forbindelse med trygdeoppkjøret våren 2015 ble det klart at alderspensjonistene kunne få en nedgang i realinntekten fra 2014 til 2015, samtidig som lønnstakerne kunne få reallønnsvekst. På denne bakgrunn ble det bestemt at det skulle foretas en gjennomgang av prinsippene for den årlige reguleringen av pensjoner. I rammen for gjennomgangen fremgikk det blant annet at siktemålet skulle være å unngå en utvikling over flere påfølgende år hvor pensjonistenes realinntekt går ned samtidig som lønnstakerne får reallønnsvekst. Videre fremgikk det at det ikke skulle gis noen innebygd garanti mot redusert realinntekt i enkeltår og at eventuelle endringer ikke skulle svekke bærekraften i pensjonssystemet.

Gjennomgangen av prinsippene for regulering viser at dagens regler gir pensjonistene positiv

utvikling i kjøpekraften over tid og på nivå med det som ble forutsatt i arbeidet med pensjonsreformen. Det gjelder både når en ser på utviklingen etter at de nye reglene ble innført i 2011 og når en illustrerer hvordan dagens regler ville ha slått ut om de hadde vært anvendt fra folketrygden ble innført i 1967 og frem til i dag. I perioden 2011–2015 var den gjennomsnittlige årlige real-lønnsveksten 1,9 pst. og den gjennomsnittlige årlige realinntektsveksten for pensjonister med pensjon over minstepensjon 1,3 pst. I perioden 1967–2015 var den gjennomsnittlige årlige real-lønnsveksten 1,8 pst. og den gjennomsnittlige årlige realinntektsveksten for pensjoner over minstepensjon 1,1 pst. Hvis en hadde benyttet dagens reguleringsprinsipper fra 1967 ville den gjennomsnittlige årlige realinntektsveksten for pensjoner over minstepensjon blitt 1,0 pst.

Nåværende regler for regulering av pensjoner sikrer at pensjonistenes inntektsutvikling står i forhold til arbeidstakernes lønnsutvikling. De bidrar videre til at pensjonsutgiftene står i forhold til lønnstakernes bæreevne til enhver tid. Reglene gir også store systemmessige fordeler ved at en ikke trenger å gjøre usikre anslag for pris- og lønnsvekst langt fram i tid for å beregne årlig pensjon.

Pensjonistenes realinntektsutvikling varierer i takt med reallønnsutviklingen for lønnstakerne. I perioder med sterk reallønnsvekst, som i årene 2011–2014, var realveksten i pensjonene sterk. I perioder med svak reallønnsvekst, som en hadde i 2015 og kan forvente også i årene 2016 og 2017, kan pensjonistene oppleve fall i realinntekten etter ordinær regulering.

Pensjonistenes kjøpekraft påvirkes også av endringer i pensjonsreglene og i skattesystemet. For årene 2014 og 2015 utgjorde samlede skattelettelser til mottakere av alderspensjon om lag 2,2 mrd. kroner. Skatteletten i 2015 førte til at alderspensjonister som betaler skatt, kom ut med økt kjøpekraft til tross for at veksten i bruttopensjon etter ordinær regulering var lavere enn prisveksten.

Stortinget har vedtatt å øke grunnpensjonen til gifte og samboende pensjonister fra 85 pst. til 90 pst. av grunnbeløpet med virkning fra 1. september 2016. I tillegg vedtok Stortinget å øke minstepensjonen for enslige alderspensjonister med oppføring etter gammel folketrygd med 4 000 kroner. Arbeids- og velferdsdirektoratet har anslått at økt grunnpensjon for en gift og samboende alderspensjonist med gjennomsnittlig pensjon isolert sett kan øke alderspensjonen med om lag 0,6 pst. i 2016 og ytterligere 1,2 pst. i 2017. Økningen i min-

stepensjon fra 1. september 2016 bidrar isolert sett til at minstepensjonen for enslige øker med på 0,7 pst. i 2016 og ytterligere 1,5 pst. i 2017.

For 2016 er det vedtatt betydelige lettelse personbeskatningen som også kommer alderspensjonistene til gode. Endringene i pensjonsreglene og skatteendringene for 2016 og 2017 bidrar til at enslige minstepensjonister og pensjonistpar får en bedre utvikling i kjøpekraften enn det som følger av den ordinære reguleringen.

Dempet reallønnsutvikling er nødvendig for å styrke Norges konkurransekraft internasjonalt. I dagens økonomiske situasjon, med fallende oljepris og økende arbeidsledighet blir det dermed særlig viktig å sikre at pensjonsutgiftene står i forhold til verdiskapingen i samfunnet og til lønnstakernes bæreevne.

På bakgrunn av gjennomgangen som er foretatt, har Regjeringen konkludert med at gjeldende regler om regulering av pensjoner opprettholdes.

Budsjettanslag

Anslått G-regulering i 2016 nedjusteres med 0,2 pst. til 2,5 pst. sammenlignet med saldert budsjett for 2016. Samlet innebærer dette en reduksjon i bevilgningsforslagene på berørte poster under Arbeids- og sosialdepartementet på 676 mill. kroner.

Nedjusteringen påvirker følgende poster:

- Utgifter under enkelte poster på kap. 2620 Stønad til enslig mor eller far, kap. 2651 Arbeidsavklaringspenger, kap. 2655 Uførhet, kap. 2670 Alderdom, kap. 2680 Etterlatte
- Utgifter under kap. 612 Tilskudd til Statens pensjonskasse
- Utgifter under kap. 666 Avtalefestet pensjon (AFP) og kap. 667 Supplerende stønad til personer over 67 år.

2.7 Helse- og omsorgsdepartementet

Kap. 701 Direktoratet for e-helse

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen med 8,6 mill. kroner til videre arbeid med én innbygger – én journal. Direktoratet for e-helse og Helsedirektoratet har utarbeidet en forstudie som anbefaler en utviklingsretning, at arbeidet deles opp i faser og et startsted for arbeidet. Forstudien skal vurderes av Helse- og omsorgsdepartementet i 2016. Det er behov for å utarbeide prosjektplan for første fase

for å sikre tilstrekkelig framdrift og forberedelser i 2016.

Det foreslås å øke bevilgningen med 15 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under post 70. Flyttingen er knyttet til at den nasjonale elektroniske databasen for behandling av reseptopplysninger (e-reseptformidleren), som følges opp av Direktoratet for e-helse.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 17 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 761, post 67. Flyttingen er knyttet til nasjonalt prosjekt for behandling og oppfølging av kronisk syke på avstand ved hjelp av velferdsteknologi. Det ble i 2015 bevilget 30 mill. kroner til prosjektet, jf. Innst. 11 S (2014–2015). Prosjektet skal omfatte 400–500 pasienter og brukere i minst fire fylker. Utprøvingen av velferdsteknologiske løsninger startet opp høsten 2015 og videreføres i 2016. Direktoratet for e-helse har fått i oppdrag å etablere og lede prosjektet. Fire kommuner ble våren 2015 valgt ut til å delta i det nasjonale prosjektet. For å sikre gjennomføring og utprøving av løsninger i kommunene, foreslås det at en del av bevilgningen nyttes til å finansiere tilskudd til kommunene.

For å samle tilskudd til Standard Norge under én post, foreslås det å redusere bevilgningen med 0,3 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 781, post 79.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 6,3 mill. kroner.

Post 70 Norsk Helsenett SF

Det foreslås å redusere bevilgningen med 15 mill. kroner mot tilsvarende økning under post 21, jf. omtale der.

Kap. 702 Beredskap

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 70

Det foreslås å redusere bevilgningen med 6 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 2751, post 70, jf. omtale der.

Kap. 710 Folkehelseinstituttet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen med 2,8 mill. kroner i forbindelse med omorganisering av den sentrale helseforvaltningen mot at følgende bevilgninger under andre poster endres:

- 2,2 mill. kroner reduksjon under kap. 720, post 01
- 0,2 mill. kroner reduksjon under kap. 721, post 01
- 0,4 mill. kroner reduksjon under kap. 750, post 01

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Regjeringen vil legge til rette for ny organisering av rettsmedisinske fag ved Folkehelseinstituttet, og tar sikte på at fagområdet innlemmes i Oslo universitetssykehus (OUS) med virkning fra 1. januar 2017. En samordning med OUS vil bidra til faglig styrking ved å skape større og mer robuste fagmiljøer innenfor de enkelte fagområdene, gi tettere faglig samarbeid, økt tilgang til medisinsk og teknologisk kompetanse, moderne utstyr og en mer effektiv utnyttelse av infrastruktur og lokaler, og vil lette ivaretagelsen av de formelle kravene til opplysningsutveksling mellom virksomhetene. Endringene gjennomføres innenfor gjeldende budsjetttrammer.

Kap. 714 Folkehelse

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under postene 70, 74 og 79

Det foreslås å øke bevilgningen med 5 mill. kroner til gjennomføring av en befolkningskampanje for redusert bruk av antibiotika i regi av Helsedirektoratet. Tiltaket vil være en oppfølging av Handlingsplan mot antibiotikaresistens i helsetjenesten, og skal bidra til å redusere antibiotikabruken med 30 pst. innen utløpet av 2020, jf. Stortingets vedtak 423 (2014–2015).

Det foreslås å øke bevilgningen med 7,1 mill. kroner fordi EUs tobakksdirektiv gjøres gjeldende i norsk rett i 2017. Forberedelser i 2016 vil omfatte utvikling og tilrettelegging av IKT-systemer og investeringer i utstyr mv. i regi av Legemiddelverket og Helsedirektoratet.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 12,1 mill. kroner.

Post 74 Skolefrukt mv., kan overføres, kan nyttes under post 21

Det foreslås å redusere bevilgningen med 23,8 mill. kroner som følge av overføring av ubrukt bevilgning fra 2015 og lav oppslutning om abonnementsordningen skolefrukt.

Det foreslås at formålet med bevilgningen utvides til å stimulere til gode kost- og måltidsvaner

generelt og økt inntak av frukt og grønnsaker spesielt hos barn og unge gjennom tiltak rettet mot skoleeier, foreldre og elever, herunder abonnementsordningen Skolefrukt. Tiltakene skal bidra til å øke barn og unges bevissthet og kunnskap om betydningen av gode mat- og måltidsvaner for helse og trivsel. Tiltakene skal videre understøtte skoleeieres arbeid med å tilrettelegge for gode mat- og måltidsordninger.

Kap. 720 Helsedirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å redusere bevilgningen med 2,2 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 710, post 01, jf. omtale der.

Kap. 721 Statens helsetilsyn

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å redusere bevilgningen med 0,2 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 710, post 01, jf. omtale der.

Kap. 723 Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen til Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage) foreslås økt med 10 mill. kroner. Helseklage er en fusjonering av 5 nemnder/enheter med samlokalisering i Bergen i løpet av tre år. Driftsbevilgningene til nemndene er om lag 7,5 mill. kroner lavere enn regnskapet for 2015. I tillegg forventes det en vekst i antall nye klagesaker og økt saksbehandlingstid. For å opprettholde og styrke saksbehandlingsskapiteten foreslås det å øke bevilgningen med 10 mill. kroner.

Kap. 732 Regionale helseforetak

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Lov om rituell omskjæring av gutter trådte i kraft 1. januar 2015. Det foreslås å sette av 3 mill. kroner til en treårig følgeevaluering av tilbudet om rituell omskjæring. Midlene tildeles Norges forskningsråd som vil få i oppdrag å utlyse midlene. Det er viktig at tilbudet i regi av de regionale helseforetakene evalueres med utgangspunkt i organisering, bruk av private, eventuelle kompli-

kasjoner og forholdet til annen helsehjelp i sykehus.

Bevilgningen foreslås redusert med 3,9 mill. kroner som følge av antatt mindreforbruk.

Post 70 Særskilte tilskudd, kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår et engangstilskudd på 50 mill. kroner til vedlikeholdstiltak i helseforetakene. Hensikten er å bidra til økt aktivitet i områdene på Sør- og Vestlandet der arbeidsledigheten har økt mest. Midlene foreslås fordelt med 7,5 mill. kroner til Helse Sør-Øst (for å treffe agderfylkene), 35 mill. kroner til Helse Vest og 7,5 mill. kroner til Helse Midt-Norge (for å treffe Møre og Romsdal). Midlene skal fordeles av de regionale helseforetakene etter individuell vurdering. Vedlikeholdstiltakene skal komme i tillegg til allerede planlagte vedlikeholdstiltak, og det skal rapporteres på sysselsettingseffekten.

Post 72 Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, kan overføres

I Prop. 1 S (2015–2016) ble det lagt til grunn en pensjonskostnad på 18 650 mill. kroner.

Oppdaterte beregninger fra pensjonsleverandørene innebærer et anslag for pensjonskostnaden på 14 100 mill. kroner. Den reduserte kostnaden skyldes hovedsakelig endringer i de økonomiske forutsetningene som ligger til grunn for beregningen av pensjonskostnaden. På denne bakgrunn foreslås det at basisrammen til de regionale helseforetakene samlet reduseres med 4 550 mill. kroner som følge av redusert pensjonskostnad. For Helse Sør-Øst foreslås bevilgningen redusert med 2 449 mill. kroner.

Post 73 Basisbevilgning Helse Vest RHF, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 864 mill. kroner knyttet til redusert pensjonskostnad, jf. omtale under kap. 732, post 72.

Post 74 Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 654 mill. kroner knyttet til redusert pensjonskostnad, jf. omtale under kap. 732, post 72.

Post 75 Basisbevilgning Helse Nord RHF, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 583 mill. kroner knyttet til redusert pensjonskostnad, jf. omtale under kap. 732, post 72.

Post 76 Innsatsstyrt finansiering, overslagsbevilgning

I Saldert budsjett 2015 ble det lagt til rette for en aktivitetsvekst på 1,6 pst. i sykehusene fra 2014 til 2015 med utgangspunkt i anslag for 2014 basert på aktivitetstall per første tertial. Til fradrag kommer økt pasientbehandling som følge av opprettelse av nye døgntilbud. I budsjettet for 2015 er dette anslått til å utgjøre om lag 0,8 pst. av aktiviteten. Endelig aktivitet i 2014 ble om lag 0,5 pst. høyere enn forutsatt i saldert budsjett. Dette innebærer at Saldert budsjett 2015 la til rette for en vekst i sykehusene på 0,3 pst.

Faktisk aktivitet i 2015 viser en vekst i antall DRG-poeng (diagnoserelaterte grupper) på om lag 2,5 pst. Det vises til Prop. 27 S (2015–2016), jf. Innst. 125 S (2015–2016), hvor bevilgningen for 2015 samlet ble økt med 562 mill. kroner bl.a. som følge av høyere aktivitet i 2014 og 2015 enn det som ble lagt til grunn i 2015-budsjettet. Analysene for 2015 tilsier at enhetsprisen for antall DRG-poeng er fastsatt 0,1 pst. for høyt. Analysene tilsier at det er utbetalt 16 mill. kroner for mye for 2015-aktiviteten.

Helse- og omsorgsdepartementet vil komme tilbake til endelig avregning for 2015 i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet for 2016, inkludert eventuelle justeringer som følge av behandling av enkeltsaker i avregningsutvalget. Eventuelle mer- eller mindreutbetalinger i 2015 vil på vanlig måte bli motregnet mot a-kontoutbetalingene til de regionale helseforetakene for 2016.

Post 77 Poliklinisk virksomhet mv., overslagsbevilgning

I Saldert budsjett 2015 var det lagt til rette for en vekst i poliklinisk aktivitet på om lag 6 pst. fra 2014 til 2015. I forbindelse med Stortingets behandling av Prop. 27 S (2015–2016) ble bevilgningen økt med 135 mill. kroner som følge av høyere aktivitet. Endelige tall for hele 2015 viser at utbetalingene var ytterligere 21 mill. kroner høyere.

I Saldert budsjett 2016 ble det lagt til grunn en aktivitetsvekst på 9 pst. fra 2015 til 2016. Prognosen for 2016, basert på oppdaterte aktivitetstall per februar 2016, indikerer at utbetalingene vil bli om lag 30 mill. kroner høyere enn det som var lagt til grunn i saldert budsjett. Helse- og omsorgsdepartementet vil komme tilbake til ev. bevilgningsendringer i forbindelse med nysalderingen av statsbudsjettet for 2016.

Kap. 733 Habilitering og rehabilitering

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 79

Det foreslås 10 mill. kroner til en nasjonal hjerne-slagkampanje. Årlig rammes rundt 15 000 personer av hjerneslag i Norge. Hjerneslag er den tredje hyppigste årsaken til død i Norge og den hyppigste årsak til alvorlig funksjonshemming og langvarig institusjonsomsorg. Kampanjen skal starte opp høsten 2016.

Post 72 Kjøp av opptrening mv., kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 1,7 mill. kroner som følge av antatt mindreforbruk.

Kap. 750 Statens legemiddelverk

Post 01 Driftsutgifter

I Prop. 1 S (2015–2016) ble det bevilget 5,6 mill. kroner til arbeidet med implementering av ny EU forordning om klinisk utprøving. Forutsetningen for implementeringen var at IKT-løsning var tilgjengelig. Forsinkelser i IKT-arbeidet gjør at implementering er utsatt til høsten 2018, og bevilgningen foreslås redusert med 5,6 mill. kroner.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 0,4 mill. kroner mot tilsvarende økning under kap. 710, post 01, jf. omtale der.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 6,0 mill. kroner.

Kap. 761 Omsorgstjeneste

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 79

Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under post 60, jf. omtale der.

Post 60 Kommunale kompetansetiltak, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner mot tilsvarende økning under post 21, som følge av at bevilgningen til Eldreomsorgens ABC og Demensomsorgens ABC er utformet som en anskaffelse og ikke som et tilskudd.

Post 62 Dagaktivitetstilbud, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 20 mill. kroner som følge av overført mindreforbuk i 2015. Det vil fortsatt være disponibelt beløp på posten slik at det kan legges til rette for etablering av 1 200 nye plasser i 2016, jf. Prop. 1 S (2015–2016).

Post 65 Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene, overslagsbevilgning

Det foreslås at bevilgningen på posten økes med til sammen 906,2 mill. kroner i 2016. Forslaget gjelder oppstart av forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene 1. mai 2016, jf. nærmere omtale i Prop. 1 S (2015–2016). Forsøket starter opp med to modeller og varer i tre år. Sju kommuner deltar i forsøket. Tønsberg, Stjørdal, Hobøl, Os og Lillesand inngår i forsøkets modell A. Spydeberg og Selbu inngår i forsøkets modell B.

Overføring av driftsmidler fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Helse- og omsorgsdepartementet

I saldert budsjett for 2016 ble det varslet at midler til forsøket skal overføres fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet til Helse- og omsorgsdepartementet i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2016. Med bakgrunn i dette foreslås det å overføre 873,9 mill. kroner fra kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 60 Innbyggertilskudd til kap. 761 Omsorgstjenestene, post 65 Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene. Overføringen gjelder for siste halvår 2016 (halvårseffekt). Midlene omfatter driftsmidler for de sju deltakende kommunene i 2016, basert på netto driftsutgifter i 2015.

Toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester

Kommunene som deltar i modell A vil få utgiftene til ressurskrevende tjenester dekket gjennom tilskudd som utbetales samme år som utgiftene

påløper, i stedet for refusjon gjennom toppfinansieringsordningen påfølgende år. I 2016 vil dette føre til økte utgifter for staten da det også blir utbetalt refusjon for utgiftene kommunene hadde til ressurskrevende tjenester i 2015. Dette vil bli motsvart av lavere utgifter gjennom toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester året etter at forsøket avsluttes. Basert på deltakerkommunenes utgifter til ressurskrevende tjenester i 2015, anslår Kommunal- og moderniseringsdepartementet at bevilgningen under kap. 761, post 65 bør økes med 146,2 mill. kroner for å dekke utgifter til ressurskrevende tjenester i 2016.

Redusert bevilgningsbehov til inntektpåslag pga. lavere kommunedeltakelse

I Saldert budsjett 2016 ble det besluttet at alle forsøkskommuner skal motta et inntektpåslag tilsvarende 4 pst. av netto driftsutgifter til omsorgstjenestene i 2015. Inntektpåslaget er oppad begrenset til 25 mill. kroner. I Saldert budsjett 2016 ble det lagt til grunn at inntil 20 kommuner kunne delta i forsøket. Det er nå klart at sju kommuner vil delta i forsøket. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen til dette formålet med 113,9 mill. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2016. Samlet blir inntektpåslaget i 2016 42,1 mill. kroner.

Post 67 Utviklingstiltak

Det foreslås å øke bevilgningen med 17 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 701, post 21, jf. omtale der.

Post 68 Kompetanse og innovasjon

Bevilgningen foreslås økt med et engangstilskudd på 10 mill. kroner til etablering av et regionalt senter for helseinnovasjon og samhandling for Nordmøre i Kristiansund. Midlene skal tildeles Kristiansund kommune og øremerkes til utvikling av helseparken som en arena for samhandling og helsenæring. Regionalt senter skal samlokalisere og sikre samarbeid mellom spesialisthelsetjeneste, primærhelsetjeneste, private aktører og pasient/ brukerorganisasjoner på Nordmøre. Senteret vil blant annet drive forebyggende arbeid og oppfølging innen geriatri, livsstilssykdommer, psykisk helse og levekår. I tillegg til samhandlingen mellom spesialist- og primærhelsetjenesten er det ønskelig å inkludere private aktører og brukerorganisasjoner i senteret.

Kap. 762 Primærhelsetjeneste

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 70

Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner mot at post 63 reduseres tilsvarende, jf. omtale der.

Post 63 Allmennlegetjenester

Bevilgningen foreslås redusert med 4 mill. kroner mot at post 21 øker tilsvarende, som følge av behov for anskaffelser knyttet til gjennomføringen av kurs i akuttmedisin og volds- og overgrepshåndtering.

Videre foreslås det å redusere bevilgningen med 1,3 mill. kroner, som følge av lavere utgifter enn forventet til gjennomføringen av kursene.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 5,3 mill. kroner.

Kap. 765 Psykisk helse og rusarbeid

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under post 72

Bevilgningen på posten foreslås økt med 1 mill. kroner mot at bevilgningen på post 75 reduseres tilsvarende, jf. omtale der.

Det foreslås å øremerke 2 mill. kroner til KS sitt arbeid med utvikling og evaluering av gode samarbeidsmodeller i tjenestetilbudet til barn og unge. Det er bevilget 2 mill. kroner til utvikling og evaluering av gode samarbeidsmodeller i tjenestetilbudet til barn og unge, jf. Prop. 1 S (2015–2016). KS har gjennomført læringsnettverk i 2014 og 2015 innen prosjektet «God samhandling for barn og unge med psykiske vansker og rusmiddelproblemer». Det er formålstjenlig å dra vekslere på dette arbeidet videre gjennom å implementere og evaluere igangsatte modeller. Det er derfor ønskelig at disse midlene øremerkes til KS, slik at de får videreført arbeidet og at midlene nyttes til sitt formål. Slik det er omtalt i Prop. 1 S (2015–2016) kan ikke disse midlene gis som tilskudd til KS.

Post 72 Frivillig arbeid mv., kan overføres, kan nyttes under post 21

Det ble med Stortingets behandling av Prop. 1 S (2015–2016) bevilget 3,5 mill. kroner til Blå Kors. Det foreslås å flytte midlene til kap. 781, post 79 for å samle tilskudd til Blå Kors der.

Post 75 Vold og traumatisk stress

Bevilgningen foreslås redusert med 1 mill. kroner mot at post 21 øker tilsvarende. Ved Stortingets behandling av Prop. 1 S (2015–2016) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016) ble det bevilget 5 mill. kroner fordelt på de fem regionale vold- og traumesentrene over post 75. Bevilgningen til RVTS Sør gis over post 21.

Kap. 781 Forsøk og utvikling mv.

Post 79 Tilskudd, kan nyttes under post 21

Det foreslås å øke bevilgningen med 0,3 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 701, post 21, jf. omtale der.

Det foreslås å øke bevilgningen med 3,5 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 765, post 72, jf. omtale der.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 3,8 mill. kroner.

Kap. 783 Personell

Post 61 Turnustjeneste

Bevilgningen foreslås redusert med 10 mill. kroner som følge av forventet mindreforbruk.

Kap. 2711 Spesialisthelsetjeneste mv.

Post 70 Spesialisthjelp

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen på posten foreslås satt ned med 42,4 mill. kroner.

Post 71 Psykologhjelp

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen på posten foreslås økt med 4 mill. kroner.

Post 72 Tannbehandling

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Volumveksten for 2016 anslås lavere enn tidligere antatt. Bevilgningen foreslås redusert med 36 mill. kroner.

Post 76 Private laboratorier og røntgeninstitutt

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen på posten foreslås økt med 24,4 mill. kroner.

Kap. 2751 Legemidler mv.*Post 70 Legemidler*

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen på posten foreslås økt med 19,5 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås økt med 6 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon under kap. 702, post 21. Økningen er knyttet til endringer i forskrift om grossistvirksomhet med legemidler § 5 og legemiddelforskriften § 12-2, som trådte i kraft 1. januar 2016. Forskriftsendringen innebærer at legemiddelgrossister skal sikre bestemte legemidler til bruk i primærhelsetjenesten. Grossistenes kostnader for lagerhold kompenseres ved at maksimal innkjøpspris for apotek heves med 1 pst. for de aktuelle legemidlene. Fra samme tidspunkt opphørte avtalen om beredskapslager av legemidler mellom Helsedirektoratet og Norsk Medisinaldepot.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 25,5 mill. kroner.

Post 71 Legeerklæringer

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 1 mill. kroner.

Post 72 Medisinsk forbruksmateriell

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 25,5 mill. kroner.

I forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2015–2015), jf. Innst. 11 S (2015–2016), ble Regjeringen bedt om å redegjøre for kuttene i medisinsk forbruksmateriell, både økonomisk og sosialt for samfunnet og den enkelte som trenger forbruksmateriell.

Formålet med blåreseptordningen er i henhold til folketrygdloven å gi hel eller delvis kompensasjon for medlemmers nødvendige utgifter til helsetjenester ved sykdom, skade mv. Produktene

må derfor vurderes både ut fra kriteriet om medisinsk nødvendighet, medisinsk merverdi i forhold til økte kostnader, tilgang til alternative produkter som dekker samme bruksområde og risikoen for feilbruk av produkter til en høy kostnad.

Det er fortsatt et godt utvalg av barriereprodukter for pasienter med stomi eller inkontinens tilgjengelig for refusjon. Det finnes barriereprodukter som er skånsomme i påføringen, slik at barriereklut ikke er nødvendig å kjøpe for brukere til behandling av irritasjonsdermatitt.

Det å fjerne barrierekluter fra blåreseptordningen anses derfor ikke å ha omfattende konsekvenser for brukergruppen, verken sosialt eller økonomisk, i hovedsak fordi brukerne har mulighet til å få stønad til andre barriereprodukter. På bakgrunn av dette vurderes det også som lite trolig at brukerne endrer deltakelse i arbeidslivet på grunn av denne endringen.

Posedeodoranter og poseovertrekk er produkter som kan være med på å heve livskvaliteten for personer med stomi. For brukere med stomi anses plager knyttet til lukt og lyd som vesentlige for livskvaliteten. En del brukere vil ha store utgifter til disse produktene. Det foreslås derfor å reversere tiltaket om å fjerne disse produktene fra blåreseptordningen og bevilgningen foreslås økt med 4,3 mill. kroner.

Samlet foreslås bevilgningen økt med 29,8 mill. kroner.

Kap. 2752 Refusjon egenbetaling*Post 70 Egenandelstak 1*

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 160 mill. kroner.

Post 71 Egenandelstak 2

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 3 mill. kroner.

Kap. 2755 Helsetjenester i kommunene mv.*Post 62 Fastlønnsordning fysioterapeuter, kan nyttes under post 71*

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i

saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 1 mill. kroner.

Post 70 Allmennlegehjelp

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli lavere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås redusert med 32 mill. kroner.

Post 71 Fysioterapi, kan nyttes under post 62

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 40 mill. kroner.

Post 72 Jordmorhjelp

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 3 mill. kroner.

Post 73 Kiropraktorbehandling

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 1 mill. kroner.

Post 75 Logopedisk og ortoptisk behandling

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 14 mill. kroner.

Kap. 2756 Andre helsetjenester

Post 70 Helsetjenester i annet EØS-land

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner.

Post 71 Helsetjenester i utlandet mv.

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 30 mill. kroner.

Post 72 Helsetjenester til utenlandsboende mv.

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner.

Kap. 2790 Andre helsetiltak

Post 70 Bidrag

Regnskap for 2015 og utgiftsutviklingen hittil i 2016 tilsier at utgiftene vil bli høyere enn anslått i saldert budsjett. Bevilgningen foreslås økt med 15 mill. kroner.

Kap. 3732 Regionale helseforetak

Post 86 Driftskreditter

I tråd med den etablerte modellen for håndtering av pensjonskostnader og -premier som ble lagt til grunn i saldert budsjett for 2009, skal de regionale helseforetakene gis likviditet til å håndtere pensjonspremien mens det skal tas utgangspunkt i den beregnede pensjonskostnaden for inntektsbevilgningen gjennom basisrammen. Den likviditetsmessige forskjellen mellom pensjonskostnaden og den betalbare pensjonspremien håndteres gjennom krav til nedbetaling av driftskreditten (kap. 3732, post 86) når pensjonspremien er lavere enn pensjonskostnaden. I tilfeller der pensjonspremien er høyere enn pensjonskostnaden økes driftskredittramme (kap. 732, post 86).

I Prop. 1 S (2015–2016) er det lagt til grunn en betalbar pensjonspremie for de regionale helseforetakene på 14 300 mill. kroner. På bakgrunn av at den generelle lønnsveksten nå anslås noe lavere, legges det nå til grunn et anslag for pensjonspremien på 13 800 mill. kroner. Som omtalt under kap. 732, post 72 er pensjonskostnaden nedjustert med 4 550 mill. kroner, til 14 100 mill. kroner. Dette innebærer at helseforetakene må betale ned 300 mill. kroner på driftskreditten, 4 050 mill. kroner mindre enn lagt til grunn i saldert budsjett. Bevilgningen på posten foreslås på denne bakgrunn redusert med 4 050 mill. kroner.

Kap. 5631 Aksjer i AS Vinmonopolet

Post 85 Statens overskuddsandel

Statens andel i 2016 av driftsoverskuddet til AS Vinmonopolet er fastsatt til 50 pst. av resultatet i 2015 før ekstraordinære poster. Bevilgningen

foreslås økt med 32,7 mill. kroner som følge av at overskuddsandelen er blitt 58,5 mill. kroner og ikke 25,8 mill. kroner som budsjettet. Forskjellen skyldes endret årsresultat som følge av høyere gjennomsnittspris per liter på solgt vare, lavere driftskostnader enn budsjettet samt utsatt effektuering av lønnsoppgjøret til juni.

Andre saker

Felles produksjon av administrative tjenester i den sentrale helseforvaltningen

Det vises til omtale i Prop. 1 S (2015–2016), avsnitt 13.2 om samling av administrative tjenester i den sentrale helseforvaltningen. Det tas sikte på at alle etater skal ta i bruk DFØs fullservicemodell for lønn, regnskap og reiseadministrasjon 1. januar 2017. Det tas videre sikte på å etablere et sentralt tjenestesenter for anskaffelser, IKT og arkiv/dokumentforvaltning innen 1. januar 2018. Senteret foreslås lagt til Norsk Helsenett SF, som har betydelig kompetanse innen IKT-drift, applikasjonsforvaltning og anskaffelser. Det skal utredes å samle utvalgte HR-funksjoner i Helsedirektoratet. Aktuelle tjenester kan være arbeidsrettslig rådgivning, rekruttering og kompetanseutvikling. Forslagene vil følges opp i Prop. 1 S (2016–2017).

Kysthospitalbarna, jf. komitemerknad ifm. Revidert nasjonalbudsjett 2015

Det vises til merknaden i Innst. 360 S (2014–2015) vedrørende barn innlagt ved Kysthospitalet i Tromsø på 50-tallet.

Spørsmål om en særskilt tilpasning av rettferdsvederlagsordningen (tidligere kalt billighetserstatningsordningen) for de tidligere sanatoriebarne, herunder Kysthospitalbarna, har vært tatt opp med Helse- og omsorgsdepartementet ved flere anledninger. Departementet har tidligere kommet til at det ikke bør etableres en særskilt tilpasning av rettferdsvederlagsordningen for de tidligere sanatoriebarne.

Gjennomgang av praksis i rettferdsvederlagsordningen viser at noen av de tidligere pasientene ved Kysthospitalet i Tromsø har mottatt rettferdsvederlag (tidligere billighetserstatning) fra Stortingets vederlagsordning. Dette viser at ordningen er åpen også for denne pasientgruppen.

Slik eksisterende ordning er innrettet diskrimineres det ikke mellom pasientgrupper og diagnoser. Alle pasienter uavhengig av alder og diagnoser er omfattet av ordningen.

Det er prinsipielt betenkelig med særordninger hvor én gruppe pasienter behandles i henhold

til andre kriterier og gis utvidede rettigheter i forhold til andre pasientgrupper som har vært til behandling i helsetjenesten. En særskilt tilpasning kan føre til usaklig forskjellsbehandling.

Det vil også være problematisk å avgrense en særskilt tilpasning. Barn med tuberkulose oppholdt seg ikke bare ved Kysthospitalet i Tromsø, men også i flere andre institusjoner andre steder i landet. Lange institusjonsopphold omfattet heller ikke bare pasienter diagnostisert med tuberkulose. I tillegg er det en rekke pasientgrupper som har hatt langvarige opphold i helseinstitusjoner pga. sykdom.

Helse- og omsorgsdepartementet fastholder sitt tidligere standpunkt i saken. Det er ved vurderingen lagt vekt på at det er vanskelig å etablere en lempeligere ordning som bare retter seg mot en type diagnose og behandling foretatt ved en type institusjon. Det settes ikke i gang et arbeid for å utrede en særskilt tilpasning av rettferdsvederlagsordning for sanatoriebarne (herunder Kysthospitalbarna i Tromsø).

Nøytral merverdiavgift for helseforetakene

Det arbeides med innføring av en ordning med nøytral merverdiavgift for helseforetakene fra 1. januar 2017, jf. Prop. 1 LS (2015–2016) *Skatter, avgifter og toll 2016*, punkt 31.1. Bakgrunnen for arbeidet er at merverdiavgiften skaper en konkurranseulempe når helseforetak blir belastet merverdiavgift ved kjøp av tjenester fra private virksomheter, men kan produsere tilsvarende tjenester med egne ansatte uten merverdiavgift.

Et forslag til ordning for helseforetakene var på offentlig høring høsten 2015. Det har ikke kommet vesentlige motforestillinger i høringen som tilsier at det ikke bør innføres en ordning med nøytral merverdiavgift i helseforetakene. Det arbeides derfor videre med innføring av merverdiavgiftskompensasjon for de regionale helseforetakene fra 1. januar 2017. Det er en rekke utfordringer med å inkludere investeringer i ordningen, og i høringen ble det derfor bedt særskilt om høringsinstansenes vurdering av om investeringer bør inngå. På bakgrunn av høringen og høringsinnspillene vil Regjeringen foreslå at det innføres en ordning som omfatter all drift, men ikke investeringer. Det er et mål at investeringer skal inngå på sikt, men først etter at en har fått erfaringer fra ordningen som nå innføres.

Et konkret forslag til utforming av ordningen vil bli presentert for Stortinget i forslaget til statsbudsjett for 2017.

2.8 Barne- og likestillingsdepartementet

Kap. 840 Tiltak mot vold og overgrep

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Det er avsatt 6,2 mill. kroner til Nurse Family Partnership-programmet (NFP) på posten. Tiltaket omfatter tidlig kartlegging og hjelp til førstegangsførelse i risikogrupper. For å sikre korrekt postbruk og samle midlene til tiltaket på ett budsjettkapittel, foreslås 3 mill. kroner overført til kap. 846, post 21 og 3,2 mill. kroner overført til kap. 846, post 71.

I tillegg foreslås det å omdisponere 0,5 mill. kroner til kap. 840, post 70. Midlene skal gå til en kartlegging av behandlingstilbudet i nordiske land til barn og unge som begår seksuelle overgrep. Dette vil være et tilleggsoppdrag til en kartlegging som Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS) har gjennomført på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet om behandlingstilbudet til voldsofre og voldsutøvere i Norge. Tilleggsoppdraget skal være et grunnlag for å vurdere hvordan behandlingstilbudet i Norge til barn og unge som begår seksuelle overgrep bør organiseres og ev. styrkes. Barne- og likestillingsdepartementet vil også nytte 0,5 mill. kroner av gjeldende bevilgning på kap. 840, post 21 til å starte arbeidet med å utvikle digitalt informasjonsmateriell til arbeid med vold og seksuelle overgrep i barnehage og skole. De to ovennevnte tiltakene vil inngå i opptrappingsplanen mot vold og overgrep mot barn som Regjeringen skal legge frem høsten 2016. Se egen omtale av planen under Andre saker, anmodningsvedtak nr. 623 av 8. juni 2015.

Midlene omdisponeres blant annet fra en omfangsundersøkelse om vold og seksuelle overgrep mot barn som ikke kan gjennomføres i 2016. Det er behov for å utarbeide en forskrift til helseforskningsloven for at barn skal kunne delta i en slik undersøkelse. Med forbehold om at en slik undersøkelse vurderes å være etisk forsvarlig, tar Barne- og likestillingsdepartementet sikte på at denne kan igangsettes i 2017.

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 6,7 mill. kroner.

Post 70 Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., kan nyttes under kap. 858 post 1

Det foreslås å flytte 0,5 mill. kroner til posten, jf. omtale under kap. 840, post 21.

Kap. 841 Samliv og konfliktløsning

Post 23 Refusjon av utgifter til DNA-analyser, overslagsbevilgning

Posten dekker refusjon av utgifter Folkehelseinstituttet (FHI) har til DNA-analyser ved fastsettelse av farskap. FHI anslår bevilgningsbehovet i 2016 til 6 mill. kroner. Det foreslås på denne bakgrunn å redusere bevilgningen med 1,5 mill. kroner.

Kap. 844 Kontantstøtte

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Bevilgningen foreslås økt med 70 mill. kroner til 1 580 mill. kroner. Hovedårsaken til merbehovet er en høyere etterspørsel etter kontantstøtte enn tidligere anslått.

Kap. 845 Barnetrygd

Post 70 Tilskudd, overslagsbevilgning

Bevilgningen foreslås redusert med 30 mill. kroner til 15 140 mill. kroner. Mindrebehovet skyldes lavere vekst i antall barn med barnetrygd enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Kap. 846 Familie- og oppveksttiltak

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under post 50 og post 71

Bevilgningen foreslås økt med 3 mill. kroner til Nurse family partnership-programmet mot en tilsvarende reduksjon under kap. 840, post 21, jf. omtale under denne posten.

Post 62 Utvikling i kommunene

I arbeidet med intensjonsavtalene for utprøving av Nurse family partnership-programmet (NFP), har det blitt avklart at kommunene ikke ønsker å påta seg det formelle arbeidsgiveransvaret for sykepleierne som skal arbeide med programmet i utprøvningsfasen. Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP) Øst og Sør påtar seg derfor dette ansvaret.

Dette innebærer at det ikke gis tilskudd direkte til pilotkommunene, men til RBUP. Det foreslås på denne bakgrunn at 10 mill. kroner til NFP-programmet flyttes fra kap. 846, post 62 til kap. 846, post 71 for å sikre korrekt postering av midlene.

Post 71 Utviklings- og opplysningsarbeid mv., kan nyttes under post 21

Bevilgningen foreslås økt med til sammen 13,2 mill. kroner til Nurse family partnership-programmet ved flytting av 10 mill. kroner fra kap. 846, post 62 og 3,2 mill. kroner fra kap. 840, post 21, jf. omtale under disse postene.

Post 79 Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., kan overføres

I Justis- og beredskapsdepartementets budsjett for 2016 er det bevilget driftsmidler på 1 mill. kroner på kap. 496, post 73 til Det europeiske ungdomsnettverket mot voldelig ekstremisme – Youth Can. Det foreslås at driftsmidlene overføres til Barne- og likestillingsdepartementet. Bevilgningen på kap. 846, post 79 foreslås økt med 1 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under kap. 496, post 73.

Kap. 3847 EUs ungdomsprogram

Post 01 Tilskudd fra Europakommisjonen

Inntektsbevilgningen gjelder tilskudd fra Europakommisjonen til drift av det nasjonale kontoret for gjennomføring av tiltak innen ungdomspolitisk samarbeid i programmet Erasmus+. Tilskuddet utbetales i euro. Tilskuddet for 2016 anslås til om lag 1,9 mill. kroner. I tillegg kommer 2,3 mill. kroner som ved en feil ikke ble inntektsført i 2015. Saldert budsjett på posten er 2,3 mill. kroner.

Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen økes med 1,9 mill. kroner.

Kap. 854 Tiltak i barne- og ungdomsvernet

Post 60 Kommunalt barnevern

Forsøk med ny ansvarsdeling i barnevernet ble igangsatt 1. april 2016. I saldert budsjett ble det bevilget 8 mill. kroner på posten til kommunene som er med i forsøket med ny ansvarsdeling i barnevernet. Midlene skal stimulere til økt bruk av hjemmebaserte og forebyggende tiltak i kommunene. Siden det er valgt tre kommuner i stedet for fire som lagt til grunn i saldert budsjett, foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 854, post 60 med 2 mill. kroner.

Post 65 Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak til enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger, overslagsbevilgning

I saldert budsjett ble det lagt til grunn at 710 enslige, mindreårige flyktninger under 18 år ville bosettes i 2016 og at det ville utbetales refusjon for i gjennomsnitt 1 585 barn. Det forventes nå at 1 740 enslige, mindreårige flyktninger under 18 år vil bosettes i 2016, og at det vil utbetales refusjon for i gjennomsnitt 2 075 barn. Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen på kap. 854, post 65 med 180,5 mill. kroner.

Post 71 Utvikling og opplysningsarbeid mv., kan nyttes under post 21

Bevilgningen på posten foreslås økt med 3 mill. kroner til SOS Barnebyer sitt prosjekt «Våre nye barn». Prosjektet omfatter omsorg til og integrering av bosatte enslige, mindreårige flyktninger og gjennomføres i samarbeid med Asker kommune. Midlene skal gå til å utvikle og prøve ut en ny modell for bosetting og integrering, samt utarbeide en erfaringsguide.

Post 72 Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 855, post 21. Midlene ble flyttet til kap. 854, post 72 i 2015 for å brukes til et forskningsoppdrag ved de regionale kunnskapssentrene for barn og unge (RKBU) og Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP). Flyttingen gjaldt kun for 2015, men ble ved en inkurie videreført i Saldert budsjett 2016.

Kap. 855 Statlig forvaltning av barnevernet

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 22 og post 60

I forbindelse med forsøk med ny ansvarsdeling i barnevernet ble bevilgningen redusert med 99,4 mill. kroner i saldert budsjett. Det antas at Bufetat vil få redusert etterspørsel etter statlige tiltak som følge av forsøket. Oppdaterte beregninger, basert på valget av forsøkskommunene Røyken, Alta og Nøtterøy, tilsier en lavere utgiftsreduksjon enn lagt til grunn i saldert budsjett. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på kap. 855, post 01 med 72 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen foreslås økt med 2 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 854, post 72, jf. omtale under denne posten.

Kap. 3855 Statlig forvaltning av barnevernet*Post 60 Kommunale egenandeler*

I forbindelse med forsøk med ny ansvarsdeling i barnevernet ble bevilgningen på posten økt med 133 mill. kroner i saldert budsjett. Det antas at Bufetat vil få økte inntekter som følge av forsøket fordi forsøkskommunene skal betale mer for statlige tiltak enn kommuner utenfor forsøket gjør. Oppdaterte beregninger basert på valgte forsøkskommuner viser at forventet inntektsøkning er 9,2 mill. kroner i 2016. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på kap. 3855, post 60 med 123,8 mill. kroner.

Kap. 856 Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere*Post 01 Driftsutgifter*

Posten dekker utgifter til drift av omsorgssentrene for enslige, mindreårige asylsøkere, kjøp av plasser i private omsorgssentre og utgifter til arbeidet med å bosette enslige, mindreårige flyktninger fra omsorgssentrene. I Saldert budsjett 2016 ble det lagt til grunn at det i gjennomsnitt ville bo 740 barn i omsorgssentrene i 2016. Det forventes nå at det i gjennomsnitt vil bo 850 barn i omsorgssentrene i 2016. Bevilgningen på kap. 856, post 01 foreslås på denne bakgrunn økt med 201 mill. kroner.

Kap. 3856 Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere*Post 04 Refusjon av ODA-godkjente utgifter*

Noen innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger kan ifølge OECD/DACs offisielle statistikkdirektiv godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det forventes nå en økning i antall barn i omsorgssentrene sammenlignet med saldert budsjett, jf. omtale under kap. 856, post 01. Det foreslås på denne bakgrunn at bevilgningen på kap. 3856, post 04 økes med 181 mill. kroner.

Kap. 858 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen foreslås økt med 209 000 kroner mot tilsvarende reduksjon av kap. 495 Integreerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), post 01. Midlene utgjør en justering av lønnsmidler i forbindelse med overføringen av ansvaret for kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse fra IMDi til Bufdir i 2015.

Kap. 872 Nedsatt funksjonsevne*Post 71 Universell utforming og økt tilgjengelighet, kan overføres, kan nyttes under post 21*

Det foreslås at Oslo kommune tildeles midler til utvikling av en internettportal for faglig og forbrukerrettet informasjon om hverdags- og velferdsteknologi innenfor gjeldende bevilgning på kap. 872, post 71.

Kap. 2530 Foreldrepenger*Post 70 Foreldrepenger ved fødsel, overslagsbevilgning*

Bevilgningen foreslås redusert med 270 mill. kroner til 19 060 mill. kroner. Mindrebehovet skyldes at det i 2015 ble utbetalt mindre enn det som lå til grunn for anslaget i saldert budsjett og en lavere vekst i foreldrepengegrunnlaget enn tidligere anslått.

Post 71 Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen foreslås redusert med 8 mill. kroner til 460 mill. kroner. Anslått mindrebehov skyldes i hovedsak at utbetalingene for 2015 ble lavere enn lagt til grunn for saldert budsjett.

Post 73 Foreldrepenger ved adopsjon, overslagsbevilgning

Bevilgningen foreslås redusert med 10 mill. kroner til 55 mill. kroner. Anslått mindrebehov skyldes at det forventes et lavere antall adopterte barn enn det som ble lagt til grunn i saldert budsjett.

Andre saker

Oppfølging av anmodningsvedtak om utvalg om rettigheter til personer med utviklingshemming

Stortinget vedtok 25. februar 2014 anmodningsvedtak nr. 357, jf. Meld. St. 45 (2012–2013) *Frihet og likeverd – om mennesker med utviklingshemming* og Innst. 127 S (2013–2014):

«Stortinget ber regjeringen nedsette et bredt sammensatt utvalg som skal foreslå egnede og konkrete tiltak som styrker grunnleggende rettigheter til personer med utviklingshemming sin autonomi, privatliv, familieliv og samfunnsdeltakelse. Mandatet til utvalget må inkludere mål, tiltak, kompetanse, rettsikkerhet, økonomi og styringssystem som sikrer at nasjonale politiske mål innfris.»

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet opplyste i Prop. 1 S (2015–2016) at Regjeringen har satt ned et utvalg som skal foreslå egnede og konkrete tiltak som styrker grunnleggende rettigheter for personer med utviklingshemming med tanke på selvstendighet, privat familieliv og deltakelse i samfunnet. Det fremgikk av Prop. 1 S (2015–2016) at utvalget skulle levere sin innstilling 1. juni 2016. Utvalget har fått utsatt frist til 30. september 2016.

Oppfølging av anmodningsvedtak om opptrappingsplan mot vold og seksuelle overgrep

Stortinget vedtok 8. juni 2015 anmodningsvedtak nr. 623, jf. Innst. 315 S (2014–2015):

«Stortinget ber regjeringen om å fremme forslag om en forpliktende og helhetlig opptrappingsplan som skal redusere forekomsten av vold i nære relasjoner samt styrke ivaretagelsen av barn utsatt for vold og overgrep etter modell fra opptrappingsplanen for psykisk helse. Planen må sikre tverrfaglig bredde i tiltakene, god samordning, samt langsiktig forpliktelse til økt finansiering og øremerkede midler.»

Justis- og beredskapsdepartementet uttaler følgende i brev av 15. januar 2016 til Stortinget:

«I forbindelse med Revidert budsjett for 2016 vil regjeringen beskrive prosessen som skal lede fram til opptrappingsplanen.»

Regjeringen har startet arbeidet med en opptrappingsplan mot vold og seksuelle overgrep mot barn. Arbeidet koordineres av Barne- og likestillingsdepartementet i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Planen blir lagt frem høsten 2016.

Planen vil bygge på den opptrappingen som Stortinget har lagt opp til i forbindelse med behandlingen av budsjettet for 2016. Den skal også følge opp eksisterende planer, *Et liv uten vold – Handlingsplan om vold i nære relasjoner 2014–2017* og *En god barndom varer livet ut – Tiltaksplan for å bekjempe vold og seksuelle overgrep mot barn og ungdom 2014–2017*, med tiltakene og utredningene som er iverksatt innenfor disse planene.

For å sikre en god forankring, har departementet arrangert innspillmøter med relevante organisasjoner og fagmiljøer. Barneombudet vil i tillegg bidra til å sikre barns medvirkning og barneperspektiv i utarbeidelsen av planen.

Planen skal innrettes mot å redusere forekomsten av vold i nære relasjoner og styrke ivaretagelsen av barn utsatt for vold og overgrep.

Utfordringene som er beskrevet i tidligere planer er i stor grad uendret og opptrappingsplanen vil omhandle systemansvar og ledelsesforankring, forebygging og avdekking, hjelp og behandling, samarbeid og samordning, samt kompetanse, herunder forskning.

Det vises også til omtale under kap. 840, postene 21 og 70.

2.9 Nærings- og fiskeridepartementet

Kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Nærings- og fiskeridepartementet overtok fra 1. januar 2016 ansvaret for forvaltningen av statens eierskap i Baneservice AS og Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS fra hhv. Samferdselsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 900, post 01, med 0,2 mill. kroner mot tilsvarende reduksjon under Samferdselsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, jf. omtale under kap. 1300, post 01 og kap. 1100, post 01.

Statens eierandel i Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS er 34 pst., mens Baneservice AS

er heleid av staten. Landbruks- og matdepartementets og Samferdselsdepartementets fullmakter til å kunne redusere statens eierskap i selskapene foreslås tilpasset ordlyden til Nærings- og fiskeridepartementets øvrige fullmakter om endringer av statlige eierposter, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Institutt for energiteknikk (IFE) eier og driver Norges to eksisterende forskningsreaktorer, på Halden og på Kjeller. Virksomheten har generert 17 tonn brukt brensel. Av dette vurderes 12 tonn som ikke lagringsbestandig (ustabil). IFE har ansvar for sikker drift og forsvarlig oppbevaring av avfall.

15. april 2016 mottok Nærings- og fiskeridepartementet to kvalitetssikringsrapporter om dekommisjonering av atomanlegg og oppbevaring av avfall. Rapportene anslår at det totalt vil koste 14,5 mrd. kroner å rydde opp etter atomreaktorene på Kjeller og i Halden. De viktigste kostnadselementene i en oppryddingsprosess vil i henhold til anbefalingene være riving av reaktorene og tilbakestilling av områdene hvor reaktor-anleggene står til fri bruk (1,8 mrd. kroner), stabilisering/reprosessering av brukt brensel (2,6 mrd. kroner) og dypdeponering av brenselet (9,8 mrd. kroner). Gjennomføring vil kreve omfattende planlegging før iverksettelse, og vil kunne strekke seg over flere tiår.

Rapporten om oppbevaring fastslår at brukt metallisk brensel må sikres forsvarlige lagringsforhold. Videre slår den fast at reprosessering er en aktuell stabiliseringsmetode for det ikke-lagringsbestandige brukte brenselet. Det foreslås å bevilge 5 mill. kroner til forberedelser for en mulig prosess for reprosessering, undersøke alternative behandlingsmetoder og oppstart av prosjekt for å håndtere avfall og dekommisjonering.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 900, post 21 med 5 mill. kroner.

Post 71 Miljøtiltak Raufoss

Refusjon av utgifter til pålagte miljøtiltak i Raufoss Industripark er knyttet til opprydding av forurensning etter den tidligere virksomheten til Raufoss ASA. I Saldert budsjett 2016 er det bevilget 1,2 mill. kroner til dekning av pålegg fra Miljødirektoratet.

Refusjonene i 2016 er nå anslått til 4,7 mill. kroner. Hovedårsaken til økningen er at driftsutgiftene til miljøovervåking i industriparken er beregnet å bli 1,5 mill. kroner høyere som følge av skjerpede krav fra miljømyndighetene. Videre vil oppryddingstiltak knyttet til særskilte prosjekter medføre refusjonskrav på anslagsvis 1,3 mill. kroner.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 900, post 71 med 3,5 mill. kroner.

Post 75 Tilskudd til særskilte prosjekter, kan overføres

Det vises til omtale under kap. 911 Konkurransetilsynet, post 23 Klagenemnda for offentlige anskaffelser.

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 900, post 75 med 0,2 mill. kroner.

Kap. 904 Brønnøysundregistrene

Post 01 Driftsutgifter

Ved Stortingets behandling av Prop. 23 S og Innst. 114 S (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2015 under Nærings- og fiskeridepartementet* ble bevilgningen økt med 3,5 mill. kroner som følge av nye beregninger av betalt merverdiavgift. Tilsvarende økning foreslås for 2016.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 904, post 01 med 3,5 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Norge er i henhold til EØS-avtalen forpliktet til å innføre et nasjonalt register for offentlig støtte innen 1. juli 2016. Registeret skal etableres og drives av Brønnøysundregistrene. Etablering og drift av registeret vil koste 14 mill. kroner i 2016. Det foreslås bevilgningsmessig inndekning gjennom en utgiftsreduksjon på 2,8 mill. kroner på budsjettene til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Finansdepartementet, Olje- og energidepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet, jf. omtale under de enkelte departementer. Under Nærings- og fiskeridepartementets område foreslås det å redusere bevilgningene med 1,4 mill. kroner under kap. 920, post 50, og 1,4 mill. kroner under kap. 2421, post 70.

På denne bakgrunn foreslås det å øke bevilgningen under kap. 904, post 21 med 14 mill. kroner.

Post 22 Forvaltning av Altinn-løsningen, kan overføres

Ved Stortingets behandling av Prop. 23 S og Innst. 114 S (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2015 under Nærings- og fiskeridepartementet* ble bevilgningen økt med 5 mill. kroner som følge av nye beregninger av betalt merverdiavgift. Tilsvarende økning foreslås for 2016.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 904, post 22 med 5 mill. kroner.

Kap. 909 Tiltak for sysselsetting av sjøfolk

Post 73 Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, overslagsbevilgning

Oppfølgingen av fartsområdeutvalgets forslag er en sentral del av Regjeringens maritime strategi og innebærer betydelige endringer i innretningen av tilskuddsordningen.

ESA har åpnet sak mot Norge om hvorvidt fartsområdebegrensningene som gjelder for NIS-passasjerskip i utenriksfart er i strid med indre markedsbestemmelser i EU/EØS. Regjeringen har derfor besluttet å utsette notifiseringen og gjennomføringen av den del av ordningen som omfatter NIS-passasjerskip i utenriksfart. Det antas at denne utsettelsen vil gi høyere utbetalinger i tilskuddsordningen for sjøfolk i 2016.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 909, post 73 med 100 mill. kroner.

Kap. 911 Konkurransetilsynet

Post 23 Klagenemnda for offentlige anskaffelser

Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) hadde myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr ved ulovlige direkte anskaffelser foretatt før 1. juli 2012. Overtredelsesgebyr kunne ilegges inntil to år etter at kontrakt var inngått, dvs. frem til 1. juli 2014. Vedtakene kan bringes inn for domstolene for overprøving.

Romerike Avfallsforedling IKS ble i 2012 ilagt et gebyr på 0,6 mill. kroner for brudd på regelverket om offentlige anskaffelser. Ved rettskraftig dom er det besluttet at KOFA skal betale tilbake 0,3 mill. kroner av gebyret til bedriften.

KOFA har også hatt ekstraordinære utgifter til ekstern advokathjelp i forbindelse med rettsak knyttet til tidligere gebyrvedtak. Det foreslås å øke bevilgningen med 0,2 mill. kroner under kap. 911, post 23, mot tilsvarende reduksjon under kap. 900, post 75 Tilskudd til særskilte prosjekter.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 911, post 23 med 0,5 mill. kroner.

Kap. 919 Diverse fiskeriformål

Post 60 Tilskudd til kommuner, kan overføres

Kommunenenes andel av vederlag knyttet til tildeling av oppdrettstillatelser utlyst i 2013

Av de 45 nye grønne oppdrettstillatelser som ble lyst ut i 2013 har Nærings- og fiskeridepartementet besluttet å tildele 44 tillatelser. De samlede inntektene fra tildelingen av tillatelsene ble 1 194,2 mill. kroner. Det er lagt til grunn at vertskommunene skal motta 40 pst., dvs. 477,6 mill. kroner. I 2014 ble det utbetalt 149,8 mill. kroner i vederlag for 14 tillatelser. I 2015 ble det ikke foretatt utbetalinger til kommunene. Det gjenstår å utbetale 327,8 mill. kroner i 2016.

Kommunenenes andel av vederlag knyttet til fem prosent vekst på eksisterende tillatelser

I juni 2015 fikk alle etablerte lakse- og ørretoppdrettere tilbud om fem pst. økt kapasitet på eksisterende oppdrettstillatelser. Som vilkår for veksten er det stilt miljøkrav som vil gjelde for hele tillatelsen. Endelig frist for å ta i bruk kapasitetsøkningen og betale vederlag er satt til 1. desember 2016. Det er beregnet at samlet vederlag for veksten blir om lag 720 mill. kroner. Av dette skal vertskommunene motta 50 pst. av vederlaget, dvs. 360 mill. kroner. Det ble bare innbetalt 19 mill. kroner i vederlag i 2015, mens det ikke ble utbetalt noe til kommunene. I Saldert budsjett 2016 er det bevilget 270 mill. kroner, og det er dermed behov for å øke bevilgningen med 90 mill. kroner.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 919, post 60 med 417,8 mill. kroner.

Ettersom fristen for innbetaling av vederlag er satt til 1. desember 2016, er det en viss risiko for at ikke alle utbetalingene til kommunene kan gjennomføres i 2016. Det foreslås derfor at stikkordet «*kan overføres*» tilføyes posten.

Kap. 3917 Fiskeridirektoratet

Post 13 Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner

Vederlag knyttet til fem prosent vekst på eksisterende tillatelser

Det vises til omtale under kap. 919, post 60. Samlet vederlag for fem pst. økt kapasitet på eksisterende oppdrettstillatelser er beregnet til 720 mill. kroner. I Saldert budsjett 2016 er det lagt til

grunn at 25 pst. av vederlaget ble innbetalt i 2015 og 75 pst. i 2016. Det ble imidlertid bare innbetalt 19 mill. kroner i vederlag i 2015. Det legges således til grunn at innbetalt vederlag i 2016 økes med 161 mill. kroner sammenlignet med Saldert budsjett 2016.

Vederlag for tillatelser tildelt i forlik med Eide Fjordbruk AS og Fyllingsnes Fisk AS

Staten har inngått forlik med Eide Fjordbruk AS og Fyllingsnes Fisk AS som oppfølging av Gulating lagmannsretts dom av 17. desember 2014. Eide og Fyllingsnes fikk der medhold i at Fiskeridirektoratets avslag på deres tre søknader om tildeling av oppdrettstillatelser i 2009 var ugyldig. Forliket innebærer at selskapene tildeles tre tilsagn om tillatelser til akvakultur med laks, ørret og regnbueørret. Eide Fjordbruk AS og Fyllingsnes Fisk AS betaler et vederlag på 45 mill. kroner til staten for disse tre tillatelsene. Selskapene tildeles videre én tillatelse vederlagsfritt som erstatning for påstått økonomisk tap. Forliket innebærer også at staten erstatter selskapenes rentetap med 0,6 mill. kroner over Justis- og beredskapsdepartementets kap. 471, post 71.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 3917, post 13 med 206 mill. kroner.

Kap. 920 Norges forskningsråd

Post 50 Tilskudd til forskning

Det vises til omtale under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 21 Spesielle driftsutgifter.

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 920, post 50 med 1,4 mill. kroner.

Kap. 922 Romvirksomhet

Post 70 Kontingent i European Space Agency (ESA)

Kontingent til den europeiske romorganisasjonen ESA betales i euro. Oppdaterte valutaanslag innebærer et økt bevilgningsbehov.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 922, post 70 med 18,7 mill. kroner.

Post 71 Internasjonal romvirksomhet

Utbetalinger til internasjonal romvirksomhet gjøres i euro og amerikanske dollar. Oppdaterte valutaanslag innebærer et økt bevilgningsbehov.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen under kap. 922, post 71 med 33,4 mill. kroner.

Kap. 926 Forskningsfartøy

Post 01 Driftsutgifter

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen til nytt og oppgradert utstyr for datainnhenting mv. Aktuelt utstyr er ekkolodd, sonarer og nye tråler mv. Med dagens kapasitet og rammebetingelser i verfts- og utstyrssektoren, antas det at norske leverandører og verft vil være konkurransedyktige. Den foreslåtte oppgraderingen av forskningsfartøy skal gi effektiv datainnhenting i form av mer presise bestandsestimer og en mer kostnadseffektiv toktgjennomføring.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 926, post 01 med 20 mill. kroner.

Kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap

Post 70 (Ny) Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA

Eksportfinans ASA inngikk i mars 2008 en avtale med selskapets største private aksjonærer. Avtalen innebærer at selskapet på nærmere angitte vilkår sikres mot verdifall i en definert portefølje av verdipapirer etter 29. februar 2008, innenfor en totalramme på 5 mrd. kroner. De øvrige aksjonærene ble i etterkant invitert til å delta i avtalen på proratarisk basis. Garantiavtalen skjermer Eksportfinans ASA mot ytterligere regnskapsmessige tap som følge av verdifall i verdipapirporteføljen og bidrar dermed til å beskytte egenkapitalen i selskapet. Nærings- og handelsdepartementet tiltrådte avtalen i juni 2008 med et garantiansvar begrenset oppad til 750 mill. kroner, som tilsvarende 15 pst. av den totale garantirammen, jf. St.prp. nr. 62 (2007–2008) og Innst. S. nr. 308 (2007–2008).

Ifølge garantiavtalen er den enkelte garantist hvert år fra og med 2011 forpliktet til å betale Eksportfinans et beløp som tilsvarende garantistens andel av eventuelt verdifall på likviditetsporteføljen ved utgangen av februar. På den andre siden skal Eksportfinans betale garantistene dersom porteføljen stiger i verdi.

Per 29. februar 2016 utgjorde det urealiserte verdifallet som dekkes av garantiavtalen 192,3 mill. kroner. Statens andel av dette utgjorde 28,8 mill. kroner. Beløpet ble utbetalt til Eksportfinans ASA i mars 2016, i samsvar med ovennevnte avtalemessige forpliktelser. Det foreslås derfor en bevilgning på posten på 28,8 mill. kroner.

Endret garantiramme

I henhold til garantiavtalen er det DNB Bank ASA, Danske Bank A/S, Nordea Bank AB og Eksportfinans ASA som bestemmer om garantirammen skal innskrenkes eller ikke. Gjennom avtale med Eksportfinans ASA er garantirammen nedjustert til 1,5 mrd. kroner fra 1. mars 2016. Statens andel av den nye garantirammen utgjør 225 mill. kroner. Bakgrunnen for reduksjonen i rammen er at verdipapirporteføljen som garantien knytter seg til er blitt trappet vesentlig ned siden 2008 og garantibehovet dermed er betydelig lavere.

Ved Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2016 er Nærings- og fiskeridepartementet gitt fullmakt til å kunne utgifts- og inntektsføre ut- og innbetalinger knyttet til garantiansvar overfor Eksportfinans ASA innenfor gitt garantiramme på 750 mill. kroner. På bakgrunn av endring av garantiavtalen foreslås det å endre statens garantiramme fra 750 til 225 mill. kroner for 2016, jf. forslag til romertallsvedtak.

Garantistene mottar årlig en garantiprovisjon på 1,2 pst. av garantirammen. Lavere garantiramme medfører lavere provisjonsinntekter, jf. forslag til bevilgningsendring på kap. 3961, post 71.

Kap. 3961 Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning

Post 71 Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA

Det vises til omtale av endring av garantirammen under kap. 950, post 70. Garantistene mottar årlig en garantiprovisjon på 1,2 pst. av garantirammen. Lavere garantiramme medfører lavere provisjonsinntekter. På dette grunnlag foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 3961, post 71 med 5,3 mill. kroner.

Kap. 2421 Innovasjon Norge

Post 50 Innovasjon – prosjekter, fond,

Det foreslås å øke Innovasjon Norges ramme for innovasjonslåneordningen med 200 mill. kroner, fra 600 til 800 mill. kroner. Landsdekkende innovasjonslån er en etterspurt ordning for risikoavlastning i næringslivet. Innovasjonslån skal virke utløsende ved å bidra med toppfinansiering av prosjekter som private aktører ikke vil ta hele risikoen ved å finansiere. Ordningen kan benyttes til delfinansiering av prosjekter for nyetablering,

nyskaping, omstilling, internasjonalisering og utvikling.

En økning av lånerammen for innovasjonslån med 200 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak, vil kreve at tapsfondsavsetningen for ordningen økes med 60 mill. kroner. På dette grunnlag foreslås bevilgningen på kap. 2421, post 50 økt med 60 mill. kroner. Økningen foreslås dekket inn ved tilsvarende reduksjon av post 76 Miljøteknologi, jf. omtale nedenfor.

Post 70 Basiskostnader

Det vises til nærmere omtale under kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 21 Spesielle driftsutgifter, om finansiering av nasjonalt register for offentlig støtte.

Det foreslås å redusere bevilgningen på kap. 2421, post 70 med 1,4 mill. kroner.

Post 71 Innovative næringsmiljøer, kan overføres

Bedriftsnettverksordningen retter seg mot små og mellomstore bedrifter som ønsker å etablere strategiske og kommersielle samarbeid med andre bedrifter. Ordningen gir risikoavlastning til prosjektene. Tildelinger gjennom ordningen kommer raskt ut til kundene, og ordningen når ut til mange bedrifter. Innovasjon Norge har opplevd en sterk økning i etterspørsel etter ordningen i 2015 og 2016.

På dette grunnlag foreslås bevilgningen på kap. 2421, post 71 økt med 20 mill. kroner. Økningen foreslås dekket inn ved tilsvarende reduksjon av post 76 Miljøteknologi, jf. omtale nedenfor.

Post 72 Forsknings- og utviklingskontrakter, kan overføres

Innovasjon Norges ordning med forsknings- og utviklingskontrakter er en tilskuddsordning som innebærer et forpliktende og målrettet FoU-arbeid mellom to eller flere parter innen næringslivet (IFU) eller mellom næringslivet og det offentlige (OFU). Målet med prosjektene er å utvikle et nytt produkt, en tjeneste eller en produksjonsprosess basert på definerte behov i markedet.

Vanligvis tar det to til tre år fra et prosjekt under ordningen med forsknings- og utviklingskontrakter får støtte, til prosjektet er fullført og slutttilskudd kan utbetales. Dette innebærer at det meste av midlene ikke kommer til utbetaling samme år som tilsagn er gitt. En vesentlig del av bevilgningen har derfor gjennom flere år blitt overført til etterfølgende år. For å redusere over-

føringen til 2016 ble det derfor gjennom Stortingets behandling av Prop. 23 S (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2015 under Nærings- og fiskeridepartementet* og Innst. 114 S (2015–2016) vedtatt å redusere bevilgningen med 200 mill. kroner og øke tilsagnsfullmakten tilsvarende. Økning av tilsagnsfullmakten ble gjort for at rammen til å inngå nye tilsagn ikke skulle bli redusert. Dette resulterte i at det overførte beløpet fra 2015 til 2016 ble redusert til knapt 180 mill. kroner. Fra 2014 til 2015 ble det overført nesten 424 mill. kroner under ordningen. I proposisjonen framgikk det at Nærings- og fiskeridepartementet tok sikte på å komme tilbake i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2016 og foreslå en permanent løsning for å redusere likviditetsreserven for ordningen.

Økningen av tilsagnsfullmakten for 2015 innebar at en tilsvarende større andel av bevilgningen for 2016 må benyttes til å dekke tilsagn inngått i 2015. Det var ikke tatt hensyn til dette i Prop. 1 S (2015–2016). For å sikre at tilsagnsrammen for 2016 blir opprettholdt på det nivået som var tiltenkt i bevilgningsforslaget i Prop. 1 S (2015–2016), foreslås derfor tilsagnsfullmakten for 2016 økt tilsvarende som for 2015, dvs. fra 100 til 300 mill. kroner.

Videre legges det opp til at Nærings- og fiskeridepartementet jevnlig vurderer bevilgningsbehovet til ordningen og ev. kommer tilbake med forslag til Stortinget om å endre bevilgning og tilsagnsfullmakt i forbindelse med de årlige endringsproposisjonene slik at størrelsen på bevilgningen i større grad kan reflektere det som antas å komme til utbetaling i løpet av året. Det understrekes at dette er en teknisk tilpasning av bevilgningsnivået som ikke skal bidra til å endre tilsagnsrammen for ordningen.

På dette grunnlag foreslås tilsagnsfullmakten under kap. 2421, post 72 økt fra 100 til 300 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 76 Miljøteknologi, kan overføres

Det foreslås å dekke inn bevilgningsøkningene som foreslås på post 50 og 71 gjennom en reduksjon av bevilgningen til miljøteknologiordningen med totalt 80 mill. kroner. Det antas at midlene vil komme til utbetaling raskere under de ordningene som foreslås økt, og dermed kunne gi raskere resultater, sammenlignet med miljøteknologiordningen. Samtidig vurderes det at omdisponeringen ikke vil svekke Innovasjon Norges grønne profil, da Innovasjon Norge vil prioritere bærekraft og miljøprosjekter særskilt i de ordningene

som styrkes. Dette innebærer at bærekraftige prosjekter vil prioriteres foran andre like gode prosjekter, men som ikke er like bærekraftige. Som følge av frigjorte midler fra annullerte tildelinger av tidligere års tilsagn, vil ordningens disponible midler være på om lag samme nivå som tidligere antatt for 2016.

På dette grunnlag foreslås bevilgningen på kap. 2421, post 76 redusert med 80 mill. kroner.

Videre vises det til omtale under post 72 Forsknings- og utviklingskontrakter, om å i større grad tilpasse bevilgningsnivået på posten til det som forventes å komme til utbetaling samme år. Gjennom Stortingets behandling av Prop. 23 S (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2015 under Nærings- og fiskeridepartementet* og Innst. 114 S (2015–2016) ble det vedtatt å redusere bevilgningen på post 76 med 300 mill. kroner og innføre en tilsagnsfullmakt på samme beløp. Tilsvarende tilsagnsfullmakt foreslås nå for 2016. Det legges som for post 72 opp til en jevnlig vurdering av størrelsen på bevilgning og tilsagnsfullmakt for at bevilgningen skal reflektere det som antas å komme til utbetaling i løpet av året, samtidig som rammen til å gi nye tilsagn ikke endres.

På dette grunnlag foreslås det innført en tilsagnsfullmakt under kap. 2421, post 76 på 300 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 2429 Eksportkreditt Norge AS

Post 71 Viderefakturerte utgifter

Før Eksportkreditt Norge inngår eller endrer låneavtaler, vil det kunne være behov for å innhente eksterne vurderinger for å sørge for at vesentlige forhold ved lånet og lånedokumentasjonen er tilstrekkelig ivaretatt. Eksportkreditt Norge viderefakturerer normalt utgiftene til låntaker. Utleggene er ikke garantert av tredjeparter, og det kan forekomme enkelte mindre tap. Bevilgningen på posten skal dekke tap for slike utlegg, året etter at tapene inntreffer. Eksportkreditt Norge har i regnskapet for 2015 ingen tap i forbindelse med viderefakturerte utgifter.

På dette grunnlag foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 2429, post 71 med 0,2 mill. kroner.

Kap. 3911 Konkurransetilsynet

Post 87 (Ny) Overtredelsesgebyr

Regjeringen har i Prop 51 L (2015–2016) *Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)* foreslått

at Klagenemnda for offentlige anskaffelser (KOFA) skal få tilbake myndigheten til å ilegge overtredelsesgebyr for ulovlige direkte anskaffelser. Nemnda hadde denne kompetansen fram til en lovendring 1. juli 2012. Gjeninnføring av kompetansen til KOFA antas å ha preventiv virkning. Dette vil kunne redusere omfanget av ulovlige direkte anskaffelser og styrke konkurransen. Det er stor usikkerhet ved anslaget for overtredelsesgebyr i 2016.

På dette grunnlag foreslås det en bevilgning på 0,1 mill. kroner på kap. 3911, post 87.

Kap. 5325 Innovasjon Norge

Post 56 Tilbakeføring av tapsfondsmidler fra distriktsrettet låneordning

Gjennom budsjettforliket i Stortinget høsten 2015 ble det vedtatt å tilbakeføre 43 mill. kroner fra gjenstående tapsfond for distriktsrettet låneordning. Det ble bevilget 75 mill. kroner til tapsfond for denne låneordningen i statsbudsjettet for 2003. Det er flere år siden siste nye lån ble utbetalt. Innovasjon Norge, som forvalter ordningen, har foreslått at gjenværende utestående lån innlemmes i sin portefølje for landsdekkende innovasjonslån for å forenkle sin låneadministrasjon og redusere antall låneregnskap. Per utgangen av 2015 gjensto det sju utestående lån med utestående saldo på til sammen om lag 6 mill. kroner, mens ubenyttet del av tapsfondet utgjorde 49,8 mill. kroner. Innlemming kan gjøres ved at Innovasjon Norge overfører i overkant av 1,7 mill. kroner av gjenstående tapsfond til tapsavsetning for landsdekkende innovasjonslån, for å kunne dekke ev. tap på de gjenværende lånene, mens resterende del av tapsfondet tilbakeføres til statskassen. En tapsavsetning på 1,7 mill. kroner utgjør 29 pst. av gjenværende utlånssaldo.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 5325, post 56 med 5,1 mill. kroner.

Post 91 Tilbakeført kapital, såkornfond

Det er i utgangspunktet forutsatt at lånene til såkornfond skal tilbakebetales etter 15 år, men det kan betales tilbake avdrag på tidligere tidspunkt dersom det selges porteføljeselskaper. Når midlene blir tilbakebetalt til Innovasjon Norge, blir de plassert på en ikke rentebærende konto i Norges Bank. Midlene tilbakeføres til statskassen året etter at de er tilbakebetalt til Innovasjon Norge. I

2015 ble det tilbakebetalt i underkant av 41,6 mill. kroner til Innovasjon Norge, som er 31,6 mill. kroner høyere enn gjeldende bevilgning på posten.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 5325, post 91 med 31,6 mill. kroner.

Kap. 5625 Renter og utbytte fra Innovasjon Norge

Post 80 Renter på lån fra statskassen

Statens renteinntekter på lån til Innovasjon Norge forventes å bli lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016. Dette skyldes nedjustering av renteanslag for resterende del av 2016 og lavere renter enn tidligere anslått på inngåtte lån som har hatt eller vil få renteforfall i 2016.

På dette grunnlag foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 5625, post 80 med 20 mill. kroner.

Post 81 Rentemargin, innovasjonslåneordningen

Innovasjon Norges innovasjonslåneordning finansieres ved innlån fra statskassen hvor renten følger statspapirer med tilsvarende løpetid. Ordningens administrasjonskostnader dekkes normalt av rentemarginen mellom innlån og utlån. Nettobeløpet, etter at administrasjonskostnadene er dekket, skal tilbakeføres statskassen påfølgende år. Netto rentemargin i 2015 ble større enn forventet.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 5625, post 81 med 18,4 mill. kroner.

Post 85 (Ny) Utbytte, lavrisikolåneordningen

Innovasjon Norges lavrisikolåneordning drives på kommersielle vilkår og skal normalt gi utbytte. Utbyttepolitikken for ordningen ble lagt om fra og med utbyttet for 2014. Kravet om ordningens egenkapitalandel ble økt fra 8,0 til 10,5 pst. Det tas utbytte tilsvarende 100 pst. av overskuddet, forutsatt at egenkapitalen er over 10,5 pst. av balansen fra ordningen. Hele ordningens overskudd for 2014 ble benyttet til å bygge opp egenkapitalen. Det var ikke ventet at målet om 10,5 pst. egenkapitalandel ville bli nådd i løpet av 2015, og utbyttet var derfor budsjettert med 0. Ordningen gikk imidlertid så godt at Innovasjon Norge kom i utbytteposisjon i 2015.

På dette grunnlag foreslås en bevilgning på kap. 5625, post 85 på 189,2 mill. kroner.

Post 86 Utbytte fra investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa

Både investeringsfond for Øst-Europa og investeringsfond for Nordvest-Russland hadde positivt resultat i 2015. Utbyttet er fastsatt til 75 pst. av årsresultatet for hvert av fondene.

På dette grunnlag foreslås det å øke bevilgningen på kap. 5625, post 86 med 2,6 mill. kroner.

Kap. 5656 Aksjer i selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning*Post 85 Utbytte*

Basert på nye opplysninger fra selskapene hvor Nærings- og fiskeridepartementet forvalter statens eierinteresser foreslås det å redusere de samlede utbytteinntektene i 2016 med 962,5 mill. kroner.

Regnskapstall for 2015 for Statkraft SF viser et negativt utbyttegrunnlag, som i hovedsak skyldes nedskrivninger på investeringer i Tyrkia og i Sverige. Det foreslås derfor at det ikke utbetales utbytte for regnskapsåret 2015. Det gir isolert et

redusert utbytte på 1,4 mrd. kroner. Utbyttene fra de børsnoterte selskapene, inkludert Aker Kværner Holding AS, har samlet sett økt med 396,2 mill. kroner. Videre er utbytteanslaget for Mesta AS og Nammo AS oppjustert med hhv. 50 og 7 mill. kroner. I tillegg er utbyttet for GIEK Kredittforsikring AS nedjustert med 0,6 mill. kroner til null.

Nærings- og fiskeridepartementet har fra 1. januar 2016 overtatt ansvaret for forvaltningen av statens eierskap i Baneservice AS og Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS fra hhv. Samferdselsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, jf. omtale under kap. 900, post 01. Utbytte fra de to selskapene inngår i bevilgningsforslaget under kap. 5656, post 85, mot tilsvarende reduksjon under hhv. kap. 5623 Aksjer i Baneservice AS, post 85 Utbytte, og kap. 5651 Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet, post 85 Utbytte. Utbytteanslaget for Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS har basert på ny informasjon økt fra 5 mill. kroner til 21,6 mill. kroner.

Endringene i utbytteanslagene for det enkelte selskap framgår av følgende tabell:

	Saldert budsjett 2016	Revidert budsjett 2016	Endring
Norsk Hydro ASA	708,9	708,9	0
Yara International ASA	1 300,4	1 494,2	193,8
Telenor ASA	5 914,9	6 077,0	162,1
Kongsberg Gruppen ASA	555,0	255,0	-300,0
DNB ASA	2 104,4	2 492,1	387,7
Entra ASA	229,2	274,1	44,9
SAS ASA	0	0	0
Aker Kværner Holding AS	92,3	0	-92,3
Statkraft SF	1 445,0	0	-1 445,0
Eksportfinans ASA	0	0	0
Argentum Fondsinvesteringer AS	500,0	500,0	0
Mesta AS	250,0	300,0	50,0
Nammo AS	47,3	54,3	7,0
Flytoget AS	157,0	157,0	0
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	0	0	0
GIEK Kredittforsikring AS	0,6	0	-0,6

(mill. kroner)

	Saldert budsjett 2016	Revidert budsjett 2016	Endring
Electronic Chart Centre AS	0	0	0
Ambita AS	3,0	3,0	0
Baneservice AS		8,3	8,3
Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS		21,6	21,6
Sum:	13 308,0	12 345,5	-962,5

På dette grunnlag foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 5656, post 85 med 962,5 mill. kroner.

Andre saker

Anmodningsvedtak om dagligvaremarkedet

Ved behandlingen av Dokument 8:12 S (2014–2015) 12. februar 2015 om å lovfeste god handelsskikk for å sikre viktige forbrukerinteresser, vedtok Stortinget følgende anmodningsvedtak:

Nr. 416: «Stortinget ber regjeringen fremme forslag til virkemidler for å bedre konkurransen og effektiviteten i dagligvaremarkedet.»

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2016 fattet Stortinget følgende anmodningsvedtak:

Nr. 218: «Stortinget ber regjeringen styrke Konkurransetilsynets innsats overfor dagligvaremarkedet, og hvis behov, på egnet måte komme tilbake til Stortinget med forslag til endringer av konkurranseloven.»

I forbindelse med behandlingen av Prop. 1 S (2015–2016) *Nærings- og fiskeridepartementet* mente flertallet i Stortinget at det er mer hensiktsmessig å styrke Konkurransetilsynets innsats overfor dagligvaremarkedet og eventuelt foreslå endringer i Konkurranseloven enn å etablere en egen lov om god handelsskikk. Dette er viktige signaler til Regjeringens arbeid med tiltak for å bedre effektivitet og konkurranse i dagligvaremarkedet.

For å følge opp Stortingets vedtak har Regjeringen igangsatt viktige tiltak:

- Norgesgruppen er i dag pålagt utvidet informasjonsplikt om fusjoner og oppkjøp. Dette vil også pålegges de øvrige dagligvarekjedene.

- Konkurransetilsynet skal undersøke informasjonsutvekslingen som skjer blant dagligvarekjedene.
- Regjeringen setter i gang en ekstern utredning av hva som hindrer nyetablering.
- Inngreps hjemmel mot ensidige handlinger uten at aktørene er dominerende skal utredes.

I dag er Norgesgruppen ASA pålagt utvidet informasjonsplikt om oppkjøp og fusjoner i verdikjeden for mat. Denne informasjonsplikten gjelder i alle deler av verdikjeden for mat, herunder både horisontale og vertikale oppkjøp. Regjeringen vil be Konkurransetilsynet om å pålegge de øvrige dagligvarekjedene den samme utvidede informasjonsplikten. Tiltaket vil gjøre Konkurransetilsynet bedre i stand til å vurdere om mindre sammenslåinger/oppkjøp begrenser konkurransen. Dette er særlig viktig for å kunne vurdere konkurransen i små lokale markeder.

Endret inngrepsvilkår i fusjonskontrollen som Stortinget nylig har vedtatt vil også kunne gjøre det lettere å gripe inn mot foretakssammenslutninger i dagligvaremarkedene som forbrukerne vil tape på.

Konkurransetilsynets undersøkelse av informasjonsdelingen mellom dagligvarekjedene er et viktig konkurransetiltak. Informasjonsdeling av visse typer informasjon kan ha store effekter og påvirke konkurranse, prisnivå og produktutvikling negativt – noe som også slår uheldig ut for forbrukerne. Det er derfor viktig at Konkurransetilsynet hele tiden følger nøye med på hva som skjer av denne type handlinger i markedene. Derfor vil Konkurransetilsynet intensivere arbeidet sitt med å overvåke informasjonsutvekslingen i verdikjeden for mat.

Nyetableringer er viktig for å utøve et konkurransepress overfor de eksisterende dagligvarekjedene. På grunn av omfattende etableringshindre skjer ikke dette i dagligvaremarkedene. Regjering

gen vil derfor sette i gang en ekstern utredning av hva som hindrer nyetableringer, og hva som vil skje om man endrer på noen av de etableringshindrene som finnes.

En inngrepshjemmel mot ensidige handlinger, selv uten at en aktør er dominerende, skal utredes. En slik eventuell hjemmel kan gjøre Konkurransetilsynet i stand til å fremme konkurranse på en måte som konkurranseloven i dag ikke åpner for. Det vil fortsatt være Konkurransetilsynets faglige vurdering som avgjør om det skal gripes inn eller ikke.

De forholdene som nå skal kartlegges, er to avgrensede spørsmål som ikke har vært kartlagt tidligere. Dette er forhold som kan ha stor betydning for konkurransen i dagligvaremarkedene, og det er derfor viktig at de blir forsvarlig utredet.

Anmodningsvedtak om havbruksfond

I forbindelse med behandlingen av Meld. St. 16 (2014–2015) *Forutsigbar og miljømessig bærekraftig vekst i norsk lakse- og ørretoppdrett*, vedtok Stortinget den 15. juni 2015 følgende:

Nr. 682: «Stortinget ber regjeringen, i forbindelse med statsbudsjettet for 2016, legge frem forslag om et havbruksfond som skal fordele kommunenes og fylkeskommunenes inntekter fra vederlagene fra nye konsesjoner og vekst på eksisterende, samt legge fram en vurdering av de mest tjenlige fordelingsnøkklene for å sikre en rimelig fordeling av inntektene til alle kommuner og fylkeskommuner med oppdrettsvirksomhet.»

Inntektene fra framtidig vekst i oppdrettsnæringen skal fordeles med 20 pst. til staten og 80 pst. til kommunal sektor. Kommunal sektors andel skal fordeles gjennom et havbruksfond. Regjeringen foreslår at fordelingen mellom kommuner og fylkeskommuner settes til hhv. 87,5 og 12,5 pst. av havbruksfondet. Lokalitets-MTB (maksimal tillatt biomasse) for alminnelige matfisktillatelser og tillatelser til særlige formål benyttes som fordelingsnøkkel. Kun lokaliteter for laks, ørret og regnbueørret i sjøvann vil inngå i fordelingsnøkkel. Det holdes av en del av kommunenes andel, tilsvarende 12,5 pst. av havbruksfondet, til fordeling blant kommuner som har klarert ny lokalitets-MTB innenfor siste toårsperiode, med en øvre grense på 5 mill. kroner til en enkeltkommune. Det eventuelt overskytende beløpet fordeles på alle kommuner basert på andel av lokalitets-MTB. Fiskeridirektoratet har det administrative

ansvaret for utbetalinger til kommunal sektor. Det vil være behov for å avklare visse konkrete, administrative momenter i forbindelse med hver kapasitetsøkning, eksempelvis hvilken dato som skal legges til grunn for fordelingen mv. Dette vil departementet spesifisere nærmere i egen instruks til Fiskeridirektoratet.

De første utbetalingene fra havbruksfondet vil gjøres når det tildeles ny kapasitet til oppdrettsnæringen. Dette vil mest sannsynlig skje i forbindelse med første kapasitetsjustering etter det nye systemet for vekst i oppdrettsnæringen, jf. Meld. St. 16 (2014–2015). Den første vurderingen av kapasitetsjustering vil trolig gjennomføres i 2017.

U-landsordning GIEK

Det vises til følgende merknad fra næringskomiteens i Innst. 8 S (2015–2016):

«Komiteen viser til Innst. 360 S (2014–2015) (revidert nasjonalbudsjett 2015), der flertallet ba regjeringen vurdere rammene for GIEKs u-landsordning med særlig tanke på å fremme norsk næringslivs virksomhet i fattige land. Komiteen peker på at regjeringen tar sikte på å komme tilbake til dette i revidert nasjonalbudsjett 2016.»

GIEK har som formål å fremme norsk eksport og investeringer i utlandet gjennom å utstede garantier. Når bedrifter søker om eksportgarantier fra GIEK, vurderes søknadene først under Alminnelig garantiordning. Dersom risikoen er høyere enn det som er akseptabelt under Alminnelig garantiordning, kan GIEK vurdere søknadene under U-landsordningen. Formålet med U-landsordningen er å fremme investeringer i og eksport til mindre utviklede land, og der risikoen i prosjektene er høyere enn det som er akseptabelt under Alminnelig garantiordning.

U-landsordningen har i 2016 en ramme på 3,15 mrd. kroner, men rammen kan ikke overstige sju ganger det til enhver tid innestående beløp på ordningens grunnfond. Per 31. desember 2015 var ordningens grunnfond på de innskutte 450 mill. kroner, samt at GIEK har bygget opp en likviditet på 68 mill. kroner. Ordningen skal gå i balanse på lang sikt, medregnet grunnfondet. Rammen dekker både utestående garantier og tilbud om nye garantier.

Etter flere år med lite aktivitet under U-landsordningen, opplevde GIEK i 2015 en økning i søknader som etter GIEKs vurdering faller inn under U-landsordningen. I første kvartal 2016 har imid-

lertid en del av søknadsmassen falt bort. Erfaringsmessig faller også en del av tilsagnene bort uten å resultere i faktisk garantiansvar for GIEK. Per 31. mars 2016 er utestående garantiansvar på 0,9 mrd. kroner, mens det er gitt tilbud om garanti for 1,4 mrd. kroner, noe som gjorde at tilgjengelig ramme per 31. mars 2016 var på om lag 0,8 mrd. kroner. Regjeringen har vurdert U-landsordningens ramme, men har ikke sett grunnlag for å foreslå endringer.

2.10 Landbruks- og matdepartementet

Kap. 1100 Landbruks- og matdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) overtok fra 1. januar 2016 forvaltningen av statens eierskap i Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS (VESO) fra Landbruks- og matdepartementet. Det foreslås derfor at bevilgningen på posten reduseres med 20 000 kroner, mot tilsvarende økning under kap. 900, post 01, på NFDs budsjett.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Regjeringen oppnevnte i mars 2016 et lovutvalg som skal gjennomgå lovverket for statsallmenningene. Det foreslås at bevilgningen på posten økes med 2,6 mill. kroner. Kostnadene foreslås dekket ved å omdisponere 2,6 mill. kroner fra kap. 1138, post 71.

Post 50 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – forvaltningsorganer med særskilte fullmakter

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen til et nytt og fremtidsrettet forsøksveksthus ved Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) enhet på Særheim i Klepp kommune på Jæren. Dagens veksthus på Særheim er fra 1998 og er lite egnet for fremtidsrettet forsøksvirksomhet. Bevilgningen på posten foreslås økt med 18,5 mill. kroner.

Kap. 1138 Støtte til organisasjoner m.m.

Post 70 Støtte til organisasjoner, kan overføres

I forbindelse med behandling av budsjettet for 2016, jf. Innst. 8 S (2015–2016), var næringskomiteen enig om å opprette en ny post 72 under kap.

1138 knyttet til Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk. Samtidig skulle det overføres 5 mill. kroner fra post 70 til denne posten. Dette ble ved en feil uteglemt ved sluttbehandlingen av statsbudsjettet for 2016, og det foreslås derfor å korrigere for dette nå. Ny post 72 Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK) foreslås opprettet med en bevilgning på 5 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon under kap. 1138, post 70.

Post 71 Internasjonalt skogpolitisk samarbeid – organisasjoner og prosesser, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 2,6 mill. kroner, mot tilsvarende økning under kap. 1100, post 21. Det vises til omtale under kap. 1100, post 21.

Post 72 (Ny) Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK)

Det vises til omtalen under kap 1138, post 70. I tråd med Stortingets forutsetninger opprettes post 72 Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK) under kap. 1138. Det foreslås en bevilgning på 5 mill. kroner på posten, mot tilsvarende reduksjon under kap. 1138, post 70.

Kap. 1142 Landbruksdirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Korreksjon av merverdiavgift

Som følge av feil ved merverdiavgiftsberegning, ble det vedtatt å korrigere budsjettposten i 2015, jf. Innst. 116 S (2015–2016). En tilsvarende korreksjon foreslås også for 2016-budsjettet. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 4,6 mill. kroner.

Omstilling og utvikling av fylkesmannen som regional reindriftsmyndighet

Det foreslås økt bevilgning på posten knyttet til omstilling og utvikling av fylkesmannen som regional reindriftsmyndighet. Bevilgningen på posten foreslås økt med 1,5 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon under kap. 1142, post 80.

Til sammen foreslås posten økt med 6,1 mill. kroner.

Post 45 Større utstørsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres

Som følge av feil ved merverdiavgiftsberegning, ble det vedtatt å korrigere budsjettposten i 2015, jf. Innst. 116 S (2015–2016). En tilsvarende korleksjon foreslås også for 2016-budsjettet. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 0,6 mill. kroner.

Post 73 Tilskudd til erstatninger m.m., overslagsbevilgning

Det anslås noe høyere utbetalinger til lovbestemte erstatninger, spesielt knyttet til påvisninger av antibiotikaresistente bakterier (MRSA) i svinebesetninger. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 10 mill. kroner.

Post 80 Radioaktivitetstiltak, kan overføres

For å dekke økte utgifter knyttet til omstilling og utvikling av fylkesmannen som regional reindriftsmyndighet, foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 1,5 mill. kroner, mot tilsvarende økning på kap. 1142, post 01.

Kap. 4162 Statskog SF – forvaltning av statlig eierskap

Post 90 Avdrag på lån

I forbindelse med at Statskog SF i 2010 kjøpte skog fra Orkla ASA fikk foretaket et statlig lån på 475 mill. kroner. Årlig minsteavdrag er 10 mill. kroner. Med grunnlag i justert nedbetalingsplan fra Statskog SF, forventer LMD at foretaket vil innbetale 25 mill. kroner i avdrag i 2016. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 15 mill. kroner.

Kap. 5651 Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet

Post 85 Utbytte

Det vises til omtale under kap. 1100, post 01, om overføring av forvaltningen av VESO fra LMD til NFD. Det er budsjettert med et utbytte fra VESO på 5 mill. kroner i 2016. Det foreslås at bevilgningen på posten reduseres til 0, mot tilsvarende økning under kap. 5656, post 85.

Kap. 5652 Statskog SF – renter og utbytte

Post 80 Renter

Posten omfatter renter på statlig lån til Statskog SF i forbindelse med kjøp av skog fra Orkla ASA i 2010, jf. kap. 4162, post 90. Renten fastsettes årlig med utgangspunkt i pengemarkedsrenten og et risikotillegg i henhold til avtale med Statskog SF. Det forventes at foretaket vil innbetale 3,3 mill. kroner i rente på det statlige lånet i 2016. Bevilgningen på posten foreslås derfor redusert med 1,2 mill. kroner.

Post 85 Utbytte

Utbytte fra Statskog SF settes til 40 pst. av årsresultatet etter skatt, jf. Prop. 1 S (2015–2016). Årsregnskapet for 2015 viser at Statskog SFs resultat etter skatt er på 27,1 mill. kroner. 40 pst. av årsresultatet etter skatt er beregnet til 10,8 mill. kroner. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 9,2 mill. kroner.

Andre saker

NIBIO – Fullmakt til kjøp av aksjer i innovasjonsselskap

SIVA, NMBU, NIBIO, Kjeller Innovasjon AS og Akershus fylkeskommune planlegger et felles innovasjonsselskap for kunnskapsmiljøene på Campus Ås. Denne aktøren kan bli en bidragsyter til å skape verdier av kunnskap fra forskning. Regjeringen mener det er i tråd med NIBIOs samfunnsoppdrag om å satse på innovasjonsrettede aktiviteter å være medeier i det nye innovasjonsselskapet.

Det foreslås, jf. forslag til romertallsvedtak, at NIBIO gis fullmakt til å kjøpe aksjer for inntil 500 000 kroner i det planlagte innovasjonsselskapet på Ås. Midlene hentes fra instituttets virksomhetskapital.

Oppfølging av anmodningsvedtak

Stortinget fattet 8. desember 2015 anmodningsvedtak nr. 141 a), jf. Innst. 56 S (2015–2016), der Regjeringen anmodes om å: «*legge fram i revidert nasjonalbudsjett for 2016 positive virkemidler for kommunene som vil gjøre det enklere å unngå utbygging av dyrka mark.*»

Jordvernpolitikken er en viktig del av den samlede arealpolitikken. Kommunene er gjennom sin rolle som lokal arealplanmyndighet, den viktigste aktøren for konkret oppfølging innen dette politikkområdet. Virkemidlene som det redegjøres for her, er først og fremst virkemidler som berører kommunene direkte, men noen retter seg også

mot andre aktører. Utgangspunktet er roller og virkemidler som disse aktørene har, og som der ved gir dem mulighet for påvirkning av kommunenes muligheter for å unngå utbygging av dyrket mark.

Plan- og bygningsloven gir kommunene de viktigste virkemidlene for å unngå nedbygging av dyrket mark. Innenfor rammene av plan- og bygningslovens formål, uttrykt i § 1-1, skal planer etter loven blant annet sikre jordressursene.

Nasjonale føringer for den lokale arealpolitikken foreligger i flere oppdaterte dokumenter:

- Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SPR BATP). Fastsatt ved kongelig resolusjon 26. september 2014.
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging. Vedtatt ved kongelig resolusjon 12. juni 2015.
- Stortinget vedtok 8. desember 2015: «*Stortinget fastsetter det årlige målet for omdisponering av dyrka mark til 4 000 dekar. Stortinget ber regjeringen sørge for at målet nås gradvis innen 2020.*»

Stortinget har vedtatt et mål om at maksimalt 4 000 dekar dyrket jord skal omdisponeres årlig innen 2020. Jordvernet må balanseres mot storsamfunnets behov, og kommuner og fylkeskommuner står overfor avveininger mellom jordvern og andre samfunnsbehov, som infrastruktur og næringsutvikling.

Det er nødvendig å prioritere mellom jordvern og storsamfunnets behov. Regjeringen og Stortinget har også satt ambisiøse mål når det gjelder infrastrukturutbygging, og mange av vedtakene Stortinget har gjort vil legge beslag på dyrka jord. Til neste år vil Nasjonal transportplan legges fram for Stortinget, og det er viktig at Stortinget der får grunnlag til å prioritere mellom jordvern og utbygging av infrastruktur. Regjeringen vil derfor i Nasjonal transportplan omtale jordvernet og gi Stortinget et grunnlag for å ta avgjørelser om samferdselsutbygging ved å veie disse opp mot hensynet til jordvernet. Målet om jordvern blir derfor lagt inn i Nasjonal transportplan for å gi Stortinget mulighet til å prioritere.

Samferdselsprosjekter som nye vei- og jernbanelinjer, påvirker i stor grad kommunenes arealplanlegging og framtidig utbyggingsmønster. Det er derfor viktig at hensyn til jordressurser inngår i vurderingene både i Nasjonal transportplan og i planlegging av konkrete prosjekter innenfor samferdselssektoren. Prinsippene for verdsetting av landbruksjord i konsekvensutred-

ninger og konseptvalgutredninger som berører dyrket mark skal gjennomgås. Selv om vurderinger av jordvern inngår i KVVU-ene med dagens metodikk, vil Regjeringen som en del av oppfølgingen av jordvernstrategien vurdere hvordan dette hensynet blir ivaretatt.

Det eksisterer en omfattende veiledning til støtte for kommunenes arbeid både generelt i planleggingen og for å ivareta jordressursene. I tillegg til veiledning knyttet til plandelen av plan- og bygningsloven (pbl) generelt, er det utarbeidet en temaveileder «Landbruk og planlegging etter pbl». Veiledningen overfor og dialogen med kommunale og regionale planmyndigheter om hvordan hensynet til jordressursene kan ivaretas mer effektivt enn i dag, vil bli styrket. Dette vil både være tiltak rettet mot kommunene og mot øvrige aktører som kan påvirke premisene for kommunale beslutninger, for eksempel regionalt politisk nivå og regional stat.

KS vil bli trukket inn i arbeidet med å styrke veiledningen til lokale myndigheter om hvordan kommunal planlegging kan bidra effektivt til å nå nasjonale jordvernmål.

Fylkesmennene har fått i oppdrag å gjennomføre opplæringstiltak for lokalpolitikere i løpet av 2016, og det er gjennom brev fra landbruks- og matministeren understreket den viktige rollen de har som veiledere overfor kommunene i plansaker.

Kommunene har etter plan- og bygningsloven § 2-1 en plikt til å sørge for at det foreligger et oppdatert offentlig kartgrunnlag for de formål som omhandles i loven. Etter jordlova § 8 er det en generell driveplikt på jordbruksareal. Likevel finnes det eksempler på at kvaliteten på jordressursene er dårlig kartlagt og redegjort for i forbindelse med vedtak av planer som innebærer omdisponering av dyrket mark. Det arbeides for å oppnå bedre informasjon om jordressursene i kommunale arealplaner, blant annet gjennom veiledning om hvordan dette kan gjøres og utvikling av kunnskapsgrunnlag om arealressursene.

Kommunene rapporterer omdisponering av areal og nydyrking gjennom KOSTRA (Kommune-stat-rapportering). Omdisponering rapporteres på reguleringstidspunktet, noe som innebærer at statistikken ikke fanger opp faktisk nedbygging av areal. Noen reguleringsplaner blir aldri gjennomført, mens noe nedbygging skjer uten reguleringsplan og blir dermed ikke registrert. For nydyrking er det omsøkt og innvilget tilatelse som registreres, og ikke faktisk utført nydyrking. Landbruksdirektoratet i samarbeid med SSB gjør nå en vurdering av om KOSTRA

kan forbedres for å registrere faktisk nedbygging og nydyrking. NIBIO (Norsk institutt for bioøkonomi) er dessuten i gang med en utredning av bruk av flyfoto og digitale kart som grunnlag for kartlegging av arealbruksendringer i kommunene.

Som en del av regionreformen vil Regjeringen vurdere å gjøre oppfølgingen av regionale planer mer forpliktende for regionalt folkevalgt nivå og for kommunene, samt for de regionale statlige aktørene som deltar i planprosessene, jf. Meld. St. 22 (2015–2016) *Nye folkevalgte regioner – rolle, struktur og oppgaver*. Vedtak om regionale planer der jordvern er en del av premissene, kan være et aktuelt virkemiddel. Det er utarbeidet flere regionale planer med et slikt jordvernperspektiv, blant annet i Rogaland (Nord-Jæren) og Østfold. Regionale avklaringer av arealpolitikken vil kunne bidra til å beskytte de store sammenhengende landbruksarealene, samtidig som hovedtrekkene i den framtidige arealbruken blir mer forutsigbar for kommuner, utbyggere og andre aktører.

Arealavklaringer over kommunale grenser skjer best gjennom regional eller interkommunal planlegging, der staten og kommunene deltar aktivt. Byutviklingsavtaler skal være et verktøy for forpliktende samarbeid mellom staten, fylkeskommunen og kommunene om arealbruken. Arbeidet med byutviklingsavtaler er startet opp og det tas sikte på at slike avtaler i første omgang inngås for Oslo/Akershusområdet, Bergensområdet, Trondheimsområdet og Stavangerområdet. Slike avtaler kan bidra til oppfølgingen av tiltakene i handlingsprogrammet til interkommunale arealplaner og regionale planer gjennom konkretisering og forpliktelse. En slik arealstrategi med vekt på økt arealutnyttelse i disse områdene, vil samtidig gjøre det lettere å trekke langsiktige grenser for jordvernet, som sikrer de store sammenhengende landbruksarealene.

Regjeringen arbeider for at kommunereformen skal bidra til mer rasjonelle grenseinndelinger og bedre arealarronderinger på kommunalt nivå enn i dag, og derved bedre forutsetninger for å gjøre gode arealpolitiske prioriteringer hvor også jordvern hensyn hensyntas. Større kommuner vil også lettere kunne bygge opp mer solide planfaglige miljøer i kommuneadministrasjonen, noe som vil styrke mulighetene til å drive en god og framtidsrettet strategisk arealplanlegging.

Landbruksdirektoratet er gitt i oppdrag å vurdere forsterking av vernebestemmelsene i jordloven, og muligheten for å begrense og sikre åpenhet rundt opsjonsavtaler om kjøp av dyrket og dyrkbar jord for utbygging.

I arbeidet med endringer i jordlov og konsekvenslov vil det bli redegjort for regelverket knyttet til driveplikt for jordbruksarealer og situasjonen for omdisponert dyrket mark inntil arealet faktisk er bygd ned.

2.11 Samferdselsdepartementet

Kap. 1300 Samferdselsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Forvaltningen av statens eierskap i Baneservice AS ble 1. januar 2016 overført fra Samferdselsdepartementet til Nærings- og fiskeridepartementet. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på posten med 0,2 mill. kroner mot tilsvarende økning under Nærings- og fiskeridepartementet, jf. omtale under kap. 900, post 01.

Post 74 Tilskudd til Redningsselskapet

Ved behandlingen av statsbudsjettet for 2016 fattet Stortinget anmodningsvedtak nr. 320 (2015–2016), jf. likelydende vedtak nr. 102:

«Stortinget ber regjeringen vurdere behovet for økte bevilgninger til Redningsselskapet i revidert nasjonalbudsjett 2016.»

For å legge til rette for bedre sjøsikkerhet og beredskap langs norskekysten foreslår Regjeringen å øke tilskuddet til Redningsselskapet med 10 mill. kroner, som et engangstiltak i 2016.

Kap. 1310 Flytransport

Post 70 Kjøp av innenlandske flyruter, kan overføres, kan nyttes under kap. 1311, post 71

Reduksjon i utgiftene til statlig kjøp

I 2015 gjennomførte Samferdselsdepartementet anbuds konkurranse for drift av regionale flyruter i Sør-Norge for perioden 1. april 2016 til 31. mars 2020. Som følge av at enkelte strekninger er tatt ut av anbudet, samt endrede konkurransevilkår, reduseres utgiftene til statlig kjøp av flyruter med 5,3 mill. kroner i 2016. Helårseffekten er 8 mill. kroner fra og med 2017.

Flypassasjeravgiften

Det vises til beslutningen om å utsette innføring av flypassasjeravgiften til 1. juni 2016. Se omtale i kapittel 5 i Prop. 121 LS (2015–2016) *Endringer i*

skatte-, avgifts- og tollavgivninga. Bevilgningen foreslås på denne bakgrunn redusert med 10 mill. kroner.

Oppsummering

Samlet foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 15,3 mill. kroner.

Kap. 1320 Statens vegvesen

Post 23 Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m., kan overføres, kan nyttes under post 29, post 30, post 31 og post 72

Økt vedlikehold og dekkelegging i Rogaland

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen med 25 mill. kroner til å legge asfalt og øvrig vedlikehold i Rogaland.

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for drifts- og vedlikeholdsarbeider

Samferdselsdepartementet har i 2016 fullmakt til å forplikte staten for framtidige budsjettår utover gitt bevilgning for drifts- og vedlikeholdsarbeider med en samlet ramme for gamle og nye forpliktelser på 5 900 mill. kroner og en ramme for forpliktelser som forfaller hvert år på 2 500 mill. kroner, jf. Prop. 1 S (2015–2016) og Innst. 13 S (2015–

2016). Fullmakten omfatter kap. 1320 Statens vegvesen, post 23 Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m., og post 34 Kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift.

Vegdirektoratet foretok i 2015 en gjennomgang av fullmakten for 2015. Gjennomgangen viste at det var mangler i tidligere rapporteringer, og at den samlede fullmaktsrammen for gamle og nye forpliktelser ble overskredet i 2015. Den vedtatte fullmaktsrammen for 2016 er derfor også for lav. Økningen skyldes flere langsiktige kontrakter som strekker seg utover budsjettåret. Det foreslås derfor å øke den samlede rammen for gamle og nye forpliktelser til 7 200 mill. kroner, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 30 Riksveginvesteringer, kan overføres, kan nyttes under post 23, post 29, post 31 og post 72

Investerings tiltak

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 125 mill. kroner til ulike investeringstiltak på riksveger i Aust-Agder, Vest-Agder, Rogaland, Hordaland og Møre og Romsdal. Forslaget omfatter blant annet trafikksikkerhetstiltak, oppgradering av holdeplasser, rasteplasser, veglys og kryss, samt gang- og sykkelvegtiltak. Alle tiltak som inngår i forslaget framgår av tabellen nedenfor.

Tiltak	Kommune/fylke	Mill. kr
Rv 9 Storstraumen, rasteplass	Bygland/Aust-Agder	5
Rv 9 Setesdal holdeplasser/universell utforming	-/Aust-Agder	2
Rv 9 Evje, utbedring av kryss Arendalsvegen	Evje og Hornnes/Aust-Agder	2
Rv 41 Birkeland – Hynnekleiv, trafikksikkerhetstiltak	Birkenes/Aust-Agder	9
Rv 41 Heresfjorden, rasteplass	Birkenes/Aust-Agder	2
Rv 9 Grim bru, ny løsning for gang-/sykkelveg m.m.	Kristiansand/Vest-Agder	20
E39 Livold, døgnhvileplass	Lindesnes/Vest-Agder	8
E134 Skre – Førresbotn, veglys	Tysvær/Rogaland	5
E39 Førlandkrysset, undergang	Tysvær/ Rogaland	4
Rv 13 Brattlandsdalen, skredsikringstiltak	Suldal/ Hordaland	6
E134 Etne – Steine, gang- og sykkelvegtiltak	Etne/ Hordaland	9
E39 Rødkrysset, trafikksikkerhetstiltak	Sveio/ Hordaland	10

Tiltak	Kommune/fylke	Mill. kr
E39 Boravik – Grov, gang- og sykkelvegtiltak	Stord/ Hordaland	6
E39 Vestnes ferjekai, utskifting av heisbru og heistårn	Vestnes/Møre og Romsdal	20
E39 Fursetfjellet, trafikksikkerhetstiltak	Gjemnes/Møre og Romsdal	4
Rv 70 Meisingset, trafikksikkerhetstiltak	Tingvoll/Møre og Romsdal	3
E39 Lønset, veglyst	Molde/Møre og Romsdal	3
E39 Oppgradering av holdeplasser	-/Møre og Romsdal	6
E136 Oppgradering av holdeplasser	-/Møre og Romsdal	1
Sum		125

Statlig delfinansiering av Superbuss i Trondheim

I Saldert budsjett 2016 er det bevilget 300 mill. kroner til programområdetiltak langs riksveg i bymiljøavtalene på kap. 1320, post 30. Staten, Trondheim kommune og Sør-Trøndelag fylkeskommune inngikk i februar 2016 en bymiljøavtale for perioden 2016–2023. Avtalen skal godkjennes av bystyret i Trondheim, fylkestinget i Sør-Trøndelag og regjeringen før den trer i kraft.

Bymiljøavtalen for Trondheim omfatter statlig finansiering av 50 pst. av prosjektkostnadene for det fylkeskommunale kollektivinfrastrukturprosjektet omtalt som Superbuss. Det statlige bidraget fastsettes av Stortinget i de årlige budsjettene.

I bymiljøavtalen er det lagt til grunn et statlig bidrag til trinn 1 av Superbussprosjektet på 1,4 mrd. kroner i avtaleperioden. Av dette påløper 90 mill. kroner i 2016.

Midler til statlig delfinansiering av fylkeskommunale kollektivprosjekter gjennom bymiljøavtalene bevilges over kap. 1330 Særskilte transporttiltak, post 63 Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter. Det er ikke bevilget midler til Superbuss i Trondheim på denne posten i Saldert budsjett 2016.

For å dekke statens andel til Superbuss i Trondheim i 2016 foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 1320, post 30, med 90 mill. kroner mot en tilsvarende økning av bevilgningen på kap. 1330, post 63.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 35 mill. kroner.

Kap. 4322 Svinesundsforbindelsen AS

Post 90 Avdrag på lån

Avdraget på statens lån til Svinesundsforbindelsen AS skal betales to ganger i året (juni og desember). For andre halvår 2015 ble imidlertid avdraget først betalt i januar 2016. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 20 mill. kroner.

Kap. 5624 Renter av Svinesundsforbindelsen AS

Post 80 Renter

Renter på statens lån til Svinesundsforbindelsen AS skal betales to ganger i året (juni og desember). For andre halvår 2015 ble imidlertid rentene først betalt i januar 2016. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 14,7 mill. kroner.

Kap. 1330 Særskilte transporttiltak

Post 63 Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter

Det vises til omtale av bymiljøavtale for Trondheim under kap. 1320, post 30. Bevilgningen på kap. 1330, post 63 foreslås økt med 90 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1320, post 30. Utbetaling av midlene vil først skje etter at bymiljøavtalen er trådt i kraft.

Bevilgningen på posten har tidligere omfattet kun tilskudd til Fornebubanen. Det foreslås at tilskudd til Superbuss i Trondheim også bevilges på kap. 1330, post 63 og postbetegnelsen foreslås derfor endret til *Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter*.

Kap. 1350 Jernbaneverket

Post 23 Drift og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 30

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av

lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen på posten med 74,5 mill. kroner til tiltak innen vedlikehold og fornying av jernbanestrekninger i Agder-fylkene og Rogaland. Fordeling av den foreslåtte bevilgningsøkningen på posten framgår av tabellen nedenfor.

Tiltak	Fylke mv.	Mill. kr
Forebyggende vedlikehold		15,0
– Bytting av sporvekselkomponenter mv. (5 mill. kroner)	Agder-fylkene og Rogaland	
– Ombygging av stasjoneringsteder mv. (10 mill. kroner)	Hele Sørlandsbanen	
Korrektivt vedlikehold	Sørlandsbanen	10,0
Fornyng		49,5
– Signal- og føringsveger, sporvekselvarme, sviller og ombygging av godshavnen i Kristiansand (10 mill. kroner)	Agder-fylkene	
– Svillebytter, dreneringsanlegg og skogrydding mv. på Jærbanen (18,5 mill. kroner)	Rogaland	
– Massebytte, gjerding og bytte av signalutstyr (21 mill. kroner)	Agder-fylkene og Rogaland	
Sum		74,5

Post 30 Investeringer i linjen, kan overføres, kan nyttes under post 23

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av

lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen på posten med 32 mill. kroner til tiltak innen programområdet Sikkerhet og miljø. Fordeling av den foreslåtte bevilgningsøkningen på posten framgår av tabellen nedenfor.

Tiltak	Fylke	Mill. kr
Tunnelsikkerhetstiltak på Hægebostad, Kvinesheia og Sira og i Finsetunnelen	Vest-Agder og Hordaland	13
Miljøopprydding på Sørlands- og Bergensbanen	Vest-Agder, Rogaland og Hordaland	11
Planovergangstiltak	Hordaland	5
Ras- og skredfarekartlegging, Flåmsbana	Sogn og Fjordane	3
Sum		32

Kap. 1357 (Nytt) Togvedlikeholdsselskap

Post 96 (Ny) Aksjekapital

Som en del av jernbanereformen legger Regjeringen opp til å restrukturere NSB AS, jf. Meld. St. 27 (2014–2015) *På rett spor. Reform av jernbanesektoren*. Hensikten er å legge til rette for en konkurranseøytral jernbanesektor.

Regjeringen legger opp til at NSB AS' datterselskap Mantena AS skal skilles ut fra morselskapet og overføres til Samferdselsdepartementet.

Selskapets hovedvirksomhet er vedlikehold og verkstedtjenester til skinnegående kjøretøy i Norden.

Det foreslås på denne bakgrunn å bevilge 0,1 mill. kroner i aksjekapital på nytt kap. 1357, post 96 for å opprette et interimsselskap for togvedlikehold. Interimsselskapet skal forberede utskilling av Mantena AS fra NSB AS. Regjeringen legger opp til at hoveddelen av de strukturelle endringene i jernbanesektoren kan gjennomføres per 1. januar 2017.

Kap. 1358 (Nytt) Togmateriellselskap*Post 96 (Ny) Aksjekapital*

Det legges opp til å overføre persontogmateriell fra NSB AS og stille det til rådighet for togselskapene som vinner konkurranser om statlig kjøp av persontransport med tog, jf. Meld. St. 27 (2014–2015) *På rett spor. Reform av jernbanesektoren*. I Prop. 1 S Tillegg 2 (2015–2016) opplyses det at Samferdselsdepartementet vil vurdere ulike organisatoriske plasseringer av eierskapet til togmateriellet. Regjeringen mener at den mest hensiktsmessige løsningen er å legge eierskapet av materiellet til et eget selskap, eid av staten ved Samferdselsdepartementet.

Det foreslås på denne bakgrunn å bevilge 0,1 mill. kroner på nytt kap. 1358, post 96 for å opprette et interimsselskap for togmateriell. Interimsselskapet skal forberede utskilling av togmateriellet fra NSB AS. Tidspunkt for utskillingen er ikke fastsatt, men det tas sikte på at dette kan skje i 2017.

Fullmakt til restverdigaranti for togmateriell

Samferdselsdepartementet er gitt fullmakter til å gi restverdigaranti til NSB AS for togmateriellet som inngår i statens kjøp av persontransporttjenester med tog. Når togmateriellet skilles ut fra NSB AS legges det opp til at restverdigarantien følger togene. Dette innebærer at fullmakten om restverdisikring ikke lenger knyttes til eieren av togmateriellet (NSB AS), men til togmateriell som inngår i statens kjøp av persontransport med tog på kap. 1351, post 70. Dette innebærer at fullmakten til å gi restverdigaranti også vil gjelde materiell eid av togmateriellselskapet, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 1359 (Nytt) Salgs- og billetteringsselskap*Post 96 (Ny) Aksjekapital*

Regjeringen legger opp til at alle togselskapene som vinner trafikkpakker skal tilbys et felles og nasjonalt system for salg og billettering for persontransport med tog på ikke-diskriminerende vilkår, jf. Meld. St. 27 (2014–2015) *På rett spor. Reform av jernbanesektoren*. Et slikt selskap skal sørge for at passasjerene kan kjøpe togbilletter like enkelt og sømløst som i dag, også med flere tilbydere av persontogtjenester.

Det foreslås på denne bakgrunn å bevilge 0,1 mill. kroner på nytt kap. 1359, post 96 for å opp-

rette et interimsselskap for salg og billettering. Interimsselskapet skal forberede overdragelsen av salg og billettering fra NSB AS. Tidspunkt for overføring er ikke fastsatt, men det tas sikte på at dette kan skje i 2017.

Samferdselsdepartementet foreslår at selskapet også får oppgaver knyttet til drift av rutedatabase, nasjonal reiseplanlegger og elektronisk billettering for all kollektivtrafikk, jf. omtale i Samferdselsdepartementets Prop. 126 S (2015–2016) *Nokre saker om luftfart, veg, særskilde transporttiltak og jernbane*.

Fullmakt til å regnskapsføre utgifter for de tre interimsselskapene

Det vil påløpe driftsutgifter for de tre nye interimsselskapene omtalt under kap. 1357, 1358 og 1359, blant annet til styrehonorarer, revisor, rådgivning og andre forberedende arbeider. Driftsutgiftene er anslått til om lag 2 mill. kroner for togvedlikeholdsselskapet og om lag 2,5 mill. kroner for henholdsvis togmateriellselskapet og salgs- og billetteringsselskapet. Ettersom det er usikkerhet om utgiftsbehovet til interimsselskapene foreslås det ikke enkeltvis driftsbevilgninger til enhetene.

For å dekke driftsutgiftene foreslås det at Samferdselsdepartementet gis fullmakt til å utgiftsføre tilskudd til driftsutgifter for de tre interimsselskapene mot tilsvarende innsparing på kap. 1350 Jernbaneverket, post 23 Drift og vedlikehold, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 5623 Aksjer i Baneservice AS*Post 85 Utbytte*

Forvaltningen av statens eierskap i Baneservice AS ble fra 1. januar 2016 overført fra Samferdselsdepartementet til Nærings- og fiskeridepartementet. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på kap. 5623, post 85 med 8,3 mill. kroner, mot tilsvarende økning under Nærings- og fiskeridepartementet, jf. omtale under kap. 5656, post 85.

Kap. 1360 Kystverket*Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under post 45**Fjerning av eierløse blåskjellanlegg og flomopprydding*

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke

bevilgningen på posten med 12 mill. kroner til fjerning av eierløse blåskjellanlegg langs kysten av Rogaland, Hordaland og Sogn og Fjordane, og til å framskynde arbeidet med opprydding etter flom i Aurlandsfjorden.

Ompostering av midler til vedlikehold i Borg havn

I Saldert budsjett 2016 er det bevilget 10 mill. kroner til vedlikeholdstiltak i Borg havn. Tiltaket er reelt sett et farledsprosjekt som belastes kap. 1360, post 30. Det foreslås derfor å ompostere 10 mill. kroner fra post 01 til post 30.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 2 mill. kroner.

Post 30 Nyanlegg og større vedlikehold, kan overføres

Borg havn – Ørakanalen

Bevilgningen på posten foreslås økt med 15 mill. kroner til å mudre Ørakanalen ved Borg havn. Tiltaket skal sørge for ferskvannstilførsel inn i våtmarksområdet utenfor Øra i Fredrikstad.

Ompostering av midler til vedlikehold i Borg havn

Det vises til omtale under kap. 1360, post 01. Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 10 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon på post 01.

Oppsummering

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på posten med 25 mill. kroner.

Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under post 01

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen på posten med 15 mill. kroner for å anskaffe to nye arbeidsbåter til Kystverket. Arbeidsbåtene benyttes til transport av Kystverkets fagarbeidere for å utføre bygge- og vedlikeholdsoppdrag. Flere arbeidsbåter gir Kystverket økt fleksibilitet i planlegging og gjennomføring av arbeidsoppgaver.

Kap. 5618 Aksjer i Posten Norge AS

Post 85 Utbytte

I Saldert budsjett 2016 er det lagt til grunn et utbytte fra Posten Norge AS på 320 mill. kroner. Selskapets årsresultat etter skatt i 2015 er negativt med 61 mill. kroner. Reduksjonen i resultat sammenlignet med anslaget i Saldert budsjett 2016 skyldes hovedsakelig nedgangskonjunktoren i Norge, et tiltakende fall i brevmengden, samt avskrivninger og avsetninger. I tråd med gjeldende utbyttepolitikk, som tilsier et utbytte på 50 pst. av årsresultatet i konsernet etter skatt, foreslås det derfor at staten ikke tar utbytte fra Posten Norge AS i 2016. På denne bakgrunn foreslås det å redusere bevilgningen på posten med 320 mill. kroner.

Andre saker

Utbytte fra NSB AS

I Saldert budsjett 2016 er det på kap. 5611 Aksjer i NSB AS, post 85 Utbytte lagt til grunn et utbytte fra NSB AS på 595 mill. kroner. NSB AS har for regnskapsåret 2015 et resultat etter skatt og minoriteter på 2 149 mill. kroner. Økningen i resultat sammenlignet med anslaget i Saldert budsjett 2016 skyldes blant annet at inntektene fra billettsalg og eiendomsvirksomheten er høyere enn anslått, og reduserte kostnader som følge av lave energipriser.

Gjeldende utbyttepolitikk innebærer at det i utgangspunktet skal tas et utbytte på 50 pst. av konsernresultat etter skatt. Dette tilsier at inntektsbevilgningen for utbytte fra NSB AS økes til 1 074 mill. kroner for 2016. I forbindelse med jernbanereformen skal NSB AS restruktureres, og det legges opp til å opprette nye selskaper basert på utskilt virksomhet fra NSB AS, med påfølgende restrukturering av NSB AS' eksterne finansiering. Det er usikkerhet om blant annet kapitalbehov knyttet til restruktureringen. Det foreslås derfor at utbyttet fra NSB AS ikke økes utover nivået i Saldert budsjett 2016 på 595 mill. kroner.

2.12 Klima- og miljødepartementet

Kap. 1400 Klima- og miljødepartementet

Post 71 Internasjonale organisasjoner

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1400, post 71, med 20,2 mill. kroner for å dekke Norges deltakelse i EUs kjemikaliebyrå (ECHA). Byråets aktiviteter har i hovedsak vært gebyrfinansiert i

perioden 2011–2015. Fra og med 2016 vil byråets aktiviteter avhenge av tilskudd fra EU/EFTA. Som EØS-medlem er Norge forpliktet til å betale på lik linje med land i EU.

Kap. 1420 Miljødirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1420, post 01 med 1 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon under kap. 1420, post 37. Midlene skal benyttes til en prosjektlederstilling for arbeidet med skogplanting.

Det foreslås videre å øke bevilgningen med 3 mill. kroner grunnet forventet merinntekt under kap. 4420, post 01. Det foreslås samtidig å endre en merinntektsfullmakt knyttet til kap. 4420, post 01 slik at bevilgningen på kap. 1420, post 01, kan overskrides ved merinntekter istedenfor kap. 1420, post 23, jf. forslag til romertallsvedtak. Utgiftene forbundet med merinntektene føres i dag primært på kap. 1420, post 01.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen under kap. 1420, post 01 med 4 mill. kroner.

Post 21 Spesielle driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1420, post 21 med 2,2 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon under kap. 1420, post 82. Midlene skal benyttes til gjennomføring av den internasjonale Trondheimskonferansen om biologisk mangfold.

Videre foreslås det å øke bevilgningen under kap. 1420, post 21 med 7 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon under kap. 1420, post 82. Midlene benyttes til statlig arbeid med truede arter og naturtyper, og bør føres på post 21.

Totalt foreslås posten økt med 9,2 mill. kroner.

Post 22 Statlige vannmiljøtiltak

Det foreslås å øke bevilgningen med 7,5 mill. kroner på kap. 1420, post 22 til bruk på kalkingstiltak som staten selv iverksetter, mot en tilsvarende reduksjon under kap. 1420, post 70. Det har ikke kommet inn nok søknader om tilskudd til kalkingstiltak under kap. 1420, post 70 til at hele bevilgningen kan benyttes.

Videre foreslås posten økt med 6,2 mill. kroner ettersom for høyt beløp ble trukket ut fra posten ved innføringen av ordningen med nettoføring av merverdiavgift i staten.

Samlet sett foreslås posten økt med 13,7 mill. kroner.

Det foreslås i tillegg å øke bestillingsfullmakten knyttet til posten med 21,5 mill. kroner til 40,5 mill. kroner som følge av at ferdigstillingen av genbanken for laksefiskbestander i Hardangerfjorden er utsatt til 2017, jf. forslag til romertallsvedtak. Bevilgningen ble redusert med 21,5 mill. kroner i nysalderingen av 2015-budsjettet, samtidig som bestillingsfullmakten ble økt tilsvarende. Selve byggingen av genbanken starter ikke før høsten 2016, og dermed kommer ikke 21,5 mill. kroner til utbetaling før i 2017.

Post 32 Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1420, post 32 med 2,9 mill. kroner. På grunn av forsinkelser i ferdigstillingen av erstatningsoppgjør i 2015 for allerede vernede områder, ble ikke hele bevilgningen på posten benyttet i 2015. 2,9 mill. kroner i ubrukte midler ble ikke overført til 2016. Det er forventet at erstatningene kommer til utbetaling i 2016.

Post 34 Statlige erverv, nasjonalparker, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1420, post 34 med 64 mill. kroner. Erstatningsoppgjør for områder vernet i 2015 er forsinket. Dette medførte at den samlede bevilgningen til formålet i 2015 ikke ble benyttet, og deler av forpliktelsene er ventet å komme til utbetaling i 2016. 68 mill. kroner i ubrukte midler ble ikke overført til 2016.

Videre foreslås det at tilsagnsfullmakten knyttet til kap. 1420, post 34 økes med 56 mill. kroner, fra 1 mill. kroner til 57 mill. kroner, for å ha dekning for utestående tilsagn, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 37 Skogplanting, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen under kap. 1420, post 37 med 1 mill. kroner, mot en tilsvarende økning under kap. 1420, post 01 knyttet til arbeidet med skogplanting.

Post 69 Oppryddingstiltak, kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke posten med 20 mill. kroner til opprydding i

Stavanger havn. Tiltaket er ettårig, kan iverksettes raskt og er ventet å ha en sysselsettingseffekt i Stavangerområdet.

Videre foreslås det at tilsagnsfullmakten knyttet til posten økes med 6 mill. kroner, fra 151,7 mill. kroner til 157,7 mill. kroner, for å ha dekning for utestående tilsagn i forbindelse med opprydding i Sandefjord, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 70 Tilskudd til vannmiljøtiltak, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen med 7,5 mill. kroner fordi det ikke har kommet inn nok søknader om tilskudd til kalkingstiltak under kap. 1420, post 70 til at hele bevilgningen kan benyttes. Det foreslås at midlene omdisponeres til kap. 1420, post 22, til bruk på kalkingstiltak som staten selv iverksetter.

Post 71 Marin forsøpling, kan overføres

Det foreslås at posten tilføyes stikkordet «*kan overføres*» fordi utbetalingstidspunktet for noen av prosjektene det gis tilskudd til er usikker, jf. forslag til romertallsvedtak.

Post 82 Tilskudd til truede arter og naturtyper, kan overføres, kan nyttes under post 21

Det foreslås å redusere bevilgningen under kap. 1420, post 82 med 2,2 mill. kroner, mot en tilsvarende økning under kap. 1420, post 21. Midlene skal benyttes til gjennomføring av den internasjonale Trondheimskonferansen om biologisk mangfold.

Videre foreslås det å redusere bevilgningen under posten med 7 mill. kroner, mot en tilsvarende økning under kap. 1420, post 21. Midlene benyttes til statlig arbeid med truede arter og naturtyper, og bør føres på post 21.

Samlet foreslås posten redusert med 9,2 mill. kroner.

Kap. 4420 Miljødirektoratet

Post 01 Oppdrag og andre diverse inntekter

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 4420, post 01 med 3 mill. kroner grunnet forventet merinntekt, jf. kap. 1420, post 01. Det foreslås videre å endre en merinntektsfullmakt knyttet til kap. 4420, post 01 slik at bevilgningen på kap. 1420, post 01 kan overskrides ved merinntekter istedenfor kap. 1420, post 23, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 1422 Miljøvennlig skipsfart

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan nyttes under postene 60 og 70

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Det foreslås samlet å øke bevilgningene under kap. 1422 med 65 mill. kroner til klima- og miljøvennlig skipsfart. Formålet med bevilgningene er å stimulere til bygging av klima- og miljøvennlige skip i innenriks transport og spesielt utvikling og innføring av lav- og nullutslippsteknologi. Forslaget er en oppfølging av Regjeringens klimapolitikk hvor miljøvennlig skipsfart er et prioritert innsatsområde, og Regjeringens arbeid med å stimulere til grønn konkurransekraft. Kap. 1422, post 21 foreslås økt med 4 mill. kroner til ekstern bistand knyttet til utforming av ordningene. Ettersom ordningene er under utvikling og det er noe usikkerhet knyttet til bevilgningsbehovet under de ulike postene, foreslås stikkordet «*kan nyttes under*» gjensidig tilført post 21, 60 og 70.

Post 60 (Ny) Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, kan nyttes under postene 21 og 70

Det foreslås å bevilge 20 mill. kroner til fylkeskommuner og kommuners arbeid med utvikling og innføring av lav- og nullutslippsteknologi i feragesektoren og i andre rutegående samband. Formålet med ordningen er å stimulere til økt bruk av klima- og miljøvennlige skip. Ordningen er under utvikling.

Post 70 (Ny) Tilskudd til private, kan nyttes under postene 21 og 60

Det foreslås å bevilge 41 mill. kroner til utvikling og innføring av lav- og nullutslippsteknologi i innenriks skipsfart. Ordningen skal i første rekke rettes mot aktører innenfor maritim næring, slik som rederier, verft og utstysleverandører. Formålet med ordningen er å stimulere til bygging av klima- og miljøvennlige skip. Ordningen er under utvikling.

Kap. 1429 Riksantikvaren

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1429, post 01 med 1,7 mill. kroner for å dekke uforut-

sette driftsutgifter, mot en tilsvarende samlet reduksjon under kap. 1429, post 71, 72 og 74.

Post 71 Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen under kap. 1429, post 71 med 1 mill. kroner, mot en tilsvarende økning under kap. 1429, post 01.

Post 72 Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen under kap. 1429, post 72 med 0,4 mill. kroner, mot en tilsvarende økning under kap. 1429, post 01.

Post 73 Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1429, post 73 med 5 mill. kroner til brannsikring av stavkirker.

Post 74 Tilskudd til fartøyvern, kan overføres

Det foreslås å redusere bevilgningen under kap. 1429, post 74 med 0,3 mill. kroner, mot en tilsvarende økning under kap. 1429, post 01.

Kap. 1471 Norsk Polarinstitutt

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

Det foreslås å øke bevilgningen under kap. 1471, post 21 med 2 mill. kroner for å dekke tap av utstyr som følge av ekstremvær på forskningsstasjonen Troll i Antarktis.

Kap. 1481 Klimakvoter

Post 22 Kvotekjøp, generell ordning, kan overføres

På grunnlag av Stortingets behandling av Prop. 20 S (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2015 under Klima- og miljødepartementet*, ble det åpnet for at Norge i 2015 kunne gi tilsagn om 25 mill. USD til Verdensbankens nye fond, Transformative Carbon Asset Facility (TCAF). Fullmakten ble gitt ved at henvisningene til Kyotomekanismene utgikk fra fullmakten for kvotekjøp. Fullmakten ble imidlertid ikke utnyttet i 2015, og det foreslås derfor tilsvarende endring for 2016.

TCAF skal levere målbare resultater i form av kvoter som bidragsyttere eventuelt kan bruke til å

oppfylle forpliktelser under den nye klimaavtalen for perioden etter 2020. Norge har et potensielt behov for klimakvoter etter 2020. Dersom en løsning om felles oppfyllelse med EU ikke fører fram, vil målet om minst 40 pst. utslippsreduksjon i 2030 sammenlignet med 1990 være Norges forpliktelse. Målet er betinget av tilgang på fleksible mekanismer under Parisavtalen og en godskrivning av vår deltakelse i EUs kvotesystem som bidrag til å oppfylle forpliktelsen.

Fullmakten for 2016 har en henvisning til «Kyotomekanismene». De fleksible mekanismene under Parisavtalen er ikke knyttet til Kyotoavtalen. Det foreslås derfor å endre fullmakten ved å ta ut henvisningen til «Kyotomekanismene», jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak

Post 73 Klima- og skogsatsingen, kan overføres

Utbetalinger til Karbonfondet under Verdensbanken

Klima- og skogsatsingen betaler for verifiserte utslippsreduksjoner fra avskoging bl.a. gjennom å bidra til multilaterale fond. Ved Stortingets behandling av Prop. 20 S (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2015 under Klima- og miljødepartementet* ble det gitt fullmakt til å utbetale midler til *Forest Carbon Partnership Facility Carbon Fund*, administrert av Verdensbanken. Det norske bidraget er begrenset oppad til 1,1 mrd. kroner, hvorav 510 mill. kroner ble utbetalt i 2015. Ved utbetaling til Verdensbankens Karbonfond er det nødvendig med unntak fra Stortingets vedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger. Det er behov for en tilsvarende fullmakt i 2016 som i 2015 for å kunne utbetale resterende midler til Verdensbanken, jf. forslag til romertallsvedtak. Størrelsen på utbetalingen vil avhenge av framdrift og behov i fondet, samt framdrift i de andre prosjektene Klima- og skogsatsingen finansierer.

Kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak

Post 73 Klima- og skogsatsingen, kan overføres

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Klima- og skogsatsingen har som mål å utvikle samarbeidet med privat sektor for å bidra til bærekraftig og avskogingsfri råvareproduksjon (jf. Prop. 1 S (2015–2016) for Klima- og miljødepartementet). For å nå satsingens mål om utslippsreduksjoner fra tropisk skog samtidig som etter-

spørselen etter mat, fôr, fiber og energi øker, må offentlig sektor søke å tilrettelegge for at produksjonen av slike varer skjer på en bærekraftig og avskogingsfri måte.

En hindring for private investeringer i bærekraftig og avskogingsfri råvareproduksjon er at risikoen i slike investeringer vurderes å være for høy. Offentlig sektor kan bidra til å redusere risiko i produksjon av slike råvarer. Klima- og skogsatsingen gjør allerede dette bl.a. gjennom bilaterale samarbeid der skogland forplikter seg til å etablere og implementere strategier og forvaltningsregimer for å hindre avskoging. Uprøving av nye, mer bærekraftige forretningsmodeller, til dels under krevende politiske og forretningsmessige forhold, vil likevel kunne vurderes som så risikofylt at investeringer uteblir. I tråd med kriteriene for kap. 1482, post 73 vil det kunne utbetales tilskudd til private aktører for å direkte redusere investors risiko knyttet til investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon, jf. Prop. 20 S (2015–2016) *Endringer i statsbudsjettet 2015 under Klima- og miljødepartementet*. Utbetalinger til slike prosjekter vil utgjøre en liten del av klima- og skogsatsingens portefølje og prosjektene skal evalueres underveis. Det kan være et skjønsspørsmål hva som anses som tidspunktet for behov for tilskudd ved slike utbetalinger. Det kan derfor i enkelte tilfeller være nødvendig med unntak fra Stortingets vedtak av 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger, jf. forslag til romertallsvedtak.

Kap. 4481 Salg av klimakvoter

Post 01 Salgsinntekter

Det foreslås å redusere bevilgningen under kap. 4481, post 01 med 427,6 mill. kroner som følge av oppdaterte anslag for salgsinntekter. Nedgangen skyldes i hovedsak lavere kvotepris.

Andre saker

Oppfølging av anmodningsvedtak – Handlingsplan om miljøgifter

Ved behandlingen av innstilling fra energi- og miljøkomiteen (Innst. 146 S (2014–2015), jf. Dok. 8:87 S (2013–2014) og Dok. 8:104 S (2013–2014), fattet Stortinget 3. februar 2015 vedtak nr. 382:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide en handlingsplan for en giftfri hverdag. Handlingsplanen må inkludere tiltak mot miljøgifter både nasjonalt og internasjonalt, tiltak for økt tilsyn

og kontroll, forbrukerinformasjon og bransjedialog.»

Regjeringen la 15. desember 2015 frem handlingsplanen «Et miljø uten miljøgifter – Handlingsplan for å stanse utslipp av miljøgifter».

Norge har et nasjonalt mål om at «utslipp og bruk av miljøgifter kontinuerlig skal reduseres i den hensikt å stanse utslippene innen 2020». De prioriterte miljøgiftene som omfattes av 2020-målet – prioritetslisten – omfatter nå over 30 stoffer eller stoffgrupper som til sammen representerer over 350 enkeltstoffer. Handlingsplanen danner rammen for myndighetenes videre arbeid frem mot 2020-målet for miljøgifter og redegjør for de viktigste prioriteringene i arbeidet med miljøgifter framover.

Handlingsplanen omfatter forskning og overvåking, arbeidet med felleseuropeisk og global regulering av miljøgifter, og regulering av nasjonale utslipp. Den omfatter videre miljøgifter i produkter, og næringslivets og forbrukernes rolle, inkludert omtale av forbrukerinformasjon og muligheter for videre bransjedialog. Mulige tiltak for å få mindre miljøgifter fra avfall blir også redegjort for. En viktig del av handlingsplanen er videre omtalen av tilsyn og kontroll med at regelverket om miljøgifter overholdes. Tilsyn og kontroll av miljøgifter i forbrukerprodukter er høyt prioritert, og arbeidet er ytterligere forsterket i 2016.

Regulering av miljøgifter og innholdsdeklarasjon for produkter

Ved behandlingen av innstilling fra energi- og miljøkomiteen (Innst. 146 S (2014–2015), jf. Dok. 8:87 S (2013–2014) og Dok. 8:104 S (2013–2014), fattet Stortinget 3. februar 2015 vedtak nr. 383:

«Stortinget ber regjeringen arbeide for raskest mulig internasjonal regulering og forbud mot de farligste ikke-regulerte giftstoffene i produkter tilgjengelig i Norge, basert på oppdaterte faglige anbefalinger fra Miljødirektoratet. I tillegg bes regjeringen om å arbeide internasjonalt for at alle produkter som inneholder skadelige kjemikalier, skal ha en innholdsdeklarasjon som viser hvilke stoffer og mengden av disse som produktene inneholder.»

I Meld. St. 15 (2015–2016) *Anmodnings- og utredningsvedtak i stortingssesjonen 2014–2015*, står det at «Regjeringen vil redegjøre for oppfølging av vedtaket i RNB 2016». Regjeringen legger imidler-

tid opp til at Klima- og miljødepartementet kommer tilbake med en grundig redegjørelse i statsbudsjettet for 2017.

Overføring av nasjonalt pilegrimssenter til Kulturdepartementet

Nasjonalt pilegrimssenter (NPS) er del av den statlige pilegrimssatsingen. Senteret er lokalisert i Trondheim og har fire ansatte. NPS er organisatorisk tilknyttet Riksantikvaren og i hovedsak finansiert med midler fra Nærings- og fiskeridepartementet, Klima- og miljødepartementet og Kulturdepartementet. NPS forvalter i tillegg et driftstilskudd til fem regionale pilegrimssentre langs pilgrimsleden til Nidaros.

Det foreslås at virksomheten og finansieringen av NPS overføres til Kulturdepartementet ved Nidaros domkirkes restaureringsarbeider (NDR) fra 1. juli 2016. Endringen er tatt hensyn til ved oppnevning av nytt styre for NDR fra 2016.

Overføring av budsjettmidlene fra de andre departementene til Kulturdepartementet vil bli foreslått i statsbudsjettet for 2017.

Utsatt endring i personavgiften for laksefiske med garnredskaper i sjøen

I Prop. 1 S (2015–2016) for Klima- og miljødepartementet ble det redegjort for at personavgiften for laksefiske med garnredskaper i sjøen blir erstattet med en avgift per redskap fra og med 2016. I ettertid har Sametinget bedt om en konsultasjon om denne endringen, og Klima- og miljødepartementet har i lys av dette kommet til at avgiftsomleggingen bør utsettes. Dette innebærer at innretningen og nivået på avgiften for 2015 videreføres i 2016. Personavgiften for fiske med faststående redskap i sjøen med sesongstart før 1. juli får således en årsavgift på 616 kroner, mens satsen for de som har fiskestart etter 1. juli blir 374 kroner. Sjølaksefiskerne er gjennom Miljødirektoratet allerede orientert om at avgiftsomleggingen er utsatt og at innretningen og nivået på avgiften fra 2015 videreføres i 2016.

Utsettelsen forventes ikke å få konsekvenser for budsjetterte inntekter til Statens fiskefond, og det foreslås derfor heller ingen endringer i vedtatte bevilgninger tilknyttet fondet.

2.13 Finansdepartementet

Kap. 20 Statsministerens kontor

Post 01 Driftsutgifter

Fra 1. mai 2016 ble biltjenestene i Utenriksdepartementet og Forsvarsdepartementet innlemmet i Regjeringens biltjeneste. Lønnsutgifter til biltjenesten føres på kap. 20 Statsministerens kontor, mens øvrige utgifter føres på kap. 21 Statsrådet. Økt utgiftsbehov på kap. 20 og kap. 21 dekkes ved tilsvarende reduksjoner på kap. 100 Utenriksdepartementet, post 01 og kap. 1700 Forsvarsdepartementet, post 01.

Det foreslås at bevilgningen på kap. 20, post 01 økes med 3,3 mill. kroner.

Kap. 21 Statsrådet

Post 01 Driftsutgifter

Endringer i Regjeringens biltjeneste øker utgiftsbehovet på kap. 21, post 01 med 1,1 mill. kroner.

I statsråd 16. desember 2015 ble det gjort endringer blant Regjeringens medlemmer og øvrig politisk ledelse. Som følge av endringene skal det utbetales lønn til fire flere politikere enn lagt til grunn i saldert budsjett. Dette gir en merutgift på 4,2 mill. kroner.

Endringene blant Regjeringens medlemmer og øvrig politisk ledelse ga også engangsutgifter på 3 mill. kroner. Utgiftene er knyttet til fratredelsesytelser for avgåtte politikere og installering og demontering av sikkerhetsutstyr.

Samlet foreslås det å øke bevilgningen på kap. 21, post 01 med 8,3 mill. kroner.

Kap. 24 Regjeringsadvokaten

Post 01 Driftsutgifter

I Prop. 34 S (2015–2016) *Ny saldering av statsbudsjettet 2015*, ble det opplyst om et behov for tilleggslokaler for å gi plass til bemanningsøkning ved Regjeringsadvokatembetet. Ved behandlingen av proposisjonen, jf. Innst. 150 S (2015–2016), ble det gitt fullmakt til å inngå leiekontrakt for tilleggslokaler. I Saldert budsjett 2016 er det ikke tatt høyde for utgifter til større lokaler. Det ble i stedet varslet at Regjeringen ville komme tilbake til Stortinget med forslag om bevilgningsøkning når utgiftene til tilleggslokaler er utredet nærmere.

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 24, post 01, med 16,5 mill. kroner. Av dette gjelder 1,7 mill. kroner husleie, 7 mill. kroner kostnader til

ombygging mv., 6,9 mill. kroner lønn til nyansatte og 0,9 mill. kroner andre driftskostnader.

Kap. 3024 Regjeringsadvokaten

Post 01 Erstatning for utgifter i rettsaker

Inntekter fra tilkjente saksomkostninger i sivile saker med Regjeringsadvokaten som prosessfullmektig føres på kap. 3024, post 01. Det er usikkert hva de samlede inntektene på posten vil bli. I 2014 og 2015 ble det regnskapsført hhv. 16,2 mill. kroner og 21,9 mill. kroner. På denne bakgrunn foreslås bevilgningen for 2016 økt med 3,2 mill. kroner fra 14,8 mill. kroner, til 18 mill. kroner.

Kap. 41 Stortinget

Stortingets presidentskap har formidlet følgende bevilgningsendringer på kap. 41 Stortinget:

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 3 mill. kroner for å dekke merbehov på post 73 og post 74. Det vises til omtale nedenfor.

Post 73 Kontingenter, internasjonale delegasjoner

Som følge av økt kontingentbidrag til Nordisk råd og andre internasjonale delegasjoner, samt en svakere norsk krone, foreslås det at bevilgningen på post 73 økes med 1,5 mill. kroner.

Post 74 Reisetilskudd til skoler

Skoleklasser som skal besøke «MiniTinget» eller «2050 – Valget er ditt» har siden 1.1.2014 kunnet søke om reisestøtte hvis de har lang reisevei. Det har siden vært en økning i antall søkere til støtteordningen. Det foreslås derfor at bevilgningen på posten økes med 1,5 mill. kroner.

Kap. 3041 Stortinget

Stortingets presidentskap har formidlet følgende bevilgningsendringer på kap. 3041 Stortinget:

Post 01 Salgsinntekter

På bakgrunn av økte salgsinntekter i Stortingets kafeteriaer i 2015 foreslås det at bevilgningen for 2016 økes med 0,7 mill. kroner.

Post 03 Leieinntekter

Stortingets eiendom i Parkveien 17 i Oslo har vært leid ut de siste årene. På grunn av større oppussingsarbeider har leietaker sagt opp avtalen. Det foreslås derfor at bevilgningen reduseres med 0,7 mill. kroner.

Kap. 1600 Finansdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Norge er forpliktet til å etablere et register for offentlig støtte innen 1. juli 2016. Det legges opp til at utgiftene i 2016 skal deles mellom Finansdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Olje- og energidepartementet, Kunnskapsdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet. For å dekke Finansdepartementets andel av utgiftene foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 1600, post 01 med 2,8 mill. kroner, mot tilsvarende økning under 1 kap. 904 Brønnøysundregistrene, post 21 Spesielle driftsutgifter. Det vises til nærmere omtale om saken under Nærings- og fiskeridepartementet kap. 904, post 21.

Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres

På grunn av blant annet lavere utredningsbehov enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016 foreslås bevilgningen på post 21 redusert med 5,1 mill. kroner. Reduksjonen motsvares av forslag om bevilgningsøkninger under kap. 1602 Finanstilsynet, post 01 (2 mill. kroner) og kap. 1610 Tolletaten, post 01 (3,1 mill. kroner). Det vises til omtalen under disse kapitlene.

Kap. 1602 Finanstilsynet

Post 01 Driftsutgifter

Finanstilsynet betaler bidrag til elleve internasjonale organisasjoner, der nivået på bidragene er fastsatt i utenlandsk valuta. Valutakursutviklingen gjør at utgiftene til bidragene øker målt i norske kroner.

Utgiftene til klagenemnda for revisor- og regnskapsførersaker betales av Finanstilsynet. I 2016 forventes det nå høyere utgifter til klagenemnda enn lagt til grunn i saldert budsjett.

Samlet foreslås det at bevilgningen på kap. 1602, post 01 økes med 2 mill. kroner.

Kap. 1605 Direktoratet for økonomistyring*Post 01 Driftsutgifter*

DFØ overtok 1. mars 2016 ansvaret for forvaltningen av utredningsinstruksen fra Kommunal og moderniseringsdepartementet. Dette gir økte utgifter på 0,4 mill. kroner som motsvares av tilsvarende reduksjon på kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet, post 01. De resterende 30,1 mill. er knyttet til en tilsvarende inntektsøkning, jf. omtalen under kap. 4605, post 01 nedenfor.

Samlet foreslås bevilgningen på kap. 1605, post 01 økt med 30,5 mill. kroner.

Kap. 4605 Direktoratet for økonomistyring*Post 01 Økonomitjenester*

Det meste av inntektene på kap. 4605, post 01 gjelder DFØs viderefakturering av utgifter i forbindelse med elektronisk fakturabehandling, programvarevedlikehold og teknisk drift av lønnsystemer. Et økende antall kunder overflyttes fra en ordning med belastningsfullmakt for DFØ til fakturering fra DFØ. Dette vil øke inntektene og medfører en tilsvarende økning av utgiftene på kap. 1605, post 01.

Det foreslås derfor at bevilgningen på kap. 4605, post 01, økes med 30,1 mill. kroner.

Inntektsøkningen er midlertidig og begrenset til 2016. Det legges opp til at DFØ fra og med 2017 vil motta rammeoverføringer fra de aktuelle departementene.

Kap. 1610 Tolletaten*Post 01 Driftsutgifter*

Fra 1. januar 2017 skal innførselsmerverdiavgift for alle registrerte merverdiavgiftspliktige innbrettes og betales i det innenlandske merverdiavgiftssystemet under Skatteetaten. Beregningsgrunnlaget for avgiften skal fortsatt oppgis i tolldeklarasjonen.

Omleggingen fra dagens ordning der avgiften betales ved innførsel eller kort tid etter forutsetter systemutvikling og ny IT-infrastruktur i Tolletaten. De samlede kostnadene er beregnet til om lag 15 mill. kroner. Behovet for 2016 er 10 mill. kroner, mens 5 mill. kroner ble gitt som en tilleggsbevilgning for 2015 ved behandlingen av Prop. 119 S

(2014–2015) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2015.*

Det foreslås å øke bevilgningen på kap. 1610, post 01 med 10 mill. kroner. Utgiftsøkningen foreslås dekket inn gjennom tilsvarende utgiftsreduksjoner, jf. forslag om bevilgningsreduksjoner på kap. 1600 Finansdepartementet, post 21 (3,1 mill. kroner) og kap. 1618 Skatteetaten, post 22 (6,7 mill. kroner) og post 70 (0,2 mill. kroner).

Kap. 1618 Skatteetaten.*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen foreslås redusert med 11 mill. kroner knyttet til en tilsvarende inntektsreduksjon på kap. 4618, post 03. Det vises til omtalen under kap. 4618, post 03.

Post 22 Større IT-prosjekter, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med totalt 62,4 mill. kroner. Reduksjonen gjelder flere prosjekter:

EDAG-prosjektet

Prosjektet Elektronisk dialog med arbeidsgivere (EDAG-prosjektet) som ledet frem til a-meldingen, ble formelt avsluttet i 2015. Det gjenstår likevel en del avsluttende aktiviteter i 2016 innenfor rammen av prosjektformålet. På bakgrunn av lavere behov i 2016 enn tidligere antatt foreslås det å redusere utgiftene med 14 mill. kroner. En ytterligere reduksjon vil bli vurdert ifm. nysalderingen av statsbudsjettet for 2016.

MAG-prosjektet

Prosjektet for modernisering av grunnlagsdata (MAG-prosjektet) avsluttes våren 2016. På bakgrunn av lavere behov i 2016 enn tidligere antatt reduseres utgiftene på post 22 med 15 mill. kroner nå. En ytterligere reduksjon vil bli vurdert ifm. nysalderingen.

SAFIR-prosjektet

I bevilgningen til nytt system for avgiftsforvaltning (SAFIR-prosjektet) ligger det inne en avsetning til uforutsette forhold, som det ikke vil være behov for i 2016. Dette reduserer utgiftene på posten med 8,2 mill. kroner.

SOFUS-prosjektet

I bevilgningen til modernisering av systemene for forskuddsutskriving og skatteberegning (SOFUS-prosjektet) ligger det inne en avsetning til uforutsette forhold, som det ikke vil være behov for i 2016. Dette reduserer utgiftene på posten med 17 mill. kroner

Innloggingsløsning skattelister

Ved innføringen av ny ordning for offentliggjøring av skattelister ble det bevilget 10,5 mill. kroner til utvikling av en innloggingsløsning. Det vises til omtale i Prop. 120 S (2010–2011) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2011*. Det er tidligere lag til grunn at 1,5 mill. kroner til prosjektet ville bli benyttet i 2016. Det viser seg ikke å være behov for dette i 2016, og dette reduserer bevilgningsbehovet på posten med tilsvarende beløp.

Mindre utviklingstiltak

Det er gjennomført mindre utviklingstiltak der utgiftene er blitt lavere enn forventet. Dette reduserer utgiftene på posten med 6,7 mill. kroner.

Post 70 Tilskudd

Skatteetaten gir tilskudd til Norsk senter for skatdeforskning ved Norges Handelshøgskole. Avtalt tilskudd er 3 mill. kroner, men bevilgningen er på 3,2 mill. kroner. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 0,2 mill. kroner.

Kap. 4618 Skatteetaten*Post 01 Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr*

På kap. 4618 Skatteetaten har det etter hvert skjedd en forskyvning av inntekter fra post 01 Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr til post 05 Gebyr for utleggsforretninger på grunn av økt bruk av særnamsmannskompetansen. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 3 mill. kroner, mens bevilgningen på post 05 foreslås økt tilsvarende.

Post 03 Andre inntekter

På kap. 4618, post 03 Andre inntekter, føres diverse inntekter og refusjoner fra andre statsorganer. Inntektene fra trykningsoppdrag og porto-refusjoner har de siste årene falt. Reduksjonen

antas varig. Inntektsnivået i 2015 (36,2 mill. kroner) anses som mer realistisk enn bevilgningen i Saldert budsjett 2016 på 46,3 mill. kroner. Bevilgningen foreslås derfor redusert med 11 mill. kroner, til 35,3 mill. kroner. Inntektsreduksjonen følges av en tilsvarende utgiftsreduksjon på kap. 1618, post 01.

Post 05 Gebyr for utleggsforretninger

Bevilgningen foreslås økt med 3 mill. kroner. Det vises til omtale under post 01.

Post 89 Overtredelsesgebyr

På post 89 føres inntekter fra gebyrer som ilegges arbeidsgivere som ikke kan legge frem oppdatert personalliste. Gebyrordningen ble innført fra og med 2014. På grunn av kort erfaring med ordningen er det usikkerhet om hvor store inntekter som bør forventes. Ettersom de regnskapsførte inntektene på posten i 2015 var på 13,7 mill. kroner, foreslås bevilgningen på posten økt med 8,6 mill. kroner, fra 4,4 mill. kronertil 13 mill. kroner.

Kap. 2309 Tilfeldige utgifter*Post 01 Driftsutgifter*

Bevilgningen på kap. 2309, post 01 er motpost til tilleggsbevilgninger til blant annet forhandlinger hvor staten er part, herunder lønnsoppgjøret for statsansatte, takstoppgjøret for privatpraktiserende leger, fysioterapeuter og psykologer og regulering av godtgjørelsen til vernepliktige, og til uforutsette utgifter.

Bevilgningsbehovet til inntektsoppgjør mv. er usikkert og avhenger av utfallet av lønnsforhandlingene. I lys av at lønnsvekstanslaget for 2016 nå er lavere enn lagt til grunn i Saldert budsjett 2016, foreslås bevilgningen på kap. 2309, post 01 redusert med 225 mill. kroner.

Kap. 4620 Statistisk sentralbyrå*Post 02 Oppdragsinntekter*

På kap. 1620 Statistisk sentralbyrå, post 21 Spesielle driftsutgifter, og kap. 4620 Statistisk sentralbyrå, post 02 Oppdragsinntekter, budsjetteres brukerfinansierte oppdrag. Utgifter og inntekter budsjetteres likt. Fordi merverdiavgift på utgifter til slike oppdrag belastes kap. 1633 Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift, post 01, budsjetteres inntektsposten likevel høyere enn inntektsposten.

Anslått merverdiavgiftsbetaling utgjør differansen.

Budsjettert forskjell for 2016 på nærmere 3,3 mill. kroner ble anslått på grunnlag av regnskapstall for 2014. På bakgrunn av regnskapstall for 2015 forventes inntektene fra merverdiavgiftsbetaling å bli 6,9 mill. kroner.

Det foreslås på denne bakgrunn at inntektsbevilgningen økes med 3,6 mill. kroner.

Kap. 5309 Tilfeldige inntekter

Post 29 Ymse

På dette kapitlet inntektsføres uforutsette inntekter det ikke er naturlig å føre under andre kapitler. I Saldert budsjett 2016 er det på kap. 5309, post 29 bevilget 150 mill. kroner. Blant annet i lys av regnskapsførte inntekter i første kvartal 2016 foreslås bevilgningen økt med 100 mill. kroner, til 250 mill. kroner.

Kap. 5351 Overføring fra Norges Bank

Post 85 Overføring

Ifølge retningslinjer for Norges Banks årsoppgjørdisposisjoner skal eventuelt overskudd avsettes til bankens kursreguleringsfond inntil fondet utgjør en viss størrelse av bankens innenlandske og utenlandske aktiva som innebærer en kursrisiko for banken. Et eventuelt overskudd etter avsetninger til kursreguleringsfondet settes i et overføringsfond. Ifølge retningslinjene skal det ved hvert årsoppgjør foretas en overføring fra overføringsfondet til statskassen med et beløp svarende til en tredel av innstående midler i overføringsfondet.

I Norges Banks årsmelding for 2015, fremlagt 9. mars 2016, er overføringen fastsatt til 26 588,8 mill. kroner. I Saldert budsjett 2016 er overføringen anslått til 14 800 mill. kroner. Det foreslås derfor at bevilgningen på kap. 5351 Overføring fra Norges Bank, post 85 Overføring økes med 11 788,8 mill. kroner.

Kap. 5491 Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift

Post 30 Avskrivninger

På denne posten inntektsføres summen av avskrivninger på statens kapital som bevilges på underpost 3 i statens forretningsdrift (kap. 2445–2490). På bakgrunn av endringer på disse under-

postene foreslås bevilgningen på kap. 5491, post 30 redusert med 3,1 mill. kroner.

Kap. 5501 Skatter på formue og inntekt

Post 70 Trinnskatt, formuesskatt mv.

Det vises til forslag om at trinnskattens trinn 1 og 2 skal inngå ved beregning av skatt etter skattebegrensingsregelen. Se omtale i kapittel 8 i Prop. 121 LS (2015–2016) *Endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivinga*. Bevilgningen foreslås på denne bakgrunn redusert med 7 mill. kroner.

Kap. 5561 Flypassasjeravgift

Post 70 Flypassasjeravgift

Det vises til beslutningen om å utsette innføring av flypassasjeravgiften til 1. juni 2016. Se omtale i kapittel 5 i Prop. 121 LS (2015–2016) *Endringer i skatte-, avgifts- og tollovgivinga*. Bevilgningen foreslås på denne bakgrunn redusert med 260 mill. kroner.

Kap. 5603 Renter av statens kapital i statens forretningsdrift

Post 80 Renter av statens faste kapital

På denne posten inntektsføres summen av renter av statens kapital som bevilges på underpost 4 i statens forretningsdrift (kap. 2445–2490). På bakgrunn av endringer på disse underpostene foreslås bevilgningen på kap. 5603, post 80 redusert med 1,6 mill. kroner.

Andre saker

Anskaffelse av ny skanner til Tolletaten

Det er avsatt midler på kap. 1610 Tolletaten, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold til tilpasninger av (daværende) Toll- og avgiftsetatens IT-systemer til nytt Autosys i Statens vegvesen. Autosys-prosjektet er betydelig forsinket. Deler av avsetningen ble derfor senere omdisponert til andre formål i etaten. Da ansvaret for bl.a. motorvognavgiftene nå er overført til Skatteetaten, vil gjenstående avsetning (om lag 4,8 mill. kroner) bli nyttet som delfinansiering av en ny CT-skanner. En slik skanner representerer den mest moderne teknologien for å avdekke smugling i post- og kurersendinger, og forventes å gi betydelig effekt i denne kontrollen.

IMFs låneordninger for lavinntektsland (PRGT) – Bilateralt lån

Norge inngikk i 2010 en bilateral avtale med Det internasjonale pengefondet (IMF) om å stille inn-til 300 mill. SDR² i lån til disposisjon for IMF's spesielle ordninger for lavinntektsland (PRGT), jf. Prop. 83 S (2009–2010) og Innst. 242 S (2009–2010). IMF's administrasjon har anmodet Norge om å øke den bilaterale avtalen med 300–500 mill. SDR.

En økning i det norske lånet med 300 mill. SDR vil bety et samlet norsk lånebidrag til PRGT-ordningene på 600 mill. SDR. Låneordningen er utformet slik at tilbakebetalte midler ikke kan lånes ut på nytt. Avdragene på utlånene fra låneavtalen som ble inngått med IMF i 2010 er begynt å komme inn. Norges samlede utestående lån til PRGT vil dermed starte lavere enn lånerammen på 600 mill. SDR og deretter avta gradvis etter hvert som ytterligere avdrag kommer inn.

Den administrative oppfølgingen av låneavtaler med IMF skjer i hovedsak i Norges Bank. Avtalen om lån til IMF's spesielle ordninger for lavinntektsland er inngått med Staten v/Finansdepartementet som motpart. Norges Bank ivaretar Norges forpliktelser under avtalen med hjemmel i sentralbankloven § 25. Sikkerheten for långiverne i PRGT anses som svært god. PRGT har ikke hatt tap på sine utlån og har bare ett tilfelle av langvarig restanse.

Trekk under avtalen vil kreve omplassering av Norges Banks valutareserver. Kostnadene er knyttet til eventuelt merarbeid eller lavere avkastning som følge av dette. Norges Bank vurderer denne utvidelsen av låneavtalen som uproblematisk for forvaltningen av valutareservene. For en nærmere beskrivelse av Norges lån til IMF og IMF's virksomhet vises det til Finansmarkedsmeldingen 2015 (Meld. St. 29 (2015–2016)).

På denne bakgrunn foreslås det at det inngås en avtale med Det internasjonale valutafondet (IMF) om å stille lånemidler til disposisjon for IMF's låneordninger for lavinntektsland med en ramme på 300 mill. SDR, jf. forslag til romertallsvedtak.

² SDR (Special Drawing Rights) - IMF's spesielle trekkrettigheter. Verdien er et vektet gjennomsnitt av amerikanske dollar, euro, britiske pund og japanske yen. En SDR var 03.05.16 lik 1,43 USD eller 11,48 NOK.

2.14 Forsvarsdepartementet

Kap. 1700 Forsvarsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 21 mill. kroner mot en tilsvarende inntektsøkning, jf. omtale under kap. 4700, post 01. Forslagene gjelder brukerbetalinger og forvaltning av Nasjonalt begrenset nett samt husleie fra Statsministerens kontor.

Videre foreslås bevilgningen økt med 6,7 mill. kroner til sikringstiltak i forbindelse med at Statsministerens kontor flyttet inn i deler av Forsvarsdepartementets lokaler på Akershus festning. Beløpet foreslås omdisponert fra kap. 1710, post 01. Posten foreslås videre økt med 4,7 mill. kroner til drift av et beslutningsstøtte- og loggføringssystem. Bevilgningen til formålet har hittil vært gitt over Justis- og beredskapsdepartements budsjett. Forslaget om bevilgningsøkning motsvares av tilsvarende forslag om bevilgningsreduksjon på kap. 452, post 01 under Justis- og beredskapsdepartementet.

Videre foreslås det å øke bevilgningen med 0,7 mill. kroner til økte lønnsutgifter til stillinger i utlandet forbindelse med *Særavtale om tillegg, ytelser og godtgjørelser i utenriktjenesten* mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1725, post 01.

Posten foreslås redusert med 6,4 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1760, post 01. Midlene dekker økte husleieutgifter for Militærhospitalet på Grev Wedels plass 1 i Oslo. Posten foreslås videre redusert med 1,5 mill. kroner som følge av at biltjenestene i Forsvarsdepartementet skal slås sammen med regjeringens biltjeneste. Forslaget om bevilgningsreduksjon motsvares av et tilsvarende forslag om bevilgningsøkning på kap. 20, post 01 og kap. 21, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 25,2 mill. kroner.

Kap. 4700 Forsvarsdepartementet

Post 01 Driftsinntekter

Bevilgningen foreslås økt med 14,6 mill. kroner til viderefakturering av husleie og andre driftsutgifter ved Forsvarsdepartementets lokaler på Akershus festning. I tillegg foreslås bevilgningen økt med 6,4 mill. kroner til brukerbetaling for tilkobling til Nasjonalt begrenset nett. Inntektene motsvares av tilsvarende utgifter på kap. 1700, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 21 mill. kroner.

Kap. 1710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg

Post 01 Driftsutgifter, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 6,7 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1700, post 01. Midlene foreslås benyttet til sikringstiltak på Akershus festning som følge av at Statsministerens kontor flyttet inn i deler av Forsvarsdepartementets lokaler på Akershus festning. Bevilgningen foreslås videre redusert med 1,4 mill. kroner som følge av merbehov i forbindelse med flytting av Forsvarets materielltilsyn fra Forsvaret til Forsvarsdepartementet. I tillegg foreslås det å redusere bevilgningen med 0,7 mill. kroner på grunn av at Forsvarsdepartementets internrevisjon har overtatt driften av varslingskanalen i Forsvarsbygg. Begge reduksjonene motsvares av tilsvarende forslag om bevilgningsøkning på kap. 1719, post 01.

Det foreslås også å øke bevilgningen med 40 mill. kroner til et prosjekt i Forsvarsbygg om forhold rundt regjeringen og mulighet for effektiv krisehåndtering.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 31,2 mill. kroner.

Post 47 Nybygg og nyanlegg, kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 47

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 100 mill. kroner mot en tilsvarende bevilgningsreduksjon på kap. 1760, post 45. Økningen gjelder investeringer i eiendom, bygg og anlegg, som skal føres på kapittel 1710, post 47.

Videre foreslås det å redusere bevilgningen med 3,4 mill. kroner blant annet som følge av oppdatert utgiftsanslag for dekning av merutgifter til The bilateral Marine Corps Prepositioning Program-Norway.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 96,6 mill. kroner.

Kap. 4710 Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg

Post 47 Salg av eiendom

Bevilgningen foreslås økt med 300 mill. kroner som forventes innbetalt i 2016 i forbindelse med en tvistesak om fastsettelse av pris for avhending

av areal ved Værnes til Avinor AS. Det foreslås også å øke bevilgningen med 20,1 mill. kroner som følge av økte inntekter fra avhending av boliger.

Bevilgningen foreslås redusert med 90 mill. kroner grunnet utsatte inntekter fra salg av eiendom og redusert med 30 mill. kroner knyttet til prosjekter der kostnaden ved avhendingen har vært større enn salgssummen, blant annet som følge av miljøopprydding eller rivning.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 200,1 mill. kroner.

Forslaget til bevilgningsøkning motsvares av forslag om bevilgningsøkninger på en rekke utgiftskapitler på Forsvarsdepartementets budsjett. Dette gjelder blant annet merutgifter til etablering av den nye etaten Forsvarsmateriell og innføring av felles integrerte forvaltningssystem på kap. 1760, post 45 (77,9 mill. kroner), implementering av det nye logistikksystemet i Forsvaret på kap. 1720, post 01 (35,0 mill. kroner) samt økte driftskostnader for forsvarsgrenene på kap. 1731, 1733 og 1734, post 01 (59,5 mill. kroner).

Kap. 1716 Forsvarets forskningsinstitutt

Post 51 Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt

Bevilgningen foreslås redusert med 1,2 mill. kroner som følge av lavere investeringsbehov ved Forsvarets forskningsinstitutt enn tidligere antatt. Forslaget til bevilgningsreduksjon motsvares av et tilsvarende forslag til bevilgningsøkning på kap. 1760, post 45.

Kap. 1719 Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 9,8 mill. kroner. Av dette gjelder 3 mill. kroner oppussing av dampskipet *Hestmanden*, som motsvares av tilsvarende merinntekter, jf. omtale under kap. 4719, post 01. Videre gjelder 3 mill. kroner økte lønnsutgifter som følge av ny *Særavtale om tillegg, ytelser og godtgjørelser i utenriktjenesten*. Beløpet foreslås omdisponert fra kap. 1725, post 01. Bevilgningen foreslås også økt med 1,8 mill. kroner som følge av merbehov ved flytting av Forsvarets materielltilsyn fra Forsvaret til Forsvarsdepartementet.

Det foreslås å øke bevilgningen med 1 mill. kroner grunnet merbehov ifm. revisjon av sikkerhetsloven, og 0,8 mill. kroner knyttet til et årsverk i sentral strukturforvaltningsenhet i Forsvarssta-

ben. Økningene motsvares av en tilsvarende bevilgningsreduksjon på kap. 1719, post 43. Bevilgningen foreslås også økt med 0,7 mill. kroner som følge av at Forsvarsdepartementets internrevisjon har overtatt driften av varslingskanalen i Forsvarsbygg. Forslaget til bevilgningsøkning motsvares av et tilsvarende forslag til reduksjon på kap. 1710, post 01.

Videre foreslås bevilgningen redusert med 0,5 mill. kroner mot en tilsvarende bevilgningsøkning på kap. 1720, post 01 til prosjektstøtte til et av Forsvarets høgskoles forskningsprosjekter.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 9,8 mill. kroner.

Post 43 Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, kan overføres

Bevilgningen foreslås redusert med 1 mill. kroner knyttet til revisjon av sikkerhetsloven og 0,8 mill. kroner knyttet til et årsverk i sentral strukturforvaltningsenhet i Forsvarsstaben. Beløpene foreslås omdisponert til kap. 1719, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 1,8 mill. kroner.

Post 78 Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, kan overføres

Bevilgningen gjelder blant annet Norges bidrag til NATOs driftsbudsjetter. Som følge av valutaendringer har utgiftene til formålet blitt høyere enn tidligere ventet. Det foreslås derfor å øke bevilgningen på posten med 15 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1760, post 44.

Kap. 4719 Fellesinntekter til foretak under Forsvarsdepartementet

Post 01 Driftsinntekter

Bevilgningen på posten foreslås økt med 3 mill. kroner som følge av tilskudd fra Nærings- og fiskeridepartementet til oppussing av dampskipet *Hestmanden*. Den foreslåtte inntektsøkningen motsvares av tilsvarende forslag til bevilgningsøkning på kap. 1719, post 01.

Kap. 1720 Felles ledelse og kommandoapparat

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 46,2 mill. kroner mot en tilsvarende inntektsøkning, jf. omtale

under kap. 4720, post 01. Forslaget til bevilgningsøkning gjelder blant annet levekostnader som strøm, mat, bolig og andre kostnader til allierte styrker som påføres Forsvaret under fellesøvelsene.

Videre foreslås det å øke bevilgningen på posten med 35 mill. kroner til merutgifter ved innføring av nytt logistikkssystem i Forsvaret, samt 7,5 mill. kroner til merutgifter til omorganisering av HR-arbeid i Forsvaret. Bevilgningsforslaget motsvares av forslag til inntektsøkninger på kap. 4710, post 47.

Oppgaven til lokal koordineringsmyndighet er å støtte avdelinger med tjenester innenfor vakt og sikring, velferd, forpleining, transport, grafiske tjenester, bolig og idrett. Ved opprettelsen av den nye etaten Forsvarsmateriell (FMA) var det tenkt at oppgaven som lokal koordineringsmyndighet skulle tilfalle etaten. Etter en ny vurdering av hvilke oppgaver FMA er best egnet til å løse ble det besluttet at FMA ikke skal ta over denne oppgaven likevel, men at den beholdes av Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) på kap. 1740, post 01 og Cyberforsvaret (CYFOR) på kap. 1720, post 01. Bevilgningen på kap. 1720, post 01 foreslås derfor økt med 15,3 mill. kroner mot en tilsvarende bevilgningsreduksjon på kap. 1760, post 01. Det vises også til omtale under kap. 1740, post 01 og kap. 1760, post 01. Videre foreslås det å øke bevilgningen på posten med 6,2 mill. kroner til overføring av IKT-midler og årsverk fra Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) til Forsvarets hovedkvarter. Bakgrunnen for overføringen er et større ressursbehov hos Forsvarets hovedkvarter enn det som er lagt til grunn i Saldert budsjett. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1740, post 01.

I 2015 ble det installert en ny alarmsentral på Haakonsvern. Bevilgningen foreslås økt med 1,2 mill. kroner til drift av alarmsentralen på Haakonsvern, som motsvares av et forslag til bevilgningsreduksjon på flere driftsposter på Forsvarsdepartementets budsjett. Videre foreslås bevilgningen økt med 0,7 mill. kroner som følge av at driftsansvaret for deler av et bygg overføres til Forsvarets spesialstyrker fra FLO. Det foreslås også å øke bevilgningen med 0,6 mill. kroner til sikringstjenester i forbindelse med opprettelsen av Forsvarets spesialstyrker som egen driftsenhet i Forsvaret.

Bevilgningen foreslås økt med 1,4 mill. kroner til støtte av masterutdanning ved Naval Postgraduate School i USA, midler til opprettholdelse av planlagt aktivitet (nærmere omtalt under kap. 1740, post 01) og finansiering av et forskningspro-

sjekt ved Forsvarets høyskole. For å dekke disse merutgiftene foreslås det å redusere bevilgningen på kap. 1732, post 01 (0,5 mill. kroner) og kap. 1719, post 01 (0,5 mill. kroner) og 1740, post 01 (0,4 mill. kroner).

Bevilgningen foreslås redusert med 183,9 mill. kroner som følge av fordeling av midler til gjennomføring av fellesøvelser i 2016. Da budsjettforslaget for 2016 ble lagt fram for Stortinget, var fordelingen av utgifter til fellesøvelser ikke endelig avklart. I Saldert budsjett 2016 er derfor midlene til gjennomføring av fellesøvelser samlet på kap. 1720, post 01. Bevilgningen til fellesøvelser foreslås nå fordelt på de kapitlene hvor utgiftene påløper. Dette gjelder kap. 1731, post 01 (91,8 mill. kroner), kap. 1732, post 01 (23,5 mill. kroner), kap. 1733, post 01 (25 mill. kroner), kap. 1734, post 01 (10,6 mill. kroner) og kap. 1740, post 01 (33,0 mill. kroner).

Bevilgningen foreslås redusert med 13,1 mill. kroner som følge av overføring av Forsvarets Narkotikagruppe fra Forsvarets operative hovedkvarter til Forsvarets personell- og vernepliktsenter. Forslaget om bevilgningsreduksjon motsvares av tilsvarende forslag om bevilgningsøkning på kap. 1725, post 01. Videre foreslås bevilgningen redusert med 11,5 mill. kroner til Luftforsvarets deltakelse i NATO-operasjonen Icelandic Air Policing. Midlene foreslås omdisponert til kap. 1733, post 01. Det foreslås også å redusere bevilgningen med 5,4 mill. kroner knyttet til styrkebeskyttelse for utenlandske avdelinger under NATO-øvelsen Cold Response 2016 mot en tilsvarende økning på kap. 1734, post 01. Videre foreslås bevilgningen redusert med 4,9 mill. kroner til kurs og utdanning for Alliert kompetansesenter for operasjoner under vinterforhold, mot en tilsvarende bevilgningsøkning til formålet på kap. 1731, post 01.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 4,2 mill. kroner for å dekke merutgifter til et prosjekt om Forsvarets kompetansesenter for objektsikkerhet på kap. 1731, post 01 samt merutgifter til PhD-stipendiater ved Krigsskolen og Luftkrigsskolen på kap. 1731, post 01 og kap. 1733, post 01. Bevilgningen på posten foreslås også redusert med 1,4 mill. kroner for å dekke merutgifter til opprettelsen av den nye etaten Forsvarsmateriell på kap. 1760, post 01. Videre foreslås det å redusere bevilgningen med 1,4 mill. kroner knyttet til system- og artikkelforvaltning, mot en tilsvarende bevilgningsøkning til formålet på kap. 1760, post 01.

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med 0,7 mill. kroner mot en tilsvarende økning på kap. 1740, post 01. Utgiftene gjelder

ansettelse av nye rådgivere i Forsvarets sikkerhetsavdeling som skal gjennomføre sikkerhetsklaring av personell og til ivaretagelse av ansvar for renhold i forsvarssektoren. Bevilgningen foreslås også redusert med 0,5 mill. kroner knyttet til utgifter til drivstoff (0,2 mill. kroner), merutgifter på systemet for utsending av digitale lønns slipper (0,2 mill. kroner) og garnisonstjenester ved Ramsund orlogsstasjon (0,1 mill. kroner). Midlene foreslås omdisponert til hhv. kap. 1740, post 01, kap. 1725, post 01, og kap. 1732, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 112,8 mill. kroner.

Kap. 4720 Felles ledelse og kommandoapparat

Post 01 Driftsinntekter

Bevilgningen foreslås økt med til sammen 46,2 mill. kroner. Av økningen gjelder 36,4 mill. kroner inntekter fra allierte i forbindelse med alliert trening og øving i Norge, og 7,8 mill. kroner gjelder inntekter for fellesprosjekter ved Forsvarets høyskole. Bevilgningen foreslås videre økt med 2 mill. kroner knyttet til inntekter fra Forsvarets forskningsinstitutt. Inntektene motsvares av tilsvarende utgiftsøkning på kap. 1720, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 46,2 mill. kroner.

Kap. 1725 Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 13,1 mill. kroner som følge av overføring av Forsvarets Narkotikagruppe fra Forsvarets operative hovedkvarter til Forsvarets personell- og vernepliktsenter. Videre foreslås posten økt med 10,3 mill. kroner blant annet knyttet til økte lønnsutgifter som følge av ny *Særavtale om tillegg, ytelser og godtgjørelser i utenriks tjenesten*. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1760, post 45. Som følge av høyere husleieutgifter enn forutsatt, foreslås 10 mill. kroner omdisponert fra kap. 1710, post 47. Bevilgningen foreslås videre økt med 3,6 mill. kroner til opprettelse av en sentral enhet for strukturforvaltning. Formålet med denne enheten er å oppdatere og vedlikeholde informasjon om Forsvarets struktur og logistikk i en sentral database. Databasen utgjør en viktig informasjonskilde i flere drifts- og planleggingsprosesser. Midlene foreslås omdisponert fra flere driftsposter. Videre foreslås det å øke pos-

ten med 2,1 mill. kroner knyttet til ansettelse av nye rådgivere i Forsvarets sikkerhetsavdeling som skal gjennomføre sikkerhetsklarering av personell. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1731, post 01. Videre foreslås en omdisponering av 0,2 mill. kroner fra kap. 1720, post 01 knyttet til merutgifter til systemet for utsending av digitale lønns slipper.

Bevilgningen foreslås redusert med 4,1 mill. kroner tilknyttet merutgifter for vakt- og sikringstroppen ved 135 Luftving mot en tilsvarende økning på kap. 1733, post 01. Videre foreslås det å redusere bevilgningen med til sammen 2,1 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Forslaget til omdisponeringer er blant annet knyttet til ansvar for renhold i forsvarssektoren, drift av alarmsentralen på Haakonssvern og inndekning til utdanning av vernepliktige på Vardøhus festning.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 33,1 mill. kroner.

Kap. 1731 Hæren

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 91,8 mill. kroner som følge av fordeling av midler til gjennomføring av fellesøvelser i 2016, jf. omtale under kap. 1720, post 01. Videre foreslås det å omdisponere 13,4 mill. kroner fra kap. 1710, post 47 til opprettholdelse av planlagt aktivitet i Hæren i 2016. Bevilgningen foreslås økt med 8,3 mill. kroner til videreføring av prosjekt for Forsvarets kompetansesenter for objektsikkerhet. Kompetansesenteret har som oppgave å samordne og lage systemer og planer for å sikre verdier og objekter i Forsvaret. Bevilgningsøkningen motsvares av en tilsvarende bevilgningsreduksjon fordelt på flere driftsposter på Forsvarsdepartementets budsjett.

Bevilgningen foreslås økt med 6,2 mill. kroner som følge av en endring i grunnlaget for merverdiavgiftsreformen og fordelingen mellom Hæren og Forsvarets logistikkorganisasjon ved innføring av ordningen. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1740, post 01. Det foreslås også å øke bevilgningen med 4,9 mill. kroner til Alliert kompetansesenter for operasjoner under vinterforhold mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1720, post 01.

Bevilgningen foreslås økt med 4,2 mill. kroner til å opprettholde planlagt aktivitet. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1740, post 01 som følge av et lavere behov til oppgradering av materiell gjennom system- og artikkelforvaltningen. Videre foreslås posten økt med 1,3 mill. kroner knyttet til

PhD-stipendiat ved Krigsskolen mot tilsvarende reduksjon på kap. 1720, post 01. Bevilgningen på posten foreslås økt med 0,4 mill. kroner til utdanning av vernepliktige ved Forsvarets avdeling for kultur og tradisjon ved Vardøhus festning mot tilsvarende reduksjon på kap. 1725, post 01. Videre foreslås det å øke bevilgningen med 0,9 mill. kroner som følge av at forsyningsutgifter og leie for eiendom, bygg og anlegg (EBA) som brukes til øvelser og trening belastes forsvarsgrenene. Beløpet foreslås omdisponert fra kap. 1710, post 47.

Det foreslås å redusere bevilgningen med 19,6 mill. kroner for å dekke kjøp av reservedeler og drivstoff på kap. 1740, post 01. Ved opprettelsen av den nye etaten Forsvarsmateriell ble det lagt til grunn en effektivisering av utgiftene til materiellinvesteringer og materiellforvaltning. Effektiviseringen har imidlertid ikke vært like høy som ventet, og medfører et merbehov på kap. 1740, post 01 og 1760, post 01. Det foreslås derfor å redusere bevilgningen på kap. 1731, post 01 med 29 mill. kroner mot en tilsvarende bevilgningsøkning fordelt på kap. 1740, post 01 og kap. 1760, post 01. Bevilgningen foreslås redusert med 7,7 mill. kroner som følge av at deler av system- og artikkelforvaltningen blir bevilgningsfinansiert, jf. omtale under kap 1760, post 01. Midlene foreslås omdisponert til kap. 1760, post 01. Bevilgningen foreslås også redusert med 3,3 mill. kroner knyttet til utgifter til drivstoff mot en tilsvarende økning på kap. 1740, post 01.

Videre foreslås det å redusere bevilgningen med til sammen 4,4 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Forslaget til omdisponeringer gjelder blant annet inndekning av utgifter til ansettelse av nye rådgivere i Forsvarets sikkerhetsavdeling og drift av alarmsentralen på Haakonssvern.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 67,4 mill. kroner.

Kap. 1732 Sjøforsvaret

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 23,5 mill. kroner som følge av fordeling av midler til gjennomføring av fellesøvelser i 2016, jf. omtale under kap. 1720, post 01. Bevilgningen foreslås økt med 0,2 mill. kroner til å opprettholde planlagt aktivitet. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1740, post 01 som følge av et lavere behov til oppgradering av materiell gjennom system- og artikkelforvaltningen. Videre foreslås bevilgningen økt med 0,2 mill. kroner knyttet til garnisonstjenester ved

Ramsund orlogsstasjon mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1720, post 01.

Det foreslås å redusere bevilgningen på posten med til sammen 79,3 mill. kroner. Av dette gjelder 40 mill. kroner en ompostering av for betaling av regninger til vedlikehold av kystvaktfartøyet KV Svalbard til kap. 1790, post 01, og 25 mill. kroner omdisponering til investeringsformål på kap 1760, post 01. Den øvrige reduksjon på til sammen 14,3 mill. kroner gjelder flere mindre omdisponeringer blant annet knyttet til Forsvarets system- og artikkelforvaltning (nærmere omtalt under kap 1760, post 01), personellutgifter i Forsvarsmateriell som følge av økt tilstedeværelse med ubåt i nordområdene og dekning av utgifter til prosjekt om Forsvarets kompetansesenter for objektsikkerhet.

Samlet foreslås bevilgningen redusert med 55,4 mill. kroner.

Kap. 1733 Luftforsvaret

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 50 mill. kroner som følge av økte utgifter til importert materiell på grunn av valutaendringer. Merutgiftene foreslås dekket ved en reduksjon av bevilgningen på kap. 1760, post 45. Videre foreslås bevilgningen økt med 26,5 mill. kroner som følge av at forsyningsutgifter og leie av EBA som benyttes til øvelser og trening belastes av forsvarsgrenene. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1710, post 47. Bevilgningen foreslås også økt med 25 mill. kroner som følge av fordeling av midler til gjennomføring av fellesøvelser i 2016, jfr. omtale under kap. 1720, post 01.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 11,5 mill. kroner som følge av deltakelse i NATO-operasjonen Icelandic Air Policing og 5,5 mill. kroner for å opprettholde planlagt aktivitet i Luftforsvaret i 2016. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1720, post 01.

Bevilgningen foreslås også økt med 7,1 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Forslagene til omdisponering gjelder blant annet utgifter for vakt- og sikringstroppen ved 135 Luftving, drivstoffkjøp og merutgifter knyttet til et PhD-stipendiat ved Luftkrigsskolen.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 34,3 mill. kroner mot en tilsvarende bevilgningsøkning på kap. 1740, post 01. Forslaget til reduksjon gjelder effektiviseringsgevinster som foreslås omdisponert til kjøp av nødvendige reservedeler. Videre foreslås posten redusert med 31,7

mill. kroner knyttet til at det var forutsatt en for høy effektivisering av materiellforvaltningen ved opprettelsen av den nye materielletaten (FMA). Midlene foreslås omdisponert til kap. 1760, post 01.

Bevilgningen foreslås redusert med 29,1 mill. kroner knyttet til utgifter til drivstoff, mot en tilsvarende økning på kap. 1740, post 01. Videre foreslås bevilgningen på posten redusert med 7,3 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Dette gjelder blant annet prosjekt for Forsvarets kompetansesenter for objektsikkerhet, system- og artikkelforvaltning (nærmere omtalt under kap 1760, post 01), nye rådgivere i Forsvarets sikkerhetsavdeling samt drift av alarmsentralen på Haakonvern.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 23,2 mill. kroner.

Kap. 1734 Heimevernet

Post 01 Driftsutgifter

Det foreslås å øke bevilgningen med 13,2 mill. kroner for å opprettholde planlagt aktivitet i Heimevernet for 2016 mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1710, post 47. Videre foreslås bevilgningen økt med 10,6 mill. kroner som følge av fordeling av midler til gjennomføring av fellesøvelser i 2016, jfr. omtale under kap. 1720, post 01. Posten foreslås økt med 5,4 mill. kroner knyttet til styrkebeskyttelse for utenlandske avdelinger under NATO-øvelsen Cold Response 2016. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1720, post 01.

Bevilgningen foreslås redusert med 7,7 mill. kroner som følge av at kjøp av reservedeler og drivstoff kan føres på kap. 1740, post 01. Videre foreslås bevilgningen på posten redusert med 5,9 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Dette gjelder blant annet prosjekt for Forsvarets kompetansesenter for objektsikkerhet, system- og artikkelforvaltning (nærmere omtalt under kap 1760, post 01), nye rådgivere i Forsvarets sikkerhetsavdeling samt drift av alarmsentralen på Haakonvern.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 15,6 mill. kroner.

Kap. 1740 Forsvarets logistikkorganisasjon

Post 01 Driftsutgifter

I forbindelse med internasjonale øvelser kjøper og bruker Norges allierte drivstoff fra Forsvaret. Dette drivstoffet må erstattes for å unngå at For-

svarets reserve reduseres. Bevilgningen foreslås økt med 60,1 mill. kroner til innkjøp av drivstoff og drift av flystripe på Kjeller. Utgiftene motsvares av tilsvarende merinntekter blant annet knyttet til salg av drivstoff til allierte, jf. omtale under kap. 4740, post 01.

Bevilgningen foreslås økt med 135,4 mill. kroner til innkjøp av reservedeler, drivstoff og annet driftsmateriell. Utgiftsøkningen foreslås dekket ved bevilgningsreduksjoner på flere andre kapitler, herunder kap. 1716, post 01 (1,2 mill. kroner), kap. 1720, post 01 (0,2 mill. kroner), kap. 1731, post 01 (42 mill. kroner), kap. 1732, post 01 (3 mill. kroner), kap. 1733, post 01 (61,2 mill. kroner), kap. 1734, post 01 (8,7 mill. kroner), kap. 1790, post 01 (1,1 mill. kroner), kap. 1791, post 01 (2 mill. kroner), kap. 1792, post 01 (14 mill. kroner) og kap. 1791, post 01 (2,1 mill. kroner). Bevilgningen foreslås også økt med 33 mill. kroner som følge av fordeling av midler til gjennomføring av fellesøvelser i 2016, jf. omtale under kap. 1720, post 01.

Bevilgningen foreslås økt med 15,5 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1760, post 01, for å dekke økte leieutgifter til bygninger på Kjeller. Videre foreslås bevilgningen økt med 10,5 mill. kroner knyttet til anskaffelse av reservedeler til hovedmaterieell til NATO Response Force 2016 mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1710, post 47.

Det foreslås å overføre færre årsverk i 2016 fra materiellavdelingen i FLO til den nye etaten Forsvarsmateriell enn tidligere lagt til grunn. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 9,9 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1760, post 01. Det foreslås også å øke bevilgningen med 7,3 mill. kroner fordi oppgaven som lokal koordineringsmyndighet ikke skal overføres til FMA, men beholdes av FLO og CYFOR. Økningen motsvares av en tilsvarende reduksjon på kap. 1760, post 01. Det vises til omtale om lokal koordineringsmyndighet under kap 1720, post 01 og kap. 1760, post 01.

Videre foreslås bevilgningen på posten økt med 10,5 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Dette gjelder blant annet overtakelse av personell fra Forsvarsbygg til ivaretagelse av ansvar for renhold i forsvarssektoren, merutgifter til The Bilateral Marine Corps Prepositioning Program-Norway og et nytt stipendiatårsverk.

Bevilgningen foreslås redusert med 20,8 mill. kroner knyttet til opprettelsen av etaten Forsvarsmateriell og overføring av personell fra Forsvarets logistikkorganisasjons stab til den nye etaten. For-

slaget til bevilgningsreduksjon motsvares av et tilsvarende forslag til bevilgningsøkning på kap. 1760, post 01. Bevilgningen foreslås redusert med 6,2 mill. kroner knyttet til en endring i merverdiavgiftssatsene som ligger til grunn i utgiftsfordelingen mellom Hæren og Forsvarets logistikkorganisasjon. Midlene foreslås omdisponert til kap. 1731, post 01.

Bevilgningen foreslås redusert med 5,3 mill. kroner, ettersom behovet for oppgradering av materiell gjennom system- og artikkelforvaltningen har vært lavere enn antatt. Beløpet foreslås benyttet til drift av forsvarsgrenene og dermed omdisponert til kap. 1720, post 01 (0,2 mill. kroner), kap. 1731, post 01 (4,2 mill. kroner), kap. 1732, post 01 (0,3 mill. kroner), kap. 1733, post 01 (0,4 mill. kroner) og kap. 1795, post 01 (0,1 mill. kroner). Videre foreslås bevilgningen redusert med 4,6 mill. kroner knyttet til overføring av IKT-tjenester, jf. omtale under kap 1720, post 01. Videre foreslås bevilgningen på posten redusert med 12 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Dette gjelder blant annet ompostering av utgifter til felles integrert forvaltningssystem i Forsvaret, dekking av utgifter til kompetanseheving, prosjekt for Forsvarets kompetansesenter for objektsikkerhet samt opprettelse av sentral enhet for strukturforvaltning.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 233,4 mill. kroner.

Kap. 4740 Forsvarets logistikkorganisasjon

Post 01 Driftsinntekter

Bevilgningen foreslås økt med 55 mill. kroner knyttet til inntekter fra salg av drivstoff til allierte ifm. alliert trening og øving. Videre foreslås bevilgningen økt med 4,7 mill. kroner som følge av at oppgaven som lokal koordineringsmyndighet ikke skal overføres til FMA, men beholdes av FLO og CYFOR. Koordineringsmyndigheten har blant annet ansvar for å kreve inne leieinntekter fra private aktører som benytter rullebanen på Kjeller. Disse inntektene er budsjettet på kap. 4760, post 01, men foreslås nå ført på kap. 4740, post 01 ettersom oppgaven beholdes av FLO. Bevilgningsøkningen motsvares av en tilsvarende reduksjon på kap. 4760, post 01. Bevilgningen foreslås økt med 0,4 mill. kroner knyttet til refusjoner fra The Bilateral Marine Corps Prepositioning Program-Norway. Inntektene motsvares av tilsvarende utgifter på kap. 1740, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 60,1 mill. kroner.

Kap. 1760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 1760, post 45

I forbindelse med opprettelsen av den nye etaten Forsvarsmateriell (FMA) ble det besluttet at etaten skulle flytte inn på militærhospitalet på Grev Wedels plass. Opprettelsen av FMA har blitt dyrere enn tidligere antatt. Det har påløpt en rekke uforutsette utgifter i forbindelse med innflyttingen, blant annet til IKT, telefoni, husleie, bemanning og diverse materiell og tjenester. Bevilgningen foreslås derfor økt med 52,9 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1710, post 47. Videre ble det forutsatt en årlig effektivisering i bruken av materiell og forvaltning, som har vist seg å være urealistisk høy. For å dekke merutgiftene som følge av lavere effektivisering foreslås det å øke bevilgningen på posten med 61,5 mill. kroner. Midlene foreslås omdisponert fra flere kapitler, herunder kap. 1720, post 01 (1,4 mill. kroner), kap. 1725, post 01 (0,8 mill. kroner), kap. 1731, post 01 (9,9 mill. kroner), kap. 1732, post 01 (2,1 mill. kroner), kap. 1733, post 01 (31,7 mill. kroner), kap. 1734, post 01 (1,6 mill. kroner), kap. 1740, post 01 (13,5 mill. kroner), kap. 1790, post 01 (0,1 mill. kroner) og kap. 1795, post 01 (0,4 mill. kroner). Videre foreslås det å øke bevilgningen med 25 mill. kroner til gjennomføringen av et logistikkprogram, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1710, post 47.

Utgifter til system- og artikkelforvaltning har til nå vært brukerfinansiert av ulike avdelinger innad i Forsvaret. System- og artikkelforvaltning omfatter modifisering og oppgradering av materiell og utstyr. Bevilgningen til system- og artikkelforvaltning foreslås samlet på en post. Det foreslås derfor å øke bevilgningen med 14,9 mill. kroner. Midlene foreslås omdisponert fra flere kapitler, herunder kap. 1720, post 01 (1,4 mill. kroner), kap. 1731, post 01 (7,7 mill. kroner), kap. 1732, post 01 (1,8 mill. kroner), kap. 1733, post 01 (2,3 mill. kroner) og kap. 1734, post 01 (1,7 mill. kroner). Det foreslås også å øke bevilgningen med 12,8 mill. kroner til verkstedtjenester fra Forsvarets verksteder mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1760, post 45. Bevilgningen foreslås økt med 8,3 mill. kroner knyttet til overføring av personell fra Forsvarets logistikkorganisasjons stab til Forsvarsmateriell. Utgiftene foreslås videre økt med 6,4 mill. kroner for å dekke husleieutgiftene til Militærhospitalet. Beløpet foreslås omdisponert fra kap. 1700, post 01.

Videre foreslås bevilgningen på posten økt med 14,8 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Dette gjelder blant annet prosjekt for tilrettelegging av data i Forsvaret, økte personellutgifter knyttet til økt tilstedeværelse med undervannsbåt i nordområdene og drift av det felles integrerte forvaltningssystemet for Forsvaret.

Utgiftene på posten foreslås redusert med 22,7 mill. fordi oppgaven som lokal koordineringsmyndighet ikke skal overføres til FMA, men beholdes av FLO og CYFOR. Midlene foreslås omdisponert til kap. 1720, post 01 (15,4 mill. kroner) og kap. 1740, post 01 (7,3 mill. kroner). Flyttingen av oppgaven medfører også en ompostering av inntekter jf. omtale under kap. 4740, post 01 og kap. 4760, post 01. Utgiftene foreslås videre redusert med 15,5 mill. kroner som følge av at leieutgiftene til enkelte bygg var større enn det som var lagt til grunn i Saldert budsjett. Midlene foreslås omdisponert til kap. 1740, post 01. Bevilgningen foreslås også redusert med 9,9 mill. kroner som følge av justering av antall årsverk som overføres fra materiellavdelingen i FLO til Forsvarsmateriell. Beløpet foreslås omdisponert til kap. 1740, post 01.

Videre foreslås bevilgningen på posten redusert med 4,4 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Dette gjelder blant annet reduserte utgifter til flystripen på Kjeller og dekning av merutgifter til et stipendiatårsverk.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 144 mill. kroner.

Post 44 Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 15 mill. kroner knyttet til forsinkelser i flere NATO-prosjekter, blant annet Air Command and Control System. Midlene foreslås omdisponert til kap. 1719, post 78.

Post 45 Større utstysanskaffelser og vedlikehold, kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 45

Bevilgningen foreslås økt med 12,2 mill. kroner til drift av Nasjonalt begrenset nett. Utgiftsøkningen motsvares av tilsvarende økte inntekter, jf. omtale under kap. 4760, post 45.

Det foreslås å øke bevilgningen med 25 mill. kroner til innkjøp av reservedeler, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 1732, post 01. Det foreslås også å øke bevilgningen med 15 mill. kroner til utvikling av Nasjonalt hemmelig nett. Videre foreslås bevilgningen økt med 3,1 mill. kroner til

diverse mindre investeringsbehov gjennom omdisponering fra flere kapitler. Det er blant annet behov for midler til teknisk drift av et beslutningsstøtte- og loggføringssystem, som foreslås dekket inn gjennom en bevilgningsreduksjon på kap 452, post 01 under Justis- og beredskapsdepartementet.

Bevilgningen foreslås redusert med 100 mill. kroner knyttet til en teknisk ompostering av utgifter til eiendom, bygg og anleggsinvesteringer på kap. 1710, post 47. Videre foreslås det å redusere bevilgningen med 76 mill. kroner til inndeckning av økte valutautgifter i Luftforsvaret og økte lønnsutgifter som følge av ny *Særavtale om tillegg, ytelser og godtgjørelser i utenriktjenesten*. Bevilgningen foreslås i tillegg redusert med 12,8 mill. kroner tilknyttet tjenester fra Forsvarets verksteder, og med 4,5 mill. kroner til tilrettelegging av data i Forsvaret, begge deler som inndeckning for utgiftsøkninger på kap. 1760, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 138,1 mill. kroner.

Post 75 Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, kan overføres, kan nyttes under kap 1760, post 44

Bevilgningen foreslås redusert med 0,1 mill. kroner knyttet til et lavere investeringsbehov i NATO. Midlene foreslås omdisponert til kap. 1760, post 45.

Kap. 4760 Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg

Post 01 Driftsinntekter

Bevilgningen foreslås økt med 3,3 mill. kroner knyttet til økte inntekter fra politiet og Rygge lufthavn. Bevilgningen foreslås redusert med 4,7 mill. kroner, ettersom oppgaven som lokal koordineringsmyndighet og ansvaret for innkreving av leieinntekter fra flystripa på Kjeller ikke skal overføres til FMA, men beholdes av FLO, jf. omtale under kap 4740, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 1,5 mill. kroner.

Post 45 (Ny) Store nyanskaffelser

Det foreslås en bevilgning på 12,2 mill. kroner på (ny) post 45 Store nyanskaffelser. Forslaget skyldes økt brukerbetaling fra brukere av Nasjonalt

begrenset nett. Inntektene motsvares av tilsvarende utgifter på kap 1760, post 45.

Kap. 1790 Kystvakten

Post 01 Driftsutgifter

Utgiftene på posten foreslås økt med 40 mill. kroner knyttet til vedlikehold av kystvaktfartøyet KV Svalbard. Midlene foreslås omdisponert fra kap. 1732, post 01.

Bevilgningen foreslås redusert med 0,8 mill. kroner som følge av at investeringsbehovet er lavere enn tidligere antatt. Beløpet foreslås omdisponert til kap. 1760, post 45.

Videre foreslås bevilgningen på posten redusert med 0,5 mill. kroner som følge av flere mindre omdisponeringer. Dette gjelder blant annet ansettelse av nye rådgivere i Forsvarets sikkerhetsavdeling.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 38,7 mill. kroner.

Kap. 1791 Redningshelikoptertjenesten

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 67,7 mill. kroner til økt aktivitet i Redningshelikoptertjenesten. Det vises til forslag om tilsvarende inntektsøkning på kap. 4791, post 01.

Videre foreslås bevilgningen redusert med 4,2 mill. kroner som inndeckning for økte drivstoffutgifter på kap. 1733, post 01 og 1740, post 01.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 63,5 mill. kroner.

Kap. 4791 Redningshelikoptertjenesten

Post 01 Driftsinntekter

Bevilgningen på posten foreslås økt med 67,7 mill. kroner. Beløpet gjelder inntekter fra Justis- og beredskapsdepartementet som følge av Forsvarets bidrag til redningshelikoptertjenesten. Inntektene motsvares av tilsvarende utgifter på kap. 1791, post 01.

Kap. 1792 Norske styrker i utlandet

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås økt med 10 mill. kroner til forlengelse av det militære bidraget til EU-operasjonen Triton i Middelhavet. Utgiftsøkningen mot-

svares delvis av en inntektsøkning, jf. omtale under kap. 4792, post 01.

Den internasjonale koalisjonen mot ISIL trapper opp innsatsen mot terrororganisasjonen. I likhet med våre allierte har regjeringen besluttet å øke vårt militære bidrag. Bevilgningen foreslås økt med 71 mill. kroner for å dekke merutgifter knyttet til operasjonen.

Bevilgningen foreslås økt med 12 mill. kroner blant annet knyttet til økte lønnsutgifter som følge av ny *Særvtale om tillegg, ytelser og godtgjørelser i utenriktjenesten*. Midlene foreslås omdisponert fra kap.1760, post 45.

Bevilgningen foreslås redusert med 14 mill. kroner som følge av omdisponering til kap. 1740, post 01 til kjøp av reservedeler.

Samlet foreslås bevilgningen på posten økt med 79 mill. kroner.

Kap. 4792 Norske styrker i utlandet

Post 01 Driftsinntekter

Bevilgningen foreslås økt med 4 mill. kroner. Økningen skyldes refusjoner fra EU knyttet til operasjonen Triton. Inntektene motsvares av tilsvarende utgifter på kap 1792, post 01.

Kap. 1795 Kulturelle og allmenntilgode formål

Post 01 Driftsutgifter

Bevilgningen foreslås redusert med 2,3 mill. kroner. Av dette gjelder 1,7 mill. kroner dekning av merutgifter til kjøp av reservedeler, 0,4 mill. kroner dekning av merutgifter til den nye materiell-etaten og 0,2 mill. kroner dekning av merutgifter knyttet til drift som dekkes inn gjennom et redusert behov i system- og artikkelforvaltning (nærmere omtalt under kap 1740, post 01), drift av alarmsentralen på Haakonvern og ansettelse av nye rådgivere i Forsvarets sikkerhetsavdeling.

2.15 Olje- og energidepartementet

Kap. 1800 Olje- og energidepartementet

Post 70 Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv., kan overføres

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 0,7 mill. kroner som inndeckning for forslag til økt bevilgning på kap. 1830, post 72.

Kap. 1815 Petoro AS

Post 70 Administrasjon

Bevilgningen foreslås økt med 5,3 mill. kroner til juridisk bistand og saksomkostninger i pågående rettsvister. Petoro har behov for ekstern juridisk bistand og annen teknisk bistand i pågående rettsvister for å sikre statens interesser (SDØE) mot økonomisk tap. Det vises til omtale i Prop. 119 S (2014–2015).

Kap. 1820 Norges vassdrags- og energidirektorat

Post 22 Flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under post 60 og 72

Bevilgningen foreslås økt med 1,5 mill. kroner knyttet til snøskredet på Svalbard i desember 2015. Snøskredet medførte uforutsette utgifter til varsling og naturfarekartlegging. Det har i tillegg vært nødvendig å følge opp situasjonen med statlig personell og innleid bistand.

Post 60 Tilskudd til flom- og skredforebygging, kan overføres, kan nyttes under post 22 og 72

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår å øke bevilgningen til flomtiltak. Ekstremværet Synne rammet flere kommuner på Sør- og Vestlandet i desember i 2015. Norges vassdrags- og energidirektorat har anslått omfanget av hastetiltak til 23 mill. kroner. Statens andel er 21 mill. kroner etter retningslinjene for distriktsbidrag. Hastetiltak er tiltak etter flom- og skredhendelser som må gjennomføres raskt for å avverge eller redusere ytterligere skadeutvikling, men der det likevel er tid til forenklet planlegging og saksbehandling. De planlagte hastetiltakene ligger i kommunene Eigersund, Lund og Kvinesdal. Statens andel foreslås gitt som tilskudd til kommunene.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 21 mill. kroner.

Kap. 1825 Energiomlegging, energi- og klimateknologi

Post 50 Overføring til Energifondet

Bevilgningen foreslås redusert med 2,8 mill. kroner, mot tilsvarende økning under Nærings- og fiskeridepartementet på kap. 904, post 21 til etable-

ring av et register for offentlig støtte. Det vises til nærmere omtale under kap. 904, post 21.

Kap. 1830 Forskning

Post 50 Overføring til Norges forskningsråd

I Revidert nasjonalbudsjett styrker Regjeringen innsatsen for arbeid, aktivitet og omstilling i de områdene og næringene som er sterkest berørt av lavere oljepris. Regjeringen foreslår derfor å øke bevilgningen til DEMO 2000. DEMO 2000 er et program under Norges forskningsråd som gir støtte til prosjekter i petroleumssektoren. Programmet retter seg spesielt mot leverandørindustrien. Ordningen har som hensikt å øke kompetanse i leverandørindustrien og skal bidra til at mer miljøvennlig og energieffektiv teknologi blir demonstrert. Dette kan gi reduserte utslipp og mer kostnadseffektiv utnyttelse av petroleumsressursene.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 50 mill. kroner.

Post 70 Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, kan overføres

Norge har deltatt i EUs rammeprogram for konkurranseevne og innovasjon (CIP). CIP-programmet ble avsluttet i 2013, men det gjenstår anslagsvis 5,7 mill. euro i utestående forpliktelser. Av dette vil i underkant av 3,4 mill. euro måtte utbetales i 2016. Anslaget er høyere enn det som ble lagt til grunn i Saldert budsjett 2016. Hovedårsaken til økningen er justert utbetalingstakt og at den norske kronen har svekket seg mot euroen.

Bevilgningen på posten foreslås økt med 13 mill. kroner.

Post 72 Tilskudd til INTSOK

Olje- og energidepartementet har tatt initiativ til at INTSOK og INTPOW slås sammen til en felles organisasjon. Formålet med sammenslåingen er å skape en organisasjon som bedre kan betjene bedrifter som leverer både til petroleums- og energimarkedene, og å utnytte potensialet for anvendelse av offshore-teknologi i fornybarindustrien. En sammenslåing vil medføre merutgifter i 2016. Dette omfatter blant annet juridiske tjenester, samt teknisk og annen bistand i forbindelse med prosessen.

Det foreslås å øke bevilgningen på posten med 0,7 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon av bevilgningen på kap. 1800, post 70.

Kap. 1840 CO₂-håndtering

Post 71 Forskningstjenester, TCM DA, kan overføres

Bevilgningen til kjøp av forskningstjenester dekker driftsutgifter ved teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad (TCM) og nedbetaling av selskapets lån og kapitalkostnader.

Statens andel av driftsutgiftene til TCM DA anslås til 204 mill. kroner i 2016, en reduksjon på 26 mill. kroner fra Saldert budsjett 2016. Reduksjonen skyldes i hovedsak reduserte kostnader til damp, eiendomsskatt og leie av areal fra Mongstad-raffineriet. I tillegg har TCM DA godskrevet staten om lag 31 mill. kroner i overfakturerte utgifter fra 2015 etter avregning.

Avdrag og renter på lån reduseres samlet med 160 mill. kroner (inkludert merverdiavgift) som følge av forskyving av lånebehov og nedjustering av rentesats, jf. kap. 4840, post 80 og 86.

Samlet foreslås bevilgningen på posten redusert med 217 mill. kroner.

Den eksisterende deltakeravtalen mellom staten, Statoil, Shell og Sasol utløper august 2017. Gassnova forvalter statens eierandel i TCM og er i dialog med de industrielle partnerne om rammene for teknologisenteret på Mongstad etter utløpet av eksisterende deltakerperiode. Regjeringen kommer tilbake til dette i budsjettet for 2017.

Kap. 4840 CO₂-håndtering

Post 80 Renter, TCM DA

Renteinntekter fra teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad (TCM) anslås til 19 mill. kroner i 2016, en reduksjon på 6 mill. kroner fra Saldert budsjett 2016. Reduksjonen skyldes nedjustering av rentesatsen fra 2,7 pst. til 2,1 pst. og forskyving av lånebehov. Det vises til omtale og utgiftsreduksjon under kap. 1840, post 71.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 6 mill. kroner.

Post 86 Avdrag, TCM DA

Avdrag på lån fra teknologisenteret for CO₂-fangst på Mongstad (TCM) anslås til 1 114 mill. kroner i 2016, en reduksjon på 122 mill. kroner fra Saldert budsjett 2016. Reduksjonen skyldes forskyving av låneopptak. Det vises til omtale og utgiftsreduksjon under kap. 1840, post 71.

Bevilgningen på posten foreslås redusert med 122 mill. kroner.

Kap. 2440/5440 Statens direkte engasjement i petroleumssektoren

Tabell 2.2 Endring av bevilgninger under kap. 2440 og 5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten (i mill. kroner)

Kap/post/underpost	Saldert budsjett 2016	Forslag til ny bevilgning for 2016	Endring
<i>Kap. 2440</i>			
30 Investeringer	29 000	30 000	1 000
Sum kap. 2440	29 000	30 000	1 000
<i>Kap. 5440</i>			
24.1 Driftsinntekter	153 400	123 800	-29 600
24.2 Driftsutgifter	-32 000	-32 000	-
24.3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-1 500	-2 300	-800
24.4 Avskrivninger	-23 700	-23 500	200
24.5 Renter av statens kapital	-4 000	-4 000	-
24 Driftsresultat	92 200	62 000	-30 200
30 Avskrivninger	23 700	23 500	-200
80 Renter av statens kapital	4 000	4 000	-
Sum kap. 5440	119 900	89 500	-30 400
Kontantstrømmen til SDØE:			
Innbetalinger	153 400	123 800	-29 600
Utbetalinger	62 500	64 300	1 800
Netto kontantstrøm fra SDØE	90 900	59 500	-31 400

Bevilgningen under kap. 2440, post 30 Investeringer foreslås økt med 1 000 mill. kroner, til 30 000 mill. kroner. Økningen skyldes hovedsakelig framskynding av investeringene i Johan Sverdrup-utbyggingen og økte investeringer ved Oseberg. Investeringsanslaget på porteføljenivå er justert opp fra anslaget i Saldert budsjett 2016. De største investeringene for SDØE i 2016 knyttes til feltene Troll, Johan Sverdrup, Oseberg, Gullfaks og Martin Linge.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.1 Driftsinntekter er redusert med 29 600 mill. kroner, til 123 800 mill. kroner. Reduksjonen skyldes lavere olje- og gassprisforutsetninger. Anslagene baserer seg på en oljepris for 2016 på 346 kroner per fat sammenlignet med 440 kroner per fat i Saldert budsjett 2016.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.3 Lete- og feltutviklingskostnader er økt med 800 mill. kroner, til 2 300 mill. kroner. Økningen skyldes endringer i boreplaner og prioritering av brønner. I tillegg er det foretatt en regnskapsmessig end-

ring som gjør at feltevaluering av Johan Castberg og Johan Sverdrup blir definert som leteutgifter.

Anslaget under kap. 5440, underpost 24.4 Avskrivninger er redusert med 200 mill. kroner, til 23 500 mill. kroner. Reduksjonen skyldes en justering som følge av endringer i anslag for investeringer, reserver og produksjon.

Ovennevnte endringer i underposter medfører at SDØEs anslatte driftsresultat er redusert med 30 200 mill. kroner, fra 92 200 mill. kroner til 62 000 mill. kroner.

Netto kontantstrøm fra SDØE er redusert fra 90 900 mill. kroner til 59 500 mill. kroner, en reduksjon på 31 400 mill. kroner fra Saldert budsjett 2016.

Kap. 5680 Statnett SF*Post 85 Utbytte*

Konsernets overskudd etter skatt for 2015, justert for endring i saldo for mer-/mindreinntekt etter

skatt, ble 1 427 mill. kroner. For regnskapsåret 2015 er utbyttet fastsatt til 25 pst. av konsernets årsresultat etter skatt, justert for endring i saldo for mer-/mindreinntekt etter skatt.

Det foreslås på denne bakgrunn å øke bevilgningen med 117 mill. kroner.

Andre saker

Status for arbeidet med å kartlegge mulighetene for et fullskala demonstrasjonsanlegg for CO₂-håndtering

Det pågår arbeid med å kartlegge mulighetene for fullskala demonstrasjon av CO₂-håndtering. Arbeidet med studier av mulige fullskala demonstrasjonsprosjekter i Norge er delt opp i tre deler; fangst, transport og lagring. Formålet med mulighetsstudiene er å gjennomføre tekniske og økonomiske studier som definerer de aktuelle prosjektene i detalj og vurderer teknisk gjennomførbar-

het. Studiene skal også inneholde klassifiserte estimater for investerings- og driftskostnader.

Det er inngått kontrakter for mulighetsstudier av alle tre ledd i CO₂-håndteringskjeden. Gassnova SF har inngått kontrakter med Norcem Brevik, Yara Porsgrunn og Energigjenvinningsetaten (Klemetsrudanlegget) i Oslo kommune om studier av CO₂-fangst fra deres anlegg. Gassco AS har inngått kontrakt med rederiene Larvik Shipping og Knutsen OAS Shipping om studier av ulike skipstransportløsninger. Videre har Olje- og energidepartementet inngått kontrakt med Statoil ASA om studier av aktuelle CO₂-lager og tilknyttede utbyggingsløsninger. Lagringsarbeidet blir fulgt opp av Gassnova.

Mulighetsstudiene skal ferdigstilles innen 1. juli 2016. Parallelt med mulighetsstudiearbeidet har Olje- og energidepartementet gjennomført en konseptvalgutredning og det gjennomføres nå kvalitetssikring av denne etter Statens ordning for kvalitetssikring av store statlige investeringer.

3 Andre saker

3.1 «Fornybar AS»

I forbindelse med statsbudsjettet for 2016, jf. Innst. 2 S (2015–2016), vedtok Stortinget 3. desember 2015 anmodning nr. 69 til Regjeringen:

«Stortinget ber regjeringen forberede opprettelse av Fornybar AS («Greenfund»). Fondet skal sammen med private kunne investere i selskaper som utvikler og benytter grønn teknologi, herunder for eksempel fornybar energi, hydrogen, energilagring, transportløsninger med lave klimetrykk, reduksjon, fjerning, transport og lagring av CO₂, energieffektive industriprosesser, og innrettet slik at selskapet forventes å gi markedsmessig avkastning over tid. Stortinget ber regjeringen utrede hvordan et slikt selskap kan operasjonaliseres når det gjelder investeringsmandat, organisering, budsjettering og om det vil virke utløsende på denne typen investeringer i lys av eksisterende virkemidler, samt om slike investeringer bør begrenses til Norge eller ha globalt mandat, og komme tilbake i revidert nasjonalbudsjett 2016. Det tas sikte på at fondet over tid får en forvaltningskapital på 20 mrd. kroner.»

I Nasjonalbudsjettet 2016 beskriver Regjeringen en politikk for arbeid, aktivitet og omstilling. Forskning, innovasjon og teknologiutvikling er viktige elementer i en slik politikk. Politikken skal bidra til at vi på effektiv måte utvikler oss til et lavutslippssamfunn. Et bærekraftig og konkurransedyktig lavutslippssamfunn forutsetter at bruken av nye klimavennlige teknologier og ny grønn næringsaktivitet må være lønnsom. Vi må skape lønnsomme arbeidsplasser.

Paris-avtalen har styrket muligheten for felles global innsats for å løse klimautfordringen. Avtalen er den første rettslig bindende klimaavtalen med reell deltakelse fra alle land. Avtalen vil bidra til økt innsats for utslippsreduksjoner, og forsterke arbeidet med klimatilpasning. Sammen med verdenssamfunnet må vi ta vare på denne muligheten til en felles innsats for å nå Paris-avtalens målsettinger.

Regjeringen fører en offensiv klimapolitikk og forsterker klimaforliket. De viktigste virkemidlene i klimapolitikken er avgifter og deltakelse i det europeiske klimavotesystemet. Klimapolitikken er styrket i statsbudsjettet for 2016, blant annet gjennom økt innskudd i Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging, og styrking av miljøteknologiordningen i Innovasjon Norge.

Regjeringen vil styrke innsatsen ytterligere, og arbeider med et forslag til hvordan et selskap som skissert i anmodningsvedtak nr. 69, «Fornybar AS», kan operasjonaliseres. Regjeringen vil komme tilbake til hvordan dette konkret kan gjøres i statsbudsjettet for 2017. Anmodningsvedtaket har en bred innfallsvinkel, og tar sikte på en stor statlig forvaltningskapital. Det er nødvendig med et godt utredningsarbeid i tråd med utredningsinstruksens krav.

Med sikte på en god oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak, vurderer Regjeringen det som hensiktsmessig med enkelte overordnede avklaringer for arbeidet med «Fornybar AS». Grønn teknologi kan generelt forstås som alle teknologier som direkte eller indirekte forbedrer miljøet. Det kan omfatte mer miljøvennlige produkter og produksjonsprosesser, mer effektiv ressurs-håndtering og teknologier som reduserer forurensning eller annen miljøpåvirkning. Med teknologi forstås både kunnskap, tjenester og fysiske innretninger som bidrar til forbedring. I det videre arbeidet legges det til grunn at grønn teknologi avgrenses til tiltak som direkte eller indirekte bidrar til reduserte klimagassutslipp. Tiltakene bør ikke ha andre vesentlige miljøkonsekvenser. Avgrensingen samsvarer på en god måte med eksemplene Stortinget peker på i anmodningsvedtaket: «... fornybar energi, hydrogen, energilagring, transportløsninger med lave klimetrykk, reduksjon, fjerning, transport og lagring av CO₂, energieffektive industriprosesser...». «Fornybar AS» vil med denne avgrensingen kunne investere i alle typer teknologi som reduserer klimagassutslippene, også utover de Stortinget peker på, for eksempel energieffektivisering, reduserte prosessutslipp i industrien, utslippsreduksjoner i landbruket og avfallshåndtering.

Utsiktene til kraftoverskudd og lave kraftpriser i det nordiske markedet tilsier at det ikke er grunn til å stimulere spesielt til utbygging av ny kraftproduksjon i Norge, jf. Meld. St. 25 (2015–2016) om energipolitikken mot 2030. Prosjekter med produksjon av fornybar energi i andre land kan vurderes.

Den økonomiske politikken og de sektorovergripende virkemidlene som CO₂-avgift og kvotesystemet legger viktige rammer for beslutninger om å investere i klimavennlig teknologiutvikling og næringsaktivitet. Prising av klimagassutslipp skaper et marked for miljøteknologi og gir insentiver til teknologiutvikling i tillegg til direkte utslippsreduksjoner. Når utslipp prises, vil forurenser etterspørre teknologiske løsninger fordi det er lønnsomt å redusere utslippene. Dette gjør at utviklingen av miljøteknologi samsvarer med hva næringslivet trenger. Videre vil markedet etterspørre klimavennlige alternativer til forurensende varer og tjenester, når disse blir dyrere som følge av utslippsprising. Da styrkes insentivene til å utvikle slike klimavennlige alternativer. I tillegg til prising av utslipp kan også reguleringer bidra til utvikling av grønn teknologi. Eksempler på slike reguleringer er forbud mot fakling på sokkelen og fastsatte krav til produkter og bygninger. Implisitt kan det ligge høye utslippspriser i slike krav.

Ved siden av de sektorovergripende virkemidlene, finnes en rekke virkemidler og annen statlig involvering som fremmer grønn teknologi. Økonomisk støtte og tilrettelegging er nødvendig for å bidra til at teknologiutvikling som er samfunnsøkonomisk lønnsom blir gjennomført. Studier, blant annet av OECD, viser at støtte til utvikling av utslippsreducerende teknologi gir svært små effekter dersom støtten ikke går sammen med prising av utslipp. Uten prising vil markedet ofte ikke ha insentiv til å ta i bruk den nye teknologien. Regjeringen mener en styrket innsats for å utvikle klimavennlige teknologier og aktivitet så langt som mulig bør supplere eksisterende virkemidler og gi en merverdi.

Noen av dagens virkemidler kan være supplerende til formålet som følger av Stortingets anmodningsvedtak, mens andre kan virke overlappende. Det finnes ordninger rettet mot fornybarinvesteringer og miljøteknologi, blant annet gjennom:

- Investinor
- Enova
- elsertifikatorordningen
- Forskningsrådet

- Innovasjon Norge (miljøteknologiordningen, bioenergiprogrammet, trebasert innovasjonsprogram, bioraffineringsprogrammet)
- Norfund og de store internasjonale utviklingsbankene

I tillegg finnes generelle ordninger, som blant annet bidrar med kapital eller støtte til kommersialisering av grønn teknologi, gjennom:

- Argentum
- såkornfondene
- SIVA
- GIEK
- Eksportkreditt Norge
- Skattefunn

Gjennom Statkraft har staten omfattende investeringer i fornybar energi nasjonalt og internasjonalt. Bevilgninger til grønn teknologi er økt betydelig de senere år, særlig til Enova og Miljøteknologiordningen.

Stortinget ber i anmodningsvedtaket om at regjeringen utreder om «Fornybar AS» vil virke utløsende i lys av eksisterende virkemidler. Investinor, Enova, Innovasjon Norge og Norfund har alle virksomhet eller formål som ligner på det som skisseres for «Fornybar AS». Det er derfor naturlig å vurdere både hvordan «Fornybar AS» på en god måte kan supplere disse virkemidlene og om det eventuelt er behov for å justere eksisterende virkemidler for å få en hensiktsmessig arbeidsdeling.

Kapitaltilgangen for forventet lønnsomme investeringer i miljø- og klimateknologi synes generelt å være god, både nasjonalt og internasjonalt. De globale investeringene i fornybar energi har også økt betydelig de siste årene. I 2015 var de samlede investeringene i verden om lag 330 mrd. USD, nær seks ganger nivået i 2004. Samtidig er det fortsatt behov for store investeringer i klimateknologi for å nå målene i Paris-avtalen. Lønnsomheten i investeringer i klimateknologi vil øke med økt pris på klimagassutslipp og skjerpet regulering. Regjeringen ønsker at innsatsen gjennom «Fornybar AS» skal være et bidrag til at vi når klimamålene.

Selv om kapitaltilgangen generelt er god, kan det finnes udekkede finansieringsbehov i bedrifter i noen livsfaser og bransjer innen grønn teknologi. Virksomheter kan oppleve det utfordrende å skaffe risikokapital i overgangen fra oppfinnelse til kommersialisering og internasjonalisering. For mange bedrifter kan dette skyldes grunnleggende forhold ved prosjektet, men det kan også skyldes behov for annen risikoavlastning eller veiledning.

Produktivitetskommisjonen vurderer at kapitalmarkedet i Norge er åpent og rimelig velfungerende. Kommisjonen peker imidlertid på at staten er en tyngre aktør i kapitalmarkedet i Norge enn i andre land, og at det private eierskapet er fragmentert og begrenset. Den mener derfor det er behov for mer «kompetent kapital» i Norge. Kommisjonen viser også til at Norge har et noe lavt nivå på oppstart av selskaper. Tilgjengelig forskning peker på at den offentlige innsatsen bør vris mot tiltak som styrker kommersialiseringen, og at offentlige midler til virksomheter i oppstartsfasen bør skje gjennom ordninger der også private aktører er med.

Regjeringen vurderer derfor at en innsats i form av statlig kapital i størst grad kan gi en merverdi dersom den rettes mot ny teknologi i overgangen fra teknologiutvikling til kommersialisering. Det legges imidlertid til grunn at det i denne fasen ikke nødvendigvis bare er tilgang på kapital som er utfordringen for markedsaktørene, og at styrket innsats også bør rettes mot å bedre kunnskap og veiledning.

Et annet sentralt tema det må tas stilling til, er om statlige midler bør gis som støtte til teknologiutvikling eller være investeringer med forventet markedsmessig avkastning. Eventuelt kan økte midler på området rettes inn mot begge typer tiltak. Stortinget har i anmodningsvedtaket slått fast at «Fornybar AS» skal være innrettet slik at selskapet forventes å gi markedsmessig avkastning over tid. Regjeringen vurderer at denne forutsetningen tilsier at aktiviteten under «Fornybar AS» ikke bør innebære subsidier.

Regjeringen legger videre til grunn at «Fornybar AS» skal investere sammen med private i primært unoterte selskaper som utvikler og benytter grønn teknologi. «Fornybar AS» skal ikke være majoritetseier.

Dersom investeringene til «Fornybar AS» forutsettes å gi markedsmessig avkastning, vil de statlige investeringene i stor grad måtte skje i konkurranse med private investorer. Aktuelle prosjekter for «Fornybar AS» vil i utgangspunktet være interessante for private investorer. Dermed kan det være en fare for at en slik innretning bidrar til å undergrave det private kapitalmarkedets funksjon som sorteringsmekanisme. Det må vurderes om det finnes innretninger av «Fornybar AS» som kan bidra til å utløse private investeringer heller enn å fortrenge dem. Det er en trend i OECD-området at det offentlige i større grad bruker fond-i-fond-modeller eller andre investeringsmodeller hvor man hviler på kompetansen til private Eiermiljø i utvelgelse og oppfølgingen av enkeltin-

vesteringer. En slik tilnærming antas også ofte å ha en større effekt på å bygge opp bærekraftige private Eiermiljø.

Historisk avkastning for investeringer innen fornybar energi har vært varierende. Svingningene i avkastningen innebærer at investeringene er tilknyttet høy risiko. I et diskusjonsnotat fra Norges Bank vises det til at fornybarinvesteringer i stor grad er utsatt for regulatorisk risiko, hvor innføring eller endring av statlige subsidier drastisk kan endre lønnsomheten i prosjekter. I tillegg er det en høy teknologisk risiko ved at teknologien ofte er umoden.

Realistisk forventning om markedsmessig avkastning er en forutsetning for at et statlig investeringsselskap skal håndteres som en statlig formuessplassering. Erfaringene fra tidligere statlige tiltak, kapitaltilgangen i markedet og forutsetningene en statlig aktør vil ha målt opp mot de private investorene, gjør at det ikke er rimelig å forvente markedsmessig avkastning samlet sett for «Fornybar AS». En entydig forutsetning om markedsmessig avkastning ville også innebære at investeringene i liten eller ingen grad er utløsende for prosjekter innen grønn teknologi. Dette kan tale for et mandat som åpner for å ta noe større risiko enn en ren finansiell aktør ville gjort, og at budsjetteringen tillater at porteføljen samlet sett ikke forventes å gi markedsmessig avkastning innenfor en tidshorisont som en privat aktør ville krevd.

Hensynet til avkastning tilsier samtidig et bredest mulig investeringsunivers for «Fornybar AS», både med tanke på type investeringer og geografi. Det samme gjelder dersom formålet er størst mulig klimagassreduksjon. Hensynet til nærings- og teknologiutvikling og fremme av lavutslippssamfunnet i Norge kan imidlertid tilsi at aktiviteten skal ha en norsk forankring og rette seg spesielt inn mot prosjekter i noen livsfaser eller bransjer hvor det kan være et udekket behov. Det bør likevel legges til rette for at investeringsuniverset er så vidt at «Fornybar AS» kan utnytte investeringsmuligheter som passer med selskapets kompetanse og risikoprofil.

Det er erfaringsmessig kostnads- og tidkrevende å etablere et nytt organ, og det vil ta tid før et slikt selskap får resultater. Regjeringen vurderer derfor muligheten for å oppnå raskere resultater og å unngå oppbygging av en stor administrasjon ved å se etableringen av «Fornybar AS» i sammenheng med eksisterende investeringsselskaper. Innfasingstakten av forvaltningskapital og administrasjon må tilpasses en forsvarlig vekstrate.

Staten har allerede et betydelig engasjement i kapitalmarkedet gjennom investeringselskapene Investinor, Norfund og Argentum, samt virkemidler som såkornfond og pre-såkornfond. Særlig Investinor har et investeringsmandat som kan overlape med formålene ved opprettelsen av «Fornybar AS», og som det er naturlig å se i sammenheng med «Fornybar AS». Formålene med opprettelsen av «Fornybar AS» grenser også mot Argentums investeringsmandat. Argentum er et statlig investeringselskap som investerer i aktive eierfond, og er rettet mot Norge og Nord-Europa. Selskapet skal drives på forretningsmessig grunnlag og med sikte på å levere markedsmessig avkastning. Argentum investerer imidlertid i fond, og ikke direkte i selskaper. «Fornybar AS» kan ha en blandet portefølje bestående av både direkte investeringer og investeringer i andre fond for fornybar energi. Regjeringen vil vurdere en slik kombinasjon i det videre arbeidet.

På denne bakgrunn vil Regjeringen komme tilbake med et konkret forslag til investeringsmandat, organisering og budsjettering for «Fornybar AS» i forbindelse med statsbudsjettet for 2017. Regjeringen legger til grunn at «Fornybar AS» ikke skal være majoritets Eier, men investere sammen med private i primært unoterte selskaper som utvikler og benytter grønn teknologi. Grønn teknologi avgrenses til tiltak som direkte eller indirekte bidrar til reduserte klimagassutslipp. Det skal ikke være et mål å spesielt stimulere til utbygging av ny kraftproduksjon i Norge. Prosjekter med produksjon av fornybar energi i andre land kan vurderes. Satsingen gjennom «Fornybar AS» skal så langt som mulig supplere eksisterende

virkemidler og gi en merverdi. Satsingen skal inkludere innsats rettet mot ny teknologi i overgangen fra teknologiutvikling til kommersialisering.

Regjeringen legger til grunn at «Fornybar AS» skal være et kapitalvirkemiddel. Erfaringene fra tidligere statlige tiltak, kapitaltilgangen i markedet og forutsetningene en statlig aktør vil ha målt opp mot de private investorene, gjør at det ikke er rimelig å forvente markedsmessig avkastning samlet sett for «Fornybar AS». For å oppnå utløsende virkning, vil kravet om avkastning vurderes i lys av behovet for å kunne ta noe større risiko enn en ren finansiell aktør ville gjort, slik at porteføljen samlet sett ikke kan forventes å gi markedsmessig avkastning innenfor en tidshorisont som en privat aktør ville krevd. Forholdet til statsstøtteregele vil vurderes. Det legges til rette for at investeringsuniverset er så vidt at «Fornybar AS» kan utnytte investeringsmuligheter som passer med selskapets kompetanse og risikoprofil. Regjeringen legger samtidig til grunn at aktiviteten skal ha en norsk forankring. Etableringen av «Fornybar AS» vurderes i sammenheng med eksisterende investeringsselskaper.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2016.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2016 i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag til vedtak om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2016

I

I statsbudsjettet for 2016 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
20		Statsministerens kontor:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 100 300 000 til kr 103 567 000	3 267 000
21		Statsrådet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 159 600 000 til kr 167 933 000	8 333 000
24		Regjeringsadvokaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 63 000 000 til kr 79 450 000	16 450 000
41		Stortinget:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 935 800 000 til kr 932 800 000	3 000 000
	73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner, forhøyes med fra kr 14 000 000 til kr 15 500 000	1 500 000
	74	Reisetilskudd til skoler, forhøyes med fra kr 3 500 000 til kr 5 000 000	1 500 000
61		Høyesterett:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 94 997 000 til kr 96 797 000	1 800 000
100		Utenriksdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 2 100 185 000 til kr 2 100 252 000	67 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 17 250 000 til kr 20 250 000	3 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
116		Deltaking i internasjonale organisasjoner:	
	90	Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB), forhøyes med fra kr 175 000 000 til kr 192 620 000	17 620 000
117		EØS-finansieringsordningene:	
	75	EØS-finansieringsordningen 2009–2014, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 250 000 000 til kr 1 507 428 000	257 428 000
	76	Den norske finansieringsordningen 2009–2014, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 150 000 000 til kr 1 306 624 000	156 624 000
(NY)	77	EØS-finansieringsordningen 2014–2021, <i>kan overføres</i> , bevilges med	45 000 000
(NY)	78	Den norske finansieringsordningen 2014–2021, <i>kan overføres</i> , bevilges med	37 000 000
150		Bistand til Afrika:	
	78	Regionbevilgning for Afrika, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 094 640 000 til kr 2 070 640 000	24 000 000
152		Bistand til Midtøsten og Nord-Afrika:	
	78	Regionbevilgning for Midtøsten og Nord-Afrika, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 556 000 000 til kr 584 000 000	28 000 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling:	
	70	Sivilt samfunn, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 955 471 000 til kr 1 942 688 000	12 783 000
161		Næringsutvikling:	
	75	NORFUND – tapsavsetting, nedsettes med fra kr 375 000 000 til kr 369 500 000	5 500 000
	95	NORFUND – grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland, nedsettes med fra kr 1 125 000 000 til kr 1 108 500 000	16 500 000
164		Fred, forsoning og demokrati:	
	72	Global sikkerhet, utvikling og nedrustning, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 154 700 000 til kr 181 600 000	26 900 000
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering:	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 237 000 000 til kr 258 000 000	21 000 000
	70	Forskning, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 148 000 000 til kr 138 000 000	10 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.:	
	72	Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 767 200 000 til kr 753 800 000	13 400 000
	74	Fornybar energi, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 470 000 000 til kr 468 200 000	1 800 000
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA):	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 7 381 924 000 til kr 7 371 607 000	10 317 000
169		Global helse og utdanning:	
	70	Global helse, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 3 065 000 000 til kr 3 030 000 000	35 000 000
170		FN-organisasjoner mv.:	
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv., <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 187 300 000 til kr 212 300 000	25 000 000
171		Multilaterale finansinstitusjoner:	
	70	Verdensbanken, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 841 000 000 til kr 866 000 000	25 000 000
	71	Regionale banker og fond, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 820 500 000 til kr 823 900 000	3 400 000
200		Kunnskapsdepartementet:	
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 11 197 000 til kr 11 547 000	350 000
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 88 642 000 til kr 90 133 000	1 491 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 491 000 til kr 0	1 491 000
225		Tiltak i grunnopplæringen:	
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge, forhøyes med fra kr 492 063 000 til kr 493 388 000	1 325 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 823 398 000 til kr 828 398 000	5 000 000
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere, nedsettes med fra kr 1 324 132 000 til kr 1 243 332 000	80 800 000
231		Barnehager:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 51</i> , nedsettes med fra kr 419 255 000 til kr 410 505 000	8 750 000
252		EUs utdannings- og ungdomsprogram:	
	70	Tilskudd, forhøyes med fra kr 513 780 000 til kr 547 134 000	33 354 000
253		Folkehøyskoler:	
	70	Tilskudd til folkehøyskoler, forhøyes med fra kr 791 630 000 til kr 796 528 000	4 898 000
257		Kompetanse pluss:	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 157 818 000 til kr 177 818 000	20 000 000
260		Universiteter og høyskoler:	
	50	Statlige universiteter og høyskoler, nedsettes med fra kr 31 345 716 000 til kr 31 339 996 000	5 720 000
	70	Private høyskoler, forhøyes med fra kr 1 277 859 000 til kr 1 279 859 000	2 000 000
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter:	
	74	Tilskudd til velferdsarbeid, forhøyes med fra kr 87 311 000 til kr 93 311 000	6 000 000
280		Felles enheter:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 80 456 000 til kr 86 691 000	6 235 000
	73	Tilskudd til NORDUnet, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 33 352 000 til kr 35 399 000	2 047 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i> , nedsettes med fra kr 209 461 000 til kr 203 226 000	6 235 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 24 867 000 til kr 37 767 000	12 900 000
	73	Tilskudd til internasjonale programmer, forhøyes med fra kr 73 351 000 til kr 73 851 000	500 000
283		Meteorologiformål:	
	50	Meteorologisk institutt, forhøyes med fra kr 301 171 000 til kr 311 171 000	10 000 000
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter, nedsettes med fra kr 127 345 000 til kr 124 034 000	3 311 000
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 71</i> , nedsettes med fra kr 15 571 000 til kr 14 571 000	1 000 000
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning, forhøyes med fra kr 251 562 000 til kr 267 462 000	15 900 000
288		Internasjonale samarbeidstiltak:	
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner, forhøyes med fra kr 306 024 000 til kr 313 483 000	7 459 000
	73	EUs rammeprogram for forskning, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 2 325 815 000 til kr 2 514 815 000	189 000 000
315		Frivillighetsformål:	
	21	Forskning og utredning, forhøyes med fra kr 5 879 000 til kr 6 714 000	835 000
	74	Frivillighetsregister, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 835 000 til kr 0	835 000
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg, forhøyes med fra kr 142 919 000 til kr 192 919 000	50 000 000
	86	Tilskudd til internasjonale sykkelritt i Norge, forhøyes med fra kr 5 000 000 til kr 26 000 000	21 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
320		Allmenne kulturformål:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 133 683 000 til kr 141 583 000	7 900 000
	53	Sametinget, forhøyes med fra kr 80 487 000 til kr 82 487 000	2 000 000
	55	Norsk kulturfond, nedsettes med fra kr 81 256 000 til kr 71 856 000	9 400 000
323		Musikkformål:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 163 950 000 til kr 172 434 000	8 484 000
	78	Ymse faste tiltak, nedsettes med fra kr 124 264 000 til kr 117 280 000	6 984 000
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 523 931 000 til kr 525 531 000	1 600 000
400		Justis- og beredskapsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 395 080 000 til kr 406 080 000	11 000 000
	22	Anslag økte asylankomster – avsetning til senere fordeling, nedsettes med fra kr 2 000 000 000 til kr 0	2 000 000 000
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 27 336 000 til kr 24 836 000	2 500 000
410		Domstolene:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 2 064 183 000 til kr 2 094 833 000	30 650 000
414		Forliksråd og andre domsutgifter:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 185 710 000 til kr 205 710 000	20 000 000
430		Kriminalomsorgen:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 4 085 224 000 til kr 4 095 224 000	10 000 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 14 503 299 000 til kr 14 574 199 000	70 900 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	70	Tilskudd, nedsettes med fra kr 76 333 000 til kr 74 033 000	2 300 000
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST):	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 786 848 000 til kr 859 173 000	72 325 000
451		Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 671 002 000 til kr 706 202 000	35 200 000
452		Sentral krisehåndtering:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 27 836 000 til kr 26 186 000	1 650 000
454		Redningshelikoptertjenesten:	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 879 034 000 til kr 862 468 000	16 566 000
455		Redningstjenesten:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 113 931 000 til kr 94 331 000	19 600 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 12 045 000 til kr 8 245 000	3 800 000
456		Direktoratet for nødkommunikasjon:	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 549 588 000 til kr 502 747 000	46 841 000
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 956 792 000 til kr 1 066 792 000	110 000 000
470		Fri rettshjelp:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 719 091 000 til kr 720 341 000	1 250 000
471		Statens erstatningsansvar og Stortingets rettferdsvederlagsordning:	
	71	Erstatningsansvar m.m., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 70 916 000 til kr 71 516 000	600 000
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 22 502 000 til kr 57 502 000	35 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre:	
	70	Erstatning til voldsofre, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 331 229 000 til kr 361 229 000	30 000 000
473		Statens sivilrettsforvaltning:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 42 160 000 til kr 39 660 000	2 500 000
480		Svalbardbudsjettet:	
	50	Tilskudd, forhøyes med fra kr 302 891 000 til kr 312 895 000	10 004 000
490		Utlendingsdirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 212 951 000 til kr 1 219 051 000	6 100 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak, forhøyes med fra kr 4 995 249 000 til kr 5 767 834 000	772 585 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak, forhøyes med fra kr 599 500 000 til kr 706 695 000	107 195 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak, nedsettes med fra kr 861 113 000 til kr 720 018 000	141 095 000
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 122 254 000 til kr 119 254 000	3 000 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 19 250 000 til kr 20 672 000	1 422 000
495		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 252 460 000 til kr 252 251 000	209 000
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:	
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 39 686 000 til kr 40 436 000	750 000
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 8 393 128 000 til kr 10 046 310 000	1 653 182 000
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 596 383 000 til kr 763 136 000	166 753 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	71	Tilskudd til innvandreroorganisasjoner og annen frivillig virksomhet, nedsettes med fra kr 82 208 000 til kr 81 208 000	1 000 000
	73	Tilskudd, forhøyes med fra kr 5 871 000 til kr 8 371 000	2 500 000
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:	
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 31 868 000 til kr 37 568 000	5 700 000
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, forhøyes med fra kr 1 985 608 000 til kr 2 371 113 000	385 505 000
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 352 587 000 til kr 349 667 000	2 920 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 78 942 000 til kr 76 092 000	2 850 000
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen:	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 130 000 000 til kr 115 000 000	15 000 000
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 752 925 000 til kr 1 662 925 000	90 000 000
540		Direktoratet for forvaltning og IKT:	
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 75 000 000 til kr 35 000 000	40 000 000
541		IKT-politikk:	
	70	Tilskudd til forvaltningsutvikling og samordning av IKT-politikken, <i>kan nyttes under kap. 541 post 22</i> , forhøyes med fra kr 5 896 000 til kr 6 246 000	350 000
551		Regional utvikling og nyskaping:	
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling, forhøyes med fra kr 1 156 993 000 til kr 1 176 993 000	20 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling:	
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 444 200 000 til kr 441 400 000	2 800 000
560		Sametinget:	
	50	Sametinget, forhøyes med fra kr 279 679 000 til kr 280 679 000	1 000 000
561		Tilskudd til samiske formål:	
	50	Samisk høyskole, nedsettes med fra kr 5 588 000 til kr 4 588 000	1 000 000
571		Rammetilskudd til kommuner:	
	60	Innbyggertilskudd, nedsettes med fra kr 119 052 870 000 til kr 117 979 670 000	1 073 200 000
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i> , forhøyes med fra kr 1 854 000 000 til kr 1 854 500 000	500 000
573		Kommunereform:	
(NY)	61	Engangskostnader ved fylkessammenslåing, bevilges med	30 000 000
576		Vedlikehold og rehabilitering:	
(NY)	60	Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner, bevilges med	250 000 000
580		Bostøtte:	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 2 763 000 000 til kr 3 069 000 000	306 000 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak:	
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 888 270 000 til kr 926 070 000	37 800 000
590		Planlegging og byutvikling:	
	71	Internasjonale organisasjoner, forhøyes med fra kr 720 000 til kr 817 000	97 000
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.:	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 61 126 000 til kr 60 596 000	530 000
	70	Tilskudd, nedsettes med fra kr 35 400 000 til kr 35 130 000	270 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
605		Arbeids- og velferdsetaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 11 211 838 000 til kr 11 226 038 000	14 200 000
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 31 278 000 til kr 32 778 000	1 500 000
606		Trygderetten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 68 856 000 til kr 69 656 000	800 000
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse:	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 10 350 000 000 til kr 10 823 000 000	473 000 000
(NY)	22	Sluttoppgjør, <i>overslagsbevilgning</i> , bevilges med	-3 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 115 000 000 til kr 120 000 000	5 000 000
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden:	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 1 177 000 000 til kr 1 122 000 000	55 000 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 13 000 000 til kr 12 000 000	1 000 000
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 41 000 000 til kr 37 000 000	4 000 000
	90	Utlån, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 6 200 000 000 til kr 4 800 000 000	1 400 000 000
634		Arbeidsmarkedstiltak:	
	76	Tiltak for arbeidssøkere, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 7 089 910 000 til kr 7 125 210 000	35 300 000
635		Ventelønn:	
	1	Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 47 000 000 til kr 48 000 000	1 000 000
640		Arbeidstilsynet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 564 578 000 til kr 563 258 000	1 320 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
642		Petroleumstilsynet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 220 280 000 til kr 225 080 000	4 800 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 30 938 000 til kr 27 738 000	3 200 000
660		Krigspensjon:	
	70	Tilskudd, militære, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 95 000 000 til kr 96 000 000	1 000 000
	71	Tilskudd, sivile, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 245 000 000 til kr 240 000 000	5 000 000
666		Avtalefestet pensjon (AFP):	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 1 660 000 000 til kr 1 650 000 000	10 000 000
667		Supplerende stønad til personer over 67 år:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 383 700 000 til kr 380 000 000	3 700 000
701		Direktoratet for e-helse:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 254 316 000 til kr 260 655 000	6 339 000
	70	Norsk Helsennett SF, nedsettes med fra kr 124 758 000 til kr 109 758 000	15 000 000
702		Beredskap:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 70</i> , nedsettes med fra kr 30 111 000 til kr 24 111 000	6 000 000
710		Folkehelseinstituttet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 897 284 000 til kr 900 034 000	2 750 000
714		Folkehelse:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 70,</i> <i>74 og 79</i> , forhøyes med fra kr 151 676 000 til kr 163 776 000	12 100 000
	74	Skolefrukt mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 35 602 000 til kr 11 802 000	23 800 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
720		Helsedirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 1 108 937 000 til kr 1 106 777 000	2 160 000
721		Statens helsetilsyn:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 114 859 000 til kr 114 629 000	230 000
723		Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 103 887 000 til kr 113 887 000	10 000 000
732		Regionale helseforetak:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 19 303 000 til kr 15 403 000	3 900 000
	70	Særskilte tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 72, 73, 74 og 75</i> , forhøyes med fra kr 750 543 000 til kr 800 543 000	50 000 000
	72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 54 037 454 000 til kr 51 588 454 000	2 449 000 000
	73	Basisbevilgning Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 19 074 231 000 til kr 18 210 231 000	864 000 000
	74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 14 422 443 000 til kr 13 768 443 000	654 000 000
	75	Basisbevilgning Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 12 869 307 000 til kr 12 286 307 000	583 000 000
733		Habilitering og rehabilitering:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i> , forhøyes med fra kr 12 526 000 til kr 22 526 000	10 000 000
	72	Kjøp av opptrening mv., <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 3 374 000 til kr 1 674 000	1 700 000
750		Statens legemiddelverk:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 273 646 000 til kr 267 686 000	5 960 000
761		Omsorgstjeneste:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 79</i> , forhøyes med fra kr 134 116 000 til kr 138 116 000	4 000 000
	60	Kommunale kompetansetiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 114 150 000 til kr 110 150 000	4 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	62	Dagaktivitetstilbud, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 296 333 000 til kr 276 333 000	20 000 000
	65	Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 156 000 000 til kr 1 062 200 000	906 200 000
	67	Utviklingstiltak, forhøyes med fra kr 67 889 000 til kr 84 850 000	16 961 000
	68	Kompetanse og innovasjon, forhøyes med fra kr 336 948 000 til kr 346 948 000	10 000 000
762		Primærhelsetjeneste:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 70</i> , forhøyes med fra kr 63 419 000 til kr 67 419 000	4 000 000
	63	Allmennlegetjenester, nedsettes med fra kr 128 904 000 til kr 123 604 000	5 300 000
765		Psykisk helse og rusarbeid:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i> , forhøyes med fra kr 122 847 000 til kr 123 847 000	1 000 000
	72	Frivillig arbeid mv., <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 262 378 000 til kr 258 878 000	3 500 000
	75	Vold og traumatisk stress, nedsettes med fra kr 162 520 000 til kr 161 520 000	1 000 000
781		Forsøk og utvikling mv.:	
	79	Tilskudd, <i>kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 58 518 000 til kr 62 318 000	3 800 000
783		Personell:	
	61	Turnustjeneste, nedsettes med fra kr 141 661 000 til kr 131 661 000	10 000 000
840		Tiltak mot vold og overgrep:	
	21	Spesielle driftsutgifter, nedsettes med fra kr 26 692 000 til kr 19 992 000	6 700 000
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv., <i>kan nyttes under kap. 858 post 1</i> , forhøyes med fra kr 46 983 000 til kr 47 483 000	500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
841		Samliv og konfliktløsning:	
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 7 542 000 til kr 6 000 000	1 542 000
844		Kontantstøtte:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 510 000 000 til kr 1 580 000 000	70 000 000
845		Barnetrygd:	
	70	Tilskudd, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 15 170 000 000 til kr 15 140 000 000	30 000 000
846		Familie- og oppveksttiltak:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 50 og post 71</i> , forhøyes med fra kr 9 235 000 til kr 12 235 000	3 000 000
	62	Utvikling i kommunene, nedsettes med fra kr 80 727 000 til kr 70 727 000	10 000 000
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 7 225 000 til kr 20 425 000	13 200 000
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdomssamarbeid mv., <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 10 171 000 til kr 11 171 000	1 000 000
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet:	
	60	Kommunalt barnevern, nedsettes med fra kr 683 371 000 til kr 681 371 000	2 000 000
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 578 134 000 til kr 1 758 622 000	180 488 000
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv., <i>kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 32 252 000 til kr 35 252 000	3 000 000
	72	Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 71 794 000 til kr 69 794 000	2 000 000
855		Statlig forvaltning av barnevernet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 22 og post 60</i> , forhøyes med fra kr 4 267 388 000 til kr 4 339 388 000	72 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 20 689 000 til kr 22 689 000	2 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 391 839 000 til kr 1 592 839 000	201 000 000
858		Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 855 post 1</i> , forhøyes med fra kr 254 125 000 til kr 254 334 000	209 000
900		Nærings- og fiskeridepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 335 058 000 til kr 335 238 000	180 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 66 462 000 til kr 71 462 000	5 000 000
	71	Miljøtiltak Raufoss, forhøyes med fra kr 1 200 000 til kr 4 700 000	3 500 000
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 15 000 000 til kr 14 785 000	215 000
904		Brønnøysundregistrene:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 276 914 000 til kr 280 414 000	3 500 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 20 000 000 til kr 34 000 000	14 000 000
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 235 306 000 til kr 240 306 000	5 000 000
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk:	
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 892 000 000 til kr 1 992 000 000	100 000 000
911		Konkurransetilsynet:	
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser, forhøyes med fra kr 9 400 000 til kr 9 915 000	515 000
919		Diverse fiskeriformål:	
	60	Tilskudd til kommuner, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 270 000 000 til kr 687 820 000	417 820 000
920		Norges forskningsråd:	
	50	Tilskudd til forskning, nedsettes med fra kr 2 298 036 000 til kr 2 296 636 000	1 400 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
922		Romvirksomhet:	
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA), forhøyes med fra kr 198 700 000 til kr 217 400 000	18 700 000
	71	Internasjonal romvirksomhet, forhøyes med fra kr 339 100 000 til kr 372 500 000	33 400 000
926		Forskningsfartøy:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 173 934 000 til kr 193 934 000	20 000 000
950		Forvaltning av statlig eierskap:	
(NY)	70	Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, bevilges med	28 800 000
1100		Landbruks- og matdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 145 916 000 til kr 145 896 000	20 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 962 000 til kr 3 562 000	2 600 000
	50	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – forvaltningsorganer med særskilte fullmakter, forhøyes med fra kr 287 000 til kr 18 787 000	18 500 000
1138		Støtte til organisasjoner m.m.:	
	70	Støtte til organisasjoner, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 34 509 000 til kr 29 509 000	5 000 000
	71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid – organisasjoner og prosesser, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 4 291 000 til kr 1 691 000	2 600 000
(NY)	72	Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK), bevilges med	5 000 000
1142		Landbruksdirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 219 711 000 til kr 225 811 000	6 100 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 876 000 til kr 1 276 000	600 000
	73	Tilskudd til erstatninger m.m., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 45 610 000 til kr 55 610 000	10 000 000
	80	Radioaktivitetstiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 500 000 til kr 1 000 000	1 500 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1300		Samferdselsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 173 354 000 til kr 173 194 000	160 000
	74	Tilskudd til Redningsselskapet, forhøyes med fra kr 83 500 000 til kr 93 500 000	10 000 000
1310		Flytransport:	
	70	Kjøp av innenlandske flyruter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1311 post 71</i> , nedsettes med fra kr 811 400 000 til kr 796 100 000	15 300 000
1320		Statens vegvesen:	
	23	Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m., <i>kan overføres, kan nyttes under post 29, post 30, post 31 og post 72</i> , forhøyes med fra kr 10 502 030 000 til kr 10 527 030 000	25 000 000
	30	Riksveginvesteringer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23, post 29, post 31 og post 72</i> , forhøyes med fra kr 14 514 000 000 til kr 14 549 000 000	35 000 000
1330		Særskilte transporttiltak:	
	63	Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter, forhøyes med fra kr 100 000 000 til kr 190 000 000	90 000 000
1350		Jernbaneverket:	
	23	Drift og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 30</i> , forhøyes med fra kr 8 093 094 000 til kr 8 167 594 000	74 500 000
	30	Investeringer i linjen, <i>kan overføres, kan nyttes under post 23</i> , forhøyes med fra kr 5 824 600 000 til kr 5 856 600 000	32 000 000
1357		Togvedlikeholdsselskap:	
(NY)	96	Aksjekapital, bevilges med	100 000
1358		Togmateriellselskap:	
(NY)	96	Aksjekapital, bevilges med	100 000
1359		Salgs- og billetteringsselskap:	
(NY)	96	Aksjekapital, bevilges med	100 000
1360		Kystverket:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 45</i> , forhøyes med fra kr 1 709 430 000 til kr 1 711 430 000	2 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	30	Nyanlegg og større vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 553 200 000 til kr 578 200 000	25 000 000
	45	Større utstørsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 1</i> , forhøyes med fra kr 197 300 000 til kr 212 300 000	15 000 000
1400		Klima- og miljødepartementet:	
	71	Internasjonale organisasjoner, forhøyes med fra kr 48 509 000 til kr 68 709 000	20 200 000
1420		Miljødirektoratet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 596 440 000 til kr 600 440 000	4 000 000
	21	Spesielle driftsutgifter, forhøyes med fra kr 166 580 000 til kr 175 780 000	9 200 000
	22	Statlige vannmiljøtiltak, forhøyes med fra kr 277 943 000 til kr 291 643 000	13 700 000
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 2 392 000 til kr 5 292 000	2 900 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 32 580 000 til kr 96 580 000	64 000 000
	37	Skogplanting, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 15 000 000 til kr 14 000 000	1 000 000
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under postene 39 og 79</i> , forhøyes med fra kr 170 568 000 til kr 190 568 000	20 000 000
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 33 255 000 til kr 25 755 000	7 500 000
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 21</i> , nedsettes med fra kr 64 989 000 til kr 55 789 000	9 200 000
1422		Miljøvennlig skipsfart:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 60 og 70</i> , forhøyes med fra kr 5 219 000 til kr 9 219 000	4 000 000
(NY)	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner, <i>kan nyttes under postene 21 og 70</i> , bevilges med	20 000 000
(NY)	70	Tilskudd til private, <i>kan nyttes under postene 21 og 60</i> , bevilges med	41 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1429		Riksantikvaren:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 129 450 000 til kr 131 150 000	1 700 000
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 122 015 000 til kr 121 015 000	1 000 000
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 54 045 000 til kr 53 645 000	400 000
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 45 952 000 til kr 50 952 000	5 000 000
	74	Tilskudd til fartøyvern, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 101 883 000 til kr 101 583 000	300 000
1471		Norsk Polarinstitut:	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 67 535 000 til kr 69 535 000	2 000 000
1600		Finansdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 332 258 000 til kr 329 458 000	2 800 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 60 496 000 til kr 55 396 000	5 100 000
1602		Finanstilsynet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 332 444 000 til kr 334 444 000	2 000 000
1605		Direktoratet for økonomistyring:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 323 428 000 til kr 353 948 000	30 520 000
1610		Tolletaten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 289 516 000 til kr 1 299 516 000	10 000 000
1618		Skatteetaten:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 5 113 954 000 til kr 5 102 954 000	11 000 000
	22	Større IT-prosjekter, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 293 600 000 til kr 231 200 000	62 400 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	70	Tilskudd, nedsettes med fra kr 3 200 000 til kr 3 000 000	200 000
1700		Forsvarsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 378 953 000 til kr 404 164 000	25 211 000
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 3 457 740 000 til kr 3 488 899 000	31 159 000
	47	Nybygg og nyanlegg, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1761, post 47</i> , forhøyes med fra kr 1 472 025 000 til kr 1 568 663 000	96 638 000
1716		Forsvarets forskningsinstitutt:	
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt, nedsettes med fra kr 188 763 000 til kr 187 567 000	1 196 000
1719		Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 329 345 000 til kr 339 188 000	9 843 000
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 15 229 000 til kr 13 429 000	1 800 000
	78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 267 540 000 til kr 282 540 000	15 000 000
1720		Felles ledelse og kommandoapparat:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 3 842 312 000 til kr 3 729 508 000	112 804 000
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 2 009 923 000 til kr 2 042 988 000	33 065 000
1731		Hæren:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 5 262 935 000 til kr 5 330 349 000	67 414 000
1732		Sjøforsvaret:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 3 890 479 000 til kr 3 835 038 000	55 441 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1733		Luftforsvaret:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 4 759 844 000 til kr 4 783 048 000	23 204 000
1734		Heimevernet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 213 630 000 til kr 1 229 268 000	15 638 000
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 295 007 000 til kr 1 528 367 000	233 360 000
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 1760, post 45</i> , forhøyes med fra kr 1 408 348 000 til kr 1 552 384 000	144 036 000
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 56 546 000 til kr 41 546 000	15 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under kap. 1761, post 45</i> , nedsettes med fra kr 5 081 182 000 til kr 4 943 105 000	138 077 000
	75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 1760, post 44</i> , nedsettes med fra kr 87 549 000 til kr 87 450 000	99 000
1790		Kystvakten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 1 043 933 000 til kr 1 082 625 000	38 692 000
1791		Redningshelikoptertjenesten:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 865 496 000 til kr 929 024 000	63 528 000
1792		Norske styrker i utlandet:	
	1	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 703 768 000 til kr 782 727 000	78 959 000
1795		Kulturelle og allmennyttige formål:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 264 839 000 til kr 262 587 000	2 252 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
1800		Olje- og energidepartementet:	
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv., <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 2 550 000 til kr 1 850 000	700 000
1815		Petoro AS:	
	70	Administrasjon, forhøyes med fra kr 338 356 000 til kr 343 656 000	5 300 000
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat:	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 72</i> , forhøyes med fra kr 369 484 000 til kr 370 984 000	1 500 000
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i> , forhøyes med fra kr 14 000 000 til kr 35 000 000	21 000 000
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi:	
	50	Overføring til Energifondet, nedsettes med fra kr 1 566 000 000 til kr 1 563 200 000	2 800 000
1830		Forskning og næringsutvikling:	
	50	Overføring til Norges forskningsråd, forhøyes med fra kr 848 612 000 til kr 898 612 000	50 000 000
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 31 300 000 til kr 44 300 000	13 000 000
	72	Tilskudd til INTSOK, forhøyes med fra kr 20 200 000 til kr 20 900 000	700 000
1840		CO ₂ -håndtering:	
	71	Forsknings tjenester, TCM DA, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 1 806 000 000 til kr 1 589 000 000	217 000 000
2309		Tilfeldige utgifter:	
	1	Driftsutgifter, nedsettes med fra kr 4 400 000 000 til kr 4 175 000 000	225 000 000
2410		Statens lånekasse for utdanning:	
(NY)	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres, kan nyttes under post 01</i> , bevilges med	11 300 000
	50	Avsetning til utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 6 190 298 000 til kr 6 173 579 000	16 719 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	70	Utdanningsstipend, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 2 328 416 000 til kr 2 667 568 000	339 152 000
	71	Andre stipend, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 842 305 000 til kr 870 041 000	27 736 000
	72	Rentestøtte, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 921 121 000 til kr 865 662 000	55 459 000
	73	Avskrivninger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 509 530 000 til kr 604 095 000	94 565 000
	74	Tap på utlån, forhøyes med fra kr 327 200 000 til kr 358 100 000	30 900 000
	90	Økt lån og rentegjeld, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 24 343 146 000 til kr 24 348 023 000	4 877 000
2421		Innovasjon Norge:	
	50	Innovasjon – prosjekter, fond, forhøyes med fra kr 523 500 000 til kr 583 500 000	60 000 000
	70	Basiskostnader, nedsettes med fra kr 170 370 000 til kr 168 970 000	1 400 000
	71	Innovative næringsmiljøer, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 96 500 000 til kr 116 500 000	20 000 000
	76	Miljøteknologi, <i>kan overføres</i> , nedsettes med fra kr 504 500 000 til kr 424 500 000	80 000 000
2429		Eksportkreditt Norge AS:	
	71	Viderefakturerte utgifter, nedsettes med fra kr 200 000 til kr 0	200 000
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:	
	30	Investeringer, forhøyes med fra kr 29 000 000 000 til kr 30 000 000 000	1 000 000 000
2445		Statsbygg:	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter	-4 284 000 000
		2 Driftsutgifter	1 754 155 000
		3 Avskrivninger	1 033 814 000
		4 Renter av statens kapital	69 800 000
		5 Til investeringsformål	1 119 976 000
			-306 255 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 102 613 000 til kr 122 613 000	20 000 000
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 372 600 000 til kr 412 000 000	39 400 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 179 344 000 til kr 269 344 000	90 000 000
2470		Statens pensjonskasse:	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter, <i>overslagsbevilgning</i>	-640 644 000
		2 Driftsutgifter, <i>overslagsbevilgning</i>	468 936 000
		3 Avskrivninger	121 049 000
		4 Renter av statens kapital	5 084 000
		5 Til investeringsformål	18 070 000
			-27 505 000
2530		Foreldrepenger:	
	70	Foreldrepenger ved fødsel, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 19 330 000 000 til kr 19 060 000 000	270 000 000
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 468 000 000 til kr 460 000 000	8 000 000
	73	Foreldrepenger ved adopsjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 65 000 000 til kr 55 000 000	10 000 000
2541		Dagpenger:	
	70	Dagpenger, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 15 307 000 000 til kr 15 998 000 000	691 000 000
2542		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.:	
	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 860 000 000 til kr 880 000 000	20 000 000
2620		Stønad til enslig mor eller far:	
	70	Overgangsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 2 580 300 000 til kr 2 480 000 000	100 300 000
	72	Stønad til barnetilsyn, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 415 300 000 til kr 370 000 000	45 300 000
	76	Bidragforskott, nedsettes med fra kr 790 000 000 til kr 720 000 000	70 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
2650		Sykepenger:	
	70	Sykepenger for arbeidstakere mv., <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 36 285 000 000 til kr 36 140 000 000	145 000 000
	71	Sykepenger for selvstendige, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 1 530 000 000 til kr 1 400 000 000	130 000 000
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgspenger mv., <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 595 000 000 til kr 580 000 000	15 000 000
2651		Arbeidsavklaringspenger:	
	70	Arbeidsavklaringspenger, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 34 230 000 000 til kr 34 120 000 000	110 000 000
2655		Uførhet:	
	70	Uføretrygd, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 78 824 000 000 til kr 79 570 000 000	746 000 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 51 000 000 til kr 45 000 000	6 000 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.:	
	71	Hjelpestønad, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 1 670 000 000 til kr 1 660 000 000	10 000 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning, nedsettes med fra kr 155 000 000 til kr 138 000 000	17 000 000
	74	Tilskudd til biler, nedsettes med fra kr 721 000 000 til kr 660 000 000	61 000 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester, nedsettes med fra kr 275 000 000 til kr 265 000 000	10 000 000
	77	Ortopediske hjelpemidler, nedsettes med fra kr 1 400 000 000 til kr 1 350 000 000	50 000 000
	78	Høreapparater, forhøyes med fra kr 635 000 000 til kr 670 000 000	35 000 000
2670		Alderdom:	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 67 432 000 000 til kr 67 160 000 000	272 000 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 129 250 000 000 til kr 128 830 000 000	420 000 000
	72	Ventetillegg, <i>overslagsbevilgning</i> , nedsettes med fra kr 145 000 000 til kr 128 000 000	17 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv., <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 5 740 000 000 til kr 5 800 000 000	60 000 000
2680		Etterlatte:	
	70	Grunnpensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 1 165 800 000 til kr 1 170 000 000	4 200 000
	71	Tilleggspensjon, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 895 000 000 til kr 900 000 000	5 000 000
2686		Stønad ved gravferd:	
	70	Gravferdsstønad, <i>overslagsbevilgning</i> , forhøyes med fra kr 180 000 000 til kr 185 000 000	5 000 000
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.:	
	70	Spesialisthjelp, nedsettes med fra kr 1 872 400 000 til kr 1 830 000 000	42 400 000
	71	Psykologhjelp, forhøyes med fra kr 266 000 000 til kr 270 000 000	4 000 000
	72	Tannbehandling, nedsettes med fra kr 2 451 000 000 til kr 2 415 000 000	36 000 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitutt, forhøyes med fra kr 880 600 000 til kr 905 000 000	24 400 000
2751		Legemidler mv.:	
	70	Legemidler, forhøyes med fra kr 10 015 500 000 til kr 10 041 000 000	25 500 000
	71	Legeerklæringer, forhøyes med fra kr 5 000 000 til kr 6 000 000	1 000 000
	72	Medisinsk forbruksmateriell, forhøyes med fra kr 1 929 500 000 til kr 1 959 250 000	29 750 000
2752		Refusjon av egenbetaling:	
	70	Egenandelstak 1, forhøyes med fra kr 4 470 000 000 til kr 4 630 000 000	160 000 000
	71	Egenandelstak 2, forhøyes med fra kr 169 000 000 til kr 172 000 000	3 000 000
2755		Helsetjenester i kommunene mv.:	
	62	Fastlønnsordning fysioterapeuter, <i>kan nyttes under post 71</i> , nedsettes med fra kr 340 000 000 til kr 339 000 000	1 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	70	Allmennlegehjelp, nedsettes med fra kr 4 607 000 000 til kr 4 575 000 000	32 000 000
	71	Fysioterapi, <i>kan nyttes under post 62</i> , forhøyes med fra kr 1 880 000 000 til kr 1 920 000 000	40 000 000
	72	Jordmorhjelp, forhøyes med fra kr 55 000 000 til kr 58 000 000	3 000 000
	73	Kiropraktorbehandling, forhøyes med fra kr 145 000 000 til kr 146 000 000	1 000 000
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling, forhøyes med fra kr 118 000 000 til kr 132 000 000	14 000 000
2756		Andre helsetjenester:	
	70	Helsetjenester i annet EØS-land, forhøyes med fra kr 13 000 000 til kr 23 000 000	10 000 000
	71	Helsetjenester i utlandet mv., forhøyes med fra kr 395 000 000 til kr 425 000 000	30 000 000
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv., forhøyes med fra kr 215 000 000 til kr 225 000 000	10 000 000
2790		Andre helsetiltak:	
	70	Bidrag, forhøyes med fra kr 180 000 000 til kr 195 000 000	15 000 000

Inntekter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
3024		Regjeringsadvokaten:	
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker, forhøyes med fra kr 14 800 000 til kr 18 000 000	3 200 000
3041		Stortinget:	
	1	Salgsinntekter, forhøyes med fra kr 6 500 000 til kr 7 200 000	700 000
	3	Leieinntekter, nedsettes med fra kr 900 000 til kr 200 000	700 000
3225		Tiltak i grunnopplæringen:	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 292 298 000 til kr 317 495 000	25 197 000
3334		Film- og medieformål:	
	70	Gebyr, nedsettes med fra kr 10 000 000 til kr 2 500 000	7 500 000
3400		Justis- og beredskapsdepartementet:	
	4	Anslag økte asylkomster – avsetning til senere fordeling, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 1 000 000 000 til kr 0	1 000 000 000
3410		Domstolene:	
	2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene, nedsettes med fra kr 20 440 000 til kr 17 940 000	2 500 000
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten:	
	2	Refusjoner mv., nedsettes med fra kr 438 800 000 til kr 426 300 000	12 500 000
	6	Gebyr – utlendingssaker, forhøyes med fra kr 198 182 000 til kr 204 789 000	6 607 000
3456		Direktoratet for nødkommunikasjon:	
	1	Brukerbetaling, nedsettes med fra kr 311 701 000 til kr 304 701 000	7 000 000
	2	Variable refusjoner, forhøyes med fra kr 11 562 000 til kr 48 062 000	36 500 000
3490		Utlendingsdirektoratet:	
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 130 913 000 til kr 128 313 000	2 600 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 20 218 000 til kr 22 672 000	2 454 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 3 962 304 000 til kr 4 677 780 000	715 476 000
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere:	
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 266 475 000 til kr 285 175 000	18 700 000
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 85 108 000 til kr 71 295 000	13 813 000
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere:	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 333 878 000 til kr 397 147 000	63 269 000
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT:	
(NY)	86	Tvangsmulkt, bevilges med	100 000
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:	
	1	Gebyrinntekter, lån, nedsettes med fra kr 34 000 000 til kr 30 000 000	4 000 000
	90	Tilbakebetaling av lån, forhøyes med fra kr 17 000 000 000 til kr 18 600 000 000	1 600 000 000
3616		Gruppelivsforsikring:	
	1	Premieinntekter, forhøyes med fra kr 105 000 000 til kr 108 000 000	3 000 000
3635		Ventelønn mv.:	
	1	Refusjon statlig virksomhet mv., nedsettes med fra kr 31 030 000 til kr 28 000 000	3 030 000
3640		Arbeidstilsynet:	
	1	Diverse inntekter, nedsettes med fra kr 1 320 000 til kr 0	1 320 000
3642		Petroleumstilsynet:	
	3	Gebyr tilsyn, forhøyes med fra kr 51 540 000 til kr 71 540 000	20 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
3732		Regionale helseforetak:	
	86	Driftskreditter, nedsettes med fra kr 4 350 000 000 til kr 300 000 000	4 050 000 000
3847		EUs ungdomsprogram:	
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen, forhøyes med fra kr 2 300 000 til kr 4 200 000	1 900 000
3855		Statlig forvaltning av barnevernet:	
	60	Kommunale egenandeler, nedsettes med fra kr 1 496 745 000 til kr 1 372 945 000	123 800 000
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere:	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, forhøyes med fra kr 1 217 364 000 til kr 1 398 364 000	181 000 000
3911		Konkurransetilsynet:	
(NY)	87	Overtredelsesgebyr, bevilges med	100 000
3917		Fiskeridirektoratet:	
	13	Inntekter vederlag oppdrettskonsesjoner, forhøyes med fra kr 540 000 000 til kr 746 000 000	206 000 000
3961		Selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning:	
	71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA, nedsettes med fra kr 9 000 000 til kr 3 750 000	5 250 000
4162		Statskog SF – forvaltning av statlig eierskap:	
	90	Avdrag på lån, forhøyes med fra kr 10 000 000 til kr 25 000 000	15 000 000
4322		Svinesundsforbindelsen AS:	
	90	Avdrag på lån, forhøyes med fra kr 25 000 000 til kr 45 000 000	20 000 000
4420		Miljødirektoratet:	
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter, forhøyes med fra kr 1 166 000 til kr 4 166 000	3 000 000
4481		Salg av klimakvoter:	
	1	Salgsinntekter, nedsettes med fra kr 1 854 050 000 til kr 1 426 410 000	427 640 000
4605		Direktoratet for økonomistyring:	
	1	Økonomitjenester, forhøyes med fra kr 41 900 000 til kr 72 000 000	30 100 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
4618		Skatteetaten:	
	1	Refunderte utleggs- og tinglysingsgebyr, nedsettes med fra kr 69 000 000 til kr 66 000 000	3 000 000
	3	Andre inntekter, nedsettes med fra kr 46 310 000 til kr 35 310 000	11 000 000
	5	Gebyr for utleggsforretninger, forhøyes med fra kr 44 000 000 til kr 47 000 000	3 000 000
	89	Overtredelsesgebyr, forhøyes med fra kr 4 400 000 til kr 13 000 000	8 600 000
4620		Statistisk sentralbyrå:	
	2	Oppdragsinntekter, forhøyes med fra kr 218 972 000 til kr 222 600 000	3 628 000
4700		Forsvarsdepartementet:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 2 371 000 til kr 23 371 000	21 000 000
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg:	
	47	Salg av eiendom, forhøyes med fra kr 99 863 000 til kr 300 000 000	200 137 000
4719		Fellesinntekter til foretak under Forsvarsdepartementet:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 791 000 til kr 3 791 000	3 000 000
4720		Felles ledelse og kommandoapparat:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 67 066 000 til kr 113 227 000	46 161 000
4740		Forsvarets logistikkorganisasjon:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 76 263 000 til kr 136 375 000	60 112 000
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg:	
	1	Driftsinntekter, nedsettes med fra kr 29 085 000 til kr 27 600 000	1 485 000
(NY)	45	Store nyanskaffelser, bevilges med	12 242 000
4791		Redningshelikoptertjenesten:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 802 216 000 til kr 869 944 000	67 728 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
4792		Norske styrker i utlandet:	
	1	Driftsinntekter, forhøyes med fra kr 10 296 000 til kr 14 296 000	4 000 000
4840		CO ₂ -håndtering:	
	80	Renter, TCM DA, nedsettes med fra kr 25 000 000 til kr 19 000 000	6 000 000
	86	Avdrag, TCM DA, nedsettes med fra kr 1 236 000 000 til kr 1 114 000 000	122 000 000
5309		Tilfeldige inntekter:	
	29	Ymse, forhøyes med fra kr 150 000 000 til kr 250 000 000	100 000 000
5310		Statens lånekasse for utdanning:	
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter, nedsettes med fra kr 25 190 000 til kr 21 982 000	3 208 000
	29	Termingebyr, forhøyes med fra kr 23 244 000 til kr 23 459 000	215 000
	89	Purregebyrer, nedsettes med fra kr 188 894 000 til kr 121 305 000	67 589 000
	90	Redusert lån og rentegjeld, forhøyes med fra kr 8 914 712 000 til kr 9 522 338 000	607 626 000
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend, forhøyes med fra kr 5 689 308 000 til kr 6 100 815 000	411 507 000
5312		Husbanken:	
	1	Gebyrer m.m., nedsettes med fra kr 12 797 000 til kr 11 800 000	997 000
5325		Innovasjon Norge:	
	56	Tilbakeføring av tapsfondsmidler fra distriktsrettet låneordning, forhøyes med fra kr 43 000 000 til kr 48 100 000	5 100 000
	91	Tilbakeført kapital, såkornfond, forhøyes med fra kr 10 000 000 til kr 41 600 000	31 600 000
5351		Overføring fra Norges Bank:	
	85	Overføring, forhøyes med fra kr 14 800 000 000 til kr 26 588 800 000	11 788 800 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten:	
	24	Driftsresultat:	
		1 Driftsinntekter	123 800 000 000
		2 Driftsutgifter	-32 000 000 000
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 300 000 000
		4 Avskrivninger	-23 500 000 000
		5 Renter av statens kapital	-4 000 000 000
			<u>62 000 000 000</u>
	30	Avskrivninger, nedsettes med fra kr 23 700 000 000 til kr 23 500 000 000	200 000 000
5445		Statsbygg:	
	39	Avsetning til investeringsformål, forhøyes med fra kr 1 029 976 000 til kr 1 119 976 000	90 000 000
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift:	
	30	Avskrivninger, nedsettes med fra kr 1 181 159 000 til kr 1 178 018 000	3 141 000
5501		Skatter på formue og inntekt:	
	70	Trinnskatt, formuesskatt mv., nedsettes med fra kr 46 543 000 000 til kr 46 536 000 000	7 000 000
5561		Flypassasjeravgift:	
	70	Flypassasjeravgift, nedsettes med fra kr 1 045 000 000 til kr 785 000 000	260 000 000
5571		Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet:	
	70	Petroleumstilsynet – sektoravgift, nedsettes med fra kr 96 620 000 til kr 83 620 000	13 000 000
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift:	
	80	Renter av statens faste kapital, nedsettes med fra kr 76 753 000 til kr 75 158 000	1 595 000
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse:	
	80	Renter, nedsettes med fra kr 1 948 000 000 til kr 1 684 000 000	264 000 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning:	
	80	Renter, nedsettes med fra kr 3 800 306 000 til kr 3 669 249 000	131 057 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5618		Aksjer i Posten Norge AS:	
	85	Utbytte, nedsettes med fra kr 320 000 000 til kr 0	320 000 000
5623		Aksjer i Baneservice AS:	
	85	Utbytte, nedsettes med fra kr 8 300 000 til kr 0	8 300 000
5624		Renter av Svinesundsforbindelsen AS:	
	80	Renter, forhøyes med fra kr 28 000 000 til kr 42 700 000	14 700 000
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge:	
	80	Renter på lån fra statskassen, nedsettes med fra kr 200 000 000 til kr 180 000 000	20 000 000
	81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen, forhøyes med fra kr 6 000 000 til kr 24 400 000	18 400 000
(NY)	85	Utbytte, lavrisikolåneordningen, bevilges med	189 200 000
	86	Utbytte fra investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa, forhøyes med fra kr 500 000 til kr 3 100 000	2 600 000
5631		Aksjer i AS Vinmonopolet:	
	85	Statens overskuddsandel, forhøyes med fra kr 25 800 000 til kr 58 500 000	32 700 000
5651		Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet:	
	85	Utbytte, nedsettes med fra kr 5 000 000 til kr 0	5 000 000
5652		Statskog SF – renter og utbytte:	
	80	Renter, nedsettes med fra kr 4 500 000 til kr 3 300 000	1 200 000
	85	Utbytte, nedsettes med fra kr 20 000 000 til kr 10 800 000	9 200 000
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning:	
	85	Utbytte, nedsettes med fra kr 13 308 000 000 til kr 12 345 500 000	962 500 000
5680		Statnett SF:	
	85	Utbytte, forhøyes med fra kr 240 000 000 til kr 357 000 000	117 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
5701		Diverse inntekter:	
	71	Refusjon ved yrkesskade, nedsettes med fra kr 943 480 000 til kr 897 000 000	46 480 000
	73	Refusjon fra bidragspliktige, nedsettes med fra kr 270 000 000 til kr 250 000 000	20 000 000
	86	Innkrevning feilutbetalinger, forhøyes med fra kr 718 000 000 til kr 820 000 000	102 000 000
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m., forhøyes med fra kr 61 000 000 til kr 67 000 000	6 000 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs:	
	70	Dividende, nedsettes med fra kr 205 000 000 til kr 200 000 000	5 000 000
5705		Refusjon av dagpenger:	
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs, nedsettes med fra kr 35 000 000 til kr 25 000 000	10 000 000
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge, nedsettes med fra kr 500 000 til kr 200 000	300 000

Fullmakter til å overskride gitte bevilgninger

II

Fullmakt til å utgifts- og inntektsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan utgifts-/inntektsføre ut-/innbetalinger knyttet til garantiansvar overfor Eksportfinans ASA uten bevilgning under kap. 950 Forvaltning av statlig eierskap, post 70 Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA og kap. 3950 Forvaltning av statlig eierskap, post 87 Innbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA, innenfor gitt garantiramme på 225 mill. kroner.

III

Fullmakt til å regnskapsføre utgifter

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2016 kan utgiftsføre uten bevilgning:

1. tilskudd til driftsutgifter i interimfasen for vedlikeholdsselskap jernbane under kap. 1357 Togvedlikeholdsselskap, post 70 Tilskudd til drift,
 2. tilskudd til driftsutgifter i interimfasen for materiellselskap jernbane under kap. 1358 Togmateriellselskap jernbane, post 70 Tilskudd til drift,
 3. tilskudd til driftsutgifter i interimfasen for salgs- og billetteringsselskap under kap. 1359 Salgs- og billetteringsselskap, post 70 Tilskudd til drift,
- mot tilsvarende innsparing av bevilgningen i 2016 under kap. 1350 Jernbaneverket, post 23 Drift og vedlikehold.

IV

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1420 post 01	kap. 4420 post 01
kap. 1420 post 23	kap. 4420 postene 04, 06, 08 og 09

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

V

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kunnskapsdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
231		Barnehager	
	21	Spesielle driftsutgifter	50,0 mill. kroner

VI

Fullmakt om innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2016 kan inngå avtaler med varighet utover 2016 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet utover 2016 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2016.

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitt bevilgning, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter	70,0 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Tilskudd til utleieboliger	790,9 mill. kroner

VIII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
634		Arbeidsmarkedstiltak	
	76	Tiltak for arbeidssøkere	2 912,2 mill. kroner

IX

Utlånsfullmakt

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan gi Innovasjon Norge fullmakt til å gi tilsagn om nye landsdekkende innovasjonslån innenfor en ramme på 800 mill. kroner.

X

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
2421		Innovasjon Norge	
	72	Forsknings- og utviklingskontrakter	300 mill. kroner
	76	Miljøteknologi	300 mill. kroner

XI

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for drifts- og vedlikeholdsarbeider

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2016 kan forplikte staten for framtidige budsjettår ut over gitt bevilgning inntil følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme for gamle og nye forpliktelser	Ramme for forpliktelser som forfaller hvert år
1320		Statens vegvesen		
	23 og 34	Drift og vedlikehold	7 200 mill. kroner	2 500 mill. kroner

XII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan foreta bestillinger av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	40,5 mill. kroner

XIII

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1420		Miljødirektoratet	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	57,0 mill. kroner

XIV

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan pådra forpliktelser for framtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning under kap. 1420 Miljødirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 157,7 mill. kroner.

XV

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Forsvarsdepartementet i 2016 kan foreta bestillinger ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon	
	01	Driftsutgifter	595 mill. kroner
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg	
	01	Driftsutgifter	875 mill. kroner

Andre fullmakter

XVI

Pensjoner fra statskassen

Stortinget samtykker i at Arbeids- og sosialdepartementet kan regulere pensjoner fra statskassen på samme måte som for statspensjonister.

XVII

Endring i statlige eierposter

Stortinget samtykker i at Nærings- og fiskeridepartementet i 2016 gjennom salg av aksjer eller gjennom andre transaksjoner kan:

1. redusere eierskapet i Baneservice AS helt eller delvis.
2. redusere eierskapet i Veterinærmedisinsk Oppdragssenter AS helt eller delvis.

XVIII

Kjøp av aksjer

Stortinget samtykker i at Landbruks- og matdepartementet kan gi Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) fullmakt til å kjøpe aksjer for inntil 500 000 kroner i det planlagte innovasjonsselskapet på Ås.

XIX

Restverdisikring for eksisterende materiell, oppgraderinger av eksisterende materiell og investeringer i nytt materiell

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet for materiell som inngår i statens kjøp av persontransporttjenester med tog på kap. 1351, post 70 i 2016 kan:

1. gi en restverdigaranti for bokførte verdier på inntil 6 162 mill. kroner
2. gi ytterligere restverdigaranti til oppgraderinger og nyinvesteringer innenfor en ramme på inntil 2 620 mill. kroner knyttet til Gjøvikbanen, Vossabanen, og kapasitetsøkning på Østlandet, Trønderbanen, Eidangerparsellen og ERTMS. Det legges til grunn 75 pst. restverdigaranti.

XX

Kjøp av klimakvoter

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 kan inngå avtaler om kjøp av klimakvoter innenfor en samlet ramme på 2 000 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser under kap. 1481 Klimakvoter, post 22 Kvotekjøp, generell ordning.

XXI

Utbetaling til Verdensbankens karbonfond

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet i 2016 får unntak fra forutsetningene i Stortingets vedtak fra 8. november 1984 om utbetalinger av gitte bevilgninger gjennom at tilskudd til Verdensbankens Forest Carbon Partnership Facility Carbon Fund kan utbetales med det formål å betale for fremtidige verifiserte utslippsreduksjoner.

XXII

Utbetaling av tilskudd til offentlig-privat samarbeid

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet får unntak fra forutsetningene i stortingsvedtak av 8. november 1984 om at utbetaling av gitte bevilgninger kun skal skje ved behov, slik at det kan utbetales tilskudd til risikoreduksjon for investeringer i avskogingsfri og bærekraftig råvareproduksjon i tråd med kriteriene for kap. 1482 Internasjonale klima- og utviklingstiltak, post 73 Klima- og skogsatsingen.

XXIII

Tilføyning av stikkord

Stortinget samtykker i at Klima- og miljødepartementet kan tilføye stikkordet «kan overføres» på bevilgningen under kap. 1420 Miljødirektoratet, post 71 Marin forsøpling.

XXIV

Avtale om å stille lånemidler til disposisjon for IMF's låneordninger for lavinntektsland

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet, på vegne av den norske stat, inngår en avtale med Det internasjonale valutafondet (IMF) om å stille ytterligere lånemidler til disposisjon for IMF's låneordninger for lavinntektsland med en ramme på 300 mill. SDR, slik at nye og gamle avtaler utgjør inntil 600 mill. SDR.

Vedlegg 1**Endringer etter saldert budsjett, utgifter**

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
20	1	Statsministerens kontor Driftsutgifter	100 300	-	3 267	103 567
21	1	Statsrådet Driftsutgifter	159 600	-	8 333	167 933
24	1	Regjeringsadvokaten Driftsutgifter	63 000	-	16 450	79 450
Sum endringer Regjering				-	28 050	
41	1	Stortinget Driftsutgifter	935 800	-	-3 000	932 800
	73	Kontingenter, internasjonale delegasjoner	14 000	-	1 500	15 500
	74	Reisetilskudd til skoler	3 500	-	1 500	5 000
Sum endringer Stortinget og underliggende institusjoner				-	-	
61	1	Høyesterett Driftsutgifter	94 997	-	1 800	96 797
Sum endringer Høyesterett				-	1 800	
100	1	Utenriksdepartementet Driftsutgifter	2 100 185	-	67	2 100 252
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	17 250	-	3 000	20 250
116	90	Deltaking i internasjonale organisasjoner Innskudd i Den asiatiske investeringsbanken for infrastruktur (AIIB)	175 000	-	17 620	192 620
117	75	EØS-finansieringsordningene EØS-finansieringsordningen 2009–2014	1 250 000	-	257 428	1 507 428
	76	Den norske finansieringsordningen 2009–2014	1 150 000	-	156 624	1 306 624
	77	EØS-finansieringsordningen 2014–2021	-	-	45 000	45 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	78	Den norske finansieringsordningen 2014–2021	-	-	37 000	37 000
150		Bistand til Afrika				
	78	Regionbevilgning for Afrika	2 094 640	-	-24 000	2 070 640
152		Bistand til Midtøsten og Nord-Afrika				
	78	Regionbevilgning for Midtøsten og Nord-Afrika	556 000	-	28 000	584 000
160		Sivilt samfunn og demokratiutvikling				
	70	Sivilt samfunn	1 955 471	-	-12 783	1 942 688
161		Næringsutvikling				
	75	NORFUND – tapsavsetning	375 000	-	-5 500	369 500
	95	NORFUND – grunnfondskapital ved investeringer i utviklingsland	1 125 000	-	-16 500	1 108 500
164		Fred, forsoning og demokrati				
	72	Global sikkerhet, utvikling og nedrustning	154 700	-	26 900	181 600
165		Forskning, kompetanseheving og evaluering				
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	237 000	-	21 000	258 000
	70	Forskning	148 000	-	-10 000	138 000
166		Miljø og bærekraftig utvikling mv.				
	72	Internasjonale miljøprosesser og bærekraftig utvikling	767 200	-	-13 400	753 800
	74	Fornybar energi	470 000	-	-1 800	468 200
167		Flyktningtiltak i Norge, godkjent som utviklingshjelp (ODA)				
	21	Spesielle driftsutgifter	7 381 924	-	-10 317	7 371 607
169		Global helse og utdanning				
	70	Global helse	3 065 000	-	-35 000	3 030 000
170		FN-organisasjoner mv.				
	78	Bidrag andre FN-organisasjoner mv.	187 300	-	25 000	212 300
171		Multilaterale finansinstitusjoner				
	70	Verdensbanken	841 000	-	25 000	866 000
	71	Regionale banker og fond	820 500	-	3 400	823 900
Sum endringer Utenriksdepartementet				-	516 739	

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
200		Kunnskapsdepartementet				
	21	Spesielle driftsutgifter	11 197	-	350	11 547
222		Statlige grunn- og videregående skoler og grunnskoleinternat				
	1	Driftsutgifter	88 642	-	1 491	90 133
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 491	-	-1 491	0
225		Tiltak i grunnopplæringen				
	64	Tilskudd til opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge	492 063	-	1 325	493 388
226		Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen				
	21	Spesielle driftsutgifter	823 398	-	5 000	828 398
	22	Videreutdanning for lærere og skoleledere	1 324 132	-	-80 800	1 243 332
231		Barnehager				
	21	Spesielle driftsutgifter	419 255	-	-8 750	410 505
252		EUs utdannings- og ungdomsprogram				
	70	Tilskudd	513 780	-	33 354	547 134
253		Folkehøyskoler				
	70	Tilskudd til folkehøyskoler	791 630	-	4 898	796 528
257		Kompetanse pluss				
	70	Tilskudd	157 818	-	20 000	177 818
260		Universiteter og høyskoler				
	50	Statlige universiteter og høyskoler	31 345 716	-	-5 720	31 339 996
	70	Private høyskoler	1 277 859	-	2 000	1 279 859
270		Internasjonal mobilitet og sosiale formål for studenter				
	74	Tilskudd til velferdsarbeid	87 311	-	6 000	93 311
280		Felles enheter				
	1	Driftsutgifter	80 456	-	6 235	86 691
	73	Tilskudd til NORDUnet	33 352	-	2 047	35 399
281		Felles tiltak for universiteter og høyskoler				
	1	Driftsutgifter	209 461	-	-6 235	203 226
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	24 867	-	12 900	37 767
	73	Tilskudd til internasjonale programmer	73 351	-	500	73 851

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
283		Meteorologiformål				
	50	Meteorologisk institutt	301 171	-	10 000	311 171
	72	Internasjonale samarbeidsprosjekter	127 345	-	-3 311	124 034
287		Forskningsinstitutter og andre tiltak				
	21	Spesielle driftsutgifter	15 571	-	-1 000	14 571
	60	Regionale forskningsfond, tilskudd til forskning	251 562	-	15 900	267 462
288		Internasjonale samarbeidstiltak				
	72	Internasjonale grunnforskningsorganisasjoner	306 024	-	7 459	313 483
	73	EUs rammeprogram for forskning	2 325 815	-	189 000	2 514 815
Sum endringer Kunnskapsdepartementet				-	211 152	
315		Frivillighetsformål				
	21	Forskning og utredning	5 879	-	835	6 714
	74	Frivillighetsregister	835	-	-835	0
	82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	142 919	-	50 000	192 919
	86	Tilskudd til internasjonale sykkelritt i Norge	5 000	-	21 000	26 000
320		Allmenne kulturformål				
	1	Driftsutgifter	133 683	-	7 900	141 583
	53	Sametinget	80 487	-	2 000	82 487
	55	Norsk kulturfond	81 256	-	-9 400	71 856
323		Musikkformål				
	1	Driftsutgifter	163 950	-	8 484	172 434
	78	Ymse faste tiltak	124 264	-	-6 984	117 280
326		Språk-, litteratur- og bibliotekformål				
	1	Driftsutgifter	523 931	-	1 600	525 531
Sum endringer Kulturdepartementet				-	74 600	
400		Justis- og beredskapsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	339 827	55 253	11 000	406 080
	22	Anslag økte asylankomster – avsetning til senere fordeling	2 000 000	-	-2 000 000	0
	23	Spesielle driftsutgifter, forskning og kunnskapsutvikling	27 336	-	-2 500	24 836
410		Domstolene				
	1	Driftsutgifter	2 064 183	-	30 650	2 094 833
414		Forliksråd og andre domsutgifter				
	1	Driftsutgifter	185 710	-	20 000	205 710

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
430		Kriminalomsorgen				
	1	Driftsutgifter	4 085 224	-	10 000	4 095 224
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten				
	1	Driftsutgifter	14 503 299	-	70 900	14 574 199
	70	Tilskudd	76 333	-	-2 300	74 033
444		Politiets sikkerhetstjeneste (PST)				
	1	Driftsutgifter	786 848	-	72 325	859 173
451		Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap				
	1	Driftsutgifter	671 002	-	35 200	706 202
452		Sentral krisehåndtering				
	1	Driftsutgifter	27 836	-	-1 650	26 186
454		Redningshelikoptertjenesten				
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	879 034	-	-16 566	862 468
455		Redningstjenesten				
	1	Driftsutgifter	113 931	-	-19 600	94 331
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	12 045	-	-3 800	8 245
456		Direktoratet for nødkommunikasjon				
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	549 588	-	-46 841	502 747
466		Særskilte straffesaksutgifter m.m.				
	1	Driftsutgifter	956 792	-	110 000	1 066 792
470		Fri rettshjelp				
	1	Driftsutgifter	719 091	-	1 250	720 341
471		Statens erstatningsansvar og Stor- tingets rettfærdsvederlagsordning				
	71	Erstatningsansvar m.m.	70 916	-	600	71 516
	72	Erstatning i anledning av straffeforfølgning	22 502	-	35 000	57 502
472		Voldsoffererstatning og rådgiving for kriminalitetsofre				
	70	Erstatning til voldsofre	331 229	-	30 000	361 229
473		Statens sivilrettsforvaltning				
	1	Driftsutgifter	42 160	-	-2 500	39 660
480		Svalbardbudsjettet				
	50	Tilskudd	302 891	-	10 004	312 895

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
490		Utlendingsdirektoratet				
	1	Driftsutgifter	1 212 951	-	6 100	1 219 051
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	4 995 249	-	772 585	5 767 834
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	599 500	-	107 195	706 695
	70	Stønader til beboere i asylmottak	861 113	-	-141 095	720 018
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger	122 254	-	-3 000	119 254
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	19 250	-	1 422	20 672
495		Integrerings- og mangfolds- direktoratet				
	1	Driftsutgifter	-	252 460	-209	252 251
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere				
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	-	39 686	750	40 436
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	-	48 780	-	48 780
	50	Norges Forskningsråd	-	6 939	-	6 939
	60	Integreringstilskudd	-	8 393 128	1 653 182	10 046 310
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger	-	596 383	166 753	763 136
	62	Kommunale innvandrer tiltak	-	198 157	-	198 157
	70	Bosettingsordningen og inte- greringstilskudd, oppfølging	-	2 047	-	2 047
	71	Tilskudd til innvandrerorganisa- sjoner og annen frivillig virksomhet	-	82 208	-1 000	81 208
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	-	2 577	-	2 577
	73	Tilskudd	-	5 871	2 500	8 371
497		Opplæring i norsk og samfunns- kunnskap for voksne innvandrere				
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap	-	31 868	5 700	37 568
	22	Prøver i norsk og samfunns- kunnskap for voksne innvandrere	-	13 782	-	13 782
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	-	1 985 608	385 505	2 371 113
Sum endringer Justis- og beredskaps- departementet				11 714 747	1 297 560	

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
500		Kommunal- og moderniserings- departementet				
	1	Driftsutgifter	352 587	-	-2 920	349 667
	21	Spesielle driftsutgifter	78 942	-	-2 850	76 092
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen				
	30	Prosjektering av bygg	130 000	-	-15 000	115 000
	33	Videreføring av byggeprosjekter	1 752 925	-	-90 000	1 662 925
540		Direktoratet for forvaltning og IKT				
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter	75 000	-	-40 000	35 000
541		IKT-politikk				
	70	Tilskudd til forvaltningsutvikling og samordning av IKT-politikken	5 896	-	350	6 246
551		Regional utvikling og nyskaping				
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 156 993	-	20 000	1 176 993
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling				
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	444 200	-	-2 800	441 400
560		Sametinget				
	50	Sametinget	279 679	-	1 000	280 679
561		Tilskudd til samiske formål				
	50	Samisk høyskole	5 588	-	-1 000	4 588
571		Rammetilskudd til kommuner				
	60	Innbyggertilskudd	119 052 870	-	-1 073 200	117 979 670
	64	Skjønnstilskudd	1 854 000	-	500	1 854 500
573		Kommunereform				
	61	Engangskostnader ved fylkessammenslåing	-	-	30 000	30 000
576		Vedlikehold og rehabilitering				
	60	Tilskudd til vedlikehold og rehabilitering i kommuner	-	-	250 000	250 000
580		Bostøtte				
	70	Bostøtte	2 763 000	-	306 000	3 069 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak				
	76	Tilskudd til utleieboliger	888 270	-	37 800	926 070

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
590		Planlegging og byutvikling				
	71	Internasjonale organisasjoner	720	-	97	817
Sum endringer Kommunal- og moderniseringsdepartementet				-	-582 023	
601		Utredningsvirksomhet, forskning m.m.				
	21	Spesielle driftsutgifter	61 126	-	-530	60 596
	70	Tilskudd	35 400	-	-270	35 130
605		Arbeids- og velferdsetaten				
	1	Driftsutgifter	11 211 838	-	14 200	11 226 038
	21	Spesielle driftsutgifter	31 278	-	1 500	32 778
606		Trygderetten				
	1	Driftsutgifter	68 856	-	800	69 656
612		Tilskudd til Statens pensjonskasse				
	1	Driftsutgifter	10 350 000	-	473 000	10 823 000
	22	Sluttoppgjør	-	-	-3 000	-3 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse	115 000	-	5 000	120 000
613		Arbeidsgiveravgift til folketrygden				
	1	Driftsutgifter	1 177 000	-	-55 000	1 122 000
	70	For andre medlemmer av Statens pensjonskasse	13 000	-	-1 000	12 000
614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse				
	1	Driftsutgifter	41 000	-	-4 000	37 000
	90	Utlån	6 200 000	-	-1 400 000	4 800 000
634		Arbeidsmarkedstiltak				
	76	Tiltak for arbeidssøkere	7 089 910	-	35 300	7 125 210
635		Ventelønn				
	1	Driftsutgifter	47 000	-	1 000	48 000
640		Arbeidstilsynet				
	1	Driftsutgifter	564 578	-	-1 320	563 258
642		Petroleumstilsynet				
	1	Driftsutgifter	220 280	-	4 800	225 080
	21	Spesielle driftsutgifter	30 938	-	-3 200	27 738
660		Krigspensjon				
	70	Tilskudd, militære	95 000	-	1 000	96 000
	71	Tilskudd, sivile	245 000	-	-5 000	240 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
666		Avtalefestet pensjon (AFP)				
	70	Tilskudd	1 660 000	-	-10 000	1 650 000
667		Supplerende stønad til personer over 67 år				
	70	Tilskudd	383 700	-	-3 700	380 000
Sum endringer Arbeids- og sosialdepartementet				-	-950 420	
701		Direktoratet for e-helse				
	21	Spesielle driftsutgifter	254 316	-	6 339	260 655
	70	Norsk Helsennett SF	124 758	-	-15 000	109 758
702		Beredskap				
	21	Spesielle driftsutgifter	30 111	-	-6 000	24 111
710		Folkehelseinstituttet				
	1	Driftsutgifter	897 284	-	2 750	900 034
714		Folkehelse				
	21	Spesielle driftsutgifter	151 676	-	12 100	163 776
	74	Skolefrukt mv.	35 602	-	-23 800	11 802
720		Helsedirektoratet				
	1	Driftsutgifter	1 108 937	-	-2 160	1 106 777
721		Statens helsetilsyn				
	1	Driftsutgifter	114 859	-	-230	114 629
723		Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten				
	1	Driftsutgifter	103 887	-	10 000	113 887
732		Regionale helseforetak				
	21	Spesielle driftsutgifter	19 303	-	-3 900	15 403
	70	Særskilte tilskudd	750 543	-	50 000	800 543
	72	Basisbevilgning Helse Sør-Øst RHF	54 037 454	-	-2 449 000	51 588 454
	73	Basisbevilgning Helse Vest RHF	19 074 231	-	-864 000	18 210 231
	74	Basisbevilgning Helse Midt-Norge RHF	14 422 443	-	-654 000	13 768 443
	75	Basisbevilgning Helse Nord RHF	12 869 307	-	-583 000	12 286 307
733		Habilitering og rehabilitering				
	21	Spesielle driftsutgifter	12 526	-	10 000	22 526
	72	Kjøp av opptrening mv.	3 374	-	-1 700	1 674
750		Statens legemiddelverk				
	1	Driftsutgifter	273 646	-	-5 960	267 686
761		Omsorgstjeneste				
	21	Spesielle driftsutgifter	134 116	-	4 000	138 116

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	60	Kommunale kompetansetiltak	114 150	-	-4 000	110 150
	62	Dagaktivitetstilbud	296 333	-	-20 000	276 333
	65	Forsøk med statlig finansiering av omsorgstjenestene	156 000	-	906 200	1 062 200
	67	Utviklingstiltak	67 889	-	16 961	84 850
	68	Kompetanse og innovasjon	336 948	-	10 000	346 948
762		Primærhelsetjeneste				
	21	Spesielle driftsutgifter	63 419	-	4 000	67 419
	63	Allmennlegetjenester	128 904	-	-5 300	123 604
765		Psykisk helse og rusarbeid				
	21	Spesielle driftsutgifter	122 847	-	1 000	123 847
	72	Frivillig arbeid mv.	262 378	-	-3 500	258 878
	75	Vold og traumatisk stress	162 520	-	-1 000	161 520
781		Forsøk og utvikling mv.				
	79	Tilskudd	58 518	-	3 800	62 318
783		Personell				
	61	Turnustjeneste	141 661	-	-10 000	131 661
Sum endringer Helse- og omsorgsdepartementet				-	-3 615 400	
800		Barne- og likestillingsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	163 599	-21 028	-	142 571
	21	Spesielle driftsutgifter	11 749	-2 625	-	9 124
820		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet				
	1	Driftsutgifter	252 460	-252 460	-	0
821		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere				
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	39 686	-39 686	-	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	48 780	-48 780	-	0
	50	Norges Forskningsråd	6 939	-6 939	-	0
	60	Integreringstilskudd	8 393 128	-8 393 128	-	0
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger	596 383	-596 383	-	0
	62	Kommunale innvandreriltak	198 157	-198 157	-	0
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 047	-2 047	-	0
	71	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	82 208	-82 208	-	0

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	2 577	-2 577	-	0
	73	Tilskudd	5 871	-5 871	-	0
822		Opplæring i norsk og samfunns- kunnskap for voksne innvandrere				
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap	31 868	-31 868	-	0
	22	Prøver i norsk og samfunnskunn- skap for voksne innvandrere	13 782	-13 782	-	0
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 985 608	-1 985 608	-	0
840		Tiltak mot vold og overgrep				
	21	Spesielle driftsutgifter	26 692	-	-6 700	19 992
	70	Tilskudd til voldsforebyggende tiltak mv.	46 983	-	500	47 483
841		Samliv og konfliktløsning				
	23	Refusjon av utgifter til DNA-analyser	7 542	-	-1 542	6 000
844		Kontantstøtte				
	70	Tilskudd	1 510 000	-	70 000	1 580 000
845		Barnetrygd				
	70	Tilskudd	15 170 000	-	-30 000	15 140 000
846		Familie- og oppveksttiltak				
	21	Spesielle driftsutgifter	9 235	-	3 000	12 235
	62	Utvikling i kommunene	80 727	-	-10 000	70 727
	71	Utviklings- og opplysningsarbeid mv.	7 225	-	13 200	20 425
	79	Tilskudd til internasjonalt ungdoms- samarbeid mv.	10 171	-	1 000	11 171
854		Tiltak i barne- og ungdomsvernet				
	60	Kommunalt barnevern	683 371	-	-2 000	681 371
	65	Refusjon av kommunale utgifter til barneverntiltak knyttet til enslige, mindreårige asylsøkere og flyktninger	1 578 134	-	180 488	1 758 622
	71	Utvikling og opplysningsarbeid mv.	32 252	-	3 000	35 252
	72	Tilskudd til forskning og utvikling i barnevernet	71 794	-	-2 000	69 794
855		Statlig forvaltning av barnevernet				
	1	Driftsutgifter	4 267 388	-	72 000	4 339 388
	21	Spesielle driftsutgifter	20 689	-	2 000	22 689

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere				
	1	Driftsutgifter	1 391 839	-	201 000	1 592 839
858		Barne-, ungdoms- og familie- direktoratet				
	1	Driftsutgifter	254 125	-	209	254 334
Sum endringer Barne- og likestillings- departementet				-11 683 147	494 155	
900		Nærings- og fiskeridepartementet				
	1	Driftsutgifter	335 058	-	180	335 238
	21	Spesielle driftsutgifter	66 462	-	5 000	71 462
	71	Miljøtiltak Raufoss	1 200	-	3 500	4 700
	75	Tilskudd til særskilte prosjekter	15 000	-	-215	14 785
904		Brønnøysundregistrene				
	1	Driftsutgifter	276 914	-	3 500	280 414
	21	Spesielle driftsutgifter	20 000	-	14 000	34 000
	22	Forvaltning av Altinn-løsningen	235 306	-	5 000	240 306
909		Tiltak for sysselsetting av sjøfolk				
	73	Tilskudd til sysselsetting av sjøfolk	1 892 000	-	100 000	1 992 000
911		Konkurransetilsynet				
	23	Klagenemnda for offentlige anskaffelser	9 400	-	515	9 915
919		Diverse fiskeriformål				
	60	Tilskudd til kommuner	270 000	-	417 820	687 820
920		Norges forskningsråd				
	50	Tilskudd til forskning	2 298 036	-	-1 400	2 296 636
922		Romvirksomhet				
	70	Kontingent i European Space Agency (ESA)	198 700	-	18 700	217 400
	71	Internasjonal romvirksomhet	339 100	-	33 400	372 500
926		Forskningsfartøy				
	1	Driftsutgifter	173 934	-	20 000	193 934
950		Forvaltning av statlig eierskap				
	51	Tapsavsetning, egenkapitalinn- skudd til Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	-	138 000	-	138 000
	70	Utbetaling – garantiordning, Eksportfinans ASA	-	-	28 800	28 800

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	95	Egenkapitalinnskudd til Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS	-	138 000	-	138 000
Sum endringer Nærings- og fiskeridepartementet				276 000	648 800	
1100		Landbruks- og matdepartementet				
	1	Driftsutgifter	145 916	-	-20	145 896
	21	Spesielle driftsutgifter	962	-	2 600	3 562
	50	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold – forvaltningsorganer med særskilte fullmakter	287	-	18 500	18 787
1138		Støtte til organisasjoner m.m.				
	70	Støtte til organisasjoner	34 509	-	-5 000	29 509
	71	Internasjonalt skogpolitisk samarbeid – organisasjoner og prosesser	4 291	-	-2 600	1 691
	72	Stiftelsen Norsk senter for økologisk landbruk (NORSØK)	-	-	5 000	5 000
1142		Landbruksdirektoratet				
	1	Driftsutgifter	219 711	-	6 100	225 811
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	1 876	-	-600	1 276
	71	Omstillingstiltak i Indre Finnmark	9 519	-2 300	-	7 219
	73	Tilskudd til erstatninger m.m.	45 610	-	10 000	55 610
	80	Radioaktivitetstiltak	2 500	-	-1 500	1 000
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen				
	51	Tilskudd til Utviklings- og investeringsfondet	35 600	-3 200	-	32 400
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd	68 700	5 950	-	74 650
	79	Velferdsordninger	2 600	-450	-	2 150
Sum endringer Landbruks- og matdepartementet				-	32 480	
1300		Samferdselsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	173 354	-	-160	173 194
	74	Tilskudd til Redningsselskapet	83 500	-	10 000	93 500
1310		Flytransport				
	70	Kjøp av innenlandske flyruter	811 400	-	-15 300	796 100
1320		Statens vegvesen				
	23	Drift og vedlikehold av riksveger, trafikant- og kjøretøytilsyn m.m.	10 502 030	-	25 000	10 527 030
	30	Riksveginvesteringer	14 514 000	-	35 000	14 549 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
1330		Særskilte transporttiltak				
	63	Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter	100 000	-	90 000	190 000
1350		Jernbaneverket				
	23	Drift og vedlikehold	8 093 094	-	74 500	8 167 594
	30	Investeringer i linjen	5 824 600	-	32 000	5 856 600
1357		Togvedlikeholdsselskap				
	96	Aksjekapital	-	-	100	100
1358		Togmateriellselskap				
	96	Aksjekapital	-	-	100	100
1359		Salgs- og billetteringsselskap				
	96	Aksjekapital	-	-	100	100
1360		Kystverket				
	1	Driftsutgifter	1 709 430	-	2 000	1 711 430
	30	Nyanlegg og større vedlikehold	553 200	-	25 000	578 200
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	197 300	-	15 000	212 300
Sum endringer Samferdselsdepartementet				-	293 340	
1400		Klima- og miljødepartementet				
	71	Internasjonale organisasjoner	48 509	-	20 200	68 709
1420		Miljødirektoratet				
	1	Driftsutgifter	596 440	-	4 000	600 440
	21	Spesielle driftsutgifter	166 580	-	9 200	175 780
	22	Statlige vannmiljøtiltak	277 943	-	13 700	291 643
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	2 392	-	2 900	5 292
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	32 580	-	64 000	96 580
	37	Skogplanting	15 000	-	-1 000	14 000
	69	Oppryddingstiltak	170 568	-	20 000	190 568
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak	33 255	-	-7 500	25 755
	82	Tilskudd til truede arter og naturtyper	64 989	-	-9 200	55 789
1422		Miljøvennlig skipsfart				
	21	Spesielle driftsutgifter	5 219	-	4 000	9 219
	60	Tilskudd til kommuner og fylkeskommuner	-	-	20 000	20 000
	70	Tilskudd til private	-	-	41 000	41 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
1429		Riksantikvaren				
	1	Driftsutgifter	129 450	-	1 700	131 150
	71	Tilskudd til fredete kulturminner i privat eie, kulturmiljø og kulturlandskap	122 015	-	-1 000	121 015
	72	Tilskudd til tekniske og industrielle kulturminner	54 045	-	-400	53 645
	73	Tilskudd til bygninger og anlegg fra middelalderen og brannsikring	45 952	-	5 000	50 952
	74	Tilskudd til fartøyvern	101 883	-	-300	101 583
1471		Norsk Polarinstitutt				
	21	Spesielle driftsutgifter	67 535	-	2 000	69 535
Sum endringer Klima- og miljødepartementet				-	188 300	
1600		Finansdepartementet				
	1	Driftsutgifter	332 258	-	-2 800	329 458
	21	Spesielle driftsutgifter	60 496	-	-5 100	55 396
1602		Finanstilsynet				
	1	Driftsutgifter	332 444	-	2 000	334 444
1605		Direktoratet for økonomistyring				
	1	Driftsutgifter	323 428	-	30 520	353 948
1610		Tolletaten				
	1	Driftsutgifter	1 289 516	-	10 000	1 299 516
1618		Skatteetaten				
	1	Driftsutgifter	5 113 954	-	-11 000	5 102 954
	22	Større IT-prosjekter	293 600	-	-62 400	231 200
	70	Tilskudd	3 200	-	-200	3 000
Sum endringer Finansdepartementet				-	-38 980	
1700		Forsvarsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	378 953	-	25 211	404 164
1710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg				
	1	Driftsutgifter	3 457 740	-	31 159	3 488 899
	47	Nybygg og nyanlegg	1 472 025	-	96 638	1 568 663
1716		Forsvarets forskningsinstitutt				
	51	Tilskudd til Forsvarets forskningsinstitutt	188 763	-	-1 196	187 567
1719		Fellesutgifter og tilskudd til foretak under Forsvarsdepartementet				
	1	Driftsutgifter	329 345	-	9 843	339 188

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	43	Til disposisjon for Forsvarsdepartementet	15 229	-	-1 800	13 429
	78	Norges tilskudd til NATOs og internasjonale driftsbudsjetter	267 540	-	15 000	282 540
1720		Felles ledelse og kommandoapparat				
	1	Driftsutgifter	3 842 312	-	-112 804	3 729 508
1725		Fellesinstitusjoner og -utgifter under Forsvarsstaben				
	1	Driftsutgifter	2 009 923	-	33 065	2 042 988
1731		Hæren				
	1	Driftsutgifter	5 262 935	-	67 414	5 330 349
1732		Sjøforsvaret				
	1	Driftsutgifter	3 890 479	-	-55 441	3 835 038
1733		Luftforsvaret				
	1	Driftsutgifter	4 759 844	-	23 204	4 783 048
1734		Heimevernet				
	1	Driftsutgifter	1 213 630	-	15 638	1 229 268
1740		Forsvarets logistikkorganisasjon				
	1	Driftsutgifter	1 295 007	-	233 360	1 528 367
1760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg				
	1	Driftsutgifter	1 408 348	-	144 036	1 552 384
	44	Fellesfinansierte investeringer, nasjonalfinansiert andel	56 546	-	-15 000	41 546
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	5 081 182	-	-138 077	4 943 105
	75	Fellesfinansierte investeringer, Norges tilskudd til NATOs investeringsprogram for sikkerhet	87 549	-	-99	87 450
1790		Kystvakten				
	1	Driftsutgifter	1 043 933	-	38 692	1 082 625
1791		Redningshelikoptertjenesten				
	1	Driftsutgifter	865 496	-	63 528	929 024
1792		Norske styrker i utlandet				
	1	Driftsutgifter	703 768	-	78 959	782 727
1795		Kulturelle og allmenntilgode formål				
	1	Driftsutgifter	264 839	-	-2 252	262 587
Sum endringer Forsvarsdepartementet				-	549 078	

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
1800		Olje- og energidepartementet				
	70	Tilskudd til internasjonale organisasjoner mv.	2 550	-	-700	1 850
1815		Petoro AS				
	70	Administrasjon	338 356	-	5 300	343 656
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat				
	22	Flom- og skredforebygging	369 484	-	1 500	370 984
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	14 000	-	21 000	35 000
1825		Energiomlegging, energi- og klimateknologi				
	50	Overføring til Energifondet	1 566 000	-	-2 800	1 563 200
1830		Forskning og næringsutvikling				
	50	Overføring til Norges forskningsråd	848 612	-	50 000	898 612
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak	31 300	-	13 000	44 300
	72	Tilskudd til INTSOK	20 200	-	700	20 900
1840		CO ₂ -håndtering				
	71	Forskningstjenester, TCM DA	1 806 000	-	-217 000	1 589 000
Sum endringer Olje- og energidepartementet				-	-129 000	
2309		Tilfeldige utgifter				
	1	Driftsutgifter	4 400 000	-	-225 000	4 175 000
Sum endringer Ymse utgifter				-	-225 000	
2410		Statens lånekasse for utdanning				
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	-	-	11 300	11 300
	50	Avsetning til utdanningsstipend	6 190 298	-	-16 719	6 173 579
	70	Utdanningsstipend	2 328 416	-	339 152	2 667 568
	71	Andre stipend	842 305	-	27 736	870 041
	72	Rentestøtte	921 121	-	-55 459	865 662
	73	Avskrivninger	509 530	-	94 565	604 095
	74	Tap på utlån	327 200	-	30 900	358 100
	90	Økt lån og rentegjeld	24 343 146	-	4 877	24 348 023
2421		Innovasjon Norge				
	50	Innovasjon – prosjekter, fond	523 500	-	60 000	583 500
	70	Basiskostnader	170 370	-	-1 400	168 970
	71	Innovative næringsmiljøer	96 500	-	20 000	116 500
	76	Miljøteknologi	504 500	-	-80 000	424 500

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
2429	71	Ekspportkreditt Norge AS Viderefakturerte utgifter	200	-	-200	0
Sum endringer Statsbankene				-	434 752	
2440	30	Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten Investeringer	29 000 000	-	1 000 000	30 000 000
Sum endringer Statlig petroleumsvirksomhet				-	1 000 000	
2445	24	Statsbygg Driftsresultat	-306 255	-	-	-306 255
	30	Prosjektering av bygg	102 613	-	20 000	122 613
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter	372 600	-	39 400	412 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	179 344	-	90 000	269 344
2470	24	Statens pensjonskasse Driftsresultat	-22 769	-	-4 736	-27 505
Sum endringer Statens forretningsdrift				-	144 664	
2530	70	Foreldrepenger Foreldrepenger ved fødsel	19 330 000	-	-270 000	19 060 000
	71	Engangsstønad ved fødsel og adopsjon	468 000	-	-8 000	460 000
	73	Foreldrepenger ved adopsjon	65 000	-	-10 000	55 000
2541	70	Dagpenger Dagpenger	15 264 000	43 000	691 000	15 998 000
2542	70	Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv. Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs mv.	860 000	-	20 000	880 000
2620	70	Stønad til enslig mor eller far Overgangsstønad	2 580 300	-	-100 300	2 480 000
	72	Stønad til barnetilsyn	415 300	-	-45 300	370 000
	76	Bidragforskott	790 000	-	-70 000	720 000
2650	70	Sykepenger Sykepenger for arbeidstakere mv.	36 285 000	-	-145 000	36 140 000
	71	Sykepenger for selvstendige	1 530 000	-	-130 000	1 400 000
	72	Pleie-, opplærings- og omsorgs- penger mv.	595 000	-	-15 000	580 000
2651	70	Arbeidsavklaringspenger Arbeidsavklaringspenger	34 230 000	-	-110 000	34 120 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
2655		Uførhet				
	70	Uføretrygd	78 824 000	-	746 000	79 570 000
	76	Yrkesskadetrygd gml. lovgivning	51 000	-	-6 000	45 000
2661		Grunn- og hjelpestønad, hjelpemidler mv.				
	71	Hjelpestønad	1 670 000	-	-10 000	1 660 000
	73	Hjelpemidler mv. under arbeid og utdanning	155 000	-	-17 000	138 000
	74	Tilskudd til biler	721 000	-	-61 000	660 000
	76	Bedring av funksjonsevnen, hjelpemidler som tjenester	275 000	-	-10 000	265 000
	77	Ortopediske hjelpemidler	1 400 000	-	-50 000	1 350 000
	78	Høreapparater	635 000	-	35 000	670 000
2670		Alderdom				
	70	Grunnpensjon	67 432 000	-	-272 000	67 160 000
	71	Tilleggspensjon	129 250 000	-	-420 000	128 830 000
	72	Ventetillegg	145 000	-	-17 000	128 000
	73	Sært tillegg, pensjonstillegg mv.	5 740 000	-	60 000	5 800 000
2680		Etterlatte				
	70	Grunnpensjon	1 165 800	-	4 200	1 170 000
	71	Tilleggspensjon	895 000	-	5 000	900 000
2686		Stønad ved gravferd				
	70	Gravferdsstønad	180 000	-	5 000	185 000
2711		Spesialisthelsetjeneste mv.				
	70	Spesialisthjelp	1 872 400	-	-42 400	1 830 000
	71	Psykologhjelp	266 000	-	4 000	270 000
	72	Tannbehandling	2 451 000	-	-36 000	2 415 000
	76	Private laboratorier og røntgeninstitut	880 600	-	24 400	905 000
2751		Legemidler mv.				
	70	Legemidler	10 015 500	-	25 500	10 041 000
	71	Legeerklæringer	5 000	-	1 000	6 000
	72	Medisinsk forbruksmateriell	1 929 500	-	29 750	1 959 250
2752		Refusjon av egenbetaling				
	70	Egenandelstak 1	4 470 000	-	160 000	4 630 000
	71	Egenandelstak 2	169 000	-	3 000	172 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
2755		Helsetjenester i kommunene mv.				
	62	Fastlønnsordning fysioterapeuter	340 000	-	-1 000	339 000
	70	Allmennlegehjelp	4 607 000	-	-32 000	4 575 000
	71	Fysioterapi	1 880 000	-	40 000	1 920 000
	72	Jordmorhjelp	55 000	-	3 000	58 000
	73	Kiropraktorbehandling	145 000	-	1 000	146 000
	75	Logopedisk og ortoptisk behandling	118 000	-	14 000	132 000
2756		Andre helsetjenester				
	70	Helsetjenester i annet EØS-land	13 000	-	10 000	23 000
	71	Helsetjenester i utlandet mv.	395 000	-	30 000	425 000
	72	Helsetjenester til utenlandsboende mv.	215 000	-	10 000	225 000
2790		Andre helsetiltak				
	70	Bidrag	180 000	-	15 000	195 000
Sum endringer Folketrygden				43 000	58 850	
Sum endringer utgifter				350 600	433 497	
Herav 90 – 99 poster				138 000	-1 393 703	

Vedlegg 2**Endringer etter saldert budsjett, inntekter**

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
3024		Regjeringsadvokaten				
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	14 800	-	3 200	18 000
3041		Stortinget				
	1	Salgsinntekter	6 500	-	700	7 200
	3	Leieinntekter	900	-	-700	200
3225		Tiltak i grunnopplæringen				
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	292 298	-	25 197	317 495
3334		Film- og medieformål				
	70	Gebyr	10 000	-	-7 500	2 500
3400		Justis- og beredskapsdepartementet				
	4	Anslag økte asylankomster – avsetning til senere fordeling, ODA-godkjente utgifter	1 000 000	-	-1 000 000	0
3410		Domstolene				
	2	Saks- og gebyrinntekter jordskiftedomstolene	20 440	-	-2 500	17 940
3440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten				
	2	Refusjoner mv.	438 800	-	-12 500	426 300
	6	Gebyr – utlendingssaker	198 182	-	6 607	204 789
3456		Direktoratet for nødkommunikasjon				
	1	Brukerbetaling	311 701	-	-7 000	304 701
	2	Variable refusjoner	11 562	-	36 500	48 062
3490		Utlendingsdirektoratet				
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	130 913	-	-2 600	128 313
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	20 218	-	2 454	22 672
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	3 962 304	-	715 476	4 677 780

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere				
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	-	266 475	18 700	285 175
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	-	85 108	-13 813	71 295
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere				
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	-	333 878	63 269	397 147
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT				
	86	Tvangsmulkt	-	-	100	100
3614		Boliglånsordningen i Statens pensjonskasse				
	1	Gebyrinntekter, lån	34 000	-	-4 000	30 000
	90	Tilbakebetaling av lån	17 000 000	-	1 600 000	18 600 000
3616		Gruppelivsforsikring				
	1	Premieinntekter	105 000	-	3 000	108 000
3635		Ventelønn mv.				
	1	Refusjon statlig virksomhet mv.	31 030	-	-3 030	28 000
3640		Arbeidstilsynet				
	1	Diverse inntekter	1 320	-	-1 320	0
3642		Petroleumstilsynet				
	3	Gebyr tilsyn	51 540	-	20 000	71 540
3732		Regionale helseforetak				
	86	Driftskreditter	4 350 000	-	-4 050 000	300 000
3821		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere				
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	266 475	-266 475	-	0
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	85 108	-85 108	-	0
3822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere				
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	333 878	-333 878	-	0
3847		EUs ungdomsprogram				
	1	Tilskudd fra Europakommisjonen	2 300	-	1 900	4 200

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
3855		Statlig forvaltning av barnevernet				
	60	Kommunale egenandeler	1 496 745	-	-123 800	1 372 945
3856		Barnevernets omsorgssenter for enslige, mindreårige asylsøkere				
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	1 217 364	-	181 000	1 398 364
3911		Konkurransetilsynet				
	87	Overtredelsesgebyr	-	-	100	100
3917		Fiskeridirektoratet				
	13	Inntekter vederlag oppdretts- konesjoner	540 000	-	206 000	746 000
3961		Selskaper under Nærings- og fiskeri- departementets forvaltning				
	71	Garantiprovisjon, Eksportfinans ASA	9 000	-	-5 250	3 750
4162		Statskog SF – forvaltning av statlig eierskap				
	90	Avdrag på lån	10 000	-	15 000	25 000
4322		Svinesundsforbindelsen AS				
	90	Avdrag på lån	25 000	-	20 000	45 000
4420		Miljødirektoratet				
	1	Oppdrag og andre diverse inntekter	1 166	-	3 000	4 166
4481		Salg av klimakvoter				
	1	Salgsinntekter	1 854 050	-	-427 640	1 426 410
4605		Direktoratet for økonomistyring				
	1	Økonomitjenester	41 900	-	30 100	72 000
4618		Skatteetaten				
	1	Refunderte utleggs- og tinglysings- gebyr	69 000	-	-3 000	66 000
	3	Andre inntekter	46 310	-	-11 000	35 310
	5	Gebyr for utleggsforretninger	44 000	-	3 000	47 000
	89	Overtredelsesgebyr	4 400	-	8 600	13 000
4620		Statistisk sentralbyrå				
	2	Oppdragsinntekter	218 972	-	3 628	222 600
4700		Forsvarsdepartementet				
	1	Driftsinntekter	2 371	-	21 000	23 371
4710		Forsvarsbygg og nybygg og nyanlegg				
	47	Salg av eiendom	99 863	-	200 137	300 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
4719		Fellesinntekter til foretak under Forsvarsdepartementet				
	1	Driftsinntekter	791	-	3 000	3 791
4720		Felles ledelse og kommandoapparat				
	1	Driftsinntekter	67 066	-	46 161	113 227
4740		Forsvarets logistikkorganisasjon				
	1	Driftsinntekter	76 263	-	60 112	136 375
4760		Nyanskaffelser av materiell og nybygg og nyanlegg				
	1	Driftsinntekter	29 085	-	-1 485	27 600
	45	Store nyanskaffelser	-	-	12 242	12 242
4791		Redningshelikoptertjenesten				
	1	Driftsinntekter	802 216	-	67 728	869 944
4792		Norske styrker i utlandet				
	1	Driftsinntekter	10 296	-	4 000	14 296
4840		CO ₂ -håndtering				
	80	Renter, TCM DA	25 000	-	-6 000	19 000
	86	Avdrag, TCM DA	1 236 000	-	-122 000	1 114 000
5309		Tilfeldige inntekter				
	29	Ymse	150 000	-	100 000	250 000
5310		Statens lånekasse for utdanning				
	4	Refusjon av ODA-godkjente utgifter	25 190	-	-3 208	21 982
	29	Termingebyr	23 244	-	215	23 459
	89	Purregebyrer	188 894	-	-67 589	121 305
	90	Redusert lån og rentegjeld	8 914 712	-	607 626	9 522 338
	93	Omgjøring av utdanningslån til stipend	5 689 308	-	411 507	6 100 815
5312		Husbanken				
	1	Gebyrer m.m.	12 797	-	-997	11 800
5325		Innovasjon Norge				
	56	Tilbakeføring av tapsfondsmidler fra distriktsrettet låneordning	43 000	-	5 100	48 100
	91	Tilbakeført kapital, såkornfond	10 000	-	31 600	41 600
5351		Overføring fra Norges Bank				
	85	Overføring	14 800 000	-	11 788 800	26 588 800
Sum endringer Inntekter under departementene				-	10 449 827	

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten				
	24	Driftsresultat	92 200 000	-	-30 200 000	62 000 000
	30	Avskrivninger	23 700 000	-	-200 000	23 500 000
Sum endringer Inntekter fra statlig petroleumsvirksomhet					-	-30 400 000
5445		Statsbygg				
	39	Avsetning til investeringsformål	1 029 976	-	90 000	1 119 976
5491		Avskrivning på statens kapital i statens forretningsdrift				
	30	Avskrivninger	1 181 159	-	-3 141	1 178 018
Sum endringer Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.					-	86 859
5501		Skatter på formue og inntekt				
	70	Trinnskatt, formuesskatt mv.	46 543 000	-	-7 000	46 536 000
5561		Flypassasjeravgift				
	70	Flypassasjeravgift	1 045 000	-	-260 000	785 000
5571		Sektoravgifter under Arbeids- og sosialdepartementet				
	70	Petroleumstilsynet – sektoravgift	96 620	-	-13 000	83 620
Sum endringer Skatter og avgifter					-	-280 000
5603		Renter av statens kapital i statens forretningsdrift				
	80	Renter av statens faste kapital	76 753	-	-1 595	75 158
5607		Renter av boliglånsordningen i Statens pensjonskasse				
	80	Renter	1 948 000	-	-264 000	1 684 000
5612		Renter fra Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS				
	81	Renter av ansvarlig lån	-	26 000	-	26 000
5617		Renter fra Statens lånekasse for utdanning				
	80	Renter	3 800 306	-	-131 057	3 669 249
5618		Aksjer i Posten Norge AS				
	85	Utbytte	320 000	-	-320 000	0
5623		Aksjer i Baneservice AS				
	85	Utbytte	8 300	-	-8 300	0

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
5624		Renter av Svinesundsforbindelsen AS				
	80	Renter	28 000	-	14 700	42 700
5625		Renter og utbytte fra Innovasjon Norge				
	80	Renter på lån fra statskassen	200 000	-	-20 000	180 000
	81	Rentemargin, innovasjonslåneordningen	6 000	-	18 400	24 400
	85	Utbytte, lavrisikolåneordningen	-	-	189 200	189 200
	86	Utbytte fra investeringsfond for Nordvest-Russland og Øst-Europa	500	-	2 600	3 100
5631		Aksjer i AS Vinmonopolet				
	85	Statens overskuddsandel	25 800	-	32 700	58 500
5651		Aksjer i selskaper under Landbruks- og matdepartementet				
	85	Utbytte	5 000	-	-5 000	0
5652		Statskog SF – renter og utbytte				
	80	Renter	4 500	-	-1 200	3 300
	85	Utbytte	20 000	-	-9 200	10 800
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og fiskeridepartementets forvaltning				
	85	Utbytte	13 308 000	-	-962 500	12 345 500
5680		Statnett SF				
	85	Utbytte	240 000	-	117 000	357 000
Sum endringer Renter og utbytte mv.				26 000	-1 348 252	
5701		Diverse inntekter				
	71	Refusjon ved yrkesskade	943 480	-	-46 480	897 000
	73	Refusjon fra bidragspliktige	270 000	-	-20 000	250 000
	86	Innkrevning feilutbetalinger	718 000	-	102 000	820 000
	88	Hjelpemiddelsentraler m.m.	61 000	-	6 000	67 000
5704		Statsgaranti for lønnskrav ved konkurs				
	70	Dividende	205 000	-	-5 000	200 000
5705		Refusjon av dagpenger				
	70	Refusjon av dagpenger, statsgaranti ved konkurs	35 000	-	-10 000	25 000

1 000 kroner

Kap.	Post	Formål	Saldert budsjett	Endringer foreslått i perioden	Endringer foreslått i denne proposisjonen	Status etter endringen
	71	Refusjon av dagpenger for grensearbeidere mv. bosatt i Norge	500	-	-300	200
Sum endringer Folketrygden				-	26 220	
Sum endringer inntekter				26 000	-21 465 346	
Herav 90 – 99 poster				-	2 685 733	

Bestilling av publikasjoner

Offentlige institusjoner:

Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon

Internett: www.publikasjoner.dep.no

E-post: publikasjonsbestilling@dss.dep.no

Telefon: 22 24 00 00

Privat sektor:

Internett: www.fagbokforlaget.no/offpub

E-post: offpub@fagbokforlaget.no

Telefon: 55 38 66 00

Publikasjonene er også tilgjengelige på

www.regjeringen.no

Trykk: 07 Aurskog AS – 06/2016

